

Koncepce environmentální výchovy a osvěty Olomouckého kraje

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	4
1 ÚVOD	5
1.1 Cíl Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje	5
1.2 Výchozí situace pro zpracování koncepce	6
1.3 Postup prací na koncepci	7
1.4 Zpracovatelé koncepce	7
2 SOUČASNÝ STAV ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY	8
2.1 Environmentální osvěta a přístup veřejnosti k informacím	8
2.2 Environmentální výchova dětí a mládeže, vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků	13
2.2.1 Mateřské školy	13
2.2.2 Základní školy	14
2.2.3 Střední školy a střední odborná a jiná učiliště	16
2.2.4 Speciální školy	17
2.2.5 Vysoké školy	18
2.2.6 Mimoškolní výchova a vzdělávání dětí a mládeže	20
2.2.7 Vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků	24
2.3 Environmentální vzdělávání a osvěta ve veřejné správě	25
2.4 Environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře	28
2.5 Environmentální vzdělávání a osvěta středisek ekologické výchovy	30
2.6 Environmentální vzdělávání a osvěta neziskových organizací	33
2.7 SWOT analýza EVVO v Olomouckém kraji	37
SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE I – EVVO V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	37
SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE II. – EVVO V OSTATNÍCH OBLASTECH	38
3 STANOVENÍ VIZE, CÍLŮ, PRIORIT A OPATŘENÍ EVVO	39
3.1 Environmentální osvěta a přístup veřejnosti k informacím	40
3.2 Environmentální výchova dětí a mládeže, vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků	42
3.2.1 Mateřské školy	42
3.2.2 Základní školy	43
3.2.3 Střední školy a střední odborná učiliště	44
3.2.4 Speciální školy	45
3.2.5 Vysoké školy	46
3.2.6 Mimoškolní výchova a vzdělávání dětí a mládeže	47
3.2.7 Vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků	48
3.3 Environmentální vzdělávání a osvěta ve veřejné správě	48
3.4 Environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře	50
3.5 Environmentální vzdělávání a osvěta středisek ekologické výchovy	51
3.6 Environmentální vzdělávání a osvěta nestátních neziskových organizací	52
4 ORGANIZAČNÍ A FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ SYSTÉMU EVVO	53
4.1 Struktura organizačního zajištění EVVO Olomouckého kraje	54
4.2 Finanční zabezpečení koncepce EVVO Olomouckého kraje	566
4.3 Monitoring, vyhodnocování a aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje	599
4.4 Propagace koncepce EVVO Olomouckého kraje	60
5 SHRUTÍ	611

SEZNAM PŘÍLOH:

PŘÍLOHA Č. 1: AKČNÍ PLÁN NA LÉTA 2004-2006	62
PŘÍLOHA Č. 2: PŘEHLED ORGANIZACÍ ZABÝVAJÍCÍCH SE EVVO	75
PŘÍLOHA Č. 3: PŘEHLED ŠKOL ZAPOJENÝCH DO PROJEKTU METODIKA A REALIZACE KOMPLEXNÍ EKOLOGICKÉ VÝCHOVY	87
PŘÍLOHA Č. 4: STRUČNÁ VERZE KONCEPCE.....	91
PŘÍLOHA Č. 5: VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKU O POSTOJÍCH A NÁZORECH NA STAV EKOLOGICKÉ VÝCHOVY, VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTY V OLOMOUCKÉM KRAJI	112
PŘÍLOHA Č. 6: PRÁVNÍ PŘEDPISY A DOKUMENTY VZTAHUJÍCÍ SE KE KONCEPCI EVVO	131
PŘÍLOHA Č. 7: ZÁKLADNÍ POJMY.....	138
PŘÍLOHA Č. 8: NÁVRH OBSAHU WEBOVÝCH STRÁNEK EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE.....	140
PŘÍLOHA Č. 9: RÁMCOVÝ NÁVRH OBSAHU ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY NA ÚSECÍCH ŠKOLSTVÍ A ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ.....	141
PŘÍLOHA Č. 10: SEZNAM ČLENŮ ZPRACOVATELSKÉHO TÝMU A ČLENŮ PORADNÍHO SBORU	142
PŘÍLOHA Č. 11: VZORY DOTAZNÍKŮ PRO ŠKOLY A OSTATNÍ ORGANIZACE.....	143
PŘÍLOHA Č. 12: CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY OLOMOUCKÉHO KRAJE	148

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AOPK	Agentura ochrany přírody a krajiny	KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
BAT	Princip nejlepší dostupné techniky s ohledem na životní prostředí (Best Available Technics)	KÚOK	Krajský úřad Olomouckého kraje
ČR	Česká republika	LČR	Lesy České republiky, státní podnik
ČSOP	Český svaz ochránců přírody	MOP	Mladí ochránci přírody
DDM	Dům dětí a mládeže	MOS	Moravský ornitologický spolek
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků	MRKEV	Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy
ECEAT	Evropské centrum pro ekoagroturistiku (European center for Eco Agro Tourism)	MŠ	Mateřská škola
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)	MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
EMAS	Systém řízení a auditu podniku z hlediska ochrany životního prostředí (Environmental Management and Audit Scheme)	MŽP	Ministerstvo životního prostředí
EHS	Evropská hospodářská spolupráce (dohoda)	NNO	Nevládní nezisková organizace
ES	Evropské společenství	NUTS	Klasifikace územních statistických jednotek (La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques)
EU	Evropská unie (European Union)	OPOK	Operační program Olomouckého kraje
EVP	Ekologický výukový program	OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	OŽPZ	Odbor životního prostředí a zemědělství
FSC	Certifikát ekologického lesnictví (Forest Stewardship Council)	PdF	Pedagogická fakulta
CHKO	Chráněná krajinná oblast	PRO-BIO	Svaz ekologických zemědělců
CITES	Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora)	SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development)
IPPC	Integrovaná prevence v ochraně životního prostředí (Integrated Pollution, Prevention and Control)	SEV	Středisko ekologické výchovy
ISO 14000	Norma pro systém environmentálního managementu	SOŠ	Střední odborná škola
KEV	Klub ekologické výchovy	SOU	Střední odborné učiliště
		SPŽP	Státní politika životního prostředí
		SSEV	Sdružení středisek ekologické výchovy (Pavučina)
		SVČ	Středisko volného času
		SWOT	Analýza silných (Strong) stránek, slabých (Weak) stránek, příležitostí (Opportunity) a hrozeb (Threat)
		UP	Univerzita Palackého
		ZO	Základní organizace
		ZŠ	Základní škola
		ŽP	Životní prostředí

1 ÚVOD

1.1 Cíl Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje

Vědomi si nebezpečí, která číhají na koncepcí všeho druhu, by zpracovatelé rádi vytvořili životný text „Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje“. Koncepce s takto složitým názvem má zdánlivě samozřejmý a prostý cíl. Pokusit se přispět k tomu, aby lidé v Olomouckém kraji mohli žít spokojeně ve zdravém životním prostředí a aby totéž bylo dopřáno i dalším živým organismům, které s nimi naši krajinu obydlují.

Koncepce popisuje současný stav v působení nejrůznějších organizací snažících se o zachování a zlepšení životního prostředí, snaží pochopit jejich současné aktivity a vzájemnou komunikaci, zejména pak působení na širokou veřejnost.

Koncepce by měla být podkladem pro kontinuální zkvalitňování úzce spolupracující regionální sítě organizací, která by zajišťovala udržení vysoké ekologické gramotnosti lidí ve veřejném prostoru. Je smutnou skutečností, že lidé jsou natolik odtrženi od svých přírodních kořenů (přírozenosti), že je jim nutno připomínat jejich existenciální závislost na stavu životního prostředí. Prožitek této závislosti však může významně podpořit odpovědný vztah k ochraně přírody a motivovat osobní aktivitu ve směru prosazování konceptu trvale udržitelného života.

Zlepšení životního prostředí je součástí téměř všech v této době vznikajících koncepčních materiálů. Tato teoretická exkluzivita má zatím pokulhávající praxi. Předpokládáme však, že narůstající ekologické problémy stále více zvýrazní potřebu trvalé péče o životní prostředí. Ta není možná bez vysoké znalosti přírodních dějů, ekologického povědomí a vzdělanosti obyvatel. Správné řešení problémů vyžaduje dostatek přesných a kvalitních informací a motivaci lidí. Preventivní a kvalitní environmentální výchova, vzdělávání a osvěta snižuje potřebu investic pro následné nápravy poškozeného životního prostředí a zdraví obyvatel.

Krajská koncepce EVVO by měla zajistit uchování toho nejlepšího, co již v této oblasti existuje, současný stav zlepšit a vytvořit stabilní prostředí pro vznikání nových aktivních organizací. Je potřebné co nejvíce propojit aktivity organizací a lidí v EVVO, vytvořit dobře fungující a stabilní síť zařízení poskytujících lidem kvalitní informace k předcházení negativních dopadů na kvalitu životního prostředí.

Každá koncepce se stává zbytečným textem, pokud nevznikla komunikací s lidmi. Zároveň bude nesmírně důležité, aby po dokončení Koncepce EVVO Olomouckého byla koncepce přijata Krajským úřadem jako dokument, který má své odůvodnění, a aby existovala politická vůle, personální zajištění a finanční zdroje pro realizaci akčních plánů Koncepce EVVO Olomouckého kraje.

Koncepce by měla být napsána přehledně, čtivě a srozumitelně. Štěstím zpracovatelů byl fakt, že řada koncepcí již byla zpracována v jiných krajích, a tak měli svou práci podstatnou měrou ulehčenu. Koncepce EVVO pro Olomoucký kraj by se měla stát podkladem, jehož doporučení budou lidé ochotni realizovat a jež poslouží jako smysluplný text pro zkvalitnění života lidí v našem kraji.

1.2 Výchozí situace pro zpracování koncepce

(podrobněji v příloze č. 1)

Povinnosti krajů v oblasti ekologické výchovy a osvěty (EVVO) jsou vymezeny následujícími zákony:

- 17/1992 Sb., o životním prostředí
- 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí

Zpracování krajské koncepce a regionálního systému podpory EVVO vychází ze státního programu EVVO a jeho akčních plánů na období 2001-2003 a 2004-2006

Výchozím pracovním podkladem pro Koncepci EVVO Olomouckého kraje je zejména Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, schválený Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 25.10.2001.

Nedostatečná úroveň podpory environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání a silná konkurence konzumní orientace se projevuje v nízké úrovni environmentálního vědomí veřejnosti a nízkým podílem na rozhodování v oblasti životního prostředí. Proto je nutná podpora environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání zaměřená na uplatňování principů udržitelného rozvoje (Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, 2001, 62.)

1.3 Postup prací na koncepci

Rozhodnutí o zadání zpracování koncepce EVVO Olomouckého kraje padlo na poradě vedení Krajského úřadu Olomouckého kraje dne 28. 5. 2003. Výběrové řízení bylo vypsáno v souladu se zákonem č. 199/1994 Sb. O zadávání veřejných zakázek, v platném znění a o výběru zpracovatele rozhodla Rada Olomouckého kraje usnesením UR 58/61/2003 ze dne 31. 7. 2003. Zpracovatelem se stalo Sdružení pro ekologickou výchovu Sluňákov.

Zájem o spolupráci na koncepci EVVO projevilo několik lidí z různých organizací, v jejichž kompetenci je EVVO. Z těchto lidí se ustavila zpracovatelská skupina čítající 19 lidí (seznam v příloze č. 10).

V rámci zpracování analytické části proběhlo dotazníkové šetření, při němž byli obeslány všechny školy a organizace s náplní EVVO v Olomouckém kraji (vzor v příloze č. 11). Další oslovování organizací probíhalo telefonicky a pomocí několika osobních setkání. Pro potřeby zpracování koncepce proběhlo 8. 10. 2003 setkání zástupců veřejné správy a pracovní skupina školních koordinátorů EVVO na Krajské konferenci EVVO 16. 10. 2003. Zpracování analýzy neziskového sektoru a průzkum ekogramotnosti veřejnosti bylo zadáno Centru pro komunitní práci Přerov. Pracovní setkání k návrhu SWOT analýzy EVVO Olomouckého kraje proběhlo 18. listopadu 2003.

Na základě dotazníkového šetření, SWOT analýzy, průzkumu ekogramotnosti a dalších setkání byl formulován návrh vize, cílů a opatření koncepce EVVO a návrh bodů akčního plánu. Tyto návrhy byly rozpracovávány na setkáních zaměřených na některé cílové skupiny (mimoškolní výchova a střediska ekologické výchovy – 19. 1. 2003 a podniková sféra – 13. 1. 2003) a dalších osobních setkáních.

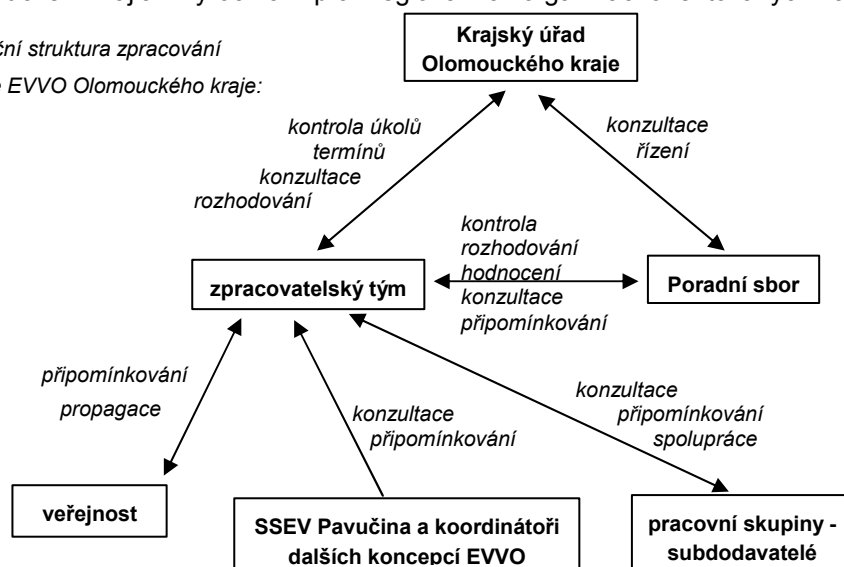
Koncepce EVVO je v průběhu zpracování vyvěšena na webových stránkách zpracovatele a dále byla prezentována na setkání ředitelů olomouckých základních škol 3. 3. 2003.

Zpracování jednotlivých částí koncepce sledoval, korigoval a schvaloval poradní sbor jmenovaný hejtmánem Olomouckého kraje Ing. Janem Březinou (složení v příloze č. 10)

Zpracovatelé byli v průběhu prací v kontaktu s koordinátory přípravy koncepcí některých dalších krajů České republiky a dále využívali služeb ekonomických poradců i poradců v oblasti EVVO. Zpracovatelé koncipovali text s ohledem na opatření uvedená v Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje a ve Státním programu EVVO v České republice. Některé údaje byly použity z Výroční zprávy o stavu koncepce a rozvoje sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji z výročních zpráv regionálních organizací orientovaných na ekologickou výchovu.

Organizační struktura zpracování

Koncepce EVVO Olomouckého kraje:

1.4 Zpracovatelé koncepce

Zhotovitelem Koncepce EVVO je Sdružení pro ekologickou výchovu Sluňákov. Nejbližšími spolupracujícími organizacemi pak byli Centrum pro komunitní práci Střední Morava, ČSOP Iris Prostějov, SEV Vila Doris Šumperk a DDM Olomouc. Jednání koordinační skupiny řídil Mgr. Michal Bartoš

2 SOUČASNÝ STAV ENVIRONMENTÁLNÍHO VZDĚLÁNÍ, VÝCHOVY A OSVĚTY

2.1 Environmentální osvěta a přístup veřejnosti k informacím

V Olomouckém kraji žije 639 313 obyvatel (k 31. 12. 2003) na rozloze 513 927 ha. Informovanost veřejnosti v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí je základním předpokladem pro trvalé zlepšení kvality životního prostředí. Všechny problémy životního prostředí mohou být vyřešeny jen prostřednictvím spolehlivých a kvalitních informací. Zapojení veřejnosti do projektů na zlepšení životního prostředí patří k účinným preventivním prostředkům, které pomáhají snižovat pozdější náklady na řešení ekologických škod.

Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta na krajské úrovni by měla obsahově souviset s důležitými státními dokumenty a zákony: Strategií rozvoje lidských zdrojů v České republice, zákonem 123/98Sb. O právu na informace o životním prostředí a Státním programem EVVO, který v souhrnu tvoří základ pro prosazování komplexních přístupů ve vzdělání a výchově v zájmu udržitelného rozvoje.

Pro zvýšení povědomí veřejnosti o životním prostředí a konceptu trvale udržitelného života je nutno hledat vhodné formy pro oslovení lidí a získání jejich zájmu. V koncepci EVVO veřejnost prostupuje všemi zmíněnými cílovými skupinami (podnikatelé, veřejná správa, pedagogové...) či skupinami věkovými (děti, mládež, dospělí).

Média a EVVO

Moderní média výrazně ovlivňují veřejné mínění a jsou nejvlivnějším současným informačním zdrojem. To se týká i poskytování informací o stavu životního prostředí. Tuto všeobecně známou skutečnost potvrdil i dotazníkový průzkum uskutečněný na podzim roku 2003, který se snažil zjistit informace o postojích a názorech na stav ekologické výchovy v Olomouckém kraji.

Většina respondentů zúčastněných v průzkumu (40 %) se domnívá, že spíše nemají dostatek informací o životním prostředí v kraji. Obecně získávají respondenti nejvíce informací o stavu životního prostředí z celostátního i regionálního tisku (48 %), z televize (45 %) a rozhlasu (29 %), z obecních zpravodajů (16 %) a z informačních materiálů do poštovní schránky (10 %). Respondenti si přáli získávat informace zejména z regionálního tisku (40 %), z obecních zpravodajů (36 %), televize (32 %), rozhlasu (23 %) a informačních materiálů do poštovní schránky (21 %). Vesměs tedy lidé v Olomouckém kraji využívají pasivní zdroje a přejí si být informováni jejich pomocí. Aktivní možnosti získání informací od obecních úřadů, pomocí besed či účasti na veřejných projednáních, přímou návštěvou ekologických organizací či poraden nebo vyhledání na internetu jsou využívány a požadovány minimálně.

Celostátně distribuované tiskoviny, televize a rozhlas nabízejí informace o životním prostředí sporadicky, bez jakékoliv koncepce, většinou v podobě katastrofického (ekologické havárie) nebo zábavního charakteru (narození zvířátek v ZOO). V redakcích médií je často redaktor, který má ekologickou problematiku na starosti, ale tato tematika je vždy přiřazena k jiným oblastem (např. kultuře). Pokusy některých regionálních médií o samostatné pravidelné rubriky zachycující dění v ochraně přírody ztroskotaly a neměly v našem kraji dlouhého trvání. Sporadicky se objevují pokusy o systematictější popis některých problémů, někdy i v delším časovém období (zejména např. problematika odpadů nebo zeleně, doprava a cyklistické stezky).

Některé organizace se pokoušejí oslovit veřejnost s pomocí vlastních tiskovin. Tyto tiskoviny a letáky však nejsou zpravidla součástí distribuční sítě novinových stánků a k veřejnosti se dostávají sporadicky. Celostátní média orientovaná na životního prostředí jsou také spíše záležitostí předplatitelů, veřejnost příliš neovlivňují.

Tab. 1: Tiskoviny různých organizací Olomouckého kraje využívané k EVVO

vydavatel	název	Poznámka
Hnutí Duha Olomouc	Ekologické listy, Biozpravodaj	Měsíčník, náklad 1500, volně na 40 veřejných místech v Olomouci
Hnutí Brontosaurus Ještěř	Ještěř	Zpravodaj Hnutí Brontosaurus
Zelený kruh Olomouc	Zelení a doba	Prodej na stáncích
Regionální sdružení ČSOP Iris	Zpravodaj Iris	Čtvrtletník
Moravský ornitologický spolek	Ptáci kolem nás	Čtvrtletník, náklad 2000 výtisků, zdarma pro příznivce MOS
Správa CHKO Litovelské Pomoraví	Carex	
Olomoucká koalice neziskových organ.	Okno do neziskového sektoru	

Stabilní vliv tedy mají zejména rozhlas a televize. V televizi jsou uváděny spíše přírodovědné dokumenty, pořady zaměřené na konkrétní ekologické problémy jsou spíše výjimkou, problémy regionů jsou opomíjeny téměř zcela (kromě mediálně vyhocených kauz). Olomoucký kraj (Olomouc a Zlín) je ve srovnání s Brnem a Ostravou zastoupen všeobecně hůře. V televizi je již mnoho let uváděn kontroverzně vnímaný pořad „Nedej se“. Veřejnost se snažil ovlivnit i seriál „Minuty ekologie“, v současnosti „ABCD ekologie aneb Životabudič“. Mládeži byl věnován soutěžní cyklus „Hra na zelenou“. Osamoceným pokusem o průnik ekologické problematiky do regionální televize byl projekt Hnutí Duha Olomouc a televize Prima v podobě dvacetidílného seriálu „Minuty ekologie“.

Pro pedagogické pracovníky jsou určeny celostátně šířené časopisy Sisyfos a Bedrník, které se systematicky zabývají ekologickou výchovou.

Přírodní zajímavosti Olomouckého kraje se staly námětem pro řadu videofilmů vzniklých na objednávku obcí, občanských sdružení a dalších subjektů. Kvalitní videosnímky vznikly v dílně Ivana Stříteckého „Skyfilm Prostějov“.

Zcela specifický význam má stále pronikavěji se rozšiřující internet. Toto médium nemá možnost ovlivnit veřejnost cíleně zaměřenou kampaní. Již dnes lze na internetové síti vyhledat široké spektrum informací o životním prostředí. České i zahraniční stránky s tematikou ochrany přírody však jistě nepatří mezi nejvyhledávanější. Přesto je internet potenciálně důležitým médiem, které může výrazně kladně ovlivnit nabídku informací o všech akcích, událostech a institucích v EVVO pro uživatele v Olomouckém kraji. Neexistence podobně zaměřených stránek je již dnes pociťována subjekty působícími v EVVO jako citelný nedostatek.

V kraji chybí instituce, která by veřejnosti dostupné články, letáky, brožury, knihy, videofilmy, výukové hry a počítačové vzdělávací programy shromažďovala a poskytovala je veřejnosti k zapůjčení.

Ekologické poradenství

Většina dospělých občanů se o problematiku životního prostředí začne zajímat v okamžiku, kdy řeší nějaký konkrétní problém. V tomto případě lidé často hledají nezávislé poradenské a informační zdroje. Problémy dospělých často souvisejí s konkrétní praxí a zasahují do mnoha oblastí (legislativní, environmentální, občanské, sociální apod.).

Snaha o zajištění konkrétních odpovědí na konkrétní problémy je záležitostí systémového ekologického poradenství, které provozují nevládní organizace. Služby spočívají nejen v komplexním servisu klientovi, ale také v aktivním přístupu k řešení aktuálních problémů. Jeho obsahem je cílené vytváření databází informací o životním prostředí a vyhledávání informací o životním prostředí z dostupných zdrojů. Péče o dotazovaného klienta často nekončí pouze odpovědí, ale poradna někdy problém klienta převezme a sama problém řeší. Poradny často zpracovávají návrhy řešení problémů, vytvářejí nezávislé posudky, podporují a realizují pilotní projekty pro ověřování nových přístupů v praxi. Podle zákona řeší konkrétní problémy samozřejmě také

úřady státní správy, mnoho problémů je však propojeno s koncepcemi obcí, s politickou sférou a občas se tyto funkce dostávají do rozporu. Nezávislé poradenství potom sehrává ve společnosti významnou roli.

V současné době není bohužel v Olomouckém kraji ani jedna klasická „ekologická poradna“, žádná organizace není členem Sítě ekologických poraden ČR (STEP). Přitom za optimální se podle zkušeností zahraničních poraden považuje jeden poradce na cca 80 tisíc obyvatel. V Olomouckém kraji se poradenství věnují Hnutí Duha Olomouc (také ekologicko–právní poradenství), Ekocentrum Moravského ornitologického spolku v Přerově (ornitologická a mykologická poradna); ČSOP Iris Prostějov a SEV Sluňákov. Částečně umožňují ekologické poradenství i Právnická fakulta UP a odbory životního prostředí větších měst společně s jinými organizacemi státní správy v kraji.

V Olomouckém kraji v současnosti neexistuje informační centrum, které by se zabývalo výhradně poskytováním informací o životním prostředí a navazujících služeb občanům. Jejich funkci však částečně plní existující turistická informační centra obcí, také veřejné obecní knihovny, muzea, hvězdárny apod. Ty občas poskytují informace o životním prostředí jako součást dalších informací. Těchto institucí není zatím dostatečně využito pro oblast EVVO. Specializované středisko v oblasti úspor energie funguje v rámci činnosti Pravoslavné akademie Vilémov.

Akce na zvýšení ekologického povědomí veřejnosti a aktivní zapojení do ochrany životního prostředí

Mezi další možnosti Olomouckého kraje při oslovování veřejnosti patří festival ekologických aktivit Ekologické dny Olomouc, který je každoročně pořádán SEV Sluňákov v Olomouci a má již třináctiletou tradici. Festival dnes patří mezi největší svého druhu v České republice (více než 20 000 účastníků) a na jeho organizaci se podílí široké spektrum vzájemně spolupracujících organizací. Tento festival umožňuje informovat veřejnost o aktivitách širokého spektra organizací státní správy, nevládního sektoru, škol atd. Existují i další větší akce pro veřejnost, jako jsou Dny Země (Šternberk, Prostějov, Šumperk), Evropský týden dopravy v Olomouci pořádaný Centrem dopravního výzkumu a Dny zdraví pořádané Krajskou hygienickou stanicí v Olomouci.

Práce s veřejností patří mezi základní pilíře činnosti velkoplošných zvláště chráněných území. Jedná se především o zprostředkování informací formou tiskovin a letáků, informačních center a středisek ekologické výchovy, přednášek a seminářů, elektronických médií atd. Správy chráněných krajinných oblastí v této oblasti spolupracují s obecními úřady, neziskovými organizacemi i dalšími subjekty.

EVVO a chráněná území

Tradičně patří mezi výrazně motivující faktory pro ochranu přírody pobyty lidí v přírodě. Zážitky, které lidé v přírodě nacházejí, estetické vjemy a další prožitky vytvářejí vztah ke krajině a přírodě.

V tomto směru hrají významnou roli Správy CHKO Litovelské Pomoraví a Jeseníky. Součástí jejich práce je vedle výkonu státní správy a praktické péče o území i práce s veřejností včetně ekologické výchovy. Správy CHKO se snaží změnit ve veřejnosti rozšířený názor, že život v chráněných územích přináší jenom omezení, a pokoušejí se naopak vyvolávat v obyvatelích těchto oblastí pocit sounáležitosti a pochopení možností šetrného hospodaření a rozvoje šetrné turistiky, zachování kulturně přírodního dědictví apod. K tomuto účelu jsou pořádány přednášky a exkurze pro veřejnost. Je škoda, že správy CHKO nemají odpovídající návštěvnická střediska, která by informovala veřejnost o roli chráněných území pro zdravý rozvoj celého regionu moderním interaktivním přístupem. Obě správy CHKO výrazně spolupracují s obecními úřady v obcích na svých územích a v jejich sousedství, a to zejména při naplňování cílů státní politiky životního prostředí.

Významným nástrojem EVVO i prvkem usměrňujícím návštěvnost v citlivých územích je budování naučných stezek s informačními panely či jinou formou zprostředkovávanými informacemi. Tyto naučné stezky jsou v kraji jsou zřizovány správami CHKO, Agenturou ochrany přírody a krajiny, Lesy ČR, s. p., ČSOP Iris, DDM Vila Doris Šumperk a dalšími občanskými sdruženími. Umožňují přiblížit lidem přírodu Olomouckého kraje, která nabízí celou řadu přírodně, zoologicky, botanicky a geologicky zajímavých lokalit.

Poznání přírody umožňuje i neustále rozšiřovaná síť cyklistických stezek. Celou řadu akcí s cykloturistickým přírodně vzdělávacím obsahem pořádají Olomoučtí kolaři, Centrum dopravního výzkumu a SEV Sluňákov Olomouc.

Instituce potenciálně využitelné pro EVVO

Jen málo je pro EVVO využita rozsáhlá síť institucí, které jsou potenciálně pro ekologickou výchovu přínosné. Jsou to zejména četná muzea, knihovny, arboreta, skanzeny, obecní a zámecké parky, apod. Mezi organizacemi tohoto typu je v EVVO aktivní ZOO na Svatém Kopečku u Olomouce. ZOO spolupracuje s DDM Olomouc na činnosti zooklubu pro děti základních škol. Jsou pořádány akce pro širokou veřejnost: Jaro v ZOO, Den Země, Den dětí (akce jiných subjektů v areálu ZOO), Ahoj školo, Příměstský přírodovědný tábor, Rozloučení s prázdninami, Podzimní safari stezka, Vánoční strom, Večerní prohlídky ZOO. Význam a poslání ZOO přibližuje i komentované krmení zvířat, ukázky mláďat, ukázky sokolnického výcviku. Školy si mohou objednat průvodce s odborným výkladem. ZOO pořádá i řadu besed mimo prostory ZOO s ukázkami zvířat. Pracovníci ZOO vyjíždějí i k dětem handicapovaným, do fakultní nemocnice, dětských stacionářů, spolku Jitro apod.

V poslední době v kraji vznikly i pozemkové spolky, které jsou zaměřeny na ochranu přírodního a kulturního dědictví. Tyto nevládní organizace komunikují s majiteli pozemků a staveb a snaží se je ovlivnit ve smyslu větší ochrany přírodních a kulturních památek, případně se snaží pro tyto účely pozemky odkoupit. V Olomouckém kraji jsou 4 pozemkové spolky: ČSOP Iris Prostějov, Pobečví v Grymově, PermaLot Svojanov a Sagittaria Olomouc.

Možnosti pozitivního vlivu některých úžeji zaměřených zájmových společenských organizací na členskou základnu a využití jejich komunikačních nástrojů pro efektivní environmentální osvětu členů nejsou dostatečně podchyceny a využívány, ačkoliv se jedná o skupiny s významným vlivem na životní prostředí. Do této skupiny například patří : Junák a další podobné organizace zaměřené na mládež a její pobyt v přírodě, zahrádkáři, skalničkáři, myslivci, turisté, horolezci, speleologové, kynologové, chovatelé koní a jiných druhů zvířat, včelaři apod. Velmi aktivní je při působení na veřejnost Moravský ornitologický spolek se sídlem v Přerově. Opomíjenou skupinou při působení na veřejnost jsou malé děti před nástupem do mateřské školy. Obecně chybí možnost využití programů EVVO pro maminky s dětmi a pro celé rodiny. Současná mateřská centra se problematice EVVO věnují okrajově.

Státní správa a samospráva ve vztahu k veřejnosti

Obce a města poskytují informace podle zákona 123/98 Sb. a šíří také informace, které se týkají povinností občanů vyplývající z obecně závazných vyhlášek (odpady, ovzduší, veřejný pořádek). Obce a města mají nezastupitelnou roli při zapojování občanů do rozhodování na místní úrovni, a to především v oblasti, kde účast občanů předepisuje, resp. umožňuje zákon (územní plánování, EIA). Zde jsou velké rezervy v aktivním postupu obcí při informování občanů. Jen málo obcí je zapojeno do programů Zdravé město a místní Agenda 21 (Šternberk, Prostějov). V menších obcích je řada obcí přihlášena do „Programů obnovy venkova“. Magistrát města Olomouce zřizuje vlastní středisko ekologické výchovy v rámci odboru životního prostředí, které má rozsáhlou činnost v oblasti zvyšování povědomí občanů o problematice životního prostředí. Městské a obecní úřady v Olomouckém kraji informují občany zejména o znečištění ovzduší a o nakládání s odpady.

Podnikatelské subjekty a veřejnost v EVVO

Podnikatelské subjekty se věnují působení na veřejnost a zaměstnance málo. Snaha o zlepšení v této oblasti by měla být výraznou součástí opatření přijatých v EVVO. Mezi organizace známé v regionu svou snahou o oslovení veřejnosti patří např. Lesy ČR, s. p., Technické služby města Olomouce, a. s., dopravní společnost Conex, a. s., Severomoravská plynárenská, a. s., Severomoravská energetika, a. s., PRO-BIO Šumperk a další. Jde zatím ale o aktivity spíše výjimečné.

Výrazný program EVVO mají Lesy České republiky v rámci Programu 2000: Zajištění cílů veřejného zájmu Lesů České republiky. Kromě kapitol „Ochrana biodiverzity“, „Výzkum a školství“ atd. obsahuje Program 2000 také kapitolu „Osvěta veřejnosti“, jejímž obsahem je samotná osvětová činnost, formy práce s mládeží,

spolupráce s neziskovým sektorem (explicitně je jmenován ČSOP, ale probíhá i spolupráce s regionálními SEV, které jsou členy SSEV Pavučina), spolupráce s médii, komunikační strategie ad.

V oblasti EVVO pro širokou veřejnost působí celá řada organizací, dochází zde k častým změnám, zejména v okruhu ekologických nevládních hnutí. Koncepce EVVO by měla nalézt vhodný způsob pro zkvalitnění jejich vzájemné informovanosti a koordinace vhodných aktivit, měla by nalézt finanční zdroje pro podporu vzniku a činnosti v občanském sektoru.

Řada údajů o současné situaci bude uvedena a doplněna v kapitole kapitole 2.6. Environmentální vzdělávání a osvěta neziskových organizací, názory veřejnosti na EVVO také ilustruje průzkum veřejného mínění o EVVO v Olomouckém kraji v příloze č. 5.

2.2 Environmentální výchova dětí a mládeže, vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků

2.2.1 Mateřské školy

Environmentální výchova v mateřském školství by měla být chápána jako získávání základních poznatků a vědomostí o vztazích a souvislostech v přírodě a životním prostředí. Měla by se postupně stát účinným prostředkem pro formování harmonické a všestranně rozvinuté osobnosti dítěte. Formou hry, praktickou činností, pokusem, ukázkou a přímým pozorováním mohou děti poznávat přírodu v nejbližším okolí, především na zahradách mateřských škol. Tím si vytvářejí kladný vztah k ní, učí se ji esteticky vnímat všemi smysly. Výchova k ochraně životního prostředí by měla úzce souviset s utvářením základních hygienických, mravních a estetických dovedností a návyků, ke kterým je možné využívat ekologické hry, literaturu, divadlo, výtvarné a pracovní činnosti, pobyt dětí venku v přírodě, popř. návštěvy dostupných středisek ekologické výchovy, spolupráci s rodiči apod.

Povinnost mateřských škol realizovat environmentální výchovu je dána kromě Státního programu EVVO v České republice také Rámcovým programem pro předškolní vzdělávání vydaným MŠMT v březnu 2001 (čj. 14/132/01/22). Tento dokument vymezuje různé oblasti předškolního vzdělávání, mezi nimi také environmentální oblast s názvem Dítě a svět. Rámcový program si jednotlivé školy rozpracovávají do své koncepce, ročního plánu a akčních příprav učitelek. Cílovou skupinou EVVO jsou děti ve věku 3-6 (7) let, učitelky a ředitelky příslušných mateřských škol, ale též rodiče docházejících dětí.

Ve školním roce 2003-2004 fungovalo v Olomouckém kraji celkem 424 mateřských škol, které navštěvovalo 18 472 dětí (Tab. č. 1). Na dotazníkový průzkum reagovalo 30 mateřských škol.

Tab. 1: Přehled mateřských škol podle okresů

okres	počet škol	počet tříd	počet dětí	ped. prac.
Jeseník	31	56	1290	98,3
Olomouc	136	289	6523	518
Prostějov	82	140	3193	240,6
Přerov	89	166	3748	296,9
Šumperk	86	163	3688	285,5
Celkem	424	814	18472	1439,3

Zdroj: Podklady k zprávě o stavu koncepce a rozvoje sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji 2003/2004)

Z průzkumu vyplývá, že mateřské školy mají k dispozici školní zahradu, některé mají v knihovničce publikace o životním prostředí, ale většinou nemají žádné další vybavení a pomůcky určené pro environmentální výchovu. V polovině případů pedagogičtí pracovníci projevují zvýšený zájem o EVVO, ve většině mateřských škol provádějí environmentální výchovu v rámci běžného vyučování. Návštěva ekologického programu jiné organizace (SEV Sluňákov, DDM Olomouc) se objevila ve dvou případech, tři mateřské školy pořádají speciální programy environmentální výchovy na škole. Vždy zhruba ve třetině případů provádějí školy také speciální akce (Den Země, čištění studánek, často také krmení ptáků, péče o školní zahradu, sběr papíru apod). Některé mateřské školy se v současné době podílejí i na programu Zdravá mateřská škola, který příznivě zohledňuje některé ekologické vztahy a přístupy k životu.

Nejčastěji zmiňované problémy při uskutečňování environmentální výchovy jsou nedostatek finančních prostředků, málo informací, nedostatečná nabídka vzdělávání a příležitostí k získání zkušeností s environmentální výchovou a nezájem rodičů.

Ve třetině případů školy absolvovaly ekologické výukové programy pořádané SEV a dalšími organizacemi. V tabulce č. 2 jsou uvedeny organizace které provádějí tyto programy pro mateřské školy. Daří se takto oslovit průměrně 25 % žáků ročně. Množství prováděných programů nestačí pokrývat poptávku ze strany škol. Uvedené organizace mají malou kapacitu a dalším problémem je jejich nedostupnost pro mateřské školy. V některých regionech (dále od větších měst a zvláště na Jesenicku) není žádná nabídka environmentálních programů.

Tab. 2: Ekologické výukové programy pro MŠ v roce 2002/2003 (příp. rok 2002)

Organizace	počet programů	počet žáků
Biologická stanice Přerov	5	238
ČSOP Iris Prostějov	6	103
DDM Olomouc	79	1579
DDM Zábřeh	71	967
SEV Sluňákov Olomouc	48	728
SEV Vila Doris Šumperk	74	1547
Celkem	283	5162

Asi polovina z těch, kteří odpověděli, se zúčastnila nějakého semináře zaměřeného na environmentální výchovu, přičemž někteří se účastní seminářů častěji. V roce 2002/2003 prováděli semináře pro učitele mateřských škol SEV Sluňákov Olomouc (7 seminářů/cca 50 pedagogů), SEV Villa Doris Šumperk (12 seminářů/cca 70 pedagogů), Informační a vzdělávací středisko Technik Přerov (5 seminářů). Dále se ukázalo, že někteří učitelé absolvují semináře organizací z jiných krajů (Rozmarýnek Brno, Alcedo Vsetín, Víta Ostrava)

2.2.2 Základní školy

Povinnost základní školy realizovat environmentální vzdělávání a výchovu, je dána § 5 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších škol (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů, který definuje základní školu takto: „Základní škola poskytuje základní vzdělání, zabezpečuje rozumovou výchovu ve smyslu vědeckého poznání a v souladu se zásadami vlastenectví, humanity a demokracie a poskytuje mravní, estetickou, pracovní, zdravotní, tělesnou výchovu a ekologickou výchovu žáků; umožňuje též náboženskou výchovu.“

Rozsah a realizaci environmentálního vzdělávání a výchovy na základní škole upravuje zvolený vzdělávací program (Národní škola, Obecná škola, Základní škola), používaná řada učebnic, respektování Metodického pokynu k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních čj. 32 338/2000 – 22 a též § 13 zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí.

Při vytvoření školního programu EVVO primárně záleží na přístupu ředitele školy. Ten vytváří nezbytné podmínky pro práci svých podřízených a může i různými prostředky stimulovat odpovídající aktivitu učitelského sboru. V současné době se jedná o Metodický pokyn k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních vydaný MŠMT. Tento dokument je pouze doporučením a nemusí být ze strany ředitelů naplňován.

Environmentální vzdělávání a výchova jsou ve většině základních škol součástí tzv. nosných předmětů, jako je biologie, chemie, zeměpis, občanská výchova, popř. fyzika, ale též předmětů, jejichž funkce pro EVVO je motivační (jako např. výtvarná výchova, hudební výchova, literatura a další). Některé předměty podporují i určité dovednosti, kterých lze v environmentální výchově též využít. Podle přístupu ředitele a učitelů k EVVO by environmentální vzdělávání a výchova měly postupovat všemi vyučovacími předměty. Některé školy nabízejí žákům povinně volitelný předmět Ekologie (příp. Ekologické praktikum apod.), ukazuje se však že je lepší, když tento předmět není nařízen (důležitým kritériem je přítomnost vhodného učitele) a když je

opravdu volitelný (existence více variant). Přestože se rozsah a obsah EVVO na 1. a 2. stupni základních škol liší, měla by se zde projevovat určitá kontinuita v rozvíjení poznatků.

Celkem 94 základních škol se zájmem o environmentální výchovu jsou členy krajského systému MRKEV (Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy) koordinovaného v Olomouckém kraji SEV Sluňákov a SEV Vila Doris. Na těchto školách funguje koordinátor ekologické výchovy a školy dostávají pravidelné informace a materiály ohledně environmentální výchovy. MRKEV je projekt podporovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Další školy rovněž spolupracují např. v Klubu ekologické výchovy (KEV), který celostátně koordinuje stejnojmenné občanské sdružení.

V Olomouckém kraji se vzdělávalo ve školním roce 2003/2004 v základních školách 59 488 žáků (tab. 3). Cílovou skupinou jsou děti prvního a druhého stupně základních škol, tj. ve věku od 6 do 15 let, a žáci speciálních škol, dále učitelé a ředitelé škol, ale též pracovníci školních družin a dalších školských zařízení včetně ostatních zaměstnanců škol a školských zařízení. Na dotazníkový průzkum reagovalo 61 základních škol.

Tab.3: Přehled základních škol podle okresů

okres	počet ZŠ	počet tříd	počet dětí	ped. pracovníků
Jeseník	19	197	4131	321,8
Olomouc	94	1000	20538	1564,7
Prostějov	48	460	9623	762,6
Přerov	60	598	12987	953,6
Šumperk	68	583	12209	949,4
celkem	289	2838	59488	4552,1

Zdroj: Podklady k zprávě o stavu koncepce a rozvoje sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji 2003/2004

Z dotazníků vyplývá, že škol pomůckami sloužícími k EVVO je slabá. Většina učitelů má k dispozici publikace s environmentální tematikou. Finančně náročnější materiály (např. krabice z SEV Lipka) nemá žádná škola. Současně z potřeb škol vyplývá nedostatečná informovanost v oblasti EVVO a potřeba podpory v získávání dostatečné vybavenosti školy materiály, pomůckami a informacemi. Řada škol má k dispozici školní zahrady.

Seminářů zaměřených na environmentální výchovu se zúčastnili pedagogové z poloviny škol (průměrný počet je 1,9 účasti na školu za rok). Druhy seminářů vycházejí z nabídky pořadajících organizací. Nejčastěji jde o semináře SEV Sluňákov (13x), Klubu ekologické výchovy (7x), dále pak akce Biologické stanice Přerov a exkurze správ CHKO Litovelské Pomoraví a Jeseníky.

Podle průzkumu realizují pedagogové téměř na všech školách EVVO přímo v rámci vyučování v jednotlivých předmětech, zřídka (2x) se objevuje také volitelný předmět ekologie. Na druhé straně si množství škol stěžuje na malý zájem ze strany ostatních pedagogů. Více než polovina škol využívá služeb středisek ekologické výchovy v oblasti výukových programů a objevuje se i spolupráce se ZOO, Biologickou stanicí Přerov, správou CHKO a ČSOP. V tabulce 4 jsou uvedeny organizace které provádějí ekologické výukové programy pro základní školy. Jejich pomocí se daří oslovit průměrně 14 % žáků základních škol ročně. Limitním faktorem je kapacita a dostupnost SEV.

Čtvrtina škol je v různé míře zapojena do celostátních projektů (Globe, Les ve škole... – Tereza, Šetrné papírování – Arnika). Dále zde najdeme účast na biologických olympiádách a mimoškolní činnost.

Kolem 2/3 škol pořádá nějaké akce ke Dni Země, zhruba stejný počet tříd ve větší či menší míře odpad a některé školy se zapojují do péče o chráněná území. Ukázalo se, že kvůli napjatému rozpočtu školy vynakládají velmi málo prostředků na environmentální výchovu a z nedostatku času a zkušeností většinou nevyužívají grantových příležitostí, ani se nesnaží získat sponzorské dary.

Tab. 4: Ekologické výukové programy pro základní školy v roce 2002/2003 (příp. rok 2002)

Organizace	počet programů	počet žáků	charakter
Biologická stanice Přerov	10	636	EVP
ČSOP Iris Prostějov	15	366	EVP
DDM Olomouc	110	1947	EVP
Správa CHKO Jeseníky			besedy
Správa CHKO Litovelské Pomoraví	15	300	exkurze
SEV Sluňákov	135	2979	EVP
SEV Vila Doris Šumperk	164	3579	EVP
Střední lesnická škola Hranice	2	420	exkurze
Stanice mladých přírodovědců Jeseník	250	4303	EVP
Technické služby města Olomouce, a.s.	20	400	exkurze na dotřídovací lince
Vlastivědné muzeum Olomouc	2	50	výklad u expozice
Celkem	453	14 577	

2.2.3 Střední školy a střední odborná a jiná učiliště

Cílovou skupinou EVVO na středních školách je mládež, středoškolští studenti a učňové, učitelé, ředitelé škol a učilišť a další pedagogičtí pracovníci. Významnou roli v realizaci EVVO ve škole hraje ředitel a jeho postoj k EVVO, výrazně ji ovlivňují vyučující a samozřejmě zaměření školy.

Ve školním roce 2003/2004 studovalo na středních školách Olomouckého kraje celkem 35 023 žáků, z toho 9 668 na gymnáziích (28 %), 12 537 na středních odborných školách (34 %) a 12 818 na středních odborných učilištích (38 %) (Tab.5). Na dotazníkový průzkum reagovalo 17 středních škol a učilišť.

Tab. 5: Počet středních škol / počty žáků na středních školách v Olomouckém kraji podle okresů

Typ školy	Jeseník	Olomouc	Prostějov	Přerov	Šumperk	Celkem
Gymnázia	1 / 543	8 / 4361	4 / 1390	5 / 2093	2 / 1281	20 / 9668
SOŠ	3 / 595	12 / 3665	8 / 1636	14 / 3430	11 / 3211	49 / 12537
SOU a U	5 / 833	15 / 4988	7 / 1772	8 / 2927	7 / 2298	44 / 12818
Celkem	9 / 1971	35 / 13014	19 / 4798	27 / 8450	20 / 6790	113 / 35023

Zdroj: Podklady k zprávě o stavu koncepce a rozvoje sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji 2003/2004)

Střední školy typu gymnázií řeší ekologickou a environmentální problematiku různě. Klasická gymnázia ji zohledňují především v biologii, geografii, chemii, fyzice a v základech společenských věd. Tyto tzv. nosné předměty vytvářejí pojmový základ, na který navazují i vysokoškolští studenti přírodovědných a lékařských směrů. Bohužel problematika udržitelného rozvoje se ve výuce objevuje méně. Předměty typu „výchova“, včetně literatury, studenty motivují; emocionální přístup je často pro mnohé z nich významnější, než faktické, racionální informace o konkrétních jevech. Na gymnázium je ekologie součástí výuky biologie, která zahrnuje také problematiku životního prostředí. Přístup k výuce environmentalistiky nebo její části je individuální, podle rozhodnutí vyučujícího.

Vzhledem k velké diverzitě středních odborných škol a středních odborných učilišť v uvedené oblasti velmi heterogenní. Učební osnova povinného vyučovacího předmětu „Základy ekologi“, schválená MŠMT s platností od 1. 9. 1998, je koncipována jako osnova pro rozsah minimálně 1 hodiny týdně po celý školní rok. Vzhledem k zaměření školy mohou vznikat určité odchylky. Vyučovací předmět je všeobecně

vzdělávací, s průpravnou funkcí vzhledem k odborné složce vzdělávání. Důraz je položen na řešení problémových situací z oblasti životního prostředí. Koncepce záleží na tom, zda je studijní obor netechnického nebo biologického zaměření. Osnova je vzhledem k uvedené hodinové dotaci náročná. V Olomouckém kraji se tento předmět učí např. na Střední průmyslové škole Šumperk, Střední odborné škole Tovačov, Středním odborném učilišti zemědělském Horní Heřmanice a Střední průmyslové škole elektrotechnické Mohelnice. Střední odborná škola Šumperk má přímo obor „Ochrana přírody a prostředí“ a společně se středními zemědělskými školami v Olomouci a Přerově také „Agropodnikání“ se zaměřením na ekologické zemědělství nebo ochranu přírody. Některé další odborné předměty také zahrnují environmentální témata (např. Ochrana lesů a přírodního bohatství na Střední lesnická škola Hranice)

Polovina škol v dotazníku uvedla že má k dispozici publikace o životním prostředí, často také videokazety s environmentální tematikou. Polovina se také zúčastnila semináře (uvedeno pouze SEV Sluňákov), často je uvedena forma samovzdělávání. Semináře pro učitele středních škol provádí SEV Sluňákov (10 seminářů/účast 15 pedagogů). Většina dotázaných učí ekologii v rámci ostatních vyučovacích předmětů, třetina využila nabídky besed a exkurzí pořádaných neziskovými organizacemi. Besedy pro středoškoláky prováděly v roce 2002/2003 organizace uvedené v tab. 6.

Tab. 6: Besedy pro středoškoláky v roce 2002/2003

Organizace	počet programů	počet studentů	
DDM Olomouc	5	105	
Hnutí DUHA Olomouc	12	290	ekologické zemědělství, odpady
Správa CHKO Jeseníky			besedy o CHKO
Správa CHKO Litovelské Pomoraví	5	100	exkurze
SEV Sluňákov	1	12	besedy
SEV Vila Doris	1	14	besedy
Střední lesnická škola Hranice	3	57	exkurze
Celkem	47	638	

2.2.4 Speciální školy

Speciální školy a školská zařízení jsou zřizovány Olomouckým krajem. V rámci speciálních škol je umožněna školní docházka žákům smyslově nebo tělesně postiženým, žákům s vadami řeči, žákům s více vadami, žákům obtížně vychovatelným a žákům nemocným a oslabeným, umístěným ve zdravotnických zařízeních. Tomu odpovídá úroveň EVVO na škole. Některé školy jsou lázeňského typu a na některých se děti turnusově střídají. Většina škol nevyčleňuje environmentální výchovu zvlášť a snaží se ji zařazovat do běžné výuky přiměřeně schopnostem svých žáků.

Přes omezení způsobené zaměřením školy, je otevřený prostor pro uplatňování environmentální výchovy. Volnější osnovy umožňují její uplatnění, stejně tak se nabízí použití prvků environmentální výchovy na pobytových kurzech. Výhodou jsou také menší kolektivy dětí, ve kterých lze uplatnit individuální přístup k dětem.

Ve školním roce 2003/2004 studovalo v celkem 39 speciálních školách v Olomouckém kraji 3 390 žáků, z toho 393 v speciálních MŠ, 1 050 ve speciálních ZŠ, 1 652 ve zvláštních školách, 270 v pomocných školách a 25 na přípravném stupni. V rámci dotazníkového průzkumu se vrátilo 13 vyplněných dotazníků.

Tab.7: Přehled speciálních škol podle okresů

okres	počet škol	počet žáků					Celkem
		speciální MŠ	speciální ZŠ	Zvl. škola	Pomoc. škola	Přípr. stupeň	
Jeseník	4	35	196	161	24	0	416
Olomouc	16	108	365	564	108	0	1145
Prostějov	4	59	5	207	49	8	328
Přerov	7	61	54	440	44	6	605
Šumperk	8	130	430	280	45	11	896
Celkem	39	393	1050	1652	270	25	3390

Zdroj: Podklady k zprávě o stavu koncepce a rozvoje sítě předškolních zařízení, škol a školských zařízení a o stavu a rozvoji výchovně vzdělávací soustavy v Olomouckém kraji 2003/2004)

Téměř všichni zástupci škol v dotazníku uvedli, že mají k dispozici školní zahradu, o kterou se někteří starají v rámci výuky, lázeňské školy mají v dosahu park, příp. lázeňské naučné stezky. Účast učitelů na seminářích environmentální výchovy a žáků na environmentálních programech je výjimečná. Učitelé speciálních škol provádějí environmentální výchovu dle možností v rámci vyučování. Další uváděné formy jsou vycházky (5x), cyklovýlety (1x), výstavy dětských prací (2x), čištění řeky v CHKO (1x), Den Země (4x).

2.2.5 Vysoké školy

Univerzita Palackého

Z hlediska EVVO má v Olomouckém kraji nezastupitelný význam Univerzita Palackého v Olomouci, která má v současnosti sedm fakult. V tabulce č. 8 je přehled oborů a vyučovaných předmětů, které mají vztah k EVVO.

Ekologie a ekologická výchova jsou samozřejmě nejvíce zastoupeny na Přírodovědecké fakultě. Na této fakultě je také samostatná katedra ekologie a životního prostředí s širokým spektrem předmětů s ekologickou náplní a dlouholetou zkušeností. Externě je v programu této katedry nabízena i výuka mimoškolní výchovy k ochraně životního prostředí a didaktika životního prostředí. Dále se EVVO v nějaké formě zabývají i další pracoviště. Například katedra geografie a při ní nově vzniklý obor Mezinárodní rozvojová studia, kde je poukazováno i na celou řadu závažných globálních problémů po celém světě a na snahu o nacházení jejich řešení ve směru koncepce trvale udržitelného života. Svou roli hraje také výuka předmětu Komunikativní dovednosti. Výrazně je ekologie zastoupena v učebních oborech katedry botaniky, zoologie a antropologie a geologie. Řada učitelských oborů má jednu z kombinací věnovanou ochraně životního prostředí. Chemie životního prostředí je častým předmětem ve studijních oborech vztahujících se k chemii.

Na Přírodovědecké fakultě (a vlastně celé UP) chybí dostatečné množství moderních vysokoškolských textů souvisejících s problematikou EVVO a neexistuje samostatná databáze bakalářských, diplomových, rigorózních a disertačních prací s tematikou EVVO Olomouckého kraje.

Tab. 8: Obory a UP Olomouc s návazností na EVVO v roce 2003/2004

Fakulta – katedra – obory	vyučované předměty
Přírodovědecká fakulta	
Katedra ekologie obory: Systematická biologie a ekologie Ochrana a tvorba životního prostředí	Ekologie rostlin; Ekologie živočichů; Ekologie člověka; Ekologie populací; Ekologie společenstev a systémů; Ochrana přírody; Chemie ŽP; Úvod do problematiky ŽP; Znečištění a ochrana vod; Ekonomie a ŽP; Odpady; Urbanistika a územní plán; Vývoj přírody v ČR; Agroekologie; Krajinná ekologie; Krajinné plánování Základy lesního hospodářství.; Práce s projektem a EIA; Ekotoxikologie; Průmysl, technologie a ŽP; exkurze k ochraně ŽP; Ochrana ovzduší
Některé předměty využívají také učitelé obory (kombinace M-Bi; Bi-Ch, Bi-Z-Ochr ŽP; Bi-Z-Geol.; Bi-Geol.- Ochr. ŽP; Z-Ochr. ŽP)	volitelné předměty: Chráněná území ČR; Legislativa ochrany přírody; Chráněné druhy živočichů a rostlin; Globální problémy biosféry; Světová ochrana přírody; Ekologie lesa; Ochrana ŽP v EU; Ochrana diverzity; Vodní stavby a úpravy; Kvantitativní ekologie; Ekosystém říční krajiny; Makroekologie a biodiverzita; Revitalizace vodních systémů; Management chráněných území; Státní správa v ochraně ŽP; Terestrické biomy; Vodní ekosystémy; Využití krajiny; Ekologie horských ekosystémů; Krajinné ekosystémy; Mikrobiální ekologie vody; Základy ekologické matematiky; Ekologie řas; Ochrana a využití pedosféry atd.
	Mimoškolní výchova k ochraně ŽP; Didaktika životního prostředí; Komunikativní dovednosti
Katedra chemie obor Ekochemie obory: Biochemie; Obecná chemie; Aplikovaná chemie	Úvod do problematiky ŽP; Úvod do krajinné ekologie; Základy ekologie; Chemie ŽP; Ekotoxikologie; Právní aspekty ŽP
	Chemie životního prostředí
Mezinárodní rozvojová studia	např. Přehled přírodních rizik a hazardů; Globální environmentální problémy; Základy ekochemie; Úvod do životního prostředí; Základy ekologie; Mezinárodní politika ŽP; Nauka o krajině
Pedagogická fakulta	
Učitelství pro mateřské školy	Ekologická výchova v MŠ (i pro kombinace s AJ/NJ); Poznávání přírody a společnosti; Globální výchova v základech pedagogiky a ve filozofii výchovy; volitelné exkurze
Učitelství pro I. st. základní školy	didaktika přírodovědy; ekologická výchova s exkurzí (povinně volitelná)
Obč. vých./Přírodopis/Rodinná vých.	ochrana ŽP; ergonomie Pedagogika – sociální práce
Pedagogika pro střední školy	Ekologická výchova
Základy společenských věd	Ekologická výchova
Středisko celoživotního vzdělávání	Přírodopis s výukou ekologie a ochrany ŽP
Fakulta tělesné kultury	
Katedra rekreologie	Ekologické aspekty výchovy a rekreace; Historie výchovy a rekreace v přírodě; Survival – přežití ve volné přírodě; Teorie rekreace v přírodě; Ekologická výchova
Kat. funkční antropologie a fyziologie	Ekologie člověka
	dále předměty: Cvičení a hry v přírodě; Zahraniční systémy výchovy a rekreace v přírodě; Filozofie přírody; Výchova a pobyt v přírodě; Teorie rekreace v přírodě
Filozofická fakulta	
Katedra filozofie	Filozofie přírodních věd a dějiny vědy
Katedra politologie	Příroda, ekonomie a společnost, Mezinárodní environmentální politika (povinně volitelná)
Katedra sociologie	Sociální hnutí; Sociální ekologie; Sociální kritiky moderní společnosti; Nová sociální hnutí Současné sociálně–politické myšlení: ekologismus, feminismus, postmodernismus
Cyrlometodějská teologická fakulta	
Katedra systematické teologie	Bioetika (ekoetika, morální odpovědnost za udržitelné ŽP) Morální teologie (ochrana lidského života a zdraví)
Právnícká fakulta	
Katedra práva správního a správní vědy	Právo životního prostředí (v rámci studijního programu „Právo a právní věda“) Public Interest Law (účast veřejnosti na ochraně veřejného zájmu)
Lékařská fakulta	
	Okrajově v rámci biologických disciplín (biologie, alergologie, genetika, fyziologie, biochemie atd.)

Pro výuku budoucích učitelů hraje v EVVO velkou roli Pedagogická fakulta. Zde se věnují ekologické výuce zejména na katedře učitelství pro první stupeň základní školy a také na katedře přírodopisu a pěstitelství, která je v kraji i důležitým kontaktním místem pro Klub ekologické výchovy. Jistou pozornost věnují EVVO i obory zaměřené na učitelství v mateřských školách a občanskou výchovu. Pedagogickou fakultou je také zřizováno „Středisko celoživotního vzdělávání učitelů“, které připravuje programy celoživotního vzdělávání. V rámci rozšiřujícího studia toto středisko nabízí přírodopis s výukou ekologie a ochrany životního prostředí. Je velká škoda, že environmentální vzdělávání není tímto střediskem důsledněji zařazeno nejen do programů rozšiřujících studium, ale i do doplňujícího a specializačního studia, kondičních seminářů, paralelního studia, distančního vzdělávání a individuálních projektů.

Významné je i zastoupení EVVO na Fakultě tělesné kultury, zejména v programech zaměřených na aktivity a pobyt v přírodě. Absolventi jsou připravováni na hledání programů pro mimoškolní aktivity a trávení volného času.

Všechny uvedené fakulty vyvíjely větší či menší spolupráci se SEV Sluňákov (externí výuka na katedře ekologie, exkurze a semináře pro studenty učitelství prvního stupně základní školy a katedry rekreologie). V SEV Sluňákov mají studenti katedry ekologie možnost vykonat studentskou pedagogickou praxi při realizaci ekologických výukových programů pro školy. Všeobecně však jsou zatím studentské praxe na obecních a městských úřadech spíše výjimkou a bylo by vhodné uvedenou spolupráci rozšířit. Ostatní fakulty se EVVO věnují jen okrajově.

Možností pro propagaci EVVO je dále mezinárodní festival Academia film Olomouc s dokumentárními pořady vědeckého, populárně vědeckého, vzdělávacího a didaktického charakteru. Mezi snímky se objevují i pořady s ekologickou tematikou. Festival je otevřený pro studenty a pracovníky Univerzity Palackého, ale i širokou veřejnost. Některé ekologické semináře, programy a besedy jsou propagovány také v Žurnálu UP a v jeho internetové verzi.

Potenciálně využitelné pro EVVO je Informační centrum UP (zejména Knihovna UP, Vydavatelství UP, Audiovizuální centrum UP a Centrum distančního vzdělávání) a Centrum celouniverzitních aktivit (zejména Univerzita třetího věku, Centrum pro inovaci a transfer technologií, některé aktivity v EVVO již zrealizovalo Centrum interdisciplinárních studií). Je třeba poznamenat, že tyto instituce by mohly sehrát daleko větší roli v EVVO, zejména otevřít univerzitu široké veřejnosti a umožnit univerzitní vzdělanost poskytnout i subjektům mimo univerzitu. Daleko větší roli při EVVO by mohla sehrát i botanická zahrada Přírodovědecké fakulty UP a fakultní pozemek katedry přírodopisu a pěstitelství.

Ostatní vysoké školy

Na území Olomouckého kraje působí detašované pracoviště textilní fakulty Technické univerzity Liberec, kde probíhá studijní program Textil a studijní obor Technologie a řízení oděvní výroby (40 studentů). EVVO studentů je součástí některých přednášek ve velmi malém rozsahu (např. likvidace vláken). V Šumperku je detašované pracoviště Strojní fakulty Vysoké školy báňské – Technické univerzity v Ostravě, tzv. Centrum bakalářských studií Šumperk. V Ostravě se vyučuje Technika tvorby a ochrany životního prostředí, v Šumperku výuka směřem k EVVO chybí.

2.2.6 Mimoškolní výchova a vzdělávání dětí a mládeže

Střediska volného času

Mimoškolní ekologická výchova probíhá jednak v rámci příspěvkových organizací Olomouckého kraje a jednotlivých měst, v různé míře ji zajišťují i některé další nestátní organizace s celostátní i místní působností.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže jsou příspěvkovými organizacemi a zřizují se jako domy dětí a mládeže (DDM), resp. střediska volného času (SVČ) nebo stanice zájmových činností specializované na konkrétní oblasti. Patří mezi školská zařízení a jsou řízena resortem školství. Většina z nich nabízí zájmové kroužky které mají větší či menší vztah k environmentální výchově (nejčastěji různé chovatelské, rybářské, pěstitelské kroužky apod.). V tabulce 9. uvádíme ty, ve kterých pravidelně pracují kolektivy zaměřené na

ochranu přírody a přírodovědu. Dále se na mimoškolní environmentální výchovu zaměřuje ČSOP a jeho oddíly Mladých ochránců přírody (MOP) a některé další organizace i jednotlivci (Hnutí Brontosaurus, SEV Sluňákov, Správa CHKO Litovelské Pomoraví).

Environmentální výchovu do své činnosti zařazují také různé dětské organizace zaměřené na turistiku a pobyt v přírodě, jako je např. Junák, Česká tábornická unie, Royal Rangers, Pionýr, Asociace turistických oddílů mládeže a mnohé další. Jde např. o výlety do chráněných území, různé přírodovědné soutěže (poznávání přírodnin) apod.

Z dalších organizací, pro které není práce s dětmi a mládeží jejich hlavní činností, se environmentální výchovou dětí a mládeže zabývají např. Českomoravská myslivecká jednota, Český svaz včelařů, Český rybářský svaz a podobná sdružení. Ekologie je obsahem kurzů pro adepty absolvování mysliveckých či rybářských zkoušek a obsahem periodik s tímto zaměřením. Dále zde pracuje mnoho kroužků s pravidelnou činností a organizace pořádají vlastní letní tábory. Činnost těchto organizací v EVVO je obecně podceňována. Potenciál pro využití EVVO skýtají další sportovní a kulturní organizace.

Tab. 9: Organizace zabývající se mimoškolní environmentální výchovou

Environmentální výchova jako hlavní náplň		poč. dětí	poznámka
DDM	Olomouc	120	přírodovědné kroužky
DDM Vila Doris	Šumperk	90	přírodovědné kroužky; 3 ekokluby pro žáky SOŠ
DDM Orion	Němčice na Hané	15	přírodovědný kroužek Šlápota
Stanice mladých přírodovědců	Jeseník		oddíl Mladých ochránců přírody
Biologická stanice	Přerov	23	ornitologie, entomologie, příroda pravěku, biokub, botanika
DDM	Šternberk		přírodovědci, ochránci přírody
ČSOP	Štěpánov, Olomouc, Prostějov, Šternberk	150	oddíly Mladých ochránců přírody
Správa CHKO Litovelské Pomoraví	Litovel		přírodovědný kroužek na GJO Litovel
Osada němých tváří	Prostějov – Určice	10	přírodovědně–kynologický oddíl
SEV Sluňákov	Olomouc	40	oddíly ekologické výchovy

Environmentální výchova jako vedlejší náplň

(krom níže uvedených sem náleží většina DDM, Biologická stanice Přerov, Stanice mladých přírodovědců a jejich zálesácké, chovatelské, rybářské kroužky apod.)

Asociace turistických oddílů mládeže	Olomouc, Litovel, Přerov, Hranice	220	
Junák		2 209	
Česká tábornická unie	Šumperk, Bludov	240	
Hnutí Brontosaurus	Jeseník, Prostějov, Přerov, Kosov	140	pracovní a prožitkové víkendové akce
Asociace malých Debrujárů ČR	ZŠ Litovel, Vila Doris Šumperk, Reál. Gymnázium Olomouc		rozvíjení schopností a znalostí v oblasti vědy, techniky a ekologie
Hnutí GO!	UP Olomouc	312	iniciační kurzy pro 1. ročníky středních škol
Český rybářský svaz			rybářské kroužky
Okresní myslivecké spolky	Hranice, Dřevohostice, Žárovice–Horka, Určice, Protivanov, Šumperk	105	kroužky mladých myslivců
Pionýr		600	letní tábory, výlety, Den Země
Royal Rangers	Olomouc	35	

Mimoškolní environmentální výchova na jednorázových akcích

Na pořádání jednorázových akcí EVVO se podílí řada environmentálně zaměřených organizací. Cílem těchto akcí je vzbudit mezi mladými lidmi zájem o přírodu, pozitivně je motivovat k ochraně životního prostředí a poskytnout jim praktické návody, jak tyto zásady uplatňovat v každodenním životě. Jde např. o přírodovědné stezky, letní tábory, víkendové akce, exkurze, brigády, výstavy, besedy, soutěže apod. Jedním z cílů těchto akcí je také získávat děti a mládež pro účinnější organizovanou činnost. Řada akcí je spojena s určitými ekologickými kampaněmi, které se pravidelně v daných termínech opakují (Den Země, Uklidme svět, Den bez aut). Velký význam při působení na děti a mládež mají soutěže zaměřené na přírodu a ekologickou výchovu. Řada z nich probíhá na místní či regionální úrovni a jsou pořádány i celostátní soutěže. K takovým patří například Zelená stezka – Zlatý list či biologická a ekologická olympiáda.

Tab. 10: Organizace a jejich jednorázové akce mimoškolní EVVO

Biologická stanice Přerov	přírodovědná soutěž družstev „Naší přírodou“, Zelená stezka – Zlatý list, Namaluj přírodu, fotosoutěže, Zlatá štika; Den Země, Den dětí – přírodovědné programy, přednáškové akce, ornitologické soutěže a exkurze; exkurze v areálu; garance biologických olympiád v Olomouckém kraji
ČSOP RS Iris Prostějov	osvětové akce, hry s přírodou a přírodovědné stezky pro děti a mládež, fotosoutěže, výtvarné soutěže, zájezdy, exkurze, besedy pro veřejnost
ČSOP Oriolus Prostějov	Den Země, Uklidme svět, letní tábory s managementem chráněných území
ČSOP Hloučela Prostějov	naučné vycházky, brigády (vysazování stromů, vyvěšování ptačích budek)
DDM Olomouc	Den Země (270 dětí), Přírodovědné stezky (2x ročně, 100 dětí); Přírodovědné letní tábory (4 pobyty), místní a regionální kolo Zelené stezky; korespondenční soutěž Rok v přírodě, přírodovědné stezky ve spolupráci se ZOO, regionální kolo biologické olympiády
DDM Víla Doris Šumperk	Den Země (3000 dětí), dětské slyšení u představitelů města, brigáda „Uklidme svět“, biologická olympiáda
DDM Orion Němčice n. H.	Den Země, letní tábor, přírodovědná stezka
DDM Litovel	základní kolo Zelené stezky, Den Země, besedy, přírodovědné vycházky
DDM Sportcentrum Prostějov	přírodovědná stezka ke Dni Země
Hnutí Brontosaurus	víkendové akce spojující dobrovolnickou práci a ochranu přírody
Hnutí DUHA Olomouc	brigády v lese (5 ročně), výstavy
Hnutí DUHA Jeseník	letní pobyt – kosení rezervace
Moravský ornitologický spolek	Ornitologické exkurze, Den ptactva, Evropský ptačí festival
PermaLot	kurzy permakultury a stavění z hlíny
Správa CHKO Jeseníky	terénní exkurze a přednášky a besedy pro školy a dobrovolné účastníky prázdninového kosení; Vítání ptačího zpěvu; Evropský den parků (botanické vycházky pro veřejnost); Evropská noc pro netopýry; přírodovědná vycházka ke dni vzniku CHKO
Správa CHKO Litovelské Pomoraví	terénní exkurze pro základní a střední školy do Litovelského Pomoraví (účast cca 500 žáků a studentů ročně)
Stanice mladých přírodovědců Jeseník	besedy, exkurze, letní tábory, přírodovědná korespondenční soutěž pro mateřské a základní školy
ZOO Olomouc	Den Země, vítání jara, Den dětí, Ahoj školo, Rozloučení s prázdninami, komentované krmení zvířat, besedy

Vzdělávání pedagogů volného času a vedoucích mimoškolních kolektivů dětí a mládeže v EVVO

Práci s dětmi ve střediscích volného času zajišťují pedagogové volného času, kteří mají pedagogické vzdělání a přístup k akcím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vedoucími mimoškolních kolektivů dětí a mládeže jsou zpravidla dobrovolníci bez pedagogického vzdělání, kteří by měli absolvovat příslušný kvalifikační kurz.

Pracovníci a pedagogové při domech dětí a mládeže mají možnost účastnit se akcí v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pořádaných příslušnými institucemi. Vedoucím kolektivů dětí a mládeže se v současné době může stát kdokoli i bez kvalifikace. MŠMT připravuje zákon, podle kterého bude muset každá osoba pracující s dětmi a mládeží absolvovat pravidelně opakovaný akreditovaný kvalifikační kurz. Tento postup se začíná ověřovat v některých sdruženích dětí a mládeže. Součástí kvalifikačního kurzu nebude automaticky EVVO. Dobrovolný vedoucí kolektivů dětí a mládeže má tyto možnosti vzdělávání:

- Kvalifikační kurzy vedoucích kolektivů dětí a mládeže. Některé větší organizace pracující s dětmi a mládeží s orientací na ochranu přírody a pobyt v přírodě zařazují ekologickou výchovu do kurzů pro vedoucí kolektivů dětí a mládeže.

Tab. 11: Vzdělávání vedoucích dětských oddílů a pedagogů volného času

Organizace	Charakteristika, akce v roce 2003
ČSOP	ekologická výchova je zařazena do předmětu Metodika vedení kolektivů dětí a mládeže
DDM Olomouc	Ekohry v dětském kolektivu (40 účastníků), kurz pro vedoucí kolektivů
Junák	EVVO zařazena v rádcovských kurzech; ekologický odbor vydal metodickou příručku pro vedoucí oddílů dětí a mládeže „Skaut je ochráncem přírody“
Hnutí GO!	10 víkendových seminářů pro 235 lidí (EVVO vedlejší náplň)

- Semináře a akce pořádané vlastními organizacemi se zájmem o ekologickou výchovu. Velké organizace, jako je například Junák nebo ČSOP, pořádají pro své členy vlastní akce (semináře, exkurze, setkání za účelem výměny zkušeností apod.)
- Semináře a akce pořádané pedagogickými centry, SEV a dalšími neziskovými organizacemi.
- Metodické příručky a literatura. Při současné situaci v oblasti vzdělávání pedagogů volného času mají metodické příručky a další literatura zaměřená na EVVO velký význam. Každá organizace pracující s dětmi a mládeží má svůj specifický vzdělávací systém a často se sama také podílí na tvorbě a vydávání metodických publikací. Kromě vlastních organizací pracujících s dětmi a mládeží vydávají metodické materiály i další občanská sdružení zaměřená na EVVO.

U velkých organizací typu ČSOP jsou informace o nabídkách a novinkách v této oblasti uspokojivé (nabídky a informace bývají součástí různých rozesílek), u organizací s místní působností není situace zmapována, ale dá se předpokládat, že bude o mnoho horší.

Podpora mimoškolní výchovy

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje na celostátní úrovni pravidelnou činnost kolektivů dětí a mládeže. Podpora se odvíjí zejména od počtu účastníků na konkrétních akcích a nezávisí na zaměření činnosti.

Podporu mimoškolní EVVO dětí a mládeže v posledních letech pravidelně poskytuje Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím společného otevřeného programu SSEV Pavučina a ČSOP „Národní síť středisek a center environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“ v modulu 2 – Zájmové útvary dětí a mládeže (v dřívějších letech Ekologická výchova ve volném čase dětí a mládeže). Tento program je realizován na základě objednávky a zadání Ministerstva životního prostředí a za jeho finanční podpory. Modul je zaměřen výhradně na podporu EVVO dětí a mládeže v pravidelně pracujících kolektivech.

2.2.7 Vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků

Profesní příprava

Environmentální vzdělávání a výchova studentů učitelství se na jednotlivých fakultách připravujících učitele a v různých aprobačních předmětech liší. Obvykle zahrnuje základní ekologické a environmentální pojmy, problematiku životního prostředí a stále častěji se budoucí učitelé seznamují i s otázkami udržitelného rozvoje. Didaktické aspekty environmentálního vzdělávání a výchovy se postupně zařazují do fakultních vzdělávacích programů. V současné době se připravuje návrh na environmentální minimum znalostí a dovedností absolventů učitelského studia.

Velký význam pro profesionální přípravu učitele mateřských škol v Olomouckém kraji má Střední pedagogická škola v Přerově.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) směřuje k tomu, aby učitelé byli schopni přenést environmentální tematiku do výuky jednotlivých předmětů a aby dali na školách možnost vzniku nových mimoškolních aktivit, jakými jsou ekologické kroužky, ekologické provozy škol a mateřských školek, přírodovědné kroužky, kluby ochránců přírody apod.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je v Olomouckém kraji organizováno na více úrovních. Hlavním garantem je v současné době Pedagogické centrum Olomouc. Pedagogické centrum má na další vzdělávání v EVVO vyhrazenou 1/2 pracovního úvazku. Z nabídky vzdělávacích programů výrazněji směřují k environmentální tematice pouze projekty „Učitelé 1. stupně – dobíjeme se“ (netradiční pojetí prvouky, přírodovědy a vlastivědy) a „Přírodovědné exkurze – Bílé Karpaty“. Distribuuje také mezi učiteli oblíbený časopis s nabídkou kurzů. Celkově se pedagogické centrum na vzdělávání učitelů v oblasti EVVO podílí jen v malé míře.

Významnou částí se na DVPP v oblasti EVVO podílí SEV Sluňákov, které učitelům mateřských, základních a středních škol připravuje náměty pro praktickou ekologickou výchovu, přednášky a besedy s odborníky z environmentální oblasti, terénní exkurze (ve spolupráci s Lesy ČR, s. p. a Přírodovědeckou fakultou UP) a řadu dalších vzdělávacích akcí (vše akreditované MŠMT) (tab.12). Sluňákov také distribuuje v rámci projektu MRKEV 71 zapojeným školám v kraji informace, metodické publikace a učební pomůcky pro ekologickou výchovu. Významnou akcí je také pravidelné krajské setkání školských koordinátorů EVVO. Základem setkání jsou dílny zaměřené na praktické ukázky aktivit EVVO, pomůcek nebo na praktické předávání zkušeností učitelů navzájem.

Na Šumpersku zajišťuje DVPP Vila Doris a pedagogické centrum Šumperk. Pořádají semináře a exkurze pro učitele a distribuuje nabídky a infomateriály 24 školám v rámci projektu MRKEV.

Dalšímu vzdělávání pedagogů mateřských škol se dlouhodobě věnovalo také Informační a vzdělávací středisko Technik v Přerově (projekt Ekologická výchova na mateřské škole).

Na Pedagogické fakultě UP probíhá v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků tříleté rozšiřující studium přírodopisu. Obsahem studia jsou cvičení v terénu, pěstitelství s ekologickými aspekty, botanika a zoologie. V loňském ročníku absolvovalo toto studium 15 učitelů.

Při hodnocení vzdělávání pedagogických pracovníků nelze opominout přítomnost učitelů jako odborného dozoru u všech akcí, jichž se žáci základních škol účastní (environmentální programy, soutěže a přednášky, exkurze, výlety do chráněných území apod.).

V dotazníkovém šetření jsou vzdělávací semináře a školení (zejména krátkodobé kursy) ze strany pedagogů nejčastěji deklarovanou potřebou. Další vzdělávání a rozšiřování profesionálních kapacit není podporováno systematicky a dosud závisí spíše na osobním nasazení učitelů, na místních podmínkách a na vůli ředitelů škol.

Tab. 12: Akce dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků uskutečněné v roce 2002/2003

Organizace	počet seminářů	počet pedagogů	náplň seminářů
SEV Sluňákov	13	295	globální výchova, dramatická výchova, domácí ekologie, přírodovědné exkurze, ptáci, výtvarné techniky
SEV Vila Doris	12	187	hospodaření v lese; odpady; výtvarné dílny
IVS Technik (činnost ukončena)	5	100	program environmentální výchovy „Bambulkov“, hry dětí předškolního věku; přírodovědné tvoření, přírodovědné vycházky
KEV	4	120	semináře, exkurze
EKO-KOM, a. s.	12	180	semináře o odpadech
Hnutí GO!	1	25	zážitková pedagogika, skupinová dynamika, hra, zpětná vazba, motivace, facilitace (environmentální výchova jako vedlejší náplň)
PdF UP		15	tříleté rozšiřující studium
Celkem		922	

2.3 Environmentální vzdělávání a osvěta ve veřejné správě

Na území Olomouckého kraje se nachází 24 měst a 392 obcí.

V České republice proběhla výrazná reforma státní správy. Od 1. 1. 2001 byly zřízeny vyšší územně samosprávné celky – kraje. Reforma znamenala výrazné přerozdělení celé řady kompetencí včetně kompetencí v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí. Veřejná správa je při své činnosti vázána legislativou, která jí ukládá povinnosti při shromažďování a poskytování informací o životním prostředí, poradenství a metodické pomoci v oblasti environmentální legislativy, a zejména vyšší úroveň státní správy jsou odpovědné za naplňování Státního programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice. Přestože právní závaznost v oblasti EVVO existuje, většina městských úřadů je v oblasti životního prostředí natolik zahlcena konkrétními problémy, že preventivní činnosti v EVVO nevěnuje dostatečnou pozornost. V menších městech a obcích často chybí pracovník odpovědný za životní prostředí nebo je určen pouze jeden pracovník v rámci odboru výstavby. Tito pracovníci mají v obcích s rozšířenou působností na starost celou státní správu a i při nejlepší vůli nejsou schopni plnohodnotně provádět činnost v oblasti EVVO.

Hlavní kompetence v oblasti EVVO na krajské úrovni spočívá na Krajském úřadu Olomouckého kraje. Je přínosné, že na Krajském úřadu Olomouckého kraje jsou v současnosti dva lidé, v jejichž pracovní náplni je EVVO. Jeden pracovník je na částečný úvazek zaměstnán na odboru životního prostředí a zemědělství a druhý na plný úvazek na odboru školství, mládeže a tělovýchovy. Nesmírně důležitá bude snaha o zajištění politické podpory pro realizaci krajské koncepce EVVO, která by měla brát v potaz dlouhodobé cíle a koncepční naplňování stanovených akčních plánů pro jednotlivá území. Politická podpora by se měla oprostít od resortních, krátkodobých a lobbystických zájmů. Krajský úřad postupně získává informace o aktivitách v rámci EVVO a jím vytvářená koncepce EVVO by po přijetí a schválení měla vést ke koordinaci, metodické činnosti, poskytování informací a zejména finančnímu zajištění odpovídající EVVO na krajské úrovni.

Některé organizace státní správy a samosprávy (větší města) zřizují na svých pracovištích samostatná pracovní místa pro pracovníky odpovědné za oblast EVVO. Výraznou měrou se tímto způsobem na EVVO v kraji podílí město Olomouc. V rámci odboru životního prostředí zde existuje oddělení Středisko ekologické výchovy Sluňákov, které má 4 stálé pracovníky na plný úvazek a často i pomocníky z nejrůznějších resocializačních programů.

V ostatních městech je EVVO v rámci úřadů vykonávána spíše sporadicky, podle potřeby a většinou na částečný úvazek. Tří čtvrtetní úvazek pro EVVO je zajištěn pro pracovníka na Městském úřadě v Přerově. Větší podporu má environmentální výchova a vzdělávání také na městských úřadech v Prostějově, Hranicích, Šternberku, Zlatých Horách a Konici. Nepravidelně pořádají akce k EVVO městské úřady v Šumperku, Litvli, Lipníku nad Bečvou a Uničově. Všeobecně však lze říci, že mimo Olomouc a částečně Přerov je EVVO na městských úřadech Olomouckého kraje podceněnou možností, jak více spolupracovat s občany a organizacemi na zlepšení stavu životního prostředí.

V rámci EVVO jsou obcemi pořádány pravidelné (Olomouc) či občasně (např. Litovel, Šternberk, Zlaté Hory) diskusní pořady o problematice životního prostředí. Vzdělávací a výchovné ekologické programy pro školy organizuje statutární město Olomouc, příležitostně např. Litovel (odpady a čištění vodních toků), Uničov (besedy o chráněné krajinné oblasti Jeseníky, soutěže v květinové výzdobě), Šternberk (odpadové hospodářství, úklid kolem škol), Přerov (pro střední živnostenskou školu a střední zemědělskou školu o státní správě v oblasti životního prostředí, každoroční soutěž k problematice odpadů), Hranice (besedy pro 3. a 4. třídy), Konice (besedy a exkurze), Zlaté Hory. Výrazná finanční podpora je na zabezpečení ekologických výchovných programů věnována Městským úřadem v Prostějově.

Místním médiím poskytují informace o životním prostředí nepravidelně podle potřeby téměř všechny odbory životního prostředí obcí s rozšířenou působností. V některých případech mají odbory životního prostředí vlastní ediční činnost, zejména v brožurách jak nakládat s odpady, kam se obracet při ohrožení životního prostředí, o regionálních chráněných územích a přírodních zajímavostech (např. Magistrát města Olomouce, městské úřady Šternberk, Litovel, Zlaté Hory, Jeseník).

Semináře EVVO pořádá pro pedagogy Magistrát města Olomouce. Problematiku odpadů představili učitelům v Uničově. Odborné semináře sporadicky pořádá Magistrát města Olomouce (energetické úspory, vodní cesta Dunaj–Odra–Labe, koncept trvale udržitelného života a jiné).

Některé obecní úřady se snaží šetřit přírodu v rámci svého provozu (třídění odpadů na úřadech v Litvli, Kojetíně, Lipníku, Uničově, Šternberku, Přerově, Hranicích, Zlatých Horách a v dalších obcích). I když pracovníci úřadů třídění odpadů uvádějí, celoplošný tříděný sběr na všech pracovištích je spíše výjimečný. Používání recyklovaného papíru, prověření budov energetickým auditem, úsporná zařízení na hygienických zařízeních apod. nejsou zatím realizovány. Znalost pracovníků státní správy a samosprávy o ekologických problémech a o zapojování občanů do jejich řešení je naprosto nedostatečná. Na většině odborů životního prostředí nemají pracovníci problémy s uvolňováním na semináře, které podporují jejich odborné znalosti. Semináře pro zvýšení komunikativních, tvůrčích a kooperativních dovedností a o formách zapojování veřejnosti do problémů měst a obcí jsou zcela ojedinělé.

Řada obcí je zapojena do programů obnovy venkova (např. Lipník nad Bečvou), jiné celostátní programy (místní Agenda 21, projekt Zdravé město) jsou využívány minimálně. „Zdravým městem“ je od roku 1996 město Šternberk a od roku 2000 se do projektu Zdravé město a místní Agenda 21 přihlásilo město Prostějov. Součinností Centra dopravního výzkumu, Krajské hygienické stanice v Olomouci a občanského sdružení Sluňákov vzniká zárodek projektu Zdravé město i pro Olomouc. Bylo by vhodné zapojit do těchto aktivit zejména další okresní a větší města v Olomouckém kraji.

V řadě obcí existují dokumentace pro programy obnovy venkova. Velice silné sdružení obcí vzniklo v podobě Spolku pro obnovu venkova na Přerovsku se sídlem v Běloušíně. Podstatnou částí těchto rozvojových programů jsou i projekty na zlepšení životního prostředí.

Sporadické působení městských úřadů navenek je ještě složitější uvnitř samotných úřadů. Povědomí o prevenci negativních jevů a potřeba integrované ochrany životního prostředí není ve veřejné správě rozvíjena. Informovanost o problematice životního prostředí a nutnosti mnoha potřebných kroků vzhledem k úspěšnému začlenění do Evropské unie je docela dobrá u pracovníků na odborech životního prostředí, u ostatních odborů je většinou nedostatečná. Proto často dochází k tomu, že oblast životního prostředí nemá při řešení konkrétních problémů dostatečnou váhu. Potřebné zvýšení povědomí všech pracovníků státní správy o problematice životního prostředí je možné uskutečnit např. zavedením environmentálních přístupů pro veřejnou správu jako celku (EMAS). Důležitá je také informovanost a zabezpečení potřebné úrovně

znalostí u členů městských a obecních zastupitelstev. Informovanost uvnitř úřadů se děje pouze pasivně, tedy služebními postupy, poskytnutím materiálů do rady a zastupitelstva obcí, na poradách vedoucích odborů, na poradách se stavebními úřady. Aktivní přístup k poskytování informací o životním prostředí ostatním pracovníkům úřadů je zcela výjimečný, jde např. pokusy o vzdělávání a informovanost zastupitelstva v otázkách největších problémů životního prostředí v Olomouci (městské lesy v CHKO Litovelské Pomoraví, odpadové hospodářství, vodohospodářská problematika).

V Olomouckém kraji existují dvě chráněné krajinné oblasti: CHKO Jeseníky, zřízená r. 1969 o výměře 740 km² na území okresů Bruntál, Jeseník a Šumperk (přesahuje hranici Olomouckého kraje) a CHKO Litovelské Pomoraví, zřízená r. 1990 na ploše 96 km² v úzkém pásu podél řeky Moravy mezi městy Olomouc a Mohelnice. Hlavním předmětem ochrany v CHKO Jeseníky jsou rozsáhlé lesní ekosystémy vrcholových partií Hrubého Jeseníku. CHKO Litovelské Pomoraví chrání především unikátně zachovalou říční nivou řeky Moravy s největším zachovalým komplexem lužních lesů v České republice (5 000 ha). Na správách CHKO působí pracovníci, v jejichž náplni práce je mimo jiné EVVO. Pracují se samosprávami na jejich území, pořádají řadu exkurzí, zejména pro základní a střední školy, oslovují návštěvníky rezervací, zajišťují realizaci, provoz a údržbu naučných stezek, provádějí přednáškovou a průvodcovskou činnost pro veřejnost, snaží se oslovit veřejnost celou řadou publikací, informačních letáků, naučných filmů a výstav o přírodních zajímavostech na jejich území. Pro provádění rozsáhlejší ekologické výchovy bohužel nemají správy CHKO odpovídající materiálně–technické, personální a finanční zabezpečení. CHKO Jeseníky chybí aktivní nevládní organizace s kvalitní členskou základnou (částečně Hnutí Brontosaurus a Sojka), správa CHKO Litovelské Pomoraví aktivně spolupracuje s několika nevládními organizacemi, např. se sdružením Sagittaria, SEV Sluňákov, ČSOP Prostějov, Českým rybářským svazem Litovel a Olomouc. Na území chráněných krajinných oblastí působí správy CHKO jako odborné organizace ochrany přírody i jako orgány státní správy ochrany přírody.

Kromě území chráněných krajinných oblastí je vyhlášena řada maloplošných zvláště chráněných území. Pro území s mezinárodním či celostátním přírodovědeckým významem, kategorizovaná jako národní přírodní rezervace a národní přírodní památky, je příslušným orgánem ochrany Ministerstvo životního prostředí, odbornou organizací ochrany přírody pak Agentura ochrany přírody a krajiny – středisko Olomouc. Do kompetence Krajského úřadu Olomouckého kraje jako orgánu ochrany spadají přírodní rezervace a přírodní památky mimo území CHKO. Krajský úřad zároveň zajišťuje péči o tato území. Ochranu cenných částí naší přírody má v kraji na starost i Agentura ochrany přírody a krajiny (AOPK) se sídlem v Olomouci.

AOPK Olomouc praktikuje EVVO s pomocí dvou pracovníků, EVVO však není jejich plnou pracovní náplní. Nepravidelně poskytuje přednáškovou činnost, zejména pro školy, příležitostně odborné exkurze, pořádá „Evropské noci pro netopýry“ v zpřístupněných jeskyních, semináře o problematice krajinných programů, realizuje a udržuje některé naučné stezky. AOPK vydává i některé informační materiály, zaštitila vydání výpravné publikace o regionální přírodě „Olomoucko – chráněná území ČR VI.“

Orgány veřejné správy v Olomouckém kraji zastupuje i Ministerstvo životního prostředí, územní odbor pro olomouckou oblast se sídlem v Olomouci. Na tomto pracovišti existuje pracovník, který má částečně na starost EVVO. Zástupci MŽP se zúčastňují některých jednání o EVVO, vytvářejí si přehled o jednotlivých aktivitách a snaží se podpořit regionální projekty a nacházet finanční zdroje pro jejich realizaci.

Na území kraje dále působí Česká inspekce životního prostředí, která má spíše represivní charakter, pracovníka určeného pro EVVO nemá. V Olomouci existuje i pracovník Státního fondu životního prostředí, který má přehled o regionálních projektech podporovaných ze státních prostředků v programech Státního fondu životního prostředí a poskytuje v tomto směru poradenství pro úřady, organizace, nevládní hnutí a veřejnost.

2.4 Environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře

Základním cílem EVVO v podnikové sféře je vedle zvyšování právního i odborného povědomí zástupců podniků o otázkách ochrany přírodního a životního prostředí (ve smyslu prevence a zvyšování komunikace se státními organizacemi a s veřejností) také podpora konkurenceschopnosti podniků na domácích i zahraničních trzích. Zatímco prvním cílem se zabývá jen několik agentur (částečně mimo podnikatelskou sféru, ze státního a neziskového sektoru), vlastní aktivity podniků se soustředí na zvyšování konkurenceschopnosti.

Podnikatelský sektor je soukromoprávní subjekt, takže informace o něm jsou velmi omezené. Je třeba je průběžně doplňovat, orientovat se zejména na významné znečišťovatele a firmy, které působí ve složkových odvětvích (ovzduší, odpady ad.).

Podnikatelský sektor není v současné době motivován rozvíjet aktivity v oblasti EVVO pro cílové skupiny mimo vlastní podnik. Certifikace je dobrovolná a může sloužit jako indikátor, zda firmy zlepšují dopady produkce na životní prostředí. Nástrojů na ovlivňování podnikatelských subjektů v rámci EVVO je velmi málo, spíše se jedná o podpůrné prostředky – dobrovolné dohody, poptávka trhu ovlivněná ekogramotností odběratelů apod.

Novou a zatím u nás málo využívanou formou spolupráce firmy s komunitou, kde působí, je tzv. „corporate citizenship“ – zodpovědné chování firmy jako „občana“. Jedná se účast na rozvoji míst nebo péče o přírodu např. formou brigády, účasti ve správních radách nebo výborech neziskových organizací, pravidelné komunikace s místní samosprávou a podílu na financování veřejných prací apod. Pro firmy může jít o součást marketingu, pro komunity o možný zdroj příjmů nebo dobrovolníků.

Aktivity podnikatelské sféry v EVVO lze shrnout do tří oblastí (členění podle cílových skupin):

- působení na spotřebitele (od distribuce výrobku z podniku ke spotřebiteli až po jeho likvidaci či recyklaci) – informační centra, letáčky, osvětové besedy, reklama, metodické materiály atp.
- akce pro zaměstnance (školení, exkurze a další formy)
- zlepšování technologií a provozu podnikatelského subjektu včetně jeho vedení (energetické audity, EMAS, normy ISO, BAT apod.)
- působení na prostředí (ve smyslu zákona č. 353/1999 Sb., o prevenci havárií, a č. 477/2001 Sb., o obalech)

Školení zaměstnanců

Environmentálnímu vzdělávání hospodářské sféry napomáhá jednak činnost profesních a zaměstnavatelských svazů a komor a dále rozsáhlé struktury místních, regionálních a celostátně působících konzultačních a informačních firem a center působících v kraji. V Olomouckém kraji působí Krajská hospodářská komora a jednotlivé okresní hospodářské komory a agrární komory, které nabízejí svým členům různé vzdělávací programy a vydávají publikace. Zastoupení problematiky životního prostředí v těchto vzdělávacích programech je okrajové a souvisí převážně s obecně platnými právními předpisy. Navíc semináře na environmentální témata se setkávají s nevelkým zájmem podnikatelů.

Pro informace z oblasti EVVO lze využívat školicích modulů a programů agentur, které vzdělávají pracovníky veřejné správy, podnikatelského sektoru, popř. připravují rekvalifikační kurzy. Jde především o agentury s celostátní působností (nejvýznamnější profilaci v oblasti EVVO má přitom České ekologické manažerské centrum (CEMC) připravující vzdělávací programy pro veřejnou správu a podnikatele s tematikou certifikace podniků apod.).

V Olomouckém kraji pracuje několik firem zabývajících se poradenstvím, zejména co se týče nakládání s odpady. Vzdělávání a konzultace v oblasti zemědělství zajišťuje KEZ (Kontrola ekologického zemědělství), a PRO–BIO svaz ekologických zemědělců Šumperk. Poradenství je samostatným podpůrným programem podle nařízení vlády č. 505/2000 Sb. a prioritou programu SAPARD (zlepšování profesního vzdělávání). Informační podpora a pomoc jsou však poskytovány především již certifikovaným producentům biopotravin.

Certifikace

Požadavky moderního trhu již na základě tlaku vyspělých politik životního prostředí v jednotlivých státech a také díky celosvětově rostoucímu veřejnému zájmu o environmentální aspekty života společnosti začínají působit na jednotlivé podniky jako články v systému dodavatelů a odběratelů. To způsobuje, že nejmodernější podniky z pohledu svého řízení zařazují problematiku životního prostředí přímo na úroveň vrcholového managementu. Tím se ochrana životního prostředí stává integrální součástí veškeré činnosti podniku. Každý zaměstnanec pak má zajištěn přístup k informacím o životním prostředí, jeho stavu a vlivech činnosti podniku na něj a nese i svůj díl zodpovědnosti za jeho ochranu.

Takové systémy řízení podniků jsou z hlediska environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty obyvatelstva jednoznačně přínosné.

Tyto systémy environmentálního řízení jsou v Olomouckém kraji realizovány formou certifikace ISO 14000 (k 31. 1. 2004 jde o 25 firem). Náročnější systém EMAS není v Olomouckém kraji využíván. Motivací pro zavedení bývá primárně zlepšení konkurenceschopnosti na trhu a zlepšení jména (image) firmy. Prostřednictvím získaných certifikátů o zavedení environmentálního řízení společnosti mají podniky lepší přístup k zakázkám v konkurenčním prostředí, obzvláště pak na mezinárodních trzích.

Významné jsou i další způsoby, které jsou využívány při řízení a nesou v sobě některé aspekty ochrany životního prostředí. Jedná se zejména o oblast sledování jakosti ISO 9000 (počet firem nezjištěn) nebo certifikace Ekologicky šetrný výrobek (žádná firma z Olomouckého kraje ji nemá). Ochrana životního prostředí je pak součástí ekonomické činnosti a často se v praxi prokáže, že náklady na ni vynakládané nezatěžují podnik, ale vedou ke zvýšení jeho prosperity. Vzhledem k tomu, že certifikace není nejlevnější záležitostí, menší firmy často váhají. Jak bylo již výše uvedeno, motivací bývá obvykle zvýšení konkurenceschopnosti, a proto většina podniků o certifikaci svých činností usiluje.

K podpoře zavádění těchto systémů je také vytvořen dotační titul Státního fondu životního prostředí. Příznivě lze hodnotit fakt, že firem, které zavádějí systémy environmentálního řízení, každoročně přibývá a jedná se o trvalý trend.

Celorepublikově ojedinělým projektem bylo oceňování olomouckých prodejen potravin „Ekologický obchodník“, které provádělo Hnutí DUHA Olomouc. Obchodníci byli reklamou motivováni k plnění bodů „ekologického desatera“. Projekt byl pozastaven z důvodu zanikání malých obchodů, kvůli konkurenci obchodních řetězců.

V Olomouckém kraji je registrováno 49 (SU 33, JE 7, OC 5, PR 3, PV 1) ekologicky hospodařících zemědělců. Ostatní zemědělci hospodaří konvenčním způsobem, resp. přestože převážně (týká se především malých farem) z finančních důvodů používají minimálně chemikálií, nemají – hlavně z administrativních důvodů – certifikát ekologického zemědělství. Odbyt produktů zajišťují zemědělci často sami (prodej „ze dvora“), spolupráce s družstvy a využití forem EVVO např. jako součást reklamy prozatím nefunguje. Chybí malé zpracovatelské firmy, které by dokázaly zpracovávat ekologickou produkci odděleně od běžné, neexistuje marketing místní produkce spolupracující např. se subjekty cestovního ruchu. Zdrojem podpory pro subjekty ekologického zemědělství mohou být i podpůrné a síťovací programy. Potenciál těchto programů je značný (využití celostátních i zahraničních kontaktů a sítí), jejich fungování však závisí do značné míry na kapacitě koordinátora. Do mezinárodního programu ECEAT na podporu venkovské turistiky prozatím subjekty z Olomouckého kraje nejsou zapojeny.

Nástrojem působení EVVO na majitele lesů může být certifikace lesů. Lesy České republiky, s.p. a Lesy města Olomouce požádaly o certifikaci podle systému certifikace lesů PEFC (Pan European Forest Certification) a procházejí prověřováním certifikačním orgánem. Kvalitnější certifikační systém FSC (Forest Stewardship Council) získal v České republice pouze jeden lesní pozemek ležící mimo Olomoucký kraj.

Působení na veřejnost

Větší podnikatelské subjekty se snaží o větší otevřenost a podporují svou publicitu ve vztahu k podnikové politice životního prostředí (nejčastěji to vyplývá přímo z certifikace ISO 14000/EMAS). Realizují akce, které lze považovat svým charakterem za EVVO, a uskutečňují je v rámci práce s veřejností, reklamní politiky a

marketingu. Jedná se například o propagaci environmentálně šetrnějších výrobků a služeb (např. plynárny vs. teplárny), propagační materiály (Ecopack, s.r.o. Šumperk vyrobil film o obalech), veřejné soutěžní akce (Severomoravská Plynárenská, a.s.), školní programy (ASA, s.r.o.), exkurze, třídění odpadů na školách (TSMO, a.s.) apod.

Speciální postavení má obalová společnost EKO–KOM, a.s., jejímiž akcionáři jsou obalové firmy. Společnost poskytuje obcím servis ohledně třídění odpadu, organizuje na školách přednášky pro žáky a pro učitele. Přípravuje propagační a výukové materiály (Tonda obal).

Další významnou firmou jsou Lesy České republiky, s. p. (LČR), které vypracovaly na základě zákona o lesích vnitropodnikový dokument, jenž má přímý vztah k EVVO: program zajištění cílů veřejného zájmu u LČR (Program 2000). V jeho kapitole Osvěta veřejnosti je zahrnuto provozování demonstračních objektů hospodaření, vzdělávací a osvětová činnost, práce s mládeží, spolupráce s ČSOP a SSEV Pavučina, podpora kulturních, sociálních a humanitárních akcí a prezentace na internetu. Podobné formy působení na občany jsou legitimní a vhodné, avšak v některých případech mohou mít podávané informace tendenční charakter.

Mezi aktivity podniků vůči veřejnosti lze zařadit sponzorské dary na ekologické aktivity na podporu neziskových organizací, nadačních fondů. (např. recyklační firmy podporují projekt třídění odpadů, LČR ekologickou výchovu – viz výše apod.)

2.5 Environmentální vzdělávání a osvěta středisek ekologické výchovy

Střediska ekologické výchovy (SEV) jsou specializovaná zařízení obecně zaměřená na EVVO. SEV mohou být zřizována neziskovými organizacemi (občanská sdružení nebo obecně prospěšné společnosti), obcemi, krajskými úřady nebo jakýmkoliv jiným zřizovatelem. Pojem SEV není zatím nikde oficiálně definován. Obvykle se takto označují sama střediska, která realizují ekologické výukové programy pro školy a zabývají se dalším vzděláváním pedagogických pracovníků v oblasti EVVO, mimoškolní ekologickou výchovou dětí a mládeže, nejrůznější formou veřejné osvěty (přednášky, kampaně, přírodovědné vycházky, exkurze, publikační činnost, akce pro rodiče s dětmi) nebo alespoň některou z těchto činností. Některá SEV v kraji jsou sdružena do Sítě středisek ekologické výchovy Pavučina a sítě ekocenter ČSOP.

Tab.13: Organizace s činnostmi odpovídající SEV v Olomouckém kraji

název	zřizovatel	zaměstnan.	adresa	kontakt	člen
Středisko ekologické výchovy Sluňákov	Město Olomouc	4	Horní náměstí 1, 77127 Olomouc	585513222(5); slunakov@mmol.cz; www.olomoucko.cz/slunakov; Michal Bartoš	Pavučina
DDM Vila Doris a pedagog. centrum Šumperk – SEV	KÚOK – příspěvková organizace	3,5	17. listopadu 2, 78701 Šumperk	583214212-4; saj@doris.cz; www.doris.cz; Petr Šaj	Pavučina
Středisko ekologické výchovy DDM Olomouc	KÚOK – příspěvková organizace	1,5	tř. 17. listopadu 47, 772 00 Olomouc	585223839; ddm@ddmolomouc.cz; www.ddmolomouc.cz; Jaroslav Marx, Eva Havlická	volné SVČ
Biologická stanice Přerov	KÚOK – příspěvková organizace	2	Bezručova 12, 750 02 Přerov	581 735 009; biosprerov@seznam.cz; Ivo Růžička, Karla Rulíková	SVČ
ČSOP – regionální sdružení Iris	Občanské sdružení	1,5	Husovo nám. 67, 796 01 Prostějov	582338278; iris@iris.cz; www.iris.cz; Eva Zatloukalová	ČSOP

Středisko ekologické výchovy Sluňákov

- ekologické výukové programy pro všechny typy škol (3 695 žáků v roce 2002)
- semináře pro učitele, budoucí učitele a studenty Přírodovědecké a Pedagogické fakulty UP Olomouci (více než 10 seminářů ročně)

- projekt Sluňákov – areál pro ekologickou výchovu a vzdělávání v Horce nad Moravou. Projekt Sluňákov počítá s postupnou realizací nového výukového biocentra s významnou krajinařsko estetickou funkcí v obci Horka nad Moravou na pozemcích města Olomouce; biocentrum se má stát vstupní branou do CHKO Litovelské Pomoraví; nová energeticky úsporná budova, která bude spravovat celý areál má plnit dvě funkce střediska ekologické výchovy umožňující realizovat pobytové ekologické výukové programy a celou řadu dalších aktivit pro zvýšení ekologického povědomí veřejnosti a turistické informační centrum o přírodě lužních lesů CHKO Litovelské Pomoraví; z projektu již bylo realizována cyklistická stezka spojující hlavní západní a severní vstup do biocentra s Veenendaalskou alejí, přírodním posezením a mostem přes Častavu, dále Rybník Rozvišť s náhonem, odtokem a čtyřmi tůněmi; odborně je sledována sukcese území: ryby, obojživelníci, vegetace; v současnosti je zajišťován projekt budovy SEV a turistického informačního centra Litovelské Pomoraví v podobě projektové dokumentace pro územní rozhodnutí, stavební povolení a prováděcí projekt; projekt na přeměnu částí role v přírodně přirozenou louku a také výsadba vzrostlé zeleně v celém biocentru; zpracován je i projekt naučné stezky územím mokřadu (rybník a tůně); projekt Sluňákov má významné funkce v oblasti krajinytvorné, protipovodňové, vzdělávací a výchovné, rekreační, ekologické, sociální, úspor energie a podpory alternativních zdrojů energie a nízkoenergetických staveb
- akce pro veřejnost: pravidelný cyklus Ekologických večerů (od roku 1993 pravidelně téměř každý měsíc – v roce 2002 celkem 1 327 diváků) a festival Ekologické dny Olomouc (již 13 ročníků) pro širokou veřejnost. Veřejné přednášky a besedy s ekologickými nebo souvisejícími tématy. (v roce 2003 celkem 23 709 návštěvníků)
- mimoškolní ekologická výchova – vedení dětských oddílů (asi 40 dětí), víkendové pobyty v přírodě, letní dětské tábory (8 let)
- další projekty: Stromy pro Moravu – výsadba zeleně na místech postižených povodní v roce 1997, propagace systému odpadového hospodářství v Olomouci, odpadová olympiáda, spolupráce s nevládními hnutími v Olomouci, dětská hřiště na veřejných prostranstvích (Hřiště Nové Sady a Hřiště Bílé velryby v mateřské škole Herrmannova), projekt Alpha 99 – ekologické přístupy k základnímu vzdělávání dospělých, Vodní dětský parlament ve Francii, a další
- okrajově ekologická poradna pro veřejnost, knihovna a videopůjčovna.

Dům dětí a mládeže Vila Doris – SEV

- ekologické výukové programy pro všechny typy škol (20 druhů programů, v roce 2002 239 programů pro 5140 žáků). Okresní kolo biologické olympiády kategorie C, D (47 dětí), dětské slyšení (33 dětí), Uklidme svět (438 žáků)
- semináře ekologické výchovy pro učitele: práce s přírodními materiály (28), odpadová problematika (25), hospodaření v lese (20)
- akce pro veřejnost: Den Země (2002 cca účast 3 000 lidí). Vila Doris je zřizovatelem a provozovatelem Lesní ekostezky Švagrov (terénní programy v roce 2002 pro 1 141 dětí)
- mimoškolní ekologická výchova: Zájmové kroužky. Ekokluby pro Střední odbornou školu Šumperk, obor ochrana přírody a prostředí (60 studentů). Letní táborová činnost. Knihovna a videotéka.

Středisko ekologické výchovy při Domě dětí a mládeže Olomouc

- ekologické výukové programy pro všechny typy škol. Školní rok 2002/2003 nabídka 194 programů (účast 1 759 dětí z mateřských, 1 947 ze základních a 105 ze středních škol). Pravidelně je pořádán Den Země pro nejmenší (cca 300 dětí), dlouholetou tradici má výtvarná soutěž „Poznej a chraň“
- semináře pro učitele
- akce pro veřejnost: Pravidelné pořádání výstav fotografií Příroda Olomoucka a Ptačí svět, výstava věnovaná globálním problémům a výstava výtvarných prací dětí Poznej a chraň. Provoz miniZOO

- mimoškolní ekologická výchova: Vedení 8 oddílů pro cca 120 dětí s přírodovědnou a ekologickou tematikou. Pravidelné dlouholeté pořádání 3 pobytových letních dětských táborů a 1 příměstského tábora. Pořadatelství přírodovědných stezek pro dětské oddíly (2x ročně asi pro 100 dětí). Uspořádání místních a regionálních kol Zelené stezky. Korespondenční soutěž Rok v přírodě, účast na Ekojarmarku v rámci Ekologických dnů Olomouc
- chovatelské pracovny s ukázkami celé řady živočichů, které využívá v kroužcích i ve školních programech

ČSOP – Regionální sdružení Iris

- Den Země v Prostějově ve spolupráci se ZO ČSOP Oriolus (211 účastníků, 85 testů pro dospělé, zdravá výživa, informační panely, aktivity pro děti „les“ a „stromy“ a další)
- program „Odpady útočí“ s výstavami, informačními panely, třídění odpadů, celá řada aktivit pro rodiče s dětmi, soutěž v sešlapávání PET lahví, ekologické nakupování, seznamy opraven a bazarů, atd
- pořádány jsou také brigády pro veřejnost. V roce 2002 to bylo vynesení Morany a sázení stromů v rámci „Vítání jara na Hloučele“ (30 účastníků), Uklidme si Hloučelu a (Ne)riskuj s odpady s úklidem a hrami s tematikou odpadů (75 účastníků a 63 účastníků při druhém úklidu), Sázení stromů na Hloučele (11 lidí)
- celá řada odborných exkurzí a zájezdů do přírody, v roce 2002 pro cca 200 lidí (Pálava, Velká Haná, ornitologie v Záhlinicích a Chropyni, vyškovská step, mykologická vycházka Kladky a další). Pro veřejnost uspořádány rukodělné akce s výrobou recyklovaného papíru a výrobou svíček.
- informační centrum a knihovna. Publikační činnost (čtvrtletní Zpravodaj Iris a leták k Biokoridoru Hloučela)
- pořádání besed (v roce 2002 3 s účastí 68 lidí) a výstav (v roce 2002 dvě výstavy: fotografie Petra Albrechta a ve spolupráci s Hnutím Duha Olomouc výstava s tematikou odpadů)
- výukové programy a akce pro školy: V roce 2002 provedeno 21 programů pro celkem 469 dětí. Zorganizována výtvarná a literární soutěž Můj přítel strom (126 účastníků)
- pořádání pravidelných letních „pracovních“ táborů pro mládež s péčí o maloplošná zvláště chráněná území přírody, v roce 2003 celkem 3 tábory (Novozámecké louky, Velký Kosíř, Vápenice)
- mimoškolní ekologická výchova

Biologická stanice Přerov

- Ekologické výukové programy pro všechny typy škol, mimoškolní ekologická výchova (každoroční účast přes 900 dětí)
- přílehlý přírodní výukový areál se 3 biotopy – les, louka, rybník
- biologická a ekologická soutěžní činnost, garant všech krajských kol biologických olympiád
- přírodovědně zaměřené akce (např. Den Země, Den dětí, vernisáže a výstavy přírodovědných prací) (2002/2003 celkem 7 045 návštěvníků akcí, tábory s účastí 300 dětí)

2.6 Environmentální vzdělávání a osvěta neziskových organizací

Úloha nestátních neziskových organizací v EVVO Olomouckého kraje

Nestátní neziskové organizace (dále jen NNO) svými aktivitami v EVVO vyplňují veřejný prostor, který instituce veřejné správy pokryt svými službami nedokáží z důvodu omezených lidských i finančních zdrojů. Tvoří důležitou součást vzdělávání a výchovy obyvatel směřující k šetrnému jednání a odpovědnosti k životnímu prostředí. Plní roli zprostředkovatele plnění Státního programu EVVO v České republice prostřednictvím získaných grantů Ministerstva životního prostředí či Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. V neposlední řadě sdružují zájemce o péči o životní prostředí a umožňují jim pravidelnou organizovanou činnost.

V Olomouckém kraji působí NNO, které nabízejí především vzdělávací a prožitkové programy pro děti a mládež, osvětové akce a besedy pro širokou veřejnost, pobyty v přírodě směřující k budování vztahu k přírodě a dobrovolnické brigády zaměřené na péči o přírodu. Působí jak na své členy tak i nečleny (veřejnost). K působení na veřejnost využívají regionální a místní média. Smyslem programů je kromě získávání vědomostí o vztazích a souvislostech v přírodě a životním prostředí také budování aktivní angažovanosti v péči o životní prostředí.

Celostátní sdružení působící v Olomouckém kraji

Český svaz ochránců přírody (ČSOP)

Tab. 14: Přehled základních organizací ČSOP působících v EVVO v Olomouckém kraji

Název	sídlo	členů /zaměst.	okruhy činnosti EVVO	obec s rozšířenou působností
71/02 ZO ČSOP Upolín	Skřivánčí 27, 779 00 Olomouc 9	22/0	programy pro děti a mládež, táborové pobyty, osvětové akce	Olomouc
61/01 ZO ČSOP Oriolus	Husovo nám. 67, 796 01 Prostějov	82/0	programy pro děti a mládež, táborové pobyty, osvětové akce	Prostějov
61/04 ZO ČSOP Hlučela	Kostecká 15, 796 01 Prostějov	30/0	osvětové akce pro veřejnost, působení na děti a mládež, kolektiv MOP	Prostějov
61/RS ČSOP IRIS Prostějov	Husovo nám. 67, 796 01 Prostějov	0/2	informační centrum, vydávání periodik	Prostějov
71/05 ZO ČSOP	Smetanova 26, 785 01 Šternberk	41/2	programy pro děti a mládež	Šternberk
71/08 ZO ČSOP Castor	Zelená 6, 779 00 Olomouc	7/0	táborové pobyty pro děti a mládež	Olomouc
71/09 ZO ČSOP Astacus	Družební 1, 779 00 Olomouc	16/0	programy pro děti a mládež	Olomouc
71/11 ZO ČSOP	Horní 97, 783 13 Štěpánov	11/0	programy pro děti a mládež	Olomouc
71/12 ZO ČSOP Duhoví bojovníci	V Kottlině 4, 779 00 Olomouc	7/0	táborové pobyty pro děti a mládež, vydávání periodik	Olomouc
74/03 ZO ČSOP	Zahradní 1260, 751 31 Lipník n. B.	30/0	programy pro děti a mládež	Lipník n/B.
75/05 ZO ČSOP Leština	Okružní 228, 789 71 Leština	25/0	programy pro děti a mládež, osvěta pro veřejnost	Šumperk

Zdroj: Databáze ČSOP, 10/10/2003

Český svaz ochránců přírody je největší nevládní organizací v České republice sdružující zájemce o ochranu přírody a životní prostředí. V oblasti EVVO působí na širokou veřejnost, ale i děti a mládež prostřednictvím svých ekocenter. Ta pořádají besedy a přednášky pro veřejnost, vydávají informační materiály, provozují knihovny a organizují různé osvětové akce.

V Olomouckém kraji působí v oblasti EVVO 10 organizací. Většina z nich svými programy působí zejména na děti a mládež – organizují pro ně tábory, pořádají soutěže a vedou oddíly Mladých ochránců přírody. Některé z nich organizují nebo se podílejí na organizaci osvětových akcí pro veřejnost. Jejich působnost je spíše místního nebo okresního charakteru. Za zmínku stojí soutěž Zelená stezka, kterou každoročně organizuje ZO ČSOP Upolín na území Olomouckého kraje. Je zaměřena na práci dětských a mládežnických kolektivů působících v péči o životní prostředí. ZO ČSOP Iris provozuje ekocentrum, které pořádá osvětové akce pro veřejnost (Den Země, Odpady útočí), brigády, besedy, výukové programy pro školy, výstavy, exkurze, vydává místní časopis. ČSOP Hloučela v Prostějově organizuje naučné vycházky a společné brigády v biokoridoru Hloučela.

Organizace ČSOP jsou zapojeny do celostátního programu ČSOP MOP (Mladý ochránce přírody), v rámci kterého intenzivně pracují s kolektivem dětí s cílem aktivně v nich budovat vztah k přírodě formou soutěží a samostatné práce. K 6. 6. 2003 v Olomouckém kraji působilo 6 oddílů s celkovou základnou 209 členů.

Hnutí Duha

Je celostátně působící občanské sdružení prostřednictvím svých poboček v oblasti ochrany životního prostředí. V oblasti EVVO se zaměřuje na osvětové programy pro širokou veřejnost zejména v oblasti odpadového hospodářství, energetiky a ochrany ovzduší, ekologického zemědělství a lesů.

V Olomouckém kraji působí Hnutí Duha Olomouc, které se v oblasti EVVO specializuje na osvětovou činnost v oblasti šetrného odpadového hospodářství, propagaci ekologického zemědělství a problematiku supermarketů; provozuje ekologickou knihovnu. Pravidelně organizuje víkendové dobrovolnické programy (brigády v lesích, na biofarmách apod.) a exkurze pro pracovníky veřejné správy v oblasti odpadového hospodářství. Vydává krajský časopis Ekologické listy.

Druhou pobočkou působící v Olomouckém kraji je Hnutí Duha Jeseníky. Sídli v Branticích a organizuje dobrovolnické brigády v přírodě a výchovné dětské tábory na Jesenícku.

Hnutí Brontosaurus

Hnutí Brontosaurus je celostátní nestátní neziskovou organizací skládající se z jednotlivých článků působících v regionech. V oblasti EVVO je zaměřena na výchovu k odpovědnému jednání vůči společnosti i přírodě s důrazem na pochopení souvislostí, uvědomění si vlastní odpovědnosti a posílení vlastní angažovanosti. Snaží se rozvíjet výchovu zkušeností a prožitkem, a to zejména prací, hrou, příkladem a bezprostředním kontaktem s přírodou. Ve svých programech klade důraz na vlastní aktivitu při ochraně a tvorbě životního prostředí a krajiny a při ochraně a záchraně přírodních, kulturních a historických památek.

Tab. 15: Přehled základních článků Hnutí Brontosaurus působících v EVVO v Olomouckém kraji

Název	Sídlo	členů /zaměst.	Okruhy činnosti EVVO	obec s rozšířenou působností
Ještěř	Sokolská 533 790 84 Mikulovice	4/4	víkendové dobrovolnické programy pro mládež, výukové programy	Jeseník
Baobab	Husova 191, 790 01 Jeseník	12/0	víkendové dobrovolnické programy pro mládež	Jeseník
Modrý Kámen	Resslova 2 796 01 Prostějov	0/2	víkendové dobrovolnické programy pro děti a mládež	Prostějov

Zdroj: Databáze Hnutí Brontosaurus 10/10/2003

V Olomouckém kraji působí 3 organizace. Na Jesenicku to jsou základní články Hnutí Brontosaurus Ještěř a Baobab, které organizují dobrovolnické programy pro mládež ve spolupráci s CHKO Jeseníky a brigády na obnovu drobných historických památek v krajině. Ve svém působišti nabízejí environmentální poradenství veřejnosti. Dále vydávají časopis s celorepublikovým dosahem – Ještěř. V Prostějově je to základní článek Hnutí Brontosaurus Modrý kámen, který organizuje dobrovolnické brigády.

Pavučina – Sdružení Středisek ekologické výchovy

Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina je celostátní síť organizací specializovaných na ekologickou výchovu, vzdělávání a osvětu. Sdružuje organizace v České republice, které zajišťují ekologické výukové programy pro školy, vzdělávání pedagogických pracovníků, akce pro veřejnost, poradenské a konzultační služby, školní ekologické projekty, výstavy, metodické a didaktické publikace, pomůcky pro ekologickou výchovu atd. Pavučina zajišťuje vzájemnou výměnu informací mezi členy, metodickou a informační podporu a dbá na kvalitu programů a důvěryhodnost svých členů. Členskými organizacemi Pavučiny na území Olomouckého kraje jsou příspěvkové organizace SEV Sluňákov Olomouc a Vila Doris Šumperk. Při SEV Sluňákov působí občanské sdružení, prostřednictvím kterého získává dodatečné finanční prostředky na svoji činnosti z grantových zdrojů. Činnost Sluňákova je soustředěna kolem výukových a prožitkových programů pro děti, mládež a vzdělávání učitelů mateřských, základních a středních škol. Každoročně organizuje osvětovou akci celostátního významu Ekologické dny Olomouc. Perspektivním záměrem krajského významu je zřízení biocentra v Horce nad Moravou.

Další organizace na poli EVVO

Dalšími organizacemi působícími svými aktivitami zejména na širokou veřejnost, děti a mládež prostřednictvím jednorázových vzdělávacích akcí, pobytů v přírodě nebo zprostředkování účasti veřejnosti na rozhodnutích ovlivňujících životní prostředí jsou:

- Pravoslavná akademie Vilémov – vzdělávací akce se zaměřením na šetrné zdroje energie a propojení duchovních hodnot s ochranou životního prostředí
- PermaLot Bouzov – pracovní pobyty na biofarmě
- Olomoučtí kolaři – cyklistické výlety do přírody a zapojování veřejnosti do budování cyklostezek
- Ekojoga Jeseník – ekologická sebevýchova, dětské tábory, ekologická knihovna
- Predmostenzis Přerov – volnočasové aktivity dětí a mládeže zaměřené na pobyt v přírodě
- Junák – Olomoucký kraj – svaz skautů a skautek – volnočasové aktivity dětí a mládeže zaměřené na pobyt v přírodě. Zkoušky členů ze Znalosti přírody a ekologie
- Sagittaria Olomouc – budování přírodních naučných stezek
- Moravský ornitologický spolek Přerov – zapojování veřejnosti do ochrany ptactva, provozuje ekocentrum, prostřednictvím kterého poskytuje informace, literaturu a poradenství.
- Centrum pro komunitní práci střední Morava, Přerov – zapojování veřejnosti do rozhodování ovlivňujícího životní prostředí
- PRO–BIO Šumperk – propagace a osvěta ekologického zemědělství
- občanské sdružení Na pomoc matce Zemi – ochrana zeleně, ekologie v rámci regionu, duchovní ekologie

Financování činnosti nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace jsou financovány z grantových programů na základě časově omezených projektů. Musí tedy pravidelně soutěžit o finanční prostředky, což do jejich činnosti vnáší prvek nejistoty. Všeobecně je to organizacemi vnímáno jako podstatný problém v jejich činnosti. Podstatnou část finančních prostředků NNO tvoří granty českých a zahraničních nadací spolu s předvstupní finanční pomocí Evropské unie (zejména větší organizace) a granty ministerstev. Ministerstvo životního prostředí v EVVO podporuje neziskové organizace ve vydávání periodik, publikací a propagačních materiálů, popularizaci výzkumů v oblasti životního prostředí, osvětě a vzdělávání různých cílových skupin, environmentálním poradenství pro veřejnost, osvětě v oblasti přijímání dobrovolných dohod. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy podporuje NNO ve dvou opatřeních: podpora občanských sdružení pedagogických pracovníků v regionálním

školství a podpora projektů zaměřených k EVVO pro školní a mimoškolní činnost, prostřednictvím kterých podporuje vzdělávání, publikační a informační aktivity. Menší část financování NNO tvoří granty od samospráv, finanční dary či vlastní činnost. Samosprávy v Olomouckém kraji nemají EVVO zahrnutou jako systémovou část svých grantových systémů a jednotlivé požadavky tedy řeší ad hoc. Převažující část financování NNO na poli EVVO v Olomouckém kraji tvoří externí zdroje. Organizace, které jsou zapojeny do celostátních sdružení, tak získávají informační a někdy i finanční podporu (ČSOP, Hnutí Brontosaurus) své činnosti. EVVO je součástí Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje a v roce 2003 budou NNO prvně ve vybraných oblastech financovány z rozpočtu Olomouckého kraje. Perspektivně se jeví financování ze strukturálních fondů Evropské unie přes Operační program Rozvoj lidských zdrojů.

Závěrečné shrnutí

Nestátní neziskové organizace působící v EVVO jsou poměrně rovnoměrně rozprostřeny po celém území Olomouckého kraje. Spíše působí v bývalých okresních městech. Větší koncentraci organizací lze zaznamenat v okresech Olomouc, Prostějov a Jeseník. Menší část organizací zaměstnává pro organizaci programů profesionálního pracovníka. Jedná se o některé větší organizace celorepublikových sítí NNO (ČSOP, Hnutí Duha, Hnutí Brontosaurus), jednotlivě i menší samostatné organizace (Moravský ornitologický spolek, PRO–BIO Šumperk atd.). Jejich výhodou je, že již mají značné zkušenosti a zázemí v zajišťování ekologické výchovy v regionech Olomouckého kraje.

Činnost NNO trpí zejména nestabilitou financování jejich činnosti, nedostatečnou informovaností a koordinací jejich činnosti na úrovni Olomouckého kraje. K financování využívají spíše externí zdroje. Zcela nedostatečné je financování ze zdrojů místních samospráv. Nízká je koordinace jejich činnosti a spolupráce s institucemi veřejné správy.

Co se týká informovanosti, jsou na tom lépe organizace, které jsou součástí některé z celorepublikových sítí, které je informují o aktuálních trendech v EVVO a v některých případech jim i poskytují metodickou podporu (SEV, ČSOP). Doposud neexistuje systém sdílení informací mezi organizacemi uvnitř kraje.

2.7 SWOT analýza EVVO v Olomouckém kraji

V rámci zpracování analytické části Koncepce EVVO byly závěry analytických zjištění formalizovány do podoby SWOT analýzy. Jde o analýzu silných (Strengths) a slabých (Weaknesses) stránek a příležitostí (Opportunities) a hrozeb (Threats).

Aktualizovaná verze SWOT analýzy tvoří podklad pro návrh všech opatření strategie. Porovnání SWOT analýzy s návrhem opatření (a naopak) umožňuje rychlou a jednoznačnou kontrolu konzistence analytické a návrhové části dokumentu.

SWOT analýza byla zpracována z výsledků workshopu konaného 18. listopadu 2003 a projednána zpracovatelskou skupinou. Aktualizovaná SWOT analýza se od původní verze mírně liší, neboť při formulaci návrhové části strategie byly některé analytické závěry částečně přehodnoceny.

Z praktických důvodů (odlišná organizační struktura, specifické zaměření i způsob práce cílových skupin SWOT analýza, rozdělena na analytické poznatky v oblasti školství a v ostatních oblastech.

SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE I – EVVO V OBLASTI ŠKOLSTVÍ			
silné stránky	+	slabé stránky	-
<p>+Š1) nabídka programů a služeb neziskových organizací</p> <p>+Š2) existence metodických a informačních materiálů</p> <p>+Š3) zavedená střediska ekologické výchovy</p> <p>+Š4) existující celostátní síť škol a projekty, zabývající se EVVO (MRKEV, Klub ekologické výchovy, TEREZA)</p> <p>+Š5) existence alternativních výukových materiálů (Ekologický přírodopis)</p> <p>+Š6) samostatná katedra ekologie na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci</p>		<p>-Š1) současné vzdělávací programy ve školách poskytují nedostatečný prostor pro kontakt dětí s přírodou</p> <p>-Š2) nedostatek financí ve školních rozpočtech, nedostatek dostupných finančních zdrojů</p> <p>-Š3) nízká informovanost, nízká metodická podpora (mj. na speciálních školách), nedostatečná výměna zkušeností mezi školami</p> <p>-Š4) nedostatek kompetentních pedagogů pro EVVO</p> <p>-Š5) málo praktických činností ve výuce</p> <p>-Š6) ve školách nejsou vytvořeny podmínky pro práci koordinátorů EVVO</p> <p>-Š7) rozpory reality a proklamovaných zásad trvalé udržitelnosti a nekonsumního života (provoz škol, školní zahrady)</p> <p>-Š8) nedostatečné a nerovnoměrné pokrytí kraje subjekty poskytujícími služby EVVO školským zařízením</p> <p>-Š9) nedostatek pomůcek a materiálů, špatné vybavení učeben</p> <p>-Š10) neexistuje databáze obhájených bakalářských, diplomových a doktorandských prací, řešících environmentální problematiku se vztahem k území Olomouckého kraje</p>	
příležitosti	?	hrozby	!
<p>?Š1) využití chráněných území v kraji</p> <p>?Š2) využití internetu pro informování, komunikaci a vzdělávání</p> <p>?Š3) využití programů MŽP a MŠMT a jejich metodických doporučení</p> <p>?Š4) uplatnění EVVO na školních výletech</p> <p>?Š5) zapracování EVVO do rámcových vzdělávacích programů škol</p> <p>?Š6) využití ekologie jako příkladu k řešení mezioborových problémů</p> <p>?Š7) rozšíření nabídky volitelných předmětů na UP</p>		<p>!Š1) nedostatečná finanční podpora EVVO, nedostatečné využití zdrojů, zejména fondů Evropské unie</p> <p>!Š2) nedostatečná politická podpora EVVO v kraji</p> <p>!Š3) nedostatek aktivního zájmu dětí a mládeže</p> <p>!Š4) obtížná dostupnost a omezená kapacita středisek ekologické výchovy</p>	

SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE II. – EVVO V OSTATNÍCH OBLASTECH

silné stránky	+	slabé stránky	-
<p>+O1) zavedené akce EVVO pro širokou veřejnost</p> <p>+O2) zkušené organizace na poli EVVO s vytvořeným zázemím</p> <p>+O3) zdroje a nástroje k informování obyvatel</p>		<p>-O1) slabá informovanost a podpora při uplatňování právních předpisů</p> <p>-O2) nedostatečná koordinace složek státní správy</p> <p>-O3) nedostatek programů pro dospělé</p> <p>-O4) malá systematickosti financování EVVO, nestabilní financování organizací působících v EVVO</p> <p>-O5) vzájemná nedůvěra části veřejné správy, neziskových organizací a veřejnosti,</p> <p>-O6) nedostatečná podpora neziskových organizací</p> <p>-O7) nerovnoměrné rozmístění organizací, služeb a aktivit EVVO</p> <p>-O8) nedostatek zkušeností veřejné správy se zapojováním veřejnosti do rozhodování ovlivňujícího životní prostředí</p> <p>-O9) málo vhodných praktických příkladů EVVO, resp. jejich nedostatečná propagace</p> <p>-O10) slabá nabídka programů celoživotního vzdělávání</p> <p>-O11) nedostatečná podpora a špatná prezentace environmentálně zaměřených podnikatelských aktivit</p> <p>-O12) existenční problémy části podniků, limitující zájem o EVVO</p>	
příležitosti	?	hrozby	!
<p>?O1) využití fondů Evropské unie pro financování EVVO</p> <p>?O2) zapojení zainteresované veřejnosti do tvorby pravidel a zákonů EVVO</p> <p>?O3) fungující vyzkoušené programy pro podnikatelský sektor</p> <p>?O4) využívání dobrovolnických služeb</p> <p>?O5) motivace účasti veřejnosti ve správních řízeních, procesech EIA (SEA) a projektech místní Agendy 21</p> <p>?O6) rozvoj využívání informačního systému v oblasti EVVO a elektronických forem komunikace</p> <p>?O7) zahrnout EVVO do ostatních krajských dokumentů</p>		<p>!O1) nízká motivace a malý zájem veřejnosti</p> <p>!O2) nesystémovost státní politiky</p> <p>!O3) rozdíl mezi deklarací a praxí orgánů veřejné správy</p> <p>!O4) ztotožnění EVVO pouze s jednou či několika cílovými skupinami nebo přístupy</p> <p>!O5) ohrožení výsledků EVVO konkurencí konzumního životního stylu, atraktivního pro velkou část populace</p>	

3 STANOVENÍ VIZE, CÍLŮ, PRIORIT A OPATŘENÍ EVVO

Stanovení vize, cílů, priorit a opatření EVVO Olomouckého kraje navazuje na předcházející analytickou část krajské koncepce EVVO (analytická část zahrnuje i SWOT analýzu a vyhodnocení dotazníkového šetření o postojích a názorech na stav EVVO v kraji).

V této části koncepce by měl být vytvořen teoretický rámec pro žádoucí dlouhodobé směřování environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty. Kapitola je členěna do následujících částí: veřejnost • školy • mimoškolní výchova • veřejná správa • podnikatelské subjekty • střediska ekologické výchovy • nevládní neziskové organizace.

Proto všechny oblasti shrnuje závěrečná kapitola s návrhem opatření, která se jeví jako obecnější, ale pro zajištění trvalé funkčnosti systému EVVO Olomouckého kraje podstatná. To je zásadní pro rozvoj občanské společnosti a aktivit ve smyslu získávání veřejné účasti na řešení environmentálních problémů kraje prostřednictvím neziskových a nestátních subjektů.

Na stanovení vize, cílů, priorit a opatření EVVO navazuje první akční plán, který řeší základní kroky v realizaci stanovených opatření a konkretizuje termíny plnění a odpovědnost za jejich plnění včetně finančního krytí.

Jednotlivé oblasti této části koncepce jsou členěny do tří částí:

1. strategické cíle EVVO na období 10 let s uvedením priorit
2. cílové skupiny
3. opatření, projekty a aktivity pro realizaci EVVO v návaznosti na SWOT analýzu EVVO Olomouckého kraje.

Základní vize krajské koncepce EVVO:

Zvýšení vědomostí (ekologické gramotnosti) obyvatel Olomouckého kraje o životním prostředí se projeví širším zapojením veřejnosti do řešení ekologických problémů a jejich předcházení, čímž dojde ke zvýšení kvality života a k postupnému snižování nákladů na ochranu životního prostředí.

Vysvětlivky k odkazům na SWOT analýzu v dalším textu

- [+] silná stránka
- [-] slabá stránka
- [?] příležitost
- [!] hrozba
- [Š] SWOT v oblasti školství
- [O] SWOT v ostatních oblastech

3.1 Environmentální osvěta a přístup veřejnosti k informacím

Cílový stav 2015

Je vytvořena síť institucí a organizací, které zajišťují občanům běžný přístup k informacím o stavu životního prostředí a informuje o aktuálních problémech životního prostředí a možnostech a způsobech jejich řešení a motivují k šetrnému chování k přírodě ve smyslu konceptu trvale udržitelného rozvoje. Lidé se chovají k prostředí, ve kterém žijí, tak, aby předávali následujícím generacím přírodu v takovém stavu, v jakém ji zažívali oni sami. Občané jsou průběžně informováni o platných právních normách v oblasti životního prostředí, o dopadu výrobků na kvalitu životního prostředí. Je zajištěna účast veřejnosti na rozhodování o zásadních otázkách týkajících se životního prostředí.

Priority

- **environmentální osvěta**
stabilní zajištění kvalitního všeobecného povědomí o environmentálních souvislostech a dopadech každodenních lidských činností na kvalitu života občanů Olomouckého kraje, propagace pozitivních vzorců šetrné spotřeby a šetrného environmentálního chování ve všech vrstvách společnosti
- **účast veřejnosti při rozhodování**
vytváření a stálá podpora mechanismů vedoucích k co nejširšímu zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů v environmentálních plánech a koncepcích a do účasti na projednávání závažných zásahů do kvality životního prostředí a krajiny

Cílové skupiny

- veřejnost - celá populace Olomouckého kraje, škála nejrůznějších cílových skupin profesně i věkově strukturovaných. Tomu je třeba přizpůsobit jednotlivé aktivity pro zajištění kvalitní EVVO.

Mezi obecná témata této cílové skupiny nejčastěji patří: nakládání s odpady, čistota veřejných prostranství, zeleň, šetření energií, opatření proti hluku, znečištění vod a ovzduší, vytvoření prostoru pro komunikaci a výměnu názorů ve společnosti, podpora organizací a spolků, které se věnují vytváření životně občanské společnosti.

Mezi zásady působení na veřejnost by mělo patřit: zajišťovat výměnu názorů na důležité problémy, nabízet řešení (ale nevnucovat), argumentovat (ale nezastrašovat). Velkou roli u této skupiny sehrávají média. Správně zaměřené programy zvyšování ekologického uvědomění veřejnosti a materiály o ochraně životního prostředí by měly obsahovat informace o místních problémech, jejich příčinách a řešeních i argumenty pro aktivní účast veřejnosti na ochraně životního prostředí (tzn. měly by být prezentovány poutavě a zároveň srozumitelně, být praktické a doplněné odkazem na odpovědné orgány veřejné a státní správy).

Nezbytnou součástí informačních aktivit je proto vyhodnocování zpětné vazby, která je zprávou o tom, zda byly informace směřovány správně, účinně, zda skutečně pomohly navodit změny v chování veřejnosti: změny spotřebitelského chování a vzorců spotřeby, aktivnější zapojení veřejnosti do rozhodování v oblasti ochrany přírody a životního prostředí.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci:

1. vytvořit a podporovat mediální zdroje informací o EVVO a životním prostředí [SWOT !O1]

vytvořit a aktualizovat internetové stránky tematicky zaměřené na životní prostředí v kraji (návrh na obsah v příloze č. 8), podpora zpravodajů zaměřených na životní prostředí; poskytování informací místním médiím, doporučit aby informace o životním prostředí byly součástí obecních a městských zpravodajů v kraji a městských kabelových televizí; vydávání vlastních publikací a infomateriálů

2. vytvořit krajské poradenské a informační centrum „Ekofórum“ [SWOT -O3]

pracoviště specializované na zajištění kvalitní, široké a včasné informovanosti občanů o dění, projektech a problémech v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí; provozování Zeleného telefonu a zajištění krajských internetových stránek

3. podporovat vznik sítě ekologických poraden [SWOT -O1, -O7, -O9]

rovnoměrné rozmístění v kraji s důrazem na dosažitelnost pro občany; možná provázanost se vznikajícími SEV, využití sítí jiných informačních center (turistika, zdravotnictví apod.); podpora nezávislého poradenství

4. zajistit fungování systému financování občanských aktivit v oblasti EVVO [SWOT -04, !02]

zachovat financování aktivit EVVO v rámci OPOK, zajistit včasnou propagaci a šíření informací o možnosti získání finanční podpory na aktivity EVVO; důraz na zvyšování kvalifikační úrovně lidí poskytujících environmentální osvětu; umožnění dalšího rozvoje organizací.

5. finančně podporovat (v rámci OPOK a rozpočtových zdrojů)

a) akce, které přispívají k rozvoji environmentální gramotnosti občanů [SWOT +01, -01, -03]

veřejné akce umožňující propagaci celé řady aktivit zaměřených na poskytování informací a ochranu životního prostředí (Dny Země ve městech a obcích, Dny zdraví, Evropský týden dopravy, Den bez aut apod.); mezisektorová spolupráce při zajišťování EVVO veřejnosti, zejména s kulturní a sociální sférou podpora prezentace aktivit v EVVO na velkých společenských akcích (výstavy, veletrhy, konference, semináře, workshopy, vhodné kulturní či společensky významné události, soutěže oceňující projekty, aktivity a výrobky v oblasti životního prostředí)

b) zpřístupnění přírodně a geologicky zajímavých lokalit [SWOT -03]

budování a rozvoj naučných stezek, pěších a cyklistických tras; vydávání publikací s přehledem zajímavých území a naučných stezek, internetová verze

c) rozšíření nabídky programů pro veřejnost zaměřených na poznávání přírody v různých zařízeních [SWOT -010]

stanice pro handicapované živočichy, ZOO, muzea, botanické zahrady, arboreta, hvězdárny apod.

d) podpora místních akcí zaměřených na zachování nebo vznik pozitivních tradic a zvyků [SWOT -03]

e) podpora projektů na zapojování veřejnosti do rozhodování o životním prostředí [SWOT -05, -08]

6. podporovat zapojení měst a obcí do mezinárodních sítí a programů zaměřených na udržitelný rozvoj komunit [SWOT -08, -09, ?05]

místní Agenda 21, síť zdravých měst, program obnovy venkova a podobné aktivity, ve kterých je práce s veřejností základním východiskem jejich úspěšné realizace

7. aktivně podporovat účast veřejnosti a neziskových organizací ve správních řízeních [SWOT -08, ?02]

iniciovat setkání neziskových organizací a zainteresované veřejnosti při závažných řízeních týkajících se ochrany životního prostředí, tvorba a implementace dokumentů a dlouhodobých programů rozvoje kraje

8. iniciovat v obcích s rozšířenou působností vydání praktické příručky „Jak chránit životní prostředí“ [SWOT !01]

sestavení a vydání publikace s návodem, jak postupovat v případě ohrožení životního prostředí, se seznamem a kompetencemi jednotlivých institucí a nabídkou organizací, jejichž činnost souvisí s životním prostředím

9. vytvořit informační materiál o environmentálních problémech Olomouckého kraje [SWOT -05]

ekologická mapa - odpady, energetika, voda, ovzduší, půda, přírodní podmínky, chráněná území, adresáře organizací, ekoturistika, zdravotní stav obyvatelstva, rizika apod.

10. zajistit stabilní propagaci Koncepce EVVO Olomouckého kraje [SWOT -02]

týká se zejména dotčených organizací a institucí spojených s EVVO, členů obecních, městských a regionálních rad a zastupitelstev, zainteresované veřejnosti; prezentace např. formou výstavy, CD ROMu, propagačních letáků

3.2 Environmentální výchova dětí a mládeže, vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků

Cílový stav 2015

Utváření kladných vztahů dětí k přírodě a jejich žádoucích postojů ke zdravému životnímu prostředí se stalo samozřejmou součástí výchovného působení v mateřských i základních školách na území celého kraje. Školní vzdělávací programy na všech základních školách, středních školách, vyšších odborných školách a odborných učilištích v kraji obsahují environmentální témata prolínající celým učebním plánem s cílem utvářet a upevňovat přátelské a ohleduplné postoje vůči přírodě a životnímu prostředí a přijímat osobní odpovědnost za stav životního prostředí.

Provoz škol a školních zařízení vyhovuje ekologickým požadavkům platným v zemích Evropské unie.

Je vytvořena síť středisek ekologické výchovy, která umožňuje všem žákům základních škol navštívit minimálně jednou za školní docházku ekologický výukový program ve středisku ekologické výchovy. Všichni studenti středních škol absolvují v rámci studia vícedenní (nejlépe pobytový) terénní kurz s ekologickým zaměřením.

Priority

- **ustanovení a podpora koordinátorů EVVO na školách**

na školách ustanovit kvalifikovaného koordinátora (garanta) ekologické výchovy, který je zodpovědný za zpracování a naplňování ekovýchovného plánu školy a je ve své práci plně podporován ředitelstvem školy i celým sborem, zapojení pedagogů speciálních škol

metodická a odborná pomoc školním koordinátorům environmentální výchovy včetně zabezpečení jejich dalšího vzdělávání a aktuálního informování, upevňování ekologicky příznivých postojů pedagogů s důrazem na zvyšování účinnosti environmentálního působení školy

- **podpora environmentálně zaměřených mimoškolních zájmových činností**

podpora sítě organizací v kraji, které umožňují zapojení dětí do přírodovědně, ekologicky či ochranné orientovaných mimoškolních zájmových činností, poskytovaných na vysoké odborné a metodické úrovni

- **podpora environmentálních témat v osnovách studentů univerzit**

zvyšovat ekologickou gramotnost a aktivní přístup studentů k péči o životní prostředí s důrazem na studenty učitelských oborů, podporovat vznik a prezentaci bakalářských, diplomových a doktorandských prací, řešících environmentální problematiku se vztahem k území kraje

- **systém environmentálního vzdělávání pedagogických pracovníků**

vytvořit obsahově i organizačně kvalitní a pro učitele běžně dosažitelný systém environmentálního vzdělávání pedagogických pracovníků, tj. učitelů a vychovatelů na školách i pedagogů středisek ekologické výchovy

3.2.1 Mateřské školy

Cílová skupina

- děti z mateřských škol
- učitelé a metodikové mateřských škol
- ředitelé a nepedagogičtí pracovníci mateřských škol

Z analýzy současného stavu (kap. 2.2.1.) vyplývá, že hlavními problémy v ekologické výchově dětí v předškolním věku jsou: slabá informovanost a výměna zkušeností mezi školami; nedostatečná

přípravenost pedagogů; obtížná dostupnost a omezená kapacita středisek ekologické výchovy; nedostatek metodických materiálů a námětů a pomůcek k environmentální výchově.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

11. sestavit pracovní skupinu jako poradní a iniciační orgán pro rozvoj environmentální výchovy v mateřském školství [SWOT -Š3]

12. zajišťovat pravidelný informační servis mateřským školám v kraji, které projeví o environmentální výchovu zájem [SWOT +Š4, -Š2, -Š3, -Š7,, ?Š2, ?Š5]

vybudování a aktualizace sekce pro pedagogy mateřských škol na webových stránkách EVVO v Olomouckého kraje (školní projekty environmentální výchovy, sestavování rámcových vzdělávacích plánů, náměty pro environmentálně šetrný provoz školky včetně zdravého stravování, databáze metodických materiálů a pomůcek, propagace ekologických programů soutěží a jiných aktivit pořádaných SEV a dalšími organizacemi); uzávěrky grantů, poradenství fundraisingu; elektronický zpravodaj pro pedagogy mateřských škol; využití informačního zpravodaje OŠMT

13. připravovat a distribuovat kvalitní metodické materiály a pomůcky k environmentální výchově [SWOT +Š2, -Š9]

provádění průzkumu potřeb a zájmu ze strany pedagogů mateřských škol

14. rozvíjet síť zařízení poskytujících výukové programy [SWOT -Š1, !Š4]

jedná se o SEV a další organizace s důrazem na přímý kontakt dětí s přírodou, postupné zvyšování počtu těchto zařízení, aby bylo umožněno všem školám účastnit se ekologických výukových programů (viz kap. 3.5.)

3.2.2 Základní školy

Cílové skupiny

- žáci základních škol
- ředitelé, učitelé a provozní pracovníci základních škol
- nepedagogičtí pracovníci škol

Z analýzy současného stavu vyplývá (kap. 2.2.2), že hlavními problémy v ekologické výchově na základních školách jsou: nedostatek pobytu žáků v přírodě; nízká informovanost, malá metodická podpora koordinátorů EVVO (školení, motivace, finanční ohodnocení, podpora ředitelů škol), nedostatečná výměna zkušeností mezi školami; nedostatečná připravenost učitelů; málo praktických činností ve výuce; provozy škol nejsou dostatečně šetrné k životnímu prostředí; nedostatek pomůcek a materiálů k environmentální výchově, špatné vybavení učeben; nízký počet SEV nabízejících jednodenní a pobytové výukové programy.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

15. vytvořit skupinu učitelů zkušených v oblasti EVVO [SWOT ?Š5]

metodická pomoc při provádění EVVO, zejména formou seminářů a konzultací, vzorových školních vzdělávacích programů včetně doplňování webových stránek apod.

16. zajišťovat pravidelný informační servis všem koordinátorům EVVO na základních školách v kraji zařazených na vlastní žádost do sítě environmentálně zaměřených škol [SWOT +Š4, -Š1, -Š2, -Š3, -Š7, ?Š2, ?Š5]

vytvoření krajské sítě škol zapojených do systému EVVO, koordinace její činnosti se stávajícími sítěmi (MRKEV, KEV); vybudování, aktualizace a prezentace sekce pro základní školy na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje (školní projekty environmentální výchovy, sestavování rámcových vzdělávacích plánů, náměty k environmentálně šetrnému provozu školy; databáze metodických materiálů a pomůcek, propagace ekologických programů, soutěží a jiných aktivit pořádaných SEV a

dalšími organizacemi); vytvořit a umístit zde databázi exkurzních objektů ; uzávěrky grantů, poradenství fundraisingu ; elektronický zpravodaj pro koordinátory EVVO; využití informačního zpravodaje OŠMT

17. zvyšovat zastoupení environmentálních témat ve školních vzdělávacích programech a učebních plánech [SWOT -Š1, -Š5, ?Š5]

viz metodický pokyn MŠMT ve školách a školských zařízeních uplatňování projektového vyučování, spolupráce s místní komunitou a nevládními organizacemi; využívání výuky zabezpečené středisky ekologické výchovy včetně exkurzí a pobytových terénních kursů

18. vytvořit databázi pomůcek a materiálů pro EVVO a systém jejich distribuce mezi školy [SWOT +Š2, -Š9]

19. poskytovat odbornou, metodickou i finanční podporu soustavným i jednorázovým environmentálním projektům a aktivitám základních škol [SWOT -Š2, -Š7]

využívat průhledný systém k finanční podpoře malých environmentálních projektů škol (podpora ekologických olympiád, soutěží a exkurzí; zpracování a uplatňování konceptů úspor energie, surovin a vody jednotlivých škol – využívání alternativních zdrojů energie, vnitřní směrnice škol na nákup čistících aj. přípravků, kancelářských a provozních potřeb šetrných vůči životnímu prostředí, předcházení a třídění odpadů, spolupráce s podniky využívajícími nebo produkujícími výrobky šetrné vůči životnímu prostředí atd.; využívání místní produkce ve školních jídelnách, využívání školních zahrad k prezentaci šetrných a tradičních způsobů hospodaření)

20. vytvořit funkční síť denních a pobytových středisek ekologické výchovy [SWOT -Š1, !Š4]

Tato zařízení umožní všem základním a středním školám na území Olomouckého kraje absolvovat půldenní i vícedenní ekologické výukové programy (viz kap. 3.5.)

3.2.3 Střední školy a střední odborná učiliště

Cílové skupiny

- studenti středních a vyšších pedagogických škol připravovaní na učitelskou profesi
- studenti středních škol, středních a jiných odborných učilišť, vyšších odborných škol
- ředitelé, učitelé a provozní pracovníci výše uvedených škol

Z analýzy současného stavu vyplývá (viz 2.2.3), že k hlavním problémům ekologické výchovy na středních školách, učilištích a vyšších odborných školách patří nedostatečné a nekomplexní uplatňování environmentálních témat ve výuce (zejména u SOŠ a SOU, kde jsou ekologické předměty vyučovány pouze ojediněle a většinou jen v rovině obecné ekologie bez užšího vztahu k vyučovaným oborům), dále nízký počet organizací nabízejících výukové programy pro střední školy; nedostatek pobytu studentů v přírodě; chybí i odborná a metodická pomoc, jakož i finanční podpora ekologických aktivit.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

21. ve školních vzdělávacích programech dbát na patřičné zastoupení všeobecných i speciálních environmentálních témat dotýkajících se jednotlivých oborů a jejich praktických dopadů na životní prostředí [SWOT ?Š5]

důraz na komplexní prevenci poškozování životního prostředí a na řešení možných environmentálních problémů u zdrojů, na praktickou kultivaci postojů budoucích odborníků k aktivní péči o životní prostředí; ve vhodných případech podpora zařazení a kvalifikované výuky předmětu Ekologické praktikum

22. poskytovat odbornou, metodickou i finanční podporu soustavným i jednorázovým environmentálním projektům a aktivitám středních škol a učilišť [SWOT -Š2, -Š7]

využívat průhledný grantový systém k podpoře malých environmentálních projektů škol; podpora ekologických olympiád a soutěží a středoškolské odborné činnosti s environmentální tematikou;

zpracování a uplatňování konceptů úspor energie, surovin a vody jednotlivých škol (využívání alternativních zdrojů energie, vnitřní směrnice škol na nákup čistících aj. přípravků, kancelářských a provozních potřeb šetrných vůči životnímu prostředí, předcházení a třídění odpadů, spolupráce s podniky využívajícími nebo produkujícími výrobky šetrné vůči životnímu prostředí atd.) využívání místní produkce ve školních jídelnách, využívání školních zahrad a statků k prezentaci šetrných a tradičních způsobů hospodaření

23. soustavně zařazovat výuku zabezpečenou středisky ekologické výchovy [SWOT -Š1, !Š4]

především pro první ročníky učilišť a středních škol připravovat, organizovat a poskytovat pobytové kursy s ekologickou a environmentální tematikou v terénních střediscích ekologické výchovy, organizovat a koordinovat soutěže a jiné osvětové aktivity

24. zajišťovat pravidelný informační servis koordinátorům EVVO na středních školách a učilištích zařazených na vlastní žádost do sítě environmentálně zaměřených škol

[SWOT +Š4, -Š1, -Š2, -Š3, -Š7, ?Š2, ?Š5]

vybudování, aktualizace a prezentace sekce pro střední školy na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje, školní projekty environmentální výchovu, sestavování rámcových vzdělávacích plánů, náměty k environmentálně šetrnému provozu školy a dalších školních budov a provozů, databáze metodických materiálů a pomůcek, propagace ekologických programů soutěží a jiných aktivit pořádaných SEV a dalšími organizacemi; vytvoření databáze témat, námětů, oblastí pro samostatné studentské práce; databáze exkurzních objektů; poradenství při získávání dotací a grantů, popisy a uzávěrky grantových řízení; elektronický zpravodaj pro koordinátory EVVO; využití informačního zpravodaje KÚOK; zvýšení počtu učitelů v sítích MRKEV a KEV, zkvalitnění jejich činnosti

25. spolupráce s odbornými institucemi v oblasti ochrany přírody [SWOT -Š3]

např. správy chráněných krajinných oblastí, Agentura ochrany přírody a krajiny, odbory životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí; lektorská činnost; spolupráce na středoškolské odborné činnosti

3.2.4 Speciální školy

Cílové skupiny

- žáci speciálních škol
- ředitelé, učitelé a provozní pracovníci speciálních škol

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

Z analýzy současného stavu vyplývá (viz 2.2.4), že k hlavním problémům ekologické výchovy na speciálních školách patří absence zapojení pedagogů do sítě EVVO (MRKEV, KEV)

Pro speciální školy platí do značné míry opatření uvedené v kapitole 3.2.2. – Základní školy

26. zapojení pedagogů speciálních škol do učitelských sítí [SWOT -Š3]

27. využívání služeb nestátních neziskových organizací a SEV [SWOT +Š1]

3.2.5 Vysoké školy

Cílový stav 2015

Probíhá kvalitní ekologická a environmentální příprava studentů všech studijních oborů učitelství pro základní a střední školy. Environmentální minimum a didaktika ekologické výchovy je nabízena v rámci celouniverzitních nabídek a dostupná studentům všech oborů. Probíhá studijní praxe v organizacích s činností zaměřenou na EVVO. Teoretická výuka je výrazně doplněna exkurzemi a pobyty v přírodě a řešením praktických ekologických problémů za zdmi univerzity. Je zajištěno otevření univerzity pro širokou veřejnost v oblasti EVVO (další vzdělávání veřejnosti, univerzita třetího věku, nabídky školení pro podnikatelské subjekty a veřejnou správu). Existuje periodicky doplňovaná databáze bakalářských, diplomových a postgraduálních prací řešících environmentální problémy Olomouckého kraje.

Cílové skupiny

- studenti jednotlivých univerzitních pracovišť v Olomouckém kraji s důrazem na budoucí učitele a obory související s problematikou životního prostředí
- pedagogičtí a vědečtí pracovníci univerzity

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

vzhledem k autonomii vysokých škol jde většinou o opatření doporučující, která jsou odvislá od jednání s příslušnými funkcionáři UP

- 28. zařadit předměty Základy ekologie a Ekopedagogické minimum do povinných předmětů studijních programů učitelských předmětů [SWOT ?Š7]**
- 29. vytvořit a aktualizovat databázi obhájených bakalářských, diplomových a doktorandských prací [SWOT -Š10]**
práce řešící environmentální problematiku se vztahem k území Olomouckého kraje, založit tradici periodických interdisciplinárních odborných setkání studentů s prezentací těchto prací; vyhodnocovat nej kvalitnější práce v oboru; podporovat, propagovat a popularizovat výsledky odborné práce vysokoškolských učitelů i studentů týkající se environmentální problematiky
- 30. podporovat tvorbu environmentálně zaměřených diplomových prací, mezifakultní projekty, spolupráci studentů s organizacemi pracujícími v oblasti EVVO, praxe v subjektech veřejné správy a podnicích se vztahem k problematice životního prostředí; začlenit do studia řešení praktických problémů životního prostředí v Olomouckém kraji [SWOT -Š5]**
- 31. vytvořit nabídku studijních programů univerzity pro subjekty mimo univerzitní půdu [SWOT -O10]**
veřejnost (univerzita třetího věku a další vzdělávání), podnikatele, státní správu, ...
- 32. zvýšit podíl terénních cvičení a exkurzí do přírody [SWOT ?Š1]**
- 33. na Přírodovědecké fakultě doporučit zavedení rozšiřujícího (dalšího) vzdělávání v oboru ekologie**
propagace odborných předmětů (ekologie a související předměty) v rámci celé univerzity, doporučení těchto předmětů studentům jako možnost získání kreditů v kategorii předmětů C (volně volitelných)
- 34. zviditelnit EVVO v rámci festivalu Academiafilm a na internetových univerzitních stránkách a v univerzitních novinách [SWOT -O1]**

3.2.6 Mimoškolní výchova a vzdělávání dětí a mládeže

Cílový stav 2015

Každé dítě má možnost zapojit se do mimoškolní zájmové činnosti přírodovědně, ekologicky či ochranněsky orientované. V Olomouckém kraji existuje fungující síť profesionálních pracovišť provozovaných krajskými institucemi i nevládními neziskovými organizacemi, které zajišťují mimoškolní environmentální výchovu a osvětu dětí a mládeže, jakož i vzdělávání dobrovolných i profesionálních ekopedagogických pracovníků. Krajské orgány tyto aktivity dlouhodobě podporují. Všem pracovníkům v mimoškolní ekologické výchově běžně slouží průběžně aktualizovaný informační a právní servis.

Cílové skupiny

- děti v předškolním věku, děti ve školním věku, mládež
- rodiče (a prarodiče) s dětmi
- dobrovolní a profesionální pedagogové zájmových činností ve volném čase, vychovatelé školních družin a domovů mládeže

Z analýzy současného stavu vyplývá (viz 3.2.6), že k hlavním problémům v mimoškolní ekologické výchově patří vzájemná neprovázanost a nekoordinovanost výchovného působení i odborné přípravy začínajících vedoucích, finanční a prostorové problémy, nepřízeň a přezíravost představitelů obcí, politiků i médií vůči standardním aktivitám v oblasti životního prostředí a celkově malý počet aktivních členů ekologických zájmových kroužků a klubů.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

- 35. podporovat stávající centra, kluby a jiná zařízení nevládních organizací, nabízející dětem a mládeži kvalitní zájmovou činnost v oblasti EVVO [SWOT -O6]**
- 36. iniciovat a všestranně podporovat nově vznikající ekovýchovné organizace a zařízení [SWOT -Š8]**
(např. nová oddělení DDM, střediska ekologické výchovy při základních organizacích ČSOP, při základních člancích Hnutí Brontosaurus, návštěvnická a informační střediska správ chráněných krajinných oblastí apod.) ve všech mikroregionech Olomouckého kraje tak, aby postupně vznikala fungující síť pokrývající potřeby celého kraje
- 37. podporovat environmentálně a ochranněsky zaměřené letní tábory a soustředění dětí a mládeže [SWOT -Š1]**
formou účelových dotací a pomoci při provozování stávajících a vzniku nových táborových základen
- 38. vytvořit a realizovat program environmentálního vzdělávání pro pedagogy volného času [SWOT -Š4]**
jedná se o vychovatele školních družin a domovů mládeže, mateřských center; pedagogy domů dětí a mládeže a středisek ekologické výchovy, vedoucí kroužků, klubů, táborů apod.; provozovat metodický a informační servis pro tyto pracovníky
- 39. kategorizovat provádění ekologických výukových programů jako pravidelnou činnost SVČ**
toto opatření umožní střediskům volného času provádět v souladu s legislativou větší množství environmentálních programů a přiblížit tak charakter činnosti středisku ekologické výchovy
- 40. iniciovat prvky EVVO v dalších sportovních a kulturních organizacích**

3.2.7 Vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků

Cílový stav 2015

V Olomouckém kraji existuje kvalitní a pestrá nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zastoupením environmentálních témat, která je také využívána. Na školách funguje kompetentní koordinátor EVVO.

Cílové skupiny

- pedagogové všech typů škol, ředitelé
- pedagogičtí a provozní pracovníci středisek ekologické výchovy
- pracovníci České školní inspekce

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

41. zajistit kvalifikované obsazení funkcí koordinátorů EVVO a jejich všestranná podpora ze strany školských orgánů a vedení základních škol [SWOT -Š3, -Š6]

prezentace a zdůraznění problematiky EVVO ředitelům základních škol (výběr koordinátora, vyjasnění jeho úlohy, finanční hodnocení koordinátora; motivační mzdová diferenciacie pedagogů účastnících se vzdělávacích programů, zpracování koncepce EVVO na škole; využití Zpravodaje školství Olomouckého kraje pro informování o EVVO)

42. vytvořit systém soustavného environmentálního vzdělávání pedagogů [SWOT -Š4]

vzájemná spolupráce OŠMT a OŽPZ se středisky ekologické výchovy, pedagogickým centrem a dalšími vzdělávacími institucemi; připravovat, organizovat a nabízet vzdělávací akce pro učitele mateřských a základních škol, výrazněji zahrnout environmentální vzdělávání středoškolských pedagogů se zaměřením na udržitelný rozvoj; do obsahu vzdělávacích akcí zařazovat rovněž aktivní metody komunikačních technik a rozhodovacích nácviků široce využitelných v pedagogické praxi; pořádat krajské setkání koordinátorů EVVO; provést analýzu potřebnosti témat seminářů a exkurzí

43. informace o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje [SWOT -Š3] vytvoření informační a distribuční sítě koordinátorů a zájemců o EVVO

3.3 Environmentální vzdělávání a osvěta ve veřejné správě

Cílový stav 2015

Pro všechny resorty a úrovně veřejné správy (zejména odbory životního prostředí, školství, územního plánování a rozvoje) je připravena nabídka vzdělávání o základech ekologie, principech trvale udržitelného rozvoje, prevenci v ochraně životního prostředí, právních předpisech, komunikativních dovednostech a zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů. Veřejná správa zapojuje aktivně veřejnost a další subjekty do plánování a rozhodování, vytváří a aktualizuje databáze o stavu životního prostředí tak, aby tyto informace byly pro veřejnost co nejnadhěji dostupné, aktivně se podílí na jejich šíření. Pracovníci veřejné správy rozumějí projektům s podporou Evropské unie a jsou schopni je připravovat a koordinovat. Snažení je zaměřeno na podporu a sledování dobrého environmentálního chování státní správy a samosprávy v praxi.

Priority

- **environmentální vzdělávání pracovníků veřejné správy**
zlepšování schopnosti realizovat koncepty trvale udržitelného rozvoje a rozvoje lidských zdrojů ekonomicky přijatelnými způsoby
- **ovlivňování ekologicky šetrných přístupů veřejnosti**
zvýšení účinnosti úřadů při ovlivňování ekologicky šetrných přístupů veřejnosti v každodenním životě (odpady, zeleň, vypouštění odpadních vod, pořádek a čistota, předcházení vandalismu apod.)

- **ekologizace provozu úřadů** - energetické úspory, úspory vody, třídění odpadů, používání ekologicky šetrných výrobků, apod.

Cílové skupiny

- územní správa: NUTS III (Olomoucký kraj); NUTS IV (obce s rozšířenou působností); NUTS V (obce)
- regionální samospráva
- samospráva měst a obcí
- zaměstnanci organizací zřízených krajem a obcemi
- jiné organizace (Ministerstvo životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny, Státní fond životního prostředí, správy chráněných krajinných oblastí)

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

44. vytvořit nabídku environmentálního vzdělávání pracovníků veřejné správy a představitelů samosprávy [SWOT -O1,-O2, -O8, -O9, !O4]

s důrazem na pracovníky podílející se na územněplánovací dokumentaci obcí, odboru životního prostředí a městské policie (viz též Rámcový návrh obsahu environmentálního vzdělávání pracovníků veřejné správy na úsecích školství a životního prostředí v příloze č. 9); při tvorbě a realizaci vzdělávacích programů využít kapacitu SEV a UP Olomouc

45. podporovat vytvoření sítě koordinátorů EVVO při úřadech veřejné správy

[SWOT +O2, +O3, -O1, -O5, -O6, -O7, -O8, -O10, ?O3 !O1, !O3]

jedná se zejména o odbory životního prostředí obcí s rozšířenou působností, správy chráněných krajinných oblastí, územní odbor MŽP, pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny; doporučit kvalifikované obsazení pracovníka odpovědného za EVVO, zajistit jejich další vzdělávání a koordinaci jejich činnosti (stáže a reciproční pobyty na národní i mezinárodní úrovni, mezi kraji a jednotlivými stupni veřejné správy, kulaté stoly, konference, besedy apod.); organizovat pravidelné setkávání a výměnu zkušeností těchto pracovníků navzájem a také setkávání se zástupci ostatních sektorů (podnikatelé, neziskové organizace, školy)

46. vypracovat a realizovat projekt ekologizace provozu krajského úřadu [SWOT -O2, -O8]

zpracovat možnosti ekologicky šetrného provozu krajského úřadu (používání recyklovaného papíru, kancelářských a drogistických výrobků se značkou Ekologicky šetrný výrobek, zpracování vnitřní směrnice provozu apod.) včetně finančních analýz k jednotlivým opatřením; finančně podpořit pilotní projekt na vybraném správním úřadě nižšího stupně v kraji

47. zpracovat praktickou příručku pro směřování obcí k udržitelnému rozvoji a péči o životní prostředí [SWOT -O2, -O8]

soubor právních předpisů pro menší obce, doporučení, možnosti a náměty pro environmentální osvětu, návrhy a opatření pro ekologicky šetrný provoz úřadu, manuály pro praktickou činnost jednotlivých úředníků; umístění na webových stránkách EVVO, vydání a rozeslání tištěné brožury, CD-ROM

48. doporučovat a motivovat městské a obecní úřady, aby vstupovaly do environmentálních sítí a projektů [SWOT -O5, ?O2, ?O4, ?O5]

projekty místní Agendy 21 – síť zdravých měst, programy obnovy vesnice, program péče o krajinu apod.

49. vytvořit moderní návštěvnická centra o přírodě regionu při správách CHKO a při ZOO [SWOT -O3]

50. zajistit, aby rozvojové programy a koncepční dokumenty byly hodnoceny z pohledu uplatnění environmentálních přístupů ve všech sektorech státní správy a samosprávy

3.4 Environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře

Cílový stav 2015

Podnikatelský sektor si uvědomuje svou spoluodpovědnost za stav životního prostředí a vyvíjí programy směřující k preventivním přístupům v ochraně životního prostředí, zavádí inovační technologie a manažerské postupy k ekologizaci svého provozu a zkvalitnění stavu životního prostředí. Podnikatelský sektor je aktivní součástí krajského systému EVVO a spolupracuje na jeho realizaci.

Priority

- **ekologizace řízení a provozu podnikatelských subjektů**

zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí (EMAS), integrované prevence v ochraně životního prostředí (IPPC), čistší produkce (CP) a certifikací snižujících dopad podniku na životní prostředí např. ekologické zemědělství (KEZ) a lesnictví (Forest Stewardship Council).

- **spolupráce s ostatními subjekty**

zlepšení spolupráce mezi podnikatelskou sférou, veřejnou správou, vysokými a středními školami i nevládními organizacemi, vzájemná informovanost, společné projekty na zlepšení stavu životního prostředí

- **vzdělávání zaměstnanců**

další vzdělávání projekčních pracovníků a manažerů firem v oblasti inovací, předpisů Evropské unie týkajících se možností snižování dopadů výrobních činností na životní prostředí

Cílové skupiny

- malí živnostníci a podnikatelé
- profesní sdružení, komory a svazy
- podnikatelé působící v oblasti péče o životní prostředí

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

51. vytvořit skupinu podnikatelských subjektů podílejících se na realizaci koncepce EVVO [SWOT -O11, +O3, ?O3]

prezentace a reklama na webových stránkách EVVO pro firmy, které se nějakým způsobem zapojí do systému EVVO – přispívají na realizaci krajského systému EVVO, zveřejňují informace o svém podílu na ovlivnění stavu životního prostředí, spolupracují s místními úřady, školami a veřejností (např. umožňují exkurze do provozů s ekologickými programy), certifikují své provozy podle norem ISO a EMAS; z příspěvků podniků vytvořit krajský fond EVVO např. pro financování soutěží pro podnikatele

52. vytvořit a rozvinout nabídku vzdělávacích programů pro jednotlivá podnikatelská odvětví a profese [SWOT -O1, ?O3, !O4]

např. projekční pracovníci, vadaři, energetici, urbanisté, dopravní projektanti, zemědělci, lesníci, atd.; využít SEV působících v kraji a UP v Olomouci, navázat cílenou spolupráci s organizacemi, zajišťujícími školící, konzultační a poradenské služby podnikům v oblasti ISO a EMAS, podpory certifikace provozů, vytváření systémů čistší produkce, informace o platných právních předpisech a vazbách na legislativu Evropské unie, preventivních opatřeních, veřejné kontrole a informační otevřenosti, informace a o šetrné výrobě a spotřebě, atd.

53. podporovat environmentálně šetrné pilotní projekty [SWOT -O11, ?O3, -O12]

podpora certifikace provozů ISO a EMAS, vývoj ekologicky šetrných výrobků, aplikace energeticky úsporných opatření, otevřenost v poskytování informací apod.; na krajské úrovni vypisovat soutěže o nejúspěšnější podniky, nejlepší produkty, vytvořit systém jejich propagace, zmapovat možnosti ekonomického zvýhodnění podniků realizujících environmentální programy

54. informační podpora zvláště malých a středních podnikatelů [SWOT -O1, -O12, ?O6]

vytvoření sekce na webových stránkách EVVO s výběrem platné legislativy včetně platných novelizací týkající se různých aspektů ochrany životního prostředí a pracovních podmínek; informovat podnikatele o nových předpisech v oblasti životního prostředí, o existujících informačních databázích, o možnostech snižování dopadů na životní prostředí a otázkách spojených se zaváděním, transferem a managementem inovací a nových technologií (BAT)

- 55. podporovat vydávání publikací prezentujících nejlepší dostupná řešení a technologie pro zlepšení stavu životního prostředí a způsoby jejich zavádění [SWOT -O11, ?O3]**
- 56. prezentace existujících sítí organizací v oblasti rozvoje venkova [SWOT -O1, -O12, ?O6]**
Greenways, ECEAT, Život pro venkov, sdružení výrobců biopotravin (PRO-BIO) aj.
- 57. podpora podnikatelského využití stávajících areálů oproti stavbám na zelené louce [SWOT -O11]**
zmapování znehodnocených a nevyužitých pozemků a areálů (tzv. brownfields) a hledání náplně a využití pro tyto pozemky

3.5 Environmentální vzdělávání a osvěta středisek ekologické výchovy

Cílový stav 2015

Existuje krajská síť středisek ekologické výchovy s kvalifikovanými pracovníky a zázemím pro uskutečňování školních ekologických výukových programů a nabídka dalších vzdělávacích, informativních, případně i kulturních akcí. V jejím rámci fungují existující střediska ekologické výchovy a jsou doplněny dalšími zařízeními mimo jejich působnost. Je zajištěna dostupnost jejich nabídky pro školy a další veřejnost. Funguje krajské středisko ekologické výchovy, specializované na služby školám (zvl. pobytové programy v přírodním prostředí) a na poskytování informací občanům. Je místem, které umožňuje setkávání všech subjektů zapojených do koncepce EVVO, a poskytuje možnost vzájemných kontaktů a výměny zkušeností.

Priority

- **síť středisek ekologické výchovy**
rozvoj sítě středisek ekologické výchovy s důrazem na přímý kontakt dětí s přírodou a na terénní výuku žáků, postupné zvyšování jejich počtu dle poptávky škol a školských zařízení

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

- 58. stabilizovat a zajistit síť středisek ekologické výchovy**
[SWOT +O1, -O7, ?O4, +Š1, +Š3, +Š4, -Š1, -Š5, -Š8, ?Š1, ?Š4, !Š4]
tato síť se stane páteří pro široké spektrum aktivit v oblasti EVVO; opatření zahrnuje rozvoj stávajících středisek ekologické výchovy, trvalou institucionalizaci nevládních organizací připravených plnit funkci SEV (např. ČSOP Iris, Hnutí Brontosaurus Ještěř); dále také vznik nových zařízení, zejména krajského střediska pro pobytové programy s vhodným umístěním; síť bude pokrývat území celého kraje tak, aby její užívání bylo dostupné pro maximální počet škol i dalších uživatelů; koordinace činnosti středisek bude spočívat ve společném postupu při sestavování programové nabídky, v zajišťování odpovídající odborné i didaktické úrovně výuky i soustavného vzdělávání pedagogů těchto pracovišť
- 59. vypracovat metodiku vedení terénních ekologických kursů pro žáky a studenty [SWOT -Š1, -Š5]**
- 60. rozšířit činnost SEV o nabídky speciálně zaměřených programů na další cílové skupiny a témata [SWOT -O1, -O3, -O9, !O1]**
semináře pro podnikatele, alternativní zdroje energie, alternativní zemědělství, domácí ekologie, zdravá výživa, humanitní environmentalistika, trvale udržitelný život apod.
- 61. vytvoření systému akreditace SEV a finančního zajištění jejich provozu [SWOT -O4]**
střediska s velkým objemem realizovaných programů je třeba zařadit do sítě škol a školských zařízení a podílet se na jejich financování, protože tyto činnosti přesahují rámec neziskových organizací

3.6 Environmentální vzdělávání a osvěta nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace představují a zastupují aktivní část veřejnosti, která se podílí na ochraně přírody a životního prostředí, na trvale udržitelném rozvoji komunit, obcí i celého kraje, na rozhodování o životním prostředí. Předpokladem pro tyto aktivity je vysoká odborná úroveň pracovníků a členů neziskových organizací v oblasti legislativy, veřejné správy, správních řízení. Poučená a odpovědná participace může přispívat i k řešení odborných problémů, podporuje mezisektorovou a mezioborovou spolupráci, zvyšuje podporu aktivit veřejné správy v oblasti trvale udržitelného rozvoje.

Priority

- **zvyšování kapacity a kvalifikace neziskových organizací působících v oblasti EVVO**

podporovat zvyšování kapacity nevládních organizací podílejících se na systému EVVO a kvalifikace jejich pracovníků tak, aby byly schopny profesionálně poskytovat služby v oblasti EVVO

Cílové skupiny

pracovníci, členové a aktivisté neziskových organizací

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

62. podpora práce neziskových organizací v oblasti EVVO v rámci OPOK [SWOT -6, -4, !1]

budování lidských zdrojů a rozvoj organizace jako součást přidělených prostředků, vzdělávání pracovníků v oblasti EVVO jako součást standardů

63. prezentace programů a termínů akcí neziskových organizací na webových stránkách EVVO

64. podpora spolupráce neziskových organizací s ostatními poskytovateli programů, společně realizované programy [SWOT -5]

65. podpora seminářů a tréninkových akcí pro pracovníky neziskových organizací se zaměřením na EVVO [SWOT -5]

dále s tematikou účasti veřejnosti na rozhodování, občanských práv a svobod v oblasti ochrany přírody a životního prostředí; společné programy neziskových organizací, podnikatelů a veřejné správy

4 ORGANIZAČNÍ A FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ SYSTÉMU EVVO

Základním prvkem organizačního zajištění EVVO je Olomoucký kraj, který je zodpovědný za rozvoj regionu v souladu s legislativou České republiky a v souladu se schváleným Programem rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje. Zpracovatelé navrhuji následující strukturu pro realizaci EVVO Olomouckého kraje:

Schéma organizačního, finančního a monitorovacího zabezpečení systému EVVO v Olomouckém kraji

Úroveň	subjekty	aktivity	Finanční krytí	
Česká republika	MŽP + Český ekologický ústav	MŠMT	státní rozpočet	
	<i>metodická pomoc krajům;</i> vypisování grantových řízení pro NNO; <i>informační systém EVVO;</i> <i>semináře, kurzy, publikace</i>	<i>výběrová řízení a finanční podpora NNO;</i> <i>Metodický pokyn k EVVO na školách</i> <i>a školských zařízeních; Rámcový program</i> <i>pro předškolní vzdělávání</i>		
	<i>aktualizace akčního plánu Státního programu EVVO; meziresortní dohoda o spolupráci</i> <i>v oblasti EVVO</i>			
Olomoucký kraj – strategické řízení	Zastupitelstvo Olomouckého kraje, Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost (Rada Olomouckého kraje, Komise pro životní prostředí)		Krajský rozpočet	
	<i>schvaluje koncepci EVVO a její aktualizace; schvaluje rozpočet kraje podle koncepce</i> <i>EVVO; přihlíží ke koncepci při rozhodování ve všech oblastech rozvoje kraje týkajících se</i> <i>EVVO; ukládá úkoly dalším orgánům Olomouckého kraje v souladu s návrhem opatření</i> <i>schválené koncepce EVVO; jmenuje poradní sbor a schvaluje jeho statut</i>			
KÚOK Managemet EVVO	Odbor životního prostředí a zemědělství (1 pracovník)	poradní orgán: Poradní sbor EVVO		
	Odbor školství mládeže a tělovýchovy (1 pracovník)			
		<i>koordinace, spoluúčast na tvorbě akčních plánů, realizace EVVO, řízení, monitoring,</i> <i>aktualizace, hodnocení, metodika, propagace, provádění výběrových řízení OPOK</i>		
Krajské zařízení	Centrum ekologické výchovy Olomouckého kraje (servisní organizace)		Krajský rozpočet, strukturální fondy EU, MŽP, nadace, sponzorské dary	
	pobytové středisko ekologické výchovy	Ekofórum		
	<i>pobytové programy pro školy, školící</i> <i>centrum pro zájmové skupiny</i>	<i>poradenské centrum, koordinace systému</i> <i>EVVO v kraji; aktualizace webových</i> <i>stránek; knihovna, videotéka, Zelený telefon</i>		
Prostředníci	města a obce (odbory životního prostředí)	střediska ekologické výchovy a ekologické poradny	další orgány státní správy a samosprávy v EVVO	Rozpočty obcí, fondy EU, granty, zakázky kraje
Cílové skupiny	školy a školská zařízení, podnikatelé, nevládní environmentální hnutí, veřejnost, občanská společnost, další instituce (muzea, knihovny, zoo, ...)			fondy EU, granty, zakázky kraje

4.1 Struktura organizačního zajištění EVVO Olomouckého kraje

Zpracovatelé po řadě konzultací navrhuji následující strukturu pro realizaci EVVO Olomouckého kraje (nepředpokládá vznik nových institucí):

Struktura organizačního zajištění EVVO Olomouckého kraje

strategické řízení a kontrola	Zastupitelstvo Olomouckého kraje (Výbor pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost)
úroveň rozhodovací	Rada Olomouckého kraje (Komise pro životní prostředí)
úroveň výkonného řízení	Krajský úřad Olomouckého kraje Odbor životního prostředí a zemědělství (pracovník OŽPZ) Odbor školství, mládeže a tělovýchovy (pracovník OŠMT)
úroveň monitorovací	Poradní sbor pro EVVO Olomouckého kraje

Zastupitelstvo Olomouckého kraje je hlavním orgánem strategického řízení EVVO v kraji

Projednává a potom řídí doporučení Státního programu EVVO a jeho akčního plánu. Schvaluje koncepci EVVO včetně managementu. Schvaluje aktualizace koncepce EVVO Olomouckého kraje. Řídí se schválenou koncepcí při rozhodovacích procedurách včetně finanční a jiné podpory pro jednotlivé projekty a aktivity. Ukládá dalším rozhodovacím a poradním orgánům Olomouckého kraje podle svých pravomocí úkoly v souladu s opatřeními schválené Koncepce EVVO Olomouckého kraje.

Rada Olomouckého kraje; komise pro životní prostředí

jsou orgány seznámené se schválenou Koncepcí EVVO Olomouckého kraje a napomáhají uskutečňovat její realizaci dle delegovaných úkolů v rámci vnitřní hierarchie Olomouckého kraje.

Krajský úřad Olomouckého kraje

je hlavním orgánem výkonného řízení, které je rozloženo na odbor životního prostředí a zemědělství (OŽPZ) a odbor školství, mládeže a tělovýchovy (OŠMT). Management EVVO představuje pracovník EVVO na OŽPZ a pracovník EVVO na OŠMT, kteří úzce spolupracují na realizaci koncepce EVVO.

Management EVVO

- spolupracuje se všemi orgány EVVO na krajském úřadu
- spolupracuje se všemi prostředníky managementu EVVO a poskytuje jim metodickou pomoc
- vyvíjí svou činnost zejména v úzkém kontaktu se zástupci cílových skupin – z pragmatických důvodů ve spolupráci s rozvinutými strukturami EVVO v kraji – především s neziskovými organizacemi, středisky ekologické výchovy, školami a školskými organizacemi
- monitoruje a vyhodnocuje naplňování koncepce EVVO a ve spolupráci s Poradním sborem pro EVVO připravuje podklady pro pravidelnou aktualizaci krajské koncepce na základě rozhodnutí zastupitelstva
- provádí sběr a vyhodnocování připomínek a návrhů veřejnosti, minimálně jednou ročně organizuje krajskou konferenci EVVO, která informuje o dosažených výsledcích realizace akčních plánů koncepce, aktualizaci koncepce a financování
- vede databázi subjektů EVVO v kraji, finančních zdrojů, projektů a informací pro EVVO; poskytuje podklady orgánům kraje a Poradnímu sboru pro EVVO
- spravuje informační systém EVVO a životního prostředí v kraji (zpočátku vč. webových stránek EVVO)
- zajišťuje distribuci informací EVVO (rozesílka, semináře, kulaté stoly, partnerská setkání a podobně)

Poradní sbor EVVO Olomouckého kraje

- monitoruje a vyhodnocuje realizaci koncepce EVVO
- předkládá návrhy pro její změny a aktualizace
- projednává dokumenty ve vztahu k EVVO a připomínky veřejnosti, zpracovává svá vyjádření
- vyjadřuje se k žádostem o financování či jinou podporu projektů a aktivit

Poradní sbor již začal pracovat jako oponentní orgán při přípravě textu Koncepce EVVO Olomouckého kraje. Při naplňování koncepce bude mít monitorovací, poradní a iniciační funkci. Poradní sbor bude doplněn o zástupce dalších cílových skupin a bude vytvořen jeho statut a jednací řád. Dále by měl být doplněn o příslušného náměstka/yni hejtmána Olomouckého kraje, odpovědného za životní prostředí a školství.

Prostředníci (delegované činnosti EVVO)

Management má především funkci strategicko-plánovací, řídicí a koordinační. Tyto funkce lze jen velmi problematicky sloučit zároveň s potřebným rozsahem činnosti v krajském systému EVVO. Je zřejmé, že mnoho oblastí činnosti je nutno delegovat na „prostředníky“, a to včetně těch, které jsou výše uvedeny u managementu EVVO Olomouckého kraje na krajském úřadě. Delegování činností na nižší články je nutné, zejména kvůli tomu, že dosavadní systém EVVO již mnoho let spočívá zejména na činnosti prostředníků a cílových skupin. Tyto organizace však zpravidla nepodléhají přímým rozhodnutím kraje. Proto zpracovatelé EVVO Olomouckého kraje předpokládají postupný vznik servisní organizace Centra EVVO Olomouckého kraje, kde by byly delegovány zejména činnosti související s cílovými skupinami. Jde o umožnění pobytových programů EVVO pro školy, zřízení organizace schopné pokrýt nároky na další vzdělávání a zvyšování ekologické gramotnosti u cílových skupin (pedagogičtí pracovníci, pracovníci veřejné správy a podnikatelé) a konečně zprovoznění ekologickoporadenského centra pro veřejnost, které zatím v kraji v klasické podobě zcela chybí.

V současnosti působí v Olomouckém kraji celá řada organizací zabývajících se EVVO, ale jejich vzájemná informovanost a propojenost jednotlivých aktivit je nedostatečná. Měl by vzniknout systém vzájemných informačních setkání s výměnou zkušeností a nápadů a měly by se kontinuálně hledat cesty k vylepšení působnosti celého systému EVVO na cílové skupiny.

Výrazným způsobem by mohla do kvality environmentálního působení na širokou veřejnost zasahovat státní správa a samospráva, jak o tom svědčí zkušenosti z měst, kde podobní pracovníci působí na plný úvazek nebo kde dokonce obec zřizuje vlastní středisko ekologické výchovy. Vzhledem k současné situaci se však nepředpokládá okamžité působení samostatných koordinátorů EVVO s plným úvazkem pro EVVO, např. na všech obcích s rozšířenou působností. Činnost v oblasti EVVO však může být zajišťována stávajícími pracovníky existujících odborů životního prostředí, kteří mají EVVO více či méně v pracovní náplni (případně ji provádějí) s cílem postupného převzetí části manažerských povinností v rámci svěřeného administrativního okrsku. Postupně lze předpokládat zvýšení kompetence pověřených pracovníků pro EVVO ve městech a větších obcích a následně také rozšíření činností EVVO i na sdružení obcí, mikroregiony, agentury, apod. Vždy však dle potřeby a na základě požadavků EVVO v konkrétní oblasti. Management EVVO Olomouckého kraje by však měl neustále jednat s obcemi ve svém regionu o potřebě zřídit podobně zaměřené pracoviště na obecních úřadech (zejména v obcích s rozšířenou působností).

4.2 Finanční zabezpečení koncepce EVVO Olomouckého kraje

Souhrnné financování opatření projektů a aktivit vycházejících z Koncepce EVVO Olomouckého kraje je možné pouze jako vícezdrojové. Je pravděpodobné, že pro některé projekty a aktivity bude muset být vytvořena iniciativa na zajištění dalších způsobů financování.

Hlavním zdrojem financování Koncepce EVVO je Olomoucký kraj jako hlavní garant EVVO. Schválení opatření je nutno sladit s finančním zajištěním vybraných projektů a aktivit. Olomoucký kraj by měl dále monitorovat a vyhodnocovat finanční vnosy ostatních subjektů do systému EVVO, aby tak mohl vytvářet dobrý management a znát zhodnocení vlastních vkladů do systému EVVO.

Vzhledem k charakteru EVVO (nutnost získání důvěry cílových skupin, kumulace zkušeností) je třeba zajistit stabilitu vybraných organizací – tedy využít finanční prostředky pro plošně koordinovanou stabilní síť jednotlivých subjektů (s pomocí financí regionu a obcí a získávání zdrojů ze státní úrovně a Evropské unie). Na druhé straně je nutno nalézt podporu pro aktivní i nově vznikající nevládní organizace, podniky a další veřejně působící subjekty a jejich akce a projekty pro veřejnost. Olomoucký kraj by měl tedy jednak podporovat hlavní opěrné body pro krajskou síť EVVO z rozpočtu kraje na základě pravidelně aktualizovaného akčního plánu EVVO a dále i aktivitu prostředníků a cílových skupin obyvatelstva, a to vypisováním účelových dotací k zajištění podpory EVVO vybraným subjektům, tedy vypsáním veřejných zakázek v rámci Operačního programu Olomouckého kraje (OPOK).

Další alternativou je jednání s podnikatelskými subjekty v kraji a pokus o zřízení Fondu podpory EVVO Olomouckého kraje. Tento fond by mohl shromažďovat příspěvky od podnikatelských subjektů v kraji. Jeho sídlo by mohlo být zřízeno u některého podniku (správce fondu) či při hospodářské komoře nebo přímo na Olomouckém kraji.

Priority financování

Na úrovni Olomouckého kraje by se mělo při rozhodování o prioritách financování, kofinancování či jiné podpoře organizací projektů a aktivit v EVVO přistupovat dle následné hierarchie:

- 1) Soulad s rámcem opatření a priorit Koncepce EVVO Olomouckého kraje a na jejím základě rozpracovaných akčních plánů
- 2) Soulad s dalšími opatřeními Programu územního obvodu Olomouckého kraje
- 3) Kofinancování ze zdrojů mimo region (zahraničí, stát)
- 4) Kofinancování z vlastních zdrojů žadatele nebo jiného subjektu v rámci regionu

Další zdroje financování

Vzhledem k tomu, že financování bude v praxi jistě vícezdrojové povahy, lze uvažovat o následujících oblastech zdrojů:

- 1) státní zdroje (MŽP, Státní fond životního prostředí ad. – dotace, granty, programy)
- 2) nestátní zdroje (nadace atd.)
- 3) regionální zdroje (obce, podniky, atd.)
- 4) strukturální fondy Evropské unie
- 5) další zahraniční zdroje (nadace, granty, atd.)
- 6) vlastní zdroje žadatele o podporu
- 7) příjmy z provedení financovaného projektu

Seznam potencionálních zdrojů financování musí být pravidelně aktualizován a zveřejňován i s podmínkami jejich získání v rámci veřejného informačního systému EVVO prostřednictvím pracovníka EVVO nebo jím delegovaného subjektu.

Možnosti využití strukturálních fondů Evropské unie

Pro využití finančních prostředků ze zdrojů strukturálních fondů EU v souvislosti koncepcí EVVO přichází v úvahu zejména operační program Rozvoj lidských zdrojů a Společný regionální operační program. Z hlediska podnikové sféry jsou využitelné také operační programy Průmysl a podnikání a Infrastruktura. Další informace o operačním programu Rozvoj lidských zdrojů na <http://www.esfcr.cz/>, <http://www.env.cz/> (cesta: Zahraniční vztahy/EU/Evropské fondy/OP RLZ) a o Společném regionálním a operačním programu <http://www.strukturalni-fondy.cz/>

Operační program Rozvoj lidských zdrojů

Ze všech operačních programů se pro EVVO nejvíce nabízí opatření 4.2 - Specifické vzdělávání (v rámci priority 4) s cílem rozvoj adaptability a kvalifikace pracovní síly v sektorech podnikání a služeb a zvyšování povědomí o horizontálním tématu udržitelného rozvoje.

Mezi specifické cíle patří mj. budování kapacit regionálních systémů EVVO, založených na existenci regionální sítě environmentálně zaměřených informačních a vzdělávacích středisek, zvyšování povědomí občanů, podniků a institucí o environmentální legislativě a informování o jejich právech, příležitostech a povinnostech v environmentální oblasti, zejména prostřednictvím implementace projektů Místní Agendy 21 a zvýšení kvalifikační úrovně a dovedností pracovníků podniků v souvislosti se zaváděním progresivních systémů řízení výrobních procesů, se zavedením sofistikovaných produktů a služeb, informačních a komunikačních technologií (ICT), a se zaváděním technik šetrných k životnímu prostředí

Typy činností pro cílové skupiny:

- tvorba a realizace programů celoživotního vzdělávání pro cestovní ruch, ekoturistiku a využívání a ochranu přírodních zdrojů a ekosystémů
- příprava a realizace programů EVVO (kurzy, informační služby, pilotní projekty)
- vzdělávání pracovníků institucí poskytujících EVVO,
- programy k rozšíření účasti veřejnosti na rozhodování v záležitostech životního prostředí,
- podpora vzniku pracovních příležitostí a rozvoje dobrovolnictví v oblasti životního prostředí

Příjemci podpory jsou podnikatelské subjekty, zejména malé a střední, veřejná správa, veřejné instituce (vč. škol), nestátní neziskové organizace

Veřejné instituce, nestátní neziskové organizace a veřejná správa mohou čerpat finanční podporu v rámci grantového schématu Ministerstva životního prostředí.

Společný regionální a operační program

V rámci priority 3 (rozvoj lidských zdrojů) lze získat finanční prostředky na výstavbu a stavební úpravy a vybavení vzdělávacích zařízení pro celoživotní vzdělávání.

Koneční příjemci: kraje, obce, svazky obcí, organizace zřízené kraji a obcemi, nestátní neziskové organizace, státem zřízené organizace.

OP Průmysl a podnikání

Orientuje se na vyšší využití obnovitelných energetických zdrojů, rozvoj výzkumu, vývoje, výroby a aplikace moderních technologií, materiálů a postupů vedoucích k vyšší účinnosti užití energie a ke snížení energetické náročnosti jak výroby a přeměny energie, tak průmyslové výroby. Podpora s fondů EU se orientuje na podporu inovační činnosti v průmyslu, na podporu malého a středního podnikání v oblasti zavádění nových technologií a na zavádění systémů jakosti. Operační program zohledňuje metodiku hodnocení vlivu koncepcí regionálního rozvoje na životní prostředí.

Jedná se zejména o opatření 1.2 - Podpora inovačních činností v průmyslu, včetně spolupráce s vědeckovýzkumnými a vysokoškolskými institucemi. V oblasti životního prostředí pak na vytváření a další kultivaci ekologicky zaměřeného inovačního prostředí a zapojení malých a středních podniků do procesu implementace IPPC. Dále prioritou 3 - Zvýšení energetické účinnosti získávání, přeměny a užití energetických zdrojů a orientace na úspory energie (opatření 3.1. – 3.3.)

Koneční uživatelé jsou vymezené podnikatelské subjekty a u opatření 1.2 také obce, svazky obcí a kraje.

OP Infrastruktura

Opatření 3.1 - Obnova environmentálních funkcí území (revitalizace a odstraňování migračních bariér)

Opatření 3.2 - Zlepšování infrastruktury ve vodním hospodářství (čištění odpadních vod, využití kalů, zavedení pitné vody)

Opatření 3.3 - Zlepšování infrastruktury ochrany ovzduší (šetrné technologie při spalování, snižování emisí těkavých látek, zavádění obnovitelných zdrojů energie)

Opatření 3.4 - Nakládání s odpady a odstraňování starých zátěží (vybudování integrovaného systému sběru a recyklace odpadů, rekultivace a sanace starých ekologických zátěží)

Koneční příjemci: právnické osoby založené k nepodnikatelským účelům, zejména obecně prospěšné organizace, územní samosprávné celky (obce a kraje), občanská sdružení, svazky obcí, příspěvkové organizace, U opatření 3.1 také státní organizace a správci povodí, u opatření 3.3 a 3.4 také podnikatelské subjekty.

Odhad nákladů na financování EVVO z rozpočtu a OPOK v letech 2004 – 2006.

První akční plán má sloužit k posouzení funkčnosti v Koncepti EVVO Olomouckého kraje navrženého systému. Další akční plány by se měly vytvářet na tříleté období.

úkoly akčního plánu	Náklady (tis. Kč)	
	2005	2006
1. ustavení Poradního sboru EVVO Olomouckého kraje	–	–
2. webová stránka „EVVO v Olomouckém kraji“	50	
3. studie pro vytvoření Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje	500	
4. propagace Konceptu EVVO a jejích výsledků	30	
5. realizace akcí pro veřejnost	300	300
6. Ekologické dny Olomouc	200	200
7. Informační brožura o životním prostředí a EVVO Olomouckého kraje	300	
8. vytvoření a podpora sítě škol aktivně zapojených do systému EVVO	40	360
9. distribuce informačních a metodických materiálů koordinátorům EVVO	75	75
10. semináře EVVO pro pedagogické pracovníky	50	50
11. nabídka subjektů, poskytujících školám programy EVVO	40	40
12. sborník nejlepších výukových programů a aktivit EVVO ve školách		50
13. environmentální vzdělávání pracovníků veřejné správy a představitelů samosprávy		50
14. environmentálně šetrný provoz KÚOK a jednoho dalšího municipálního úřadu Olomouckého kraje	25	75
15. vydání rukověti ekologicky šetrného jednání úředníků státní správy a samosprávy	50	150
16. zahájení procesu místní Agendy 21 v jednom dalším městě/obci Olomouckého kraje, podpora akcí v zapojených městech		120
17. vytvoření stálé skupiny podnikatelských subjektů podílejících se na realizaci Konceptu EVVO	25	75
18. informovanost podnikatelů a pracovníků státní správy o platných právních normách		100
19. vytvoření záměru pro rozvoj SEV a ekologických poraden v Olomouckém kraji	50	
20. vytvoření záměru pro rozvoj SEV a ekologických poraden v Olomouckém kraji	?	
Rozpočtové náklady	1 835	1 545
21. rozdělování financí na aktivity EVVO v rámci Operačního programu Olomouckého kraje (OPOK)	2 000	2 500
celkové náklady	3 735	4 145

4.3 Monitoring, vyhodnocování a aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje

Průběžné monitorování, vyhodnocování a pravidelná aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje přispěje k úspěšné realizaci rozvoje EVVO v kraji. Tento proces pomůže zhodnotit, zda je navržená koncepce uskutečnitelná a využitelná k splnění cílů EVVO v kraji. Do první aktualizace období je monitorování nesmírně důležité. Může být dokonce podnětem pro nutnost přepracování koncepce.

Zodpovědnost v rámci monitorování, vyhodnocování a aktualizace je především věcí managementu EVVO Olomouckého kraje. Vyhodnocení a návrhy na aktualizaci projednává mimo jiné Poradní sbor pro EVVO Olomouckého kraje. Vyhodnocení schvaluje a o aktualizaci rozhoduje Zastupitelstvo Olomouckého kraje.

Management EVVO Olomouckého kraje plní následující úkoly:

- sleduje plnění opatření Koncepce EVVO Olomouckého kraje
- vyhodnocuje podněty veřejnosti k účinnosti koncepce a iniciuje sběr těchto podnětů
- monitoruje aktivity nad rámec schválené koncepce a v případě jejich přínosu předkládá změny koncepce
- vyhodnocuje výsledky a dopady finančně podpořených projektů a aktivit a na základě výsledků navrhuje aktualizaci akčních plánů koncepce
- svolává a připravuje podklady pro jednání Poradního sboru
- pravidelně aktualizuje a sleduje dění a práci subjektů v EVVO
- provádí aktualizaci Koncepce EVVO Olomouckého kraje na základě rozhodnutí Zastupitelstva Olomouckého kraje

Poradní sbor pro EVVO Olomouckého kraje je monitorovací skupinou, která:

- sleduje plnění realizace dle Koncepce EVVO Olomouckého kraje a jeho účinnost
- vyhodnocuje podněty veřejnosti k systému EVVO
- navrhuje své vlastní podněty a předkládá iniciativní návrhy pro aktualizaci koncepce
- provádí přípravu nových akčních plánů a systému financování EVVO

Důležitou roli v procesu monitoringu má Zastupitelstvo Olomouckého kraje

- projednává předložené podklady a rozhoduje o míře a formě aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje
- ukládá provedení aktualizace pracovníkům EVVO a schvaluje aktualizovanou verzi koncepce

Četnost aktualizace Koncepce EVVO: První aktualizace bude provedena po vyhodnocení průběhu realizace prvního akčního plánu, který byl záměrně zkrácen na období dvou let. Následné aktualizace by měly být prováděny v rámci tříletého období následných akčních plánů. Aktualizace musí být dokončena tak, aby ji bylo možno předložit jako podklad pro jednání o rozpočtu Olomouckého kraje. Samozřejmě, že k aktualizaci může dojít kdykoliv, když si to vyžádají podněty managementu či jakékoliv jiné relevantní příčiny.

4.4 Propagace koncepce EVVO Olomouckého kraje

Realizace koncepce EVVO bude velmi záviset na získání politické podpory pro jeho lidské i ekonomické zajištění. Proto je nesmírně důležité se nepřetržitě věnovat propagaci systému EVVO a aktivit, které v jeho rámci probíhají. Koncepce navrhuje vytvořit moderní propagační materiály, zejména CD ROM a výstavní panely. Je třeba neustále pracovat s politickými orgány kraje (ale i měst a obcí) a informovat je o smyslu a cílech provádění EVVO v regionu. To je velice důležitý úkol pro management EVVO Olomouckého kraje.

Koncepce EVVO a zprávy o jejím plnění budou trvale vystaveny na webových stránkách Olomouckého kraje, postupem i na účelově zřízených webových stránkách pro EVVO a veřejnost bude mít možnost jejího průběžného připomínkování. Připomínky veřejnosti podněty managementu, Poradního sboru či konference EVVO budou vyhodnocovány a koncepce bude dle potřeby aktualizována.

Medializaci koncepce EVVO bude zajišťovat management EVVO v součinnosti se zpracovatelem např. formou :

- vytvořením stručné srozumitelné formy koncepce, obsahující podstatné informace a její filosofii
- představení koncepce zastupitelstvu Olomouckého kraje v rámci jejího projednávání a schvalování
- představení koncepce při kulatých stolech rozličných subjektů a účastníků
- trvalým uveřejněním jejího plného znění a stručné verze na webových stránkách Olomouckého kraje,
- trvalým uveřejněním jejího plného znění a stručné verze na účelově vytvořených webových stránkách pro EVVO a stránkách zpracovatele
- cílenou informační kampaní organizacím a osobám, působícím v oblasti EVVO,
- poskytnutím a opakovaným vydáním stručné tiskové zprávy prostřednictvím médií
- představení koncepce konkrétním subjektům (např. na jednání svazků obcí, hospodářské komory) atd.

5 SHRNU TÍ

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje vznikla jako koncepční materiál, který má sloužit k naplnění základní vize: Zvýšení vědomostí (ekologické gramotnosti) obyvatel Olomouckého kraje o životním prostředí se projeví širším zapojením veřejnosti do řešení ekologických problémů. Cílem je zvýšení kvality života obyvatel Olomouckého kraje v souvislosti s široce koncipovanou preventivní osvětou v oblasti ochrany životního prostředí a zamezení budoucích škod, jejichž následné řešení si vyžaduje velké finanční náklady.

Koncepce nevznikla z ničeho. V Olomouckém kraji již existuje celá řada institucí, organizací a aktivit, které působí na veřejnost ve smyslu zvýšení ekologického povědomí občanů o ekologických problémech a způsobech jejich řešení. Analytická část koncepce uvádí velké množství aktivit, které v kraji v současnosti v oblasti EVVO působí. Zároveň upozorňuje na to, že tato činnost není ve většině případů stabilní, je rozprostřena mezi velké množství subjektů, které o sobě navzájem příliš neví. EVVO je prováděna, avšak netvoří stabilní síť, která by zajišťovala kvalitní EVVO na celém území Olomouckého kraje.

Koncepce se snaží v návrhové části u jednotlivých oblastí cílových skupin obyvatelstva navrhnout potřebný stav provádění EVVO v roce 2015. Rozvádí podrobně celou řadu opatření, která by měla zkvalitnit a rozšířit ekologické povědomí občanů Olomouckého kraje. Některá opatření lze realizovat poměrně snadno a Olomoucký kraj má nástroje pro zajištění jejich realizace. Jiná opatření z praktických důvodů existují jako doporučení, protože předpokládají zapojení dalších subjektů do realizace EVVO, které jsou na krajském úřadu nezávislé. V tomto případě je možné vyvíjet aktivní jednání a snažit se získávat další partnery pro zajišťování realizace jednotlivých opatření v koncepci uvedených. Opatření jsou záměrně obecně definovaná a tvoří široké spektrum aktivit v jednotlivých oblastech. V takovéto podobě umožňují, aby jednotlivé akční plány se zcela konkrétními aktivitami a výsledky, mohly aktuálně reagovat na měnící se potřeby kraje v oblasti EVVO.

Koncepce v další části navrhuje i způsob organizačního a finančního zajištění její realizace, včetně monitoringu. Organizační zajištění vychází z celé řady dokumentů přijatých na státní úrovni, určuje způsob strategického řízení na úrovni politických orgánů kraje, umísťuje management krajské EVVO na příslušné odbory Krajského úřadu Olomouckého kraje a vymezuje síť prostředníků, kterými se opatření EVVO přenášejí na cílové skupiny ve veřejném prostoru. Finanční zajištění koncepce počítá s institucionálním zajištěním základní sítě a aktivit v EVVO přímo z rozpočtu krajského úřadu a další část financí by měla být uvolňována prostřednictvím vybraných výběrových řízení na realizaci prioritních úkolů.

První akční plán je navržen tak, aby se v něm objevili projekty a aktivity, které v uvedeném období budou moci být snadno realizovány a povedou ke zlepšení kvality EVVO v jednotlivých oblastech, cílových skupinách. Jednotlivé body akčního plánu jsou kompromisem vzhledem k předpokládané výši finančního zajištění EVVO v období prvního akčního plánu.

Koncepce je navržena tak, aby byla podkladem pro navrhování zcela konkrétních bodů v připravovaných akčních plánech. Umožňuje reagovat na případnou změnu priorit v oblasti krajské EVVO a také při objevení se zcela nových aktivit. Příprava kvalitních akčních plánů odpovědnou činností všech zúčastněných organizací je důležitým krokem k naplnění základní vize Koncepce EVVO Olomouckého kraje.

Koncepce environmentální výchovy a osvěty Olomouckého kraje

příloha č.1 AKČNÍ PLÁN 2004-2006

1 ÚVOD

Akční plán koncepce EVVO Olomouckého kraje obsahuje aktivity, které proběhnou nebo budou nastartovány v období 2004-2006. Rok 2004 po schválení koncepce by měl být využit také pro co nejširší aplikace komunikačních strategií pro prezentaci obsahu a jednotlivých problémových okruhů koncepce EVVO všem cílovým skupinám s důrazem na politickou reprezentaci kraje a obcí.

První dvouleté období by mělo sloužit k propojení existujících aktivit a k dosažení lepších výsledků při poskytování informací o stavu životního prostředí veřejnosti v Olomouckém kraji. Proto je plánována realizace projektů, které nevyžadují složitou administrativní přípravu a náročné financování a umožní v krátkém čase oslovit jednotlivé cílové skupiny v kraji. První období bude také sloužit jako zkušební doba pro zpřesnění potřeb EVVO v Olomouckém kraji a celkové realizovatelnosti koncepce.

V tomto období by také měly být zpracovány náročnější projekty do podoby, která by umožňovala v následujících akčních plánech dosáhnout požadovaných cílových stavů, navržených v opatřeních jednotlivých kapitol této koncepce. Měla by být zhodnocena potencionální úspěšnost jednotlivých navrhovaných projektů v různých oblastech EVVO Olomouckého kraje. Zejména jde o vytvoření centrálního pracoviště pro EVVO v kraji (Centrum ekologické výchovy Olomouckého kraje), síť SEV rovnoměrně pokrývajících potřeby kraje a bodů pro poskytování informací o životním prostředí. Uvedený seznam projektů by neměl bránit případné realizaci dalších vhodných projektů nad rámec tohoto akčního plánu.

1.1 Rekapitulace navrhovaných úkolů akčního plánu

úkoly akčního plánu	Náklady (tis. Kč)	
	2005	2006
1. ustavení Poradního sboru EVVO Olomouckého kraje	-	-
2. webová stránka „EVVO v Olomouckém kraji“	50	
3. studie pro vytvoření Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje	500	
4. propagace koncepce EVVO a jejích výsledků	30	
5. realizace akcí pro veřejnost	300	300
6. Ekologické dny Olomouc	200	200
7. informační brožura o životním prostředí a EVVO Olomouckého kraje	300	
8. vytvoření a podpora sítě škol aktivně zapojených do systému EVVO	40	360
9. distribuce informačních a metodických materiálů koordinátorům EVVO	75	75
10. semináře EVVO pro pedagogické pracovníky	50	50
11. nabídka subjektů, poskytujících školám programy EVVO	40	40
12. sborník nejlepších výukových programů a aktivit EVVO ve školách		50
13. environmentální vzdělávání pracovníků veřejné správy a představitelů samosprávy		50
14. environmentálně šetrný provoz KÚOK a jednoho dalšího municipálního úřadu Olomouckého kraje	25	75
15. vydání rukověti ekologicky šetrného jednání úředníků státní správy a samosprávy	50	150
16. zahájení procesu místní Agendy 21 v jednom dalším městě/obci Olomouckého kraje, podpora akcí v zapojených městech		120
17. vytvoření stálé skupiny podnikatelských subjektů podílejících se na realizaci koncepce EVVO	25	75
18. informovanost podnikatelů a pracovníků státní správy o platných právních normách		100
19. vytvoření záměru pro rozvoj SEV a ekologických poraden v Olomouckém kraji	50	
20. rozšíření a vybavení objektu Ekocentra Iris Prostějov	?	
Rozpočtové náklady	1 835	1 545
21. rozdělování financí na aktivity EVVO v rámci Operačního programu Olomouckého kraje (OPOK)	2 000	2 500
Celkové náklady	3 735	4 145

1.2 Úkoly akčního plánu 2004-2006:

průřezové opatření	
1	ustavení Poradního sboru EVVO Olomouckého kraje
cíl	vytvoření stálého poradního a monitorovacího orgánu pro management EVVO Olomouckého kraje
popis realizace	rozšíření stávajícího Poradního sboru (oponentní orgán ke zpracovateli) o další vhodné zástupce cílových skupin a jmenování jeho členů zastupitelstvem; stanovení jednacího řádu a náplně činnosti – iniciační, koordinační a monitorovací (viz. kap. 4)
cílové skupiny	management EVVO
návaznost na opatření číslo	
garance	OŽPZ, OŠMT
realizace	pracovník OŠMT
termín splnění	prosinec 2004
předpokládané náklady (Kč)	-
monitorovací ukazatele	počet schůzek poradního sboru, účast
zdroje dat	prezenční listiny

průřezové opatření	
2	webová stránka „EVVO v Olomouckém kraji“
cíl	propojit jednotlivé aktivity v oblasti EVVO, zajistit informační servis pro jednotlivé cílové skupiny
popis realizace	vytvořit a aktualizovat webové stránky o aktivitách EVVO a životním prostředí v kraji vytvoření grafické podoby stránek; sestavení přehledné struktury, umožňující jednotlivým subjektům v EVVO a široké veřejnosti získat potřebné informace o EVVO v kraji (návrh obsahu v příloze); dlouhodobější optimalizace struktury a přehledu; pravidelná aktualizace obsahu
cílové skupiny	veřejnost, pedagogové (zvl. koordinátoři EVVO) a ředitelé škol, pracovníci organizací EVVO (středisek ekologické výchovy, středisek volného času, neziskových organizací), pracovníci státní správy, podnikatelé
návaznost na opatření číslo	1, 12, 16, 24, 41, 63
garance	OŠMT, OŽPZ
realizace	náplň a aktualizace: pracovník OŠMT, pracovník OŽPZ; později delegovat na další organizaci
termín splnění	zprovoznění první verze: prosinec 2004 připomínkování a aktualizace průběžně
předpokládané náklady (Kč)	50 000
monitorovací ukazatele	návštěvnost webových stránek, počet ohlasů
zdroje dat	statistika webmastera

průřezové opatření

3 studie pro vytvoření Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje

cíl	vytipovat nejvhodnější objekty a lidské zdroje pro vybudování hlavní servisní organizace EVVO OK
popis realizace	pracoviště by mělo plnit následující funkce: Ekofórum - ekologická poradna pro veřejnost s knihovnou, videotékou a zeleným telefonem; koordinace systému EVVO a aktualizace webových stránek; vzdělávací a školící středisko zejména pro další vzdělávání pedagogů, úředníků a podnikatelů; středisko vykonávající pobytové programy pro školy a další zájmové skupiny studie zhodnotí možné alternativy pro plnění těchto funkcí s ohledem na lidské zdroje, praktické zkušenosti s EVVO, finanční náklady, dostupnost pro cílové skupiny, vybavenost, prostorové zajištění apod.; možná kombinace pobytového střediska se školícím centrem; dále zhodnotí rozvojové projekty existujících SEV a vybere vhodné projekty k podpoře z krajských zdrojů
cílové skupiny	management EVVO
návaznost na opatření číslo	2
garance	OŽPZ, OŠMT
realizace	management EVVO, případně externí dodavatel
termín splnění	vytvoření zadání prosinec 2004 zpracování prosinec 2005
předpokládané náklady (Kč)	500 000
monitorovací ukazatele zdroje dat	vypracovaná studie dle zadání

průřezové opatření

4 propagace Koncepce EVVO a jejích výsledků

cíl	získat podporu politické reprezentace a cílových skupin pro realizaci koncepce EVVO
popis realizace	prezentační semináře ke koncepci EVVO (tiskové konference, akce pro veřejnost, jednání zastupitelstev, semináře) výroba výstavy o aktivitách a organizacích EVVO v Olomouckém kraji vydávání ročních závěrečných zpráv koncepcí Olomouckého kraje v oblasti životního prostředí, seznamující stručně s jednotlivými projekty a akcemi jejich cíli a statistickými údaji
cílové skupiny	zastupitelstva kraje, měst a obcí, podnikatelské subjekty
návaznost na opatření číslo	10
garance	OŽPZ, OŠMT
realizace	management EVVO, zhotovitel
termín splnění	prosinec 2005, průběžně
předpokládané náklady (Kč)	30 000
monitorovací ukazatele zdroje dat	počet setkání s prezentací koncepce EVVO, roční zprávy záznamy managementu EVVO

osvěta veřejnosti

5 realizace akcí pro veřejnost

cíl	uspořádání akce celokrajského významu pro širokou veřejnost
popis realizace	Příprava a realizace projektu jehož cílem je oslovení co největšího počtu občanů Olomouckého kraje (např. soutěže, mobilní výstavy, výlety na přírodně zajímavá místa)
cílové skupiny	laická i odborná veřejnost
garance	OŽPZ
návaznost na opatření číslo	5a
realizace	manažer EVVO KÚOK
termín splnění	prosinec 2005 prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 300 000 2006: 300 000
monitorovací ukazatele	počet oslovených lidí z jednotlivých cílových skupin
zdroje dat	závěrečná zpráva z projektu

osvěta veřejnosti

6 Ekologické dny Olomouc

cíl	uspořádání zavedené akce celokrajského významu pro širokou veřejnost
popis realizace	v každém roce dle programu: Jarmark ekologických organizací a tradičních řemesel na Dolním náměstí v Olomouci, koncert pro přilákání návštěvníků, 3 dny přednášek pro veřejnost, odborný seminář a mnoho dalších doprovodných akcí v průběhu cca 14 dnů
cílové skupiny	laická i odborná veřejnost
garance	OŽPZ
návaznost na opatření číslo	5a
realizace	SEV Sluňákov a další organizace
termín splnění	květen 2005 květen 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 200 000 2006: 200 000
monitorovací ukazatele	počet akcí a jejich návštěvnost
zdroje dat	závěrečná zpráva projektu

osvěta veřejnosti

7 informační brožura o životním prostředí a EVVO Olomouckého kraje

cíl	vytvořit publikace informující veřejnost o systému EVVO a ekologických problémech Olomouckého kraje
popis realizace	vytvořit propagační publikace pro širokou veřejnost včetně verze pro webové stránky: nabídka programů, služeb a adresáře organizací aktivně působících v oblasti EVVO informace o životním prostředí v Olomouckém kraji (environmentální mapa, jak chránit životní prostředí v Olomouckém kraji)
cílové skupiny	veřejnost
návaznost na opatření číslo	1
garance	OŽPZ
realizace	externí dodavatel
termín splnění	prosinec 2005
předpokládané náklady (Kč)	300 000
monitorovací ukazatele	počet rozdaných brožur
zdroje dat	statistika managementu EVVO

školní EVVO

8 vytvoření a podpora sítě škol aktivně zapojených do systému EVVO

cíl	podpora a evidence škol s vlastními aktivitami EVVO a koordinátorem EVVO na škole; kontinuální spolupráce koordinátora EVVO pro oblast školství se školami, zjištění a naplňování aktuálních potřeb škol pro co nejkvalitnější zajištění školní EVVO
popis realizace	prezentace a zdůraznění problematiky EVVO ředitelům škol (nepovinný charakter aktivit EVVO, výběr koordinátora, vyjasnění jeho úlohy, finanční hodnocení koordinátora; zdůraznění potřeby přístupu koordinátora EVVO na internet; motivační mzdová diferenciacie pedagogů účastnících se vzdělávacích programů, zpracování koncepce EVVO na škole); seznámení s problematikou ředitele škol a školských zařízení (Zpravodaj školství Olomouckého kraje, webové stránky, pravidelná setkání ředitelů...) zohlednit finanční motivaci ředitelů na základě závěrečné zprávy o plnění ročního plánu EVVO na škole; každoroční vyhodnocení soutěže „ekologická škola“ rozesílky pozvánek; e-mailový zpravodaj pro koordinátory EVVO; koordinace s existujícími sítěmi (MRKEV a KEV) do osnovy výroční zprávy o stavu školství... zařadit ke sledovaným oblastem činnosti koordinátora EVVO každoroční pořádání krajských konferencí koordinátorů EVVO
cílové skupiny	žáci a studenti, pedagogové a vedoucí pracovníci všech typů škol
návaznost na opatření číslo	12, 16, 24, 26, 41
garance	OŠMT
realizace	management EVVO ve spolupráci se SEV a KEV
termín splnění	zprovoznění sítě koordinátorů EVVO - prosinec 2004 prezentace EVVO na setkání ředitelů – průběžně 2005, 2006 krajské konference EVVO – listopad 2005, listopad 2006 vyhodnocení soutěže „ekologická škola“ – prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 40 000 (krajská konference EVVO) 2006: 360 000 (krajská konference EVVO, soutěž „ekologická škola“, finanční motivace škol)
monitorovací ukazatele	počet přímo oslovených ředitelů, množství rozdělených finančních prostředků, množství koordinátorů EVVO zařazených na e-mailový list, účast na krajských konferencích
zdroje dat	statistika managementu EVVO, osnova výroční zprávy o stavu školství, prezenční listiny krajských konferencí

školní EVVO	
9 distribuce informačních a metodických materiálů koordinátorům EVVO	
cíl	zajistit vybavení škol pomůckami pro EVVO
popis realizace	distribuovat všem školám manuál k realizaci EVVO na škole „Škola pro život“ sestavit nabídku dostupných pomůcek pro provádění EVVO, provést průzkum zájmu pedagogů a v následujícím a rozeslat nejvhodnější pomůcky zájemcům
cílové skupiny	koordinátoři EVVO, další pedagogové
návaznost na opatření číslo	12, 13, 18
garance	OŠMT
realizace	pracovník OŠMT, externí dodavatel
termín splnění	rozeslání brožury a sestavení databáze pomůcek duben 2005 průzkum zájmu pedagogů červen 2005 rozeslání dalších pomůcek prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 75 000 2006: 75 000
monitorovací ukazatele	počet rozeslaných manuálů, zpracovaná nabídka pomůcek, počet ohlasů pedagogů na nabídku, množství rozeslaných pomůcek
zdroje dat	statistika managementu EVVO

školní EVVO	
10 semináře EVVO pro pedagogické pracovníky a další zájmové skupiny	
cíl	vytvořit možnosti dalšího vzdělávání v oblasti EVVO a životního prostředí v Olomouckém kraji
popis realizace	zařadit EVVO do systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků Olomouckého kraje; organizace jednoho semináře pro učitele, pedagogy volného času a další zájemce v každém okresním městě ve spolupráci s dalšími organizacemi
cílové skupiny	pedagogičtí pracovníci a další zájmové skupiny
návaznost na opatření číslo	42
garance	OŠMT, OŽPZ
realizace	externí dodavatelé, SEV, Univerzita Palackého, Schola servis
termín splnění	prosinec 2005, prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 50 000 2006: 50 000
monitorovací ukazatele	počet účastníků seminářů, % spokojenost
zdroje dat	prezenční listiny, hodnotící dotazníky

školní EVVO	
11 nabídková brožura subjektů, poskytujících školám programy EVVO	
cíl	zajistit informovanost škol o programech EVVO nabízených různými subjekty v kraji
popis realizace	zpracovat brožuru s nabídkou programů EVVO pro školy v kraji s možností aktualizace, uvedení na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje; programy pro školy (denní, pobytové a další nabídka SEV, neziskových organizací, CHKO apod.), vhodné exkurzní objekty v přírodě (zoologie, botanika, geologie, krajina); možnost návštěv a exkurzí do vhodných veřejných institucí a firem (Agentura ochrany přírody a krajiny, CHKO, ZOO, čistírny odpadních vod, odpadové hospodářství atd.)
cílové skupiny	žáci a studenti všech typů škol, pedagogové, ředitelé
návaznost na opatření číslo	24, 16
garance	OŠMT
realizace	pracovník OŠMT, externí dodavatel
termín splnění	srpen 2005, srpen 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 40 000 2006: 40 000
monitorovací ukazatele	počet rozeslaných brožur
zdroje dat	statistika managementu EVVO

školní EVVO	
12 sborník nejlepších výukových programů a aktivit EVVO ve školách	
cíl	regionální spolupráce učitelů na základě uveřejnění realizovaných nápadů pro aktivity EVVO škol zapojených do systému EVVO Olomouckého kraje
popis realizace	sestavit pracovní skupiny z pedagogů (mateřské a základní školy, střední a vysoké školy), vytvořit sborník příspěvků s realizovanými nápady, programy, akcemi a příklady EVVO, ekologizace provozu škol apod.; sborník by měl být základem pro stálé a aktivně doplňované příklady na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje
cílové skupiny	pedagogové, žáci a studenti všech typů škol
návaznost na opatření číslo	11, 15, 19, 24
garance	OŠMT
realizace	pracovník OŠMT, externí dodavatel
termín splnění	srpen 2006, trvale
předpokládané náklady (Kč)	50 000
monitorovací ukazatele	počet příspěvků sborníku

veřejná správa

13 environmentální vzdělávání pracovníků veřejné správy a představitelů samosprávy

cíl	zajistit odbornou úroveň základních environmentálních znalostí s důrazem na úředníky, kteří přicházejí ve své práci do kontaktu s environmentálními problémy; implementace systému environmentálního managementu ve veřejné správě
popis realizace	vytvořit rámcový návrh obsahu environmentálního vzdělávání pro pracovníky veřejné správy a samosprávy (podkladovým materiálem může být návrh DEV Lipka Brno uvedený v příloze); součástí i návrh školicích zařízení vhodných pro realizaci projektu
cílové skupiny	pracovníci veřejné správy a samosprávy (zastupitelstva, rady, odbory životního prostředí, odbory školství, odbory územního plánování, koncepce a rozvoje, úředníci malých obcí)
návaznost na opatření číslo	44
garance	OŽPZ
realizace	externí dodavatel, SEV, UP Olomouc
termín splnění	prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	50 000
monitorovací ukazatele	vytvořený návrh

veřejná správa

14 environmentálně šetrný provoz KÚOK a jednoho dalšího obecního úřadu Olomouckého kraje

cíl	iniciovat přechod na environmentálně šetrnější provoz úřadů státní správy, vytvořit pilotní projekty
popis realizace	používání environmentálně šetrnějších výrobků a služeb (výrobky z recyklovaného papíru, produkty certifikované značkou ekologicky šetrný výrobek, vratné lahve na veřejných jednáních kraje, v budoucnu např. nákup zelené energie) na KÚOK a dalším vybraném úřadě veřejné správy zpracování závěrečné zprávy včetně finančního propočtu a motivace dalších subjektů; umístění na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje
cílové skupiny	veřejnost, pracovníci veřejné správy a samosprávy
návaznost na opatření číslo	46
garance	OŽPZ
realizace	management EVVO
termín splnění	zpracování plánu pro KÚOK: červen 2005 realizace včetně dalšího modelového úřadu: prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 25 000 2006: 75 000
monitorovací ukazatele	realizovaná opatření
zdroje dat	závěrečná zpráva

veřejná správa	
15 vydání rukověti environmentálně šetrné jednání pracovníků státní správy a samosprávy	
cíl	informovat a motivovat pracovníky státní správy k environmentálně šetrnému jednání v zaměstnání
popis realizace	příprava obsahu a vydání praktického rádce popisujícího environmentálně šetrné jednání pracovníků státní správy a samosprávy (úspory energie, vody, kancelářského materiálu, doprava do zaměstnání apod.)
cílové skupiny	pracovníci veřejné správy a samosprávy
návaznost na opatření číslo	47
garance	OŽPZ
realizace	externí dodavatel
termín splnění	příprava textu: prosinec 2005 tisk a distribuce: prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 50 000 2006: 150 000
monitorovací ukazatele	počet distribuovaných brožur
zdroje dat	statistika managementu EVVO

veřejná správa	
16 zahájení procesu místní Agendy 21 v jednom dalším městě/obci Olomouckého kraje, podpora akcí v zapojených městech	
cíl	vytvořit prezentaci a informovat o smyslu aktivit v rámci místní Agendy 21, odměnit finančně konkrétní aktivity obcí, které v rámci místní Agendy 21 realizují; vytvářet jednání pro nový vzorový příklad zapojení další obce v kraji
popis realizace	podpora konkrétních projektů, které zrealizují obce již zapojené v procesu MA 21, vyvolat setkání zástupců státní správy a samosprávy, na kterých by byl objasněn smysl MA 21 a doporučeno obcím přistoupit do sítě zdravých měst, pokusit se zrealizovat připojení k místní Agendy 21 v další obci v kraji
cílové skupiny	pracovníci veřejné správy a samosprávy dotčených obcí, neziskových organizací, veřejnost
návaznost na opatření číslo	6, 48
garance	OŽPZ, vybrané obce Olomouckého kraje
realizace	management EVVO, obce, neziskové organizace, externí dodavatel
termín splnění	prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	100 000 (podpora projektů v rámci místní Agendy 21) 20 000 (seminář o místní Agendy 21)
monitorovací ukazatele	účast na setkání zástupců státní správy, počet podpořených projektů,
zdroje dat	prezenční listina setkání, závěrečné zprávy projektů

podnikový sektor

17 vytvoření stálé skupiny podnikatelských subjektů podílejících se na realizaci Koncepce EVVO

cíl	zapojit podnikatele do procesu předcházení vzniku ekologických rizik; zviditelnit aktivity zaměřené na ochranu životního prostředí v podnikovém sektoru
popis realizace	zorganizovat vznik stálé skupiny podnikatelských subjektů při EVVO s vlastním fondem pro podporu EVVO a dalšími aktivitami (nabídka exkurzních objektů, ekologicky šetrné výrobky, ekologické audity, organizace školení atd.) vyhlášovat pravidelnou soutěž zaměřenou na environmentální chování těchto podnikatelských subjektů
cílové skupiny	zastupitelstva kraje, měst a obcí, podnikatelské subjekty
návaznost na opatření číslo	51, 53
garance	OŽPZ
realizace	management EVVO, externím dodavatelem
termín splnění	podmínky zařazení a soutěže – prosinec 2005 sestavení skupiny podnikatelů podporujících EVVO, první ročník soutěže – prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	2005: 25 000 (zpracování podmínek soutěže) 2006: 75 000 (organizace, cena)
monitorovací ukazatele	počet členů podnikatelské skupiny a účastníků soutěže
zdroje dat	závěrečná zpráva

Podnikový sektor

18 informovanost podnikatelů a pracovníků státní správy o platných právních normách

cíl	zpřístupnit zvláště malým a středním podnikatelům a pracovníkům menších obecních úřadů informace o platných právních normách
popis realizace	vytvoření a aktualizace soupisu důležitých právních předpisů v oblasti životního prostředí a jejich plného znění včetně všech novelizací
cílové skupiny	podnikatelské subjekty, menší obecní úřady
návaznost na opatření číslo	54, 55
garance	OŽPZ
realizace	externí dodavatel
termín splnění	prosinec 2006
předpokládané náklady (Kč)	100 000
monitorovací ukazatele	soupis právních předpisů

SEV	
19 vytvoření záměru pro rozvoj SEV a ekologických poraden v Olomouckém kraji	
cíl	vytvořit návrh regionální sítě SEV/poraden, které budou plošně dostupná školám i občanům v regionu (optimálně jedno zařízení v každém okrese); příprava projektu na strukturální fondy Evropské unie
popis realizace	utvořit koncepční materiál s uvedením možností zřízení jednotlivých SEV v kraji, nabídnout nejlepší řešení z hlediska zřizovatele, lidských zdrojů, majetkových vztahů, finančního pokrytí provozu, místních podmínek, vybavení; u vybraných projektů připravit podrobnější projektovou dokumentaci pro získání finančního příspěvku z Evropské unie (administruje MŽP)
cílové skupiny	subjekty potencionálně vhodné pro zřízení SEV; školy, veřejnost
návaznost na opatření číslo	3, 14, 58, 61
garance	OŠMT, OŽPZ
realizace	management EVVO, případně externí dodavatel
termín splnění	prosinec 2005
předpokládané náklady (Kč)	50 000
monitorovací ukazatele zdroje dat	vytvořený návrh

SEV	
20 rozšíření a vybavení objektu Ekocentra Iris Prostějov	
cíl	umožnit kvalitnější provádění EVVO v jižní části Olomouckého kraje, v širším regionu Prostějovsku
popis realizace	Dofinancování II. etapy výstavby ekocentra v Prostějově, jedná se nejpokročilejší projekt realizovaný v oblasti EVVO v Olomouckém kraji, pro vlastní stavbu již bylo vydáno stavební povolení. Organizace zajišťující chod Ekocentra (Český svaz ochránců přírody), zajišťuje financování akce min. z 85%. Ze zdrojů Olomouckého kraje se předpokládá hrazení části stavebních nákladů a části vnitřního vybavení.
cílové skupiny	děti a mládež, veřejnost
návaznost na opatření číslo	vedoucí OŽPZ
garance	Český svaz ochránců přírody - ČSOP – regionální sdružení Iris Prostějov, zodpovědná osoba - Ing.Zdeněk Chmelař
realizace	vlastní stavební práce: 9/2004 - 5/2005; vnitřní vybavení objektu: 4-6/2005
termín splnění	dle samostatně zpracované projektové dokumentace, celkové náklady max. 500 tis. Kč - o přidělení finančních prostředků bude žádáno v rámci Významných projektů Olomouckého kraje.
předpokládané náklady (Kč)	0 (bude žádáno v rámci Významných projektů Olomouckého kraje)
monitorovací ukazatele zdroje dat	soupis zakoupeného vybavení

průřezové opatření

21 každoroční vypisování finančních dotací v oblasti EVVO v rámci OPOK

cíl	zajistit kvalitní provedení aktivit na zvýšení ekologického povědomí jednotlivých cílových skupin
popis realizace	vypsání výběrového řízení v rámci opatření EVVO pro drobné projekty zaměřené na jednotlivé cílové skupiny koncepce umožnit získání zakázky menším školním projektům (stanovit např. zvláštní bod dílčího plnění, včasná propagace)
cílové skupiny	veřejnost, děti a mládež, pedagogičtí a odborní pracovníci, veřejná správa, podnikatelé
návaznost na opatření číslo	4, 5, 19, 22, 62
garance	OŽPZ
realizace	externí dodavatelé
termín splnění	pro optimální efekt přidělených financí je třeba situovat uzávěrku podání projektů mimo období prázdnin
předpokládané náklady (Kč)	2005: 2 000 000 2006: 2 500 000
monitorovací ukazatele	počet podpořených projektů, množství rozdělených finančních prostředků, počet oslovených lidí
zdroje dat	statistika managementu EVVO, závěrečné zprávy projektů

KONCEPCE ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY A OSVĚTY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Příloha č. 2: Přehled organizací zabývajících se EVVO

Agentura ochrany přírody a krajiny – středisko Olomouc

Lafayetteva 13; 772 00; Olomouc

Jiří Šafář; 585 224 157, 585 229 873; safari@aopk.cz

Irena Vágnerová, 583 216 761, vagnerova@aopk.cz; www.nature.cz

příroda a krajina; životní prostředí obecně, přednášky pro školy, příležitostně exkurze, naučné stezky, jeskyně

Bioconsulting - Ivan Zwach

Rozstání 44; 798 62

Ivan Zwach; 582 395 621; 603 283 873; biokonsulting@iol.cz, www.biokonsulting.cz;

exkurze pro děti, nabídka kurzů herpetologie pro učitele

Biologická stanice Přerov

Bezručova 12; 750 02; Přerov; RNDr. Ivo Růžička; 581 735 009; biosprerov@seznam.cz;

EVP pro všechny typy škol, soutěže („Naší přírodou“), akce pro veřejnost, poradenská činnost.

Centrum dopravního výzkumu – sekce cyklistické a pěší dopravy

Krapkova 3, 779 00 Olomouc

Jaroslav Martinek; 585 416 618; martinek@cdv.cz

organizace Evropského týdne mobility a Dne bez aut; výzkum v oblasti cyklistické dopravy

Centrum pro komunitní práci Střední Morava

Palackého 30; 750 00; Přerov

Jan Balek; 581 210 502; 777 793 713; jan.balek@cpkp.cz;

informační a poradenské centrum; politika a právo; techniky práce s veřejností; osvěta a práce s veřejností

Certifikace ISO/EMAS

- **Aquatest, a.s. – pobočka Olomouc**

Kosmonautů 8, 772 00 Olomouc

587 433 223; olomouc@aquatest.cz; www.aquatest.cz

- **Associated Consultants & EMC Servis, s.r.o.**

Dobrovského 25, 772 00 Olomouc

585 233 961; aco@volny.cz; www.volny.cz/aco

- **Ing. Zdeněk Kobert – KCM**

Čechova 6, 750 02 Přerov

Ing. Zdeněk Kobert; 581 210 088; 602 566 846; kcm@kcm.cz; www.kcm.cz

- **QES, s.r.o. - pobočka Olomouc**

Krapkova 3, 779 00 Olomouc

585 414 680; olomouc@qes.cz; www.qes.cz

- **QKC, s.r.o. - pobočka Olomouc**

Ing. Miroslav Jedlička; 585 414 680; qkc_ol@cz

Český svaz ochránců přírody

- **Regionální sdružení a Ekocentrum Iris**
Husovo náměstí 67; 796 01; Prostějov
Zdenek Chmelař; 582 338 278; 602 558 703; iris@iris.cz; www.iris.cz;
čtvrtletník IRIS, EVP pro MŠ a ZŠ; výtvarné soutěže a fotosoutěže na téma příroda, besedy a zájezdy pro veřejnost, osvětové akce pro veřejnost (Den Země)
- **ZO 71/01 Olomouc**
tř. Míru 73; 779 00; Olomouc
Jiří Žatka; 585 387 358; 608 310 610; zo7101@volny.cz;
údržba ekologicky významných nechráněných území a ploch, ošetřování stromů a zeleně, problematika tuhých komunálních a průmyslových odpadů
- **ZO 71/09 ASTACUS**
Družební 1; 779 00; Olomouc
RNDr. Miloš Holzer; 602 513 840 mholzer@volny.cz;
údržba ekologicky významných území; ochrana biodiverzity, přírodovědné průzkumy; stanice pro handicapované živočichy, záchranné transfery; ochrana vod, problematika dopravy; programy ochrany biodiverzity ČSOP: ochrana mokřadů v lesích, ohrožené a chráněné ryby a kruhoústí; záchrana raka, eliminace larev pakomárů
- **ZO 74/03 Lipník nad Bečvou**
Zahradní 1260; 751 31; Lipník nad Bečvou
Tomáš Petr; 581 772 123; tompres@email.cz;
účast ve správním řízení; přírodovědné průzkumy; údržba ekologicky významných území; osvětové akce pro veřejnost; provoz naučné stezky; publikace a distribuce materiálů
- **ZO 61/03 Kladky**
Kladky 46; 798 54; Kladky; Doc. MVDr. Jaromír Menšík;
naučná stezka Kladecko, management
- **ZO 75/05 Leština**
Okružní 228; 789 71; Leština; Jan Frank;
stanice pro handicapované živočichy; přírodovědné průzkumy; záchranné transfery; péče o zeleň, údržba ekologicky významných území; ochrana vod, účast ve správním řízení;
- **ZO 71/05 Šternberk**
Smetanova 26; 785 01; Šternberk; Antonín Richter;
oddíl MOP; akce „Uklidme svět“; ochrana biodiverzity
- **ZO 71/12 Duhoví bojovníci**
V Kotlině 4; 779 00; Olomouc
MUDr. Pavel Andrš; 585 436 926; 606 712 464; pavel.andrs@cbox.cz;
vydávání periodik; působení na děti a mládež; letní tábor
- **ZO 71/11 Štěpánov**
Horní 97; 783 13; Štěpánov; Jiří Plhák;
kolektiv MOP; ochrana vod; problematika odpadů
- **ZO 71/08 Castor**
Zelená 6; 779 00; Olomouc; MUDr. Karel Grepl;
táborové pobyty pro děti a mládež; přírodovědné průzkumy
- **ZO 61/04 Hloučela**
Husovo náměstí 67; 796 01; Prostějov
Karel Pokorský; pokorsky.k@seznam.cz;
oddíl MOP; naučné vycházky, brigády, sázení stromů; problematika odpadů;

ZO 61/01 Oriolus

Husovo náměstí 67; 796 01; Prostějov; csoppv@centrum.cz;
oddíl MOP; klub Ekosaurů, letní tábory na CHÚ; úklidové akce na Hloučele; osvětové akce (Den Země)

- **ZO 71/02 Upolín**

Skřivánčí 23; 779 00; Olomouc 9
Mgr. Kateřina Čechová; 585 415 559; 737 418 816; csopupolin@volny.cz
oddíl MOP „Lid Medvědího potoka“; přírodovědné průzkumy; údržba ekologicky významných území

Děti Života

Kosmonautů; 779 00 Olomouc
Václav Dostál; 585 516 547; 608 123 352; vdostal@atlas.cz;
víkendové pobyty na ovčí farmě, zaměstnání lidí ZPS

Dům dětí a mládeže Litovel

Komenského 719/6; 784 01; Litovel
Ing. Pavel Sova; ddmlitovel@iol.cz;
základní kolo Zelené stezky, Den Země, besedy - péče o zvířata, ekologie, chovatelství, přírodovědné vycházky CHKO LP, kroužky zájmové činnosti

Dům dětí a mládeže Šumperk

Náměstí míru 20; 787 01; Šumperk
Ing. Bořivoj Malec; www.mddm.adam.cz;
expozice živočichů, minerálů, dokumentace, přednášky

Dům dětí a mládeže Zábřeh

Čs. armády 1; 789 01; Zábřeh na Moravě
Ester Minaříková; ddm.zabreh.cz; minarikova@zabreh.cz;
mimoškolní výchova; EVP pro MŠ „Ekohrátky“

Ecce Homo Šternberk

Masarykova 12, 785 01 Šternberk
Jaroslav Kráčmar, 585 011 954, 737 420 371; www.eccehomo.cz

Ekojóga ČR

Janáčkova 760/4; 790 01; Jeseník
Jaroslav Smékal; 584 414 045; 604 946 138; ekojojogacr@quick.cz; web.quick.cz/ekojojogacr/
účast na Dni Země, letní tábor

EPICO – Evropské poradenské a informační centrum

Ostružnická 7; 772 00; Olomouc
585 234 174; 777 816 845; epico@volny.cz; www.epico.cz

Hnutí Brontosaurus

- **ZČ Ještěr**

Husova 191; 584 22; Jeseník
Tomáš Hradil; 584 401 722; 603 231 624; thradil@jeseniky.org; jester.brontosaurus.cz
motivace mladých lidí k ochraně ŽP; koordinace brigád formou „práce a hry“; (opravy pramenů, kosení luk); osvěta veřejnosti (projekt „Cesta ke kořenům“)

- **ZČ Campanula Barbata**

Dlouhá 38; 779 00; Olomouc
Martin Suchánek; 566 543 772; 604 175 077; suchanek.martin@seznam.cz; campanula.brontosaurus.cz
víkendové akce, prázdninové, kosení luk

- **ZČ Baobab**

Lipovská 746; 790 01; Jeseník

Ing. Robert Kubáň; semzuzik@centrum.cz

víkendové a prázdninové akce pro mládež, kosení luk, brigády, obnova kulturního dědictví – obnova naučné stezky Priessnitz

- **ZČ Modrý kámen**

Resselova2; 796 01; Prostějov

Honza Mareček; modry.kamen@brontosaurus.cz; modrykamen.brontosaurus.cz

víkendové a prázdninové akce pro mládež

Hnutí DUHA Olomouc

Dolní náměstí 38; 772 00; Olomouc

Jiřina Popelková; 585 228 584; 604 247 185; olomouc@hnutiduha.cz; www.hnutiduhaolomouc.ecn.cz/

odpady, propagace biopotravin; školní ekologická výchova; osvěta a práce s veřejností (měsíčník Ekologické listy); ekologické a právní poradenství; publikace; distribuce materiálů

Hnutí GO!

Tř.Míru 115; 771 11; Olomouc-Neředín

Mgr. David Másilka; 585 636 252; masilka@email.cz; www.hnuti-go.cz;

iniciační kurzy pro studenty 1. r. SŠ na pilotních školách projektu GO!; vzdělávací semináře pro instruktory (zážitková pedagogika, skupinová dynamika, cílování a dramaturgie, zpětná vazba, motivace, facilitace, zdravotvěda, hra); vzdělávací semináře pro učitele; odborný výzkum a publikační činnost

Junák - okresní rada

Holická 31/19; 772 00; Olomouc

JUDr. Jan Pečínka; 585 230 776; www.skaut.cz/ustredi/

práce s dětmi – ekologické směrnice pro práci oddílů, pořádání brigád

Krajský úřad Olomouckého kraje

Kosmonautů 10; 772 00; Olomouc

Ing. Renata Švecová Honzáková; 585 508 409, r.honzakova@kr-olomoucky.cz; Mgr.Tomáš Prikryl; 585 508 662; 736 678 888; t.prikryl@kr-olomoucky.cz;

management koncepce EVVO

Liga na ochranu zvířat ČR

Žilinská 20; 779 00; Olomouc

Irena Sojková; 585 418 484; utulek.olomouc.com/

provoz psího útulku

Lukavský APIS

Vinohrádky 554; 798 03; Plumlov

Pavel Lukavský; 582 393 845; 777 060 055; lukavsky-apis@volny.cz;

přednášky pro školy o včelách a hmyzu

Magistrát města Olomouce

Horní náměstí 1; 771 27; Olomouc

Michal Bartoš; 585 513 225; 602 708 181; michal.bartos@mmol.cz; www.olomoucko.cz/slunakov

Odbor životního prostředí MmOl zahrnuje oddělení Středisko ekologické výchovy Sluňákov

Městský úřad Hranice

Pernštejnské náměstí 1; 779 00 Hranice

Kateřina Cyžová; 581 828 349, katerina.cyzova@mesto-hranice.cz; www.mesto-hranice.cz

besedy pro školy, osvěta

Městský úřad Jeseník

Masarykovo nám. 1/167; 790 01; Jeseník 1

Hana Doneeová, 584 498 424, hana.doneeova@mujes.cz; www.mujes.cz
příležitostně osvěta

Městský úřad Konice

Masarykovo náměstí 27, 798 53 Konice
Jiřina Kličková, 582 401 490, jirina.klickova@konice.cz; www.konice.cz
Den Země, příležitostná osvěta

Městský úřad Litovel

Nám. Přemysla Otakara 778, 784 01 Litovel;
Machala, 585 153 111, machala@mestolitovel.cz; www.mestolitovel.cz
příležitostně osvěta

Městský úřad Prostějov

Náměstí T. G. Masaryka 12-14, 797 42 Prostějov
Ing. Petra Vysloužilová, 582 329 128, petra.vyslouzilova@mestopv.cz, koordinátor Projektu ZM a MA 21
Božena Sekaninová, místostarostka a politik Projektu ZM a MA 21
projekt Zdravé město a místní Agenda 21 Prostějov, osvěta

Městský úřad Přerov

Bratrská 34, 750 00 Přerov;
RNDr. Yvona Machalová, 581 268 111, yvona.machalova@mu-prerov.cz; www.mu-prerov.cz
přednášky pro školy, studentské praxe, soutěže pro děti.

Městský úřad Šternberk

Horní náměstí 16, 785 01 Šternberk
Bořivoj Kalina, 585 086 572, kalina@sternberk.cz; www.sternberk.cz
nepravidelná osvěta, Den Země

Městský úřad Šumperk

Jesenická 31, 787 01 Šumperk
Renata Křížová, 583 388 231, renata.krizova@musumperk.cz; www.musumperk.cz
příležitostně osvěta

Městský úřad Zlaté Hory

náměstí Svobody 80; 793 76; Zlaté Hory
Jarmila Paulová, 584 453 073, jarmila.paulova@zlatehory.cz, www.zlatehory.cz
komise ŽP; příležitostná osvěta

Ministerstvo životního prostředí – regionální pracoviště Olomouc

Wellnerova 5; 779 00; Olomouc;
Ing. Jiří Chromčák; 585 415 174; 585 728 111; jiri_chromcak@env.cz; www.env.cz
příroda a krajina; životní prostředí obecně; teorie ekologické výchovy;

Monumenti o.p.s.

Lipovská 633; 790 01; Jeseník;
584 411 620; 603 813 430; 737 211 166; monumenti@monumenti.cz; www.monumenti.cz;
dokumentace a obnova památek Slezska

Moravský ornitologický spolek

Č. Drahlovského 3, 751 51 Přerov 1; Jiří Šafránek; tel./fax 581 203 150; mos@iweb.cz; www.iweb.cz/mos
zapojení veřejnosti do ochrany ptactva; naučné stezky, celostátní osvětové a výchovné kampaně (např. proti úhynu ptáků na skleněných stěnách, pomoc zraněným ptákům ad.), ornitologické exkurze, pořádání Dne ptactva a Evropského ptačího festivalu, výstavy; knihovna; ekoporadna; vydávání časopisu Ptáci kolem nás; záchrana zraněných nebo opuštěných ptáků, vyvěšování ptačích budek

Muzea

- **Muzeum Komenského**
Horní náměstí 7, 750 11 Přerov
PhDr. František Hýbl, 581 215 052
ornitologická stanice – expozice ptáků
- **Muzeum Prostějovska**
nám. T. G. Masaryka 2, 796 01 Prostějov
Václav Hruška; 582 330 991; reditel@muzeumpv.cz; www.muzeumpv.cz
muzeum geologie a paleontologie
- **Vlastivědné muzeum**
nám. Republiky 5; 771 73 Olomouc
PhDr. Miloslava Hošková, Csc; 585 515 111 585 222 743; vmo@vmo.cz; www.vmo.cz;
výklad pro žáky ZŠ v expozici, geologické exkurze; určování geologických vzorků pro veřejnost; seminář pro dobrovolné ochránce přírody a státní úředníky; příprava infomateriálů
- **Vlastivědné muzeum**
Hlavní třída 22, 796 01 Šumperk
Dr. Ivan Tuša; 583 214 070; ovmsumperk@seznam.cz; vmsumperk.sweb.cz/
výstavy (2003 - Život v tekoucích vodách a jeho výzkum), přednášky; vedení diplomových prací
- **Vlastivědné muzeum Jesenicka**
Zámecké náměstí 1; 790 01 Jeseník
Ing. Petr Košacký; 584 401 070; vmjesenik@iol.cz; vmjesenik.hyperlink.cz/
přírodovědné přednášky, expozice geologie a mineralogie Jesenicka; expozice historie jesenického regionu od pravěku, doklady hornictví, kamenictví a vápenictví a také lázeňství

Ochránci hospodářských zvířat

P. O. BOX č. 176; 796 01 Prostějov

Michal Kolesár; 723 056 515; mluvci@ohz.cz; ohz@ohz.cz

pořádání besed, práva zvířat, veganství, ochrana spotřebitele, účast ve správních řízeních; pořádání happeningů a demonstrací; vydávání letáků, plakátů, časopisu Zpravodaj OHZ

Okresní myslivecké spolky

kurzy pro získání loveckého lístku a další vzdělávání pracovníků sdružení s obsahem ekologie a ochrany životního prostředí

- Wellnerova 20, 779 00 Olomouc; 585 427 644; Milada Wollnerová
kroužky mladých myslivců Hranice, Dřevohostice
- Pod Kosířem 16, 796 00 Prostějov; 582 344 810; Miroslav Tesařík
kroužky mladých myslivců Žárovice-Horka, Určice, Protivanov
- U Strhance 2, 796 01 Přerov; 581 215 118; Jiří Kadlec
- Jesenická 33, 787 04 Šumperk; 583 212 039; Anna Svrchokrylová
spolupráce s mysliveckým kroužkem při Vila Doris

Olomoučtí kolaři

Haškova 14; 783 51; Olomouc-Svatý Kopeček

Jaroslav Mikšaník; 585 432 305; 585 548 331; kolari@centrum.cz; kolari.olomouc.com;

pořádání cyklovýletů pro veřejnost, vydání Katalogu služeb pro cyklisty, vydání Cyklomapy Olomouce, podpora výstavby cyklostezek a dopravních řešení ke zklidnění dopravy; besedy; sčítání cyklistů v Olomouci

Osada němých tváří

Boženy Němcové 11; 796 01; Prostějov

Jiří Rozehnal; 582 357 802; 602 829 851

provoz psího útulku, přednášky, kynologický oddíl

Pavel Jefimov - Poradenská činnost v oblasti nakládání s odpady

Elišky Krásnohorské 20; 772 00 Olomouc;

Pavel Jefimov; 585 316 385; 603 474 052; jefimovp@centrum.cz; odpady.webpark.cz/

Pedagogické centrum Olomouc

Wellnerova 25; 779 00; Olomouc

Mgr. Zuzana Starostová; 585 540 144; zuzana.starostova@pcol.cz; www.pcol.cz;

další vzdělávání pedagogických pracovníků

PermaLot

Svojanov 3; 783 25; Bouzov

Radka Vaculová; 585 152 010; 737 578 314; radka@permalot.cz; www.permalot.cz;

kurzy permakultury, stavění z hlíny, inspirační víkendové pobyty pro mládež

Pravoslavná akademie Vilémov

Vilémov u Litovle 159; 783 23; Olomouc

Roman Juriga; 585 449 005; orthodoxac@stbk.mcs.cz; www.pravoslav.gts.cz/orthodoxac/

dialog církve a společnosti, ekumenické vztahy, náboženské, ekologické a etické vzdělávání, podpora kulturních a duchovních aktivit, rozvoj obce a regionu; ekologie a duchovnost, kurzy praktických dovedností pro pracovníky církví, přednášky, příprava rozhlasových pořadů, komunitní projekty „Podpora a rozvoj kvality života na hanácké vesnici“ a "Hovory o víře"

Predmostensis

Hranická 1; 750 00; Přerov

Libor Pokorný; 608 705 477; 777 339 236; pokorny@prerov.cz;

tábor lovců na mamutí stezce; malé muzeum pravěku; naučná přírodovědná stezka vzniká skanzen pravěku;

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců

Nemocniční 53; 787 01; Šumperk

Renata Osladilová; 583 216 609 kl. 26; renata.osladilova@pro-bio.cz; www.pro-bio.cz

informační a poradenské centrum; svaz ekologických zemědělců, ekologické zemědělství, osvěta a práce s veřejností

Regionální rozvojová agentura euroregionu Glacensis

Karla Čapka 1147; 790 01; Jeseník

Marie Machálková; 584 493 111; 603 815 123; machalkova.rda-glacensis@seznam.cz; www.rarsm.cz

zpracovávání žádostí o dotace pro obce

Regionální rozvojová agentura střední Moravy

Horní náměstí 5; 772 00; Olomouc

Ing. Kaštyl František; 585 228 698; kastyl@rarsm.cz;

rozvojové projekty: moravskoslezské dálkové cyklotrasy, regionální diář 1998, prezentace regionu střední Morava ve švédském Borlänge, vypracování rozvojových strategických plánů mikroregionů, vypracování projektu Rozvoj cestovního ruchu na střední Moravě do roku 2005; osvěta a práce s veřejností; informace a poradenství

Sagittaria – sdružení pro ochranu přírody střední Moravy

Heyrovského 37; 779 00; Olomouc

Michal Krátký; 585 228 354; 605 524 385; <mailto:michalkratky@volny.cz>; www.sagittaria.ecn.cz

ochrana přírody v regionu střední Moravy a aktivní vystupování při ochraně přírody a krajiny, podpora a iniciování aktivity vedoucí k trvale udržitelnému rozvoji života v regionu střední Morava; naučná stezka Svatý Kopeček, péče o chráněná území; naučná stezka Středomoravský kras.

Sdružení „D“

Polská 4; 779 00; Olomouc

Ing. Pavel Němeček; 604 637 682; sdruzenid@post.cz;

vzdělávání učitelů v interaktivních vyučovacích metodách; akreditované kurzy osobnostního růstu a sociálního rozvoje pro učitele ZŠ a SŠ

Sdružení občanů Zdravý život

Jozky Jabůrkové 4; 779 00 Olomouc

MUDr. Bohumila Gremlicová;

zapojování do správních řízení

Skyfilm

Mozartova 25, 796 01 Prostějov

pan Střítežský, 585 346 537; 602 569 360

ekologické audiovizuální centrum

Sociálně ekologická iniciativa Jeseník

Husova 191; 584 22; Jeseník

Jaroslav Malý; 608 676 755; jarek.maly@seznam.cz; <http://sei.aktualne.cz>

ochrana zvířat, práva zvířat, vegetariánství; přednášky pro ZŠ, články v týdeníku, vývěska, publikace;

Sojka - Společnost přátel Jeseníků

Tichá 74; 790 81; Česká Ves

Aleš Kovář; 584 401 650; 584 428 221; pjsojka@centrum.cz; pj-sojka.webzdarma.cz

alternativní koncepce dopravy; účast ve správních řízeních

Společnost pro trvale udržitelný život

Černá cesta 47; 772 00; Olomouc 5

Pavel Nováček; 585 220 130; 737 969 936; nov@risc.upol.cz;

pořádání semináře k trvale udržitelnému životu; sborníky

Spolek pro obnovu venkova OÚ Bělotín

Bělotín1, 753 64

Mgr. Eduard Kavala; 581 612 181; 581 612 100; 602 514 347; ubelotin@zeal.cz

Správa CHKO Jeseníky

Šumperská 93; 790 01; Jeseník

Ing. Lenka Niklová; 584 402 228; 584 403 050; niklova@schkocr.cz; www.schkor.cz

přednášková a průvodcovská činnost pro veřejnost, přednášky pro školy a dětské letní a zimní tábory, spolupráce na akci Uklidme svět a Vítání ptačího zpěvu, provoz naučných stezek; výstava fotografií strážců přírody s veřejnou vernisáží, informační letáky (NPR Praděd, NPR Šerák-Keprník), osvětová a informační činnost strážce přírody v terénu (Rejvíz, Šerák-Keprník, Praděd), vycházky pro veřejnost, publikování v místních periodikách

Správa CHKO Litovelské Pomoraví

Husova 906/5; 784 01; Litovel

Ing. Libor Tandler; 585 344 158; 603 826 724; tandler@schkocr.cz; www.schkor.cz;

přednášky a terénní exkurze pro žáky, studenty a pedagogy ZŠ a SŠ; vedení biologického kroužku při GJO v Litovli; fotografická soutěž „Litovelské Pomoraví ve fotografii“; budování a provoz naučných stezek; vydávání tiskovin s ekologickou tematikou; poskytování informačního a poradenského servisu pro obce, fyzické a právnické osoby o dotačních programech MŽP (SFŽP, PRŘS, PPK) a MZe (Sapard)

Stanice mladých přírodovědců

Poštovní 115; 790 01; Jeseník

Ing. Vladislava Fačevicová; 584 402 048; 608 024 820; vladislava.facevicova@zs.jesenik.indos.cz

kroužky zájmové činnosti; přírodovědecká korespondenční soutěž; výstava ke Dni Země; výukové programy (sluneční soustava, stopy zvěře, recyklovaný papír, zákon na ochranu zvířat); exkurze do hvězdárny, odchovny zvířat; skleníku

Středisko ekologické výchovy Oddělení přírodních věd DDM Olomouc

tř. 17. listopadu 47; 771 00; Olomouc 1

Eva Havlická, Jaroslav Marx; 585 223 233; panda@ddmolomouc.cz; www.ddmolomouc.cz

školní a mimoškolní ekologická výchova, akce pro veřejnost, soutěže, vzdělávání, publikační činnost

Středisko ekologické výchovy Sluňákov OŽP Magistrátu města Olomouce

Horní náměstí 1; 771 27; Olomouc

Michal Bartoš; 602 708 181; 585 513 225; michal.bartos@mmol.cz; www.olomoucko.cz/slunakov;

ekologické výukové programy pro školy; besedy a akce pro veřejnost; knihovna, videotéka

Středisko ekologické výchovy Vila Doris při domu dětí a mládeže

17. listopadu 2; 787 01; Šumperk

Mgr. Petr Šaj; 583 214 212; vila@doris.cz; www.doris.cz

biologická olympiáda; Den Země; dětské slyšení; Uklidme svět; semináře pro učitele; EVP pro MŠ, ZŠ i SŠ; ekokluby pro SŠ; provoz Lesní ekostezky Švagrov;

Střední lesnická škola Hranice

Jurikova 588, 753 01 Hranice

Ing. Alice Bučková; 581 601 231; alice.buckova@seznam.cz; www.sls.hranet.cz

exkurze v arboretu, sbírky přírodnin

Univerzita Palackého Olomouc

- **Centrum interdisciplinárních studií UP Olomouc**

Křížkovského 8, 771 47 Olomouc

Pavel Nováček, 585 631 107; 737 969 936; nov@aix.upol.cz; www.development-studies.cz/indexcz.htm

- **Katedra rekreologie Fakulty tělesné kultury UP**

Tř. Míru 115; 772 00 Olomouc

Jiří Kratochvíl, 585 636 070, jirkakrata@seznam.cz; www.ftk.upol.cz/katedry/krl/uvod.html

- **Katedra sociologie Filozofické fakulty UP Olomouc**

Wurmova 7; 771 80; Olomouc; 585 633 392; wagnero@ffnw.upol.cz; www.ksoc.upol.cz/knihovna, *videotéka*

- **Katedra primární pedagogiky Pedagogické fakulty UP Olomouc**

Žižkovo náměstí 5, 771 40 Olomouc

Vlasta Hrdličková, 585 635 106, hrdlicko@pdfnw.upol.cz

- **Katedra přírodopisu a pěstitelství Pedagogické fakulty UP Olomouc**

Purkrabská 2; 779 00 Olomouc

Jitka Pluskalová, 585 635 180, pluskalo@prfnw.upol.cz

- **Katedra ekologie a životního prostředí PřF UP; Třída Svobody 26, 771 46 Olomouc**

Vlastimil Kostkan; 585 634 564; kost@prfnw.upol.cz; ekologie.upol.cz

- **Katedra geologie**

Tomáš Lehotský, 585 634 530, lehotsky@prfnw.upol.cz; www.upol.cz/resources/geology/katedra.html

- **Mezinárodní rozvojová studia při Katedře geografie PřF UP,**

Pavel Nováček, 585 631 107, nov@aix.upol.cz; www.upol.cz/resources/geography/mezrozstu.htm
rozvojová pomoc, trvale udržitelný život, publikační činnost, semináře

YMCA v ČR (Křesťanská asociace mladých)

Šafaříkova 5; 772 00; Olomouc

Mojmír Tichý; 585 316 141; olomouc@ymca.cz; www.ymca.cz

mimoškolní výchova

Zoologická zahrada Olomouc-Svatý Kopeček

Darwinova 29; 779 00 Olomouc-Svatý Kopeček

Hana Labská; 585 385 348; 585 385 382; hana.labska@zoo-olomouc.cz; www.zoo-olomouc.cz

spolupráce s DDM Olomouc; zooklub pro děti ze ZŠ; akce Jaro v ZOO, Den Země, Den dětí (jiné subjekty areálu ZOO), Ahoj školo, Rozloučení s prázdninami, podzimní safari stezka, Vánoční strom, večerní prohlídky ZOO; komentované krmení zvířat, ukázky mláďat, sokolnického výcviku; průvodce pro školy; besedy s ukázkami zvířat, přírodovědný tábor

● Osvěta a vzdělávání veřejnosti

- 1 Agentura ochrany přírody a krajiny – středisko Olomouc
- 3 Biologická stanice Přerov
- 4 Centrum dopravního výzkumu Olomouc
- 10 ČSOP – Regionální sdružení a Ekocentrum Iris
- 11 ČSOP – ZO 61/01 Oriolus
- 12 ČSOP – ZO 61/03 Kladky
- 13 ČSOP – ZO 61/04 Hloučela
- 17 ČSOP – ZO 71/09 Astacus
- 20 ČSOP – ZO 74/03 Lipník nad Bečvou
- 21 ČSOP – ZO 75/05 Leština
- 22 Děti Života
- 24 Dům dětí a mládeže Šumperk
- 29 Hnutí Brontosaurus – ZČ Ještěř
- 31 Hnutí DUHA Olomouc
- 35 Krajský úřad Olomouckého kraje
- 36 Liga na ochranu zvířat ČR
- 38 Městský úřad Hranice
- 39 Městský úřad Konice
- 40 Městský úřad Prostějov
- 42 Městský úřad Šternberk
- 45 Monumenti o.p.s.
- 46 Moravský ornitologický spolek
- 47 Ochránci hospodářských zvířat
- 50 Olomoučtí kolaři
- 51 Osada němých tvář
- 54 PermaLot
- 55 Pravoslavná akademie Vilémov
- 56 Predmostensis
- 57 PRO–BIO Svaz ekologických zemědělců
- 58 Sagittaria – sdružení pro ochranu přírody střední Moravy
- 61 Skyfilm
- 62 Sociálně ekologická iniciativa Jeseník
- 63 Sojka – Společnost přátel Jeseníků
- 64 Společnost pro trvale udržitelný život
- 66 Správa CHKO Jeseníky
- 67 Správa CHKO Litovelské Pomoraví
- 69 Středisko ekologické výchovy Sluňákov OŽP Olomouc
- 70 Středisko ekologické výchovy Vila Doris při DDM Šumperk
- 71 Středisko ekologické výchovy, Odd. přír. věd DDM Olomouc
- 80 Vlastivědné muzeum Jesenícka
- 81 Vlastivědné muzeum Olomouc
- 83 Zoologická zahrada Olomouc-Svatý Kopeček

● Školní výchova

- 1 Agentura ochrany přírody a krajiny – středisko Olomouc
- 2 Bioconsulting – Ivan Zwach, Rozstání
- 3 Biologická stanice Přerov
- 10 ČSOP – Regionální sdružení a Ekocentrum Iris Prostějov
- 25 Dům dětí a mládeže Zábřeh
- 31 Hnutí DUHA Olomouc
- 34 Krajský úřad Olomouckého kraje
- 37 Lukavský APIS Plumlov
- 38 Městský úřad Hranice
- 39 Městský úřad Konice
- 41 Městský úřad Přerov
- 53 Pedagogické centrum Olomouc
- 59 Sdružení „D“ Olomouc
- 67 Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Litovel
- 68 Stanice mladých přírodovědců Jeseník

- 69 Středisko ekologické výchovy Sluňákov OŽP Olomouc
- 70 Středisko ekologické výchovy Vila Doris při DDM Šumperk
- 71 Středisko ekologické výchovy, Odd. přír. věd DDM Olomouc
- 81 Vlastivědné muzeum Olomouc

● Vzdělávání na vysokých školách

- 43 Mezinárodní rozvojová studia PŘF UP Olomouc
- 69 Středisko ekologické výchovy Sluňákov OŽP Olomouc
- 74 Katedra ekologie a životního prostředí PŘF UP Olomouc
- 76 Katedra primární pedagogiky PedF UP Olomouc

● Mimoškolní výchova

- 3 Biologická stanice Přerov
- 10 ČSOP – Regionální sdružení a Ekocentrum Iris Prostějov
- 11 ČSOP – ZO 61/01 Oriolus Prostějov
- 13 ČSOP – ZO 61/04 Hloučela Prostějov
- 14 ČSOP – ZO 71/02 Upolín Olomouc
- 15 ČSOP – ZO 71/05 Šternberk
- 16 ČSOP – ZO 71/08 Castor Olomouc
- 18 ČSOP – ZO 71/11 Štěpánov
- 23 Dům dětí a mládeže Litovel
- 25 Dům dětí a mládeže Zábřeh
- 26 Ekojóga ČR Jeseník
- 27 Hnutí Brontosaurus – ZČ Baobab Jeseník
- 28 Hnutí Brontosaurus – ZČ Campanula Barbata Olomouc
- 29 Hnutí Brontosaurus – ZČ Ještěř Jeseník
- 30 Hnutí Brontosaurus – ZČ Modrý kámen Prostějov
- 32 Hnutí GO! Olomouc
- 33 Junák – okresní rada Olomouc
- 41 Městský úřad Přerov
- 48 Okresní myslivecký spolek Olomouc
- 49 Okresní myslivecký spolek Prostějov
- 54 PermaLot, Svojanov u Bouzova
- 56 Predmostensis Přerov
- 67 Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Litovel
- 68 Stanice mladých přírodovědců Jeseník
- 69 Středisko ekologické výchovy Sluňákov OŽP Olomouc
- 70 Středisko ekologické výchovy Vila Doris při DDM Šumperk
- 71 Středisko ekologické výchovy, Odd. přír. věd DDM Olomouc
- 72 Střední lesnická škola Hranice
- 82 YMCA (Křesťanská asociace mladých) Olomouc
- 83 Zoologická zahrada Olomouc-Svatý Kopeček

● Vzdělávání a osvěta ve veřejné správě

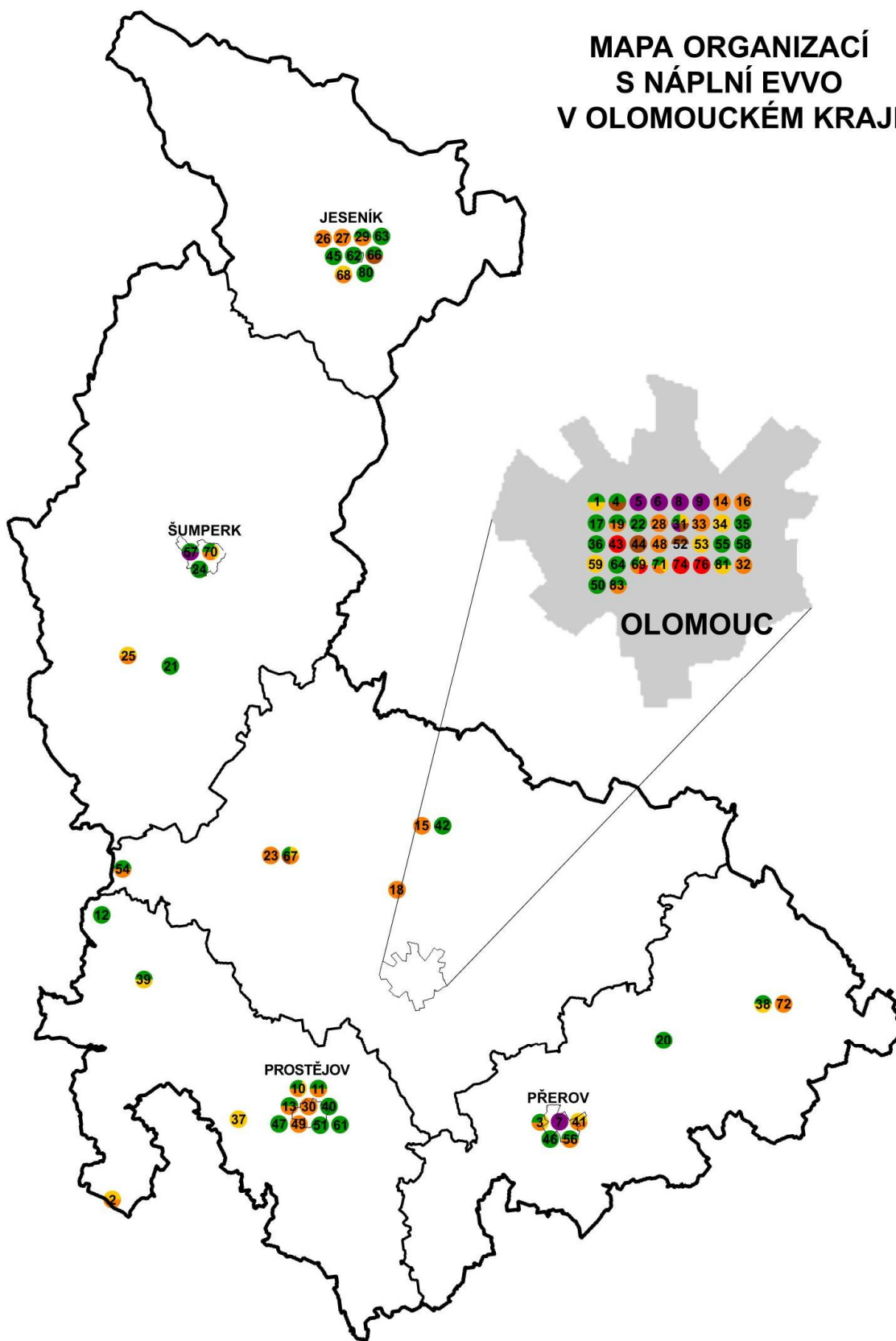
- 4 Centrum dopravního výzkumu Olomouc
- 31 Hnutí DUHA Olomouc
- 44 Ministerstvo životního prostředí – reg. pracoviště Olomouc
- 52 Pavel Jefimov – Poradenská činnost s odpady, Olomouc
- 66 Správa CHKO Jeseníky, Jeseník
- 67 Správa CHKO Litovelské Pomoraví, Litovel

● Vzdělávání a osvěta v podnikové sféře

- 5 Aquatest, a.s. – pobočka Olomouc
- 6 Associated Consultants & EMC Servis, s.r.o., Olomouc
- 7 Ing. Zdeněk Kobert – KCM, Přerov
- 8 Certifikace ISO/EMAS – QES, s.r.o. – pobočka Olomouc
- 9 QKC Olomouc
- 31 Hnutí DUHA Olomouc
- 52 Pavel Jefimov – Poradenská činnost s odpady, Olomouc
- 57 PRO–BIO Svaz ekologických zemědělců, Šumperk

MAPA ORGANIZACÍ S NÁPLNÍ EVVO V OLOMOUCKÉM KRAJI

Koncepce environmentální výchovy a osvěty Olomouckého kraje

Stručná verze koncepce

1 ÚVOD	93
2 ANALYTICKÁ ČÁST	94
SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE I – EVVO V OBLASTI ŠKOLSTVÍ.....	94
SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE II. – EVVO V OSTATNÍCH OBLASTECH.....	95
3 NÁVRHOVÁ ČÁST	96
3.1 Environmentální osvěta a přístup veřejnosti k informacím	96
3.2 Environmentální výchova dětí a mládeže, vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků	98
3.2.1 Mateřské školy.....	98
3.2.2 Základní školy.....	99
3.2.3 Střední školy a střední odborná učiliště	100
3.2.4 Speciální školy.....	100
3.2.5 Vysoké školy.....	101
3.2.6 Mimoškolní výchova a vzdělávání dětí a mládeže	102
3.2.7 Vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků	102
3.3 Environmentální vzdělávání a osvěta ve veřejné správě.....	103
3.4 Environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře	104
3.5 Environmentální vzdělávání a osvěta středisek ekologické výchovy	105
3.6 Environmentální vzdělávání a osvěta nestátních neziskových organizací	106
2 ORGANIZAČNÍ A FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ SYSTÉMU EVVO	106
3.1 Finanční zabezpečení koncepce EVVO Olomouckého kraje	107
3.2 Monitoring, vyhodnocování a aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje.....	108
3.3 Propagace koncepce EVVO Olomouckého kraje	109
3 ZÁVĚR	109
Seznam zkratk:	111

1 ÚVOD

Koncepce EVVO Olomouckého kraje je zpracována v souladu s usnesením Vlády ČR č. 1048/2000 o Státním programu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) v České republice. Státní program EVVO a jeho Akční plány na léta 2004-2006 vymezují zatím nejpodrobněji cíle, aktivity a úkoly v oblasti EVVO. Pro státní správu je toto usnesení závazné, vůči samosprávě má doporučující charakter. Z tohoto podnětu i s vědomím významu EVVO pro společnost se rozhodl Olomoucký kraj zpracovat krajskou koncepci EVVO. Zpracování bylo zadáno Sdružení pro ekologickou výchovu Sluňákov, avšak koncepce vznikla jako výsledek týmové práce v součinnosti s představiteli neziskové sféry, státní správy a samosprávy. Koncepce byla připomínkována veřejností.

Hlavním cílem koncepce je efektivním výchovným a osvětovým působením na všechny články společnosti přispět k udržitelnému rozvoji kraje, zvýšit úroveň environmentálního vědomí všech obyvatel kraje a zvýšit odpovědnost každého jednotlivce za současný i budoucí stav životního prostředí.

K dosažení tohoto cíle je potřeba vytvořit koncepční mechanismy podpory ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty v kraji, komunikace a spolupráce mezi jednotlivými subjekty, které v této oblasti působí.

Koncepce EVVO Olomouckého kraje má poměrně široký a dlouhodobý rámec (15 let), do kterého je zasazen v dnešní době známý konkrétní výčet opatření a projektů, jejichž počet a obsah může být doplňován.

Programová část koncepce oslovuje všechny skupiny společnosti jako účastníky různých opatření nebo subjekty, na které chce koncepce působit. Konkrétní úkoly a finanční nároky jsou formulovány s pohledu zadavatele, kterým je Olomoucký kraj.

2 ANALYTICKÁ ČÁST

Analýza stávajícího stavu byla provedena na základě dotazníkové akce u vybraných neziskových organizací působících v EVVO a u škol v Olomouckém kraji. Osloveny byly všechna školská zařízení a 78 dalších subjektů a vrátilo vyplněných 133 respektive 31 subjektů. Na základě tohoto reprezentativního vzorku lze učinit úsudek o dosavadních aktivitách v oblasti EVVO na území kraje. Závěry vedou k potřebě pokračovat a rozšiřovat EVVO v Olomouckém kraji, obsaženy jsou v úplné verzi koncepce.

V rámci zpracování analytické části Koncepce EVVO byly závěry analytických zjištění formalizovány do podoby SWOT analýzy, jejíž základ vzešel ze setkání zástupců subjektů zabývajících se EVVO. Aktualizovaná verze SWOT analýzy tvoří podklad pro návrh všech opatření strategie. Porovnání SWOT analýzy s návrhem opatření (a naopak) umožňuje rychlou a jednoznačnou kontrolu konzistence analytické a návrhové části dokumentu. Z praktických důvodů (odlišná organizační struktura, specifické zaměření i způsob práce cílových skupin) je SWOT analýza, rozdělena na analytické poznatky „v oblasti školství“ a „v ostatních oblastech“.

SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE I – EVVO V OBLASTI ŠKOLSTVÍ	
silné stránky	+ slabé stránky
<p>+Š1) nabídka programů a služeb neziskových organizací</p> <p>+Š2) existence metodických a informačních materiálů</p> <p>+Š3) zavedená střediska ekologické výchovy</p> <p>+Š4) existující celostátní síť škol a projekty, zabývající se EVVO (MRKEV, Klub ekologické výchovy, Tereza)</p> <p>+Š5) existence alternativních výukových materiálů (Ekologický přírodopis)</p> <p>+Š6) samostatná katedra ekologie na Přírodovědecké fakultě UP v Olomouci</p>	<p>-Š1) současné vzdělávací programy ve školách poskytují nedostatečný prostor pro kontakt dětí s přírodou</p> <p>-Š2) nedostatek financí ve školních rozpočtech, nedostatek dostupných finančních zdrojů</p> <p>-Š3) nízká informovanost, nízká metodická podpora (mj. na speciálních školách), nedostatečná výměna zkušeností mezi školami</p> <p>-Š4) nedostatek kompetentních pedagogů pro EVVO</p> <p>-Š5) málo praktických činností ve výuce</p> <p>-Š6) ve školách nejsou vytvořeny podmínky pro práci koordinátorů EVVO</p> <p>-Š7) rozpory reality a proklamovaných zásad trvalé udržitelnosti a nekonsumního života (provoz škol, školní zahrady)</p> <p>-Š8) nedostatečné a nerovnoměrné pokrytí kraje subjekty poskytujícími služby EVVO školským zařízením</p> <p>-Š9) nedostatek pomůcek a materiálů, špatné vybavení učeben</p> <p>-Š10) neexistuje databáze obhájených bakalářských, diplomových a doktorandských prací, řešících environmentální problematiku se vztahem k území Olomouckého kraje</p>
příležitosti	? hrozby
<p>?Š1) využití chráněných území v kraji</p> <p>?Š2) využití internetu pro informování, komunikaci a vzdělávání</p> <p>?Š3) využití programů MŽP a MŠMT a jejich metodických doporučení</p> <p>?Š4) uplatnění EVVO na školních výletech</p> <p>?Š5) zapracování EVVO do rámcových vzdělávacích programů škol</p> <p>?Š6) využití ekologie jako příkladu k řešení mezioborových problémů</p> <p>?Š7) rozšíření nabídky volitelných předmětů na UP</p>	<p>!Š1) nedostatečná finanční podpora EVVO, nedostatečné využití zdrojů, zejména fondů Evropské unie</p> <p>!Š2) nedostatečná politická podpora EVVO v kraji</p> <p>!Š3) nedostatek aktivního zájmu dětí a mládeže</p> <p>!Š4) obtížná dostupnost a omezená kapacita středisek ekologické výchovy</p>

SWOT ANALÝZA EVVO OLOMOUCKÉHO KRAJE II. – EVVO V OSTATNÍCH OBLASTECH

silné stránky	+	slabé stránky	-
<p>+O1) zavedené akce EVVO pro širokou veřejnost</p> <p>+O2) zkušené organizace na poli EVVO s vytvořeným zázemím</p> <p>+O3) zdroje a nástroje k informování obyvatel</p>		<p>-O1) slabá informovanost a podpora při uplatňování právních předpisů</p> <p>-O2) nedostatečná koordinace složek státní správy</p> <p>-O3) nedostatek programů pro dospělé</p> <p>-O4) malá systematičnost financování EVVO, nestabilní financování organizací působících v EVVO</p> <p>-O5) vzájemná nedůvěra části veřejné správy, neziskových organizací a veřejnosti</p> <p>-O6) nedostatečná podpora neziskových organizací</p> <p>-O7) nerovnoměrné rozmístění organizací, služeb a aktivit EVVO</p> <p>-O8) nedostatek zkušeností veřejné správy se zapojováním veřejnosti do rozhodování ovlivňujícího životní prostředí</p> <p>-O9) málo vhodných praktických příkladů EVVO, resp. jejich nedostatečná propagace</p> <p>-O10) slabá nabídka programů celoživotního vzdělávání</p> <p>-O11) nedostatečná podpora a špatná prezentace environmentálně zaměřených podnikatelských aktivit</p> <p>-O12) existenční problémy části podniků, limitující zájem o EVVO</p>	
příležitosti	?	hrozby	!
<p>?O1) využití fondů Evropské unie pro financování EVVO</p> <p>?O2) zapojení zainteresované veřejnosti do tvorby pravidel a zákonů EVVO</p> <p>?O3) fungující vyzkoušené programy pro podnikatelský sektor</p> <p>?O4) využívání dobrovolnických služeb</p> <p>?O5) motivace účasti veřejnosti ve správních řízeních, procesech EIA (SEA) a projektech místní Agendy 21</p> <p>?O6) rozvoj využívání informačního systému v oblasti EVVO a elektronických forem komunikace</p> <p>?O7) zahrnout EVVO do ostatních krajských dokumentů</p>		<p>!O1) nízká motivace a malý zájem veřejnosti</p> <p>!O2) nesystémovost státní politiky</p> <p>!O3) rozdíl mezi deklarací a praxí orgánů veřejné správy</p> <p>!O4) ztotožnění EVVO pouze s jednou či několika cílovými skupinami nebo přístupy</p> <p>!O5) ohrožení výsledků EVVO konkurencí konzumního životního stylu, atraktivního pro velkou část populace</p>	

Vysvětlivky k odkazům na SWOT analýzu následujícím textu

- [+] silná stránka
- [–] slabá stránka
- [?] příležitost
- [!] hrozba
- [Š] oblast školství
- [O] ostatní oblasti

3 NÁVRHOVÁ ČÁST

Základní vize krajské koncepce EVVO:

Prohlubování vztahu lidí k přírodě a krajině a zvýšení jejich povědomí o životním prostředí se projeví širším zapojením veřejnosti do konkrétních řešení a předcházení environmentálních problémů v Olomouckém kraji. Dojde tak ke zlepšení kvality života a k postupnému snižování nákladů na ochranu životního prostředí.

3.1 Environmentální osvěta a přístup veřejnosti k informacím

Cílový stav 2015

Je vytvořena síť institucí a organizací, které zajišťují občanům běžný přístup k informacím o stavu životního prostředí a o aktuálních problémech životního prostředí a možnostech a způsobech jejich řešení a motivují k šetrnému chování k přírodě ve smyslu konceptu trvale udržitelného rozvoje. Lidé se chovají k prostředí, ve kterém žijí, tak, aby předávali následujícím generacím přírodu v takovém stavu, v jakém ji zažívali oni sami. Občané jsou průběžně informováni o platných právních normách v oblasti životního prostředí, o dopadu výrobků na kvalitu životního prostředí. Je zajištěna účast veřejnosti na rozhodování o zásadních otázkách týkajících se životního prostředí.

Priority

- **environmentální osvěta**
stabilní zajištění kvalitního všeobecného povědomí o environmentálních souvislostech a dopadech každodenních lidských činností na kvalitu života občanů Olomouckého kraje, propagace pozitivních vzorců šetrné spotřeby a šetrného environmentálního chování ve všech vrstvách společnosti
- **účast veřejnosti při rozhodování**
vytváření a stálá podpora mechanismů vedoucích k co nejširšímu zapojení veřejnosti do rozhodovacích procesů v environmentálních plánech a koncepcích a do účasti na projednávání závažných zásahů do kvality životního prostředí a krajiny

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci:

1. **vytvořit a podporovat mediální zdroje informací o EVVO a životním prostředí [SWOT !O1]**
vytvořit a aktualizovat internetové stránky tematicky zaměřené na životní prostředí v kraji (návrh na obsah v příloze č. 8), podpora zpravodajů zaměřených na životní prostředí; poskytování informací místním médiím, doporučit aby informace o životním prostředí byly součástí obecních a městských zpravodajů v kraji a městských kabelových televizí; vydávání vlastních publikací a infomateriálů
2. **vytvořit krajské poradenské a informační centrum „Ekofórum“ [SWOT -O3]**
pracoviště specializované na zajištění kvalitní, široké a včasné informovanosti občanů o dění, projektech a problémech v oblasti ochrany a tvorby životního prostředí; provozování „zeleného telefonu“ a zajištění krajských internetových stránek
3. **podporovat vznik sítě ekologických poraden [SWOT -O1, -O7, -O9]**
rovnoměrné rozmístění v kraji s důrazem na dosažitelnost pro občany; možná provázanost se vznikajícími SEV, využití sítí jiných informačních center (turistika, zdravotnictví apod.); podpora nezávislého poradenství

4. zajistit fungování systému financování občanských aktivit v oblasti EVVO [SWOT -04, !O2]

zachovat financování aktivit EVVO v rámci OPOK, zajistit včasnou propagaci a šíření informací o možnosti získání finanční podpory na aktivity EVVO; důraz na zvyšování kvalifikační úrovně lidí poskytujících environmentální osvětu; umožnění dalšího rozvoje organizací.

5. finančně podporovat (v rámci OPOK a z rozpočtových zdrojů)

a) akce, které přispívají k rozvoji environmentální gramotnosti občanů [SWOT +01, -01, -03]

veřejné akce umožňující propagaci celé řady aktivit zaměřených na poskytování informací a ochranu životního prostředí (Dny Země ve městech a obcích, Dny zdraví, Evropský týden dopravy, Den bez aut apod.); mezisektorová spolupráce při zajišťování EVVO veřejnosti, zejména s kulturní a sociální sférou podpora prezentace aktivit v EVVO na velkých společenských akcích (výstavy, veletrhy, konference, semináře, workshopy, vhodné kulturní či společensky významné události, soutěže oceňující projekty, aktivity a výrobky v oblasti životního prostředí)

b) aktivity vedoucí k zapojování veřejnosti do rozhodování v oblasti životního prostředí [SWOT -05, -08]

c) zpřístupnění přírodně a geologicky zajímavých lokalit [SWOT -03]

budování a rozvoj naučných stezek, pěších a cyklistických tras; vydávání publikací s přehledem zajímavých území a naučných stezek, internetová verze

d) rozšíření nabídky programů pro veřejnost zaměřených na poznávání přírody v různých zařízeních [SWOT -010]

stanice pro handicapované živočichy, ZOO, muzea, botanické zahrady, arboreta, hvězdárny apod.

e) podpora místních akcí zaměřených na zachování nebo vznik pozitivních tradic a zvyků [SWOT -03]

6. podporovat zapojení měst a obcí do mezinárodních sítí a programů zaměřených na udržitelný rozvoj komunit [SWOT -08, -09, ?05]

místní Agenda 21, síť zdravých měst, program obnovy venkova a podobné aktivity, ve kterých je práce s veřejností základním východiskem jejich úspěšné realizace

7. aktivně podporovat účast veřejnosti a neziskových organizací ve správních řízeních [SWOT -08, ?02]

iniciovat setkání neziskových organizací a zainteresované veřejnosti při závažných řízeních týkajících se ochrany životního prostředí, tvorba a implementace dokumentů a dlouhodobých programů rozvoje kraje

8. iniciovat v obcích s rozšířenou působností vydání praktické příručky „Jak chránit životní prostředí“ [SWOT !01]

sestavení a vydání publikace s návodem, jak postupovat v případě ohrožení životního prostředí, se seznamem a kompetencemi jednotlivých institucí a nabídkou organizací, jejichž činnost souvisí s životním prostředím

9. vytvořit informační materiál o environmentálních problémech Olomouckého kraje [SWOT -05]

ekologická mapa - odpady, energetika, voda, ovzduší, půda, přírodní podmínky, chráněná území, adresáře organizací, ekoturistika, zdravotní stav obyvatelstva, rizika apod.

10. zajistit stabilní propagaci Koncepce EVVO Olomouckého kraje [SWOT -02]

týká se zejména dotčených organizací a institucí spojených s EVVO, členů obecních, městských a regionálních rad a zastupitelstev, zainteresované veřejnosti; prezentace např. formou výstavy, CD ROMu, propagačních letáků

3.2 Environmentální výchova dětí a mládeže, vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků

Cílový stav 2015

Utváření kladných vztahů dětí k přírodě a jejich žádoucích postojů ke zdravému životnímu prostředí se stalo samozřejmou součástí výchovného působení v mateřských i základních školách na území celého kraje. Školní vzdělávací programy na všech základních školách, středních školách, vyšších odborných školách a odborných učilištích v kraji obsahují environmentální témata prolínající celým učebním plánem s cílem utvářet a upevňovat přátelské a ohleduplné postoje vůči přírodě a životnímu prostředí a přijímat osobní odpovědnost za stav životního prostředí.

Provoz škol a školních zařízení vyhovuje ekologickým požadavkům platným v zemích Evropské unie.

Je vytvořena síť středisek ekologické výchovy, která umožňuje všem žákům základních škol navštívit minimálně jednou za školní docházku ekologický výukový program ve středisku ekologické výchovy. Všichni studenti středních škol absolvují v rámci studia vícedenní (nejlépe pobytový) terénní kurz s ekologickým zaměřením.

Priority

- **ustanovení a podpora koordinátorů EVVO na školách**

na školách ustanovit kvalifikovaného koordinátora (garanta) ekologické výchovy, který je zodpovědný za zpracování a naplňování ekovýchovného plánu školy a je ve své práci plně podporován ředitelstvem školy i celým sborem, zapojení pedagogů speciálních škol

metodická a odborná pomoc školním koordinátorům environmentální výchovy včetně zabezpečení jejich dalšího vzdělávání a aktuálního informování, upevňování ekologicky příznivých postojů pedagogů s důrazem na zvyšování účinnosti environmentálního působení školy

- **podpora environmentálně zaměřených mimoškolních zájmových činností**

podpora sítě organizací v kraji, které umožňují zapojení dětí do přírodovědně, ekologicky či ochrannářsky orientovaných mimoškolních zájmových činností, poskytovaných na vysoké odborné a metodické úrovni

- **podpora environmentálních témat v osnovách studentů univerzit**

zvyšovat ekologickou gramotnost a aktivní přístup studentů k péči o životní prostředí s důrazem na studenty učitelských oborů, podporovat vznik a prezentaci bakalářských, diplomových a doktorandských prací, řešících environmentální problematiku se vztahem k území kraje

- **systém environmentálního vzdělávání pedagogických pracovníků**

vytvořit obsahově i organizačně kvalitní a pro učitele běžně dosažitelný systém environmentálního vzdělávání pedagogických pracovníků, tj. učitelů a vychovatelů na školách i pedagogů středisek ekologické výchovy

3.2.1 Mateřské školy

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

11. sestavit pracovní skupinu jako poradní a iniciační orgán pro rozvoj environmentální výchovy v mateřském školství [SWOT -Š3]

12. zajišťovat pravidelný informační servis mateřským školám v kraji, které projeví o environmentální výchovu zájem [SWOT +Š4, -Š2, -Š3, -Š7,, ?Š2, ?Š5]

vybudování a aktualizace sekce pro pedagogy mateřských škol na webových stránkách EVVO v Olomouckého kraje (školní projekty environmentální výchovy, sestavování rámcových vzdělávacích plánů, náměty pro environmentálně šetrný provoz školky včetně zdravého stravování, databáze metodických materiálů a pomůcek, propagace ekologických programů soutěží a jiných aktivit

pořádaných SEV a dalšími organizacemi); uzávěrky grantů, poradenství fundraisingu; elektronický zpravodaj pro pedagogy mateřských škol; využití informačního zpravodaje OŠMT

13. připravit a distribuovat kvalitní metodické materiály a pomůcky k EVVO [SWOT +Š2, -Š9]

provádění průzkumu potřeb a zájmu ze strany pedagogů mateřských škol

14. rozvíjet síť zařízení poskytujících výukové programy [SWOT -Š1, !Š4]

jedná se o SEV a další organizace s důrazem na přímý kontakt dětí s přírodou, postupné zvyšování počtu těchto zařízení, aby bylo umožněno všem školám účastnit se ekologických výukových programů (viz kap. 3.5.)

3.2.2 Základní školy

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

15. vytvořit skupinu učitelů zkušených v oblasti EVVO [SWOT ?Š5]

metodická pomoc při provádění EVVO, zejména formou seminářů a konzultací, vzorových školních vzdělávacích programů včetně doplňování webových stránek apod.

16. zajišťovat pravidelný informační servis všem koordinátorům EVVO na základních školách v kraji zařazených na vlastní žádost do sítě environmentálně zaměřených škol [SWOT +Š4, -Š1, -Š2, -Š3, -Š7, ?Š2, ?Š5]

vytvoření krajské sítě škol zapojených do systému EVVO, koordinace její činnosti se stávajícími sítěmi (MRKEV, KEV); vybudování, aktualizace a prezentace sekce pro základní školy na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje (školní projekty environmentální výchovy, sestavování rámcových vzdělávacích plánů, náměty k environmentálně šetrnému provozu školy; databáze metodických materiálů a pomůcek, propagace ekologických programů, soutěží a jiných aktivit pořádaných SEV a dalšími organizacemi); vytvořit a umístit zde databázi exkurzních objektů; uzávěrky grantů, poradenství fundraisingu; elektronický zpravodaj pro koordinátory EVVO; využití informačního zpravodaje OŠMT

17. zvyšovat zastoupení environmentálních témat ve školních vzdělávacích programech a učebních plánech [SWOT -Š1, -Š5, ?Š5]

viz metodický pokyn MŠMT ve školách a školských zařízeních uplatňování projektového vyučování, spolupráce s místní komunitou a nevládními organizacemi; využívání výuky zabezpečené středisky ekologické výchovy včetně exkurzí a pobytových terénních kursů

18. vytvořit databázi pomůcek a materiálů pro EVVO a systém jejich distribuce mezi školy [SWOT +Š2, -Š9]

19. poskytovat odbornou, metodickou i finanční podporu soustavným i jednorázovým environmentálním projektům a aktivitám základních škol [SWOT -Š2, -Š7]

využívat průhledný systém k finanční podpoře malých environmentálních projektů škol (podpora ekologických olympiád, soutěží a exkurzí; zpracování a uplatňování konceptů úspor energie, surovin a vody jednotlivých škol – využívání alternativních zdrojů energie, vnitřní směrnice škol na nákup čistících aj. přípravků, kancelářských a provozních potřeb šetrných vůči životnímu prostředí, předcházení a třídění odpadů, spolupráce s podniky využívajícími nebo produkujícími výrobky šetrné vůči životnímu prostředí atd.; využívání místní produkce ve školních jídelnách, využívání školních zahrad k prezentaci šetrných a tradičních způsobů hospodaření)

20. vytvořit funkční síť denních a pobytových středisek ekologické výchovy [SWOT -Š1, !Š4]

Tato zařízení umožní všem základním a středním školám na území Olomouckého kraje absolvovat půldenní i vícedenní ekologické výukové programy (viz kap. 3.5.)

3.2.3 Střední školy a střední odborná učiliště

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

- 21. ve školních vzdělávacích programech dbát na patřičné zastoupení všeobecných i speciálních environmentálních témat dotýkajících se jednotlivých oborů a jejich praktických dopadů na životní prostředí [SWOT ?Š5]**

důraz na komplexní prevenci poškozování životního prostředí a na řešení možných environmentálních problémů u zdrojů, na praktickou kultivaci postojů budoucích odborníků k aktivní péči o životní prostředí; ve vhodných případech podpora zařazení a kvalifikované výuky předmětu „Ekologické praktikum“

- 22. poskytovat odbornou, metodickou i finanční podporu soustavným i jednorázovým environmentálním projektům a aktivitám středních škol a učilišť [SWOT -Š2, -Š7]**

využívat průhledný grantový systém k podpoře malých environmentálních projektů škol; podpora ekologických olympiád a soutěží a středoškolské odborné činnosti s environmentální tematikou; zpracování a uplatňování konceptů úspor energie, surovin a vody jednotlivých škol (využívání alternativních zdrojů energie, vnitřní směrnice škol na nákup čistících aj. přípravků, kancelářských a provozních potřeb šetrných vůči životnímu prostředí, předcházení a třídění odpadů, spolupráce s podniky využívajícími nebo produkcujícími výrobky šetrné vůči životnímu prostředí atd.) využívání místní produkce ve školních jídelnách, využívání školních zahrad a statků k prezentaci šetrných a tradičních způsobů hospodaření

- 23. soustavně zařazovat výuku zabezpečenou středisky ekologické výchovy [SWOT -Š1, !Š4]**

především pro první ročníky učilišť a středních škol připravovat, organizovat a poskytovat pobytové kursy s ekologickou a environmentální tematikou v terénních střediscích ekologické výchovy, organizovat a koordinovat soutěže a jiné osvětové aktivity

- 24. zajišťovat pravidelný informační servis koordinátorům EVVO na středních školách a učilištích zařazených na vlastní žádost do sítě environmentálně zaměřených škol**

[SWOT +Š4, -Š1, -Š2, -Š3, -Š7, ?Š2, ?Š5]

vybudování, aktualizace a prezentace sekce pro střední školy na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje, školní projekty environmentální výchovy, sestavování rámcových vzdělávacích plánů, náměty k environmentálně šetrnému provozu školy a dalších školních budov a provozů, databáze metodických materiálů a pomůcek, propagace ekologických programů soutěží a jiných aktivit pořádaných SEV a dalšími organizacemi; vytvoření databáze témat, námětů, oblastí pro samostatné studentské práce; databáze exkurzních objektů; poradenství při získávání dotací a grantů, popisy a uzávěrky grantových řízení; elektronický zpravodaj pro koordinátory EVVO; využití informačního zpravodaje KÚOK; zvýšení počtu učitelů v sítích MRKEV a KEV, zkvalitnění jejich činnosti

- 25. spolupráce s odbornými institucemi v oblasti ochrany přírody [SWOT -Š3]**

např. správy chráněných krajinných oblastí, Agentura ochrany přírody a krajiny, odbory životního prostředí, Česká inspekce životního prostředí; lektorská činnost; spolupráce na středoškolské odborné činnosti

3.2.4 Speciální školy

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

Z analýzy současného stavu vyplývá (viz 2.2.4), že k hlavním problémům ekologické výchovy na speciálních školách patří absence zapojení pedagogů do sítě EVVO (MRKEV, KEV)

Pro speciální školy platí do značné míry opatření uvedené v kapitole 3.2.2. – Základní školy

- 26. zapojení pedagogů speciálních škol do učitelských sítí [SWOT -Š3]**

- 27. využívání služeb nestátních neziskových organizací a SEV [SWOT +Š1]**

3.2.5 Vysoké školy

Cílový stav 2015

Probíhá kvalitní ekologická a environmentální příprava studentů všech studijních oborů učitelství pro základní a střední školy. Environmentální minimum a didaktika ekologické výchovy je nabízena v rámci celouniverzitních nabídek a dostupná studentům všech oborů. Probíhá studijní praxe v organizacích s činností zaměřenou na EVVO. Teoretická výuka je výrazně doplněna exkurzemi a pobyty v přírodě a řešením praktických ekologických problémů za zdmi univerzity. Je zajištěno otevření univerzity pro širokou veřejnost v oblasti EVVO (další vzdělávání veřejnosti, univerzita třetího věku, nabídky školení pro podnikatelské subjekty a veřejnou správu). Existuje periodicky doplňovaná databáze bakalářských, diplomových a postgraduálních prací řešících environmentální problémy Olomouckého kraje.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

vzhledem k autonomii vysokých škol jde většinou o opatření doporučující, která jsou odvislá od jednání s příslušnými funkcionáři UP

- 28. zařadit předměty „Základy ekologie“ a „Ekopedagogické minimum“ do povinných předmětů studijních programů učitelství [SWOT ?Š7]**
- 29. vytvořit a aktualizovat databázi obhájených bakalářských, diplomových a doktorandských prací [SWOT -Š10]**
práce řešící environmentální problematiku se vztahem k území Olomouckého kraje, založit tradici periodických interdisciplinárních odborných setkání studentů s prezentací těchto prací; vyhodnocovat nejvyšší kvalitu práce v oboru; podporovat, propagovat a popularizovat výsledky odborné práce vysokoškolských učitelů i studentů týkající se environmentální problematiky
- 30. podporovat tvorbu environmentálně zaměřených diplomových prací, mezifakultní projekty, spolupráci studentů s organizacemi pracujícími v oblasti EVVO, praxe v subjektech veřejné správy a podnicích se vztahem k problematice životního prostředí; začlenit do studia řešení praktických problémů životního prostředí v Olomouckém kraji [SWOT -Š5]**
- 31. vytvořit nabídku studijních programů univerzity pro subjekty mimo univerzitní půdu [SWOT -O10]**
veřejnost (univerzita třetího věku a další vzdělávání), podnikatele, státní správu, ...
- 32. zvýšit podíl terénních cvičení a exkurzí do přírody [SWOT ?Š1]**
- 33. na Přírodovědecké fakultě UP doporučit zavedení rozšiřujícího (dalšího) vzdělávání v oboru ekologie**
propagace odborných předmětů (ekologie a související předměty) v rámci celé univerzity, doporučení těchto předmětů studentům jako možnost získání kreditů v kategorii předmětů C (volně volitelných)
- 34. zviditelnit EVVO v rámci festivalu Academiafilm a na internetových univerzitních stránkách a v univerzitních novinách [SWOT -O1]**

3.2.6 Mimoškolní výchova a vzdělávání dětí a mládeže

Cílový stav 2015

Každé dítě má možnost zapojit se do mimoškolní zájmové činnosti přírodovědně, ekologicky či ochránářsky orientované. V Olomouckém kraji existuje fungující síť profesionálních pracovišť provozovaných krajskými institucemi i nevládními neziskovými organizacemi, které zajišťují mimoškolní environmentální výchovu a osvětu dětí a mládeže, jakož i vzdělávání dobrovolných i profesionálních ekopedagogických pracovníků. Krajské orgány tyto aktivity dlouhodobě podporují. Všem pracovníkům v mimoškolní ekologické výchově běžně slouží průběžně aktualizovaný informační a právní servis.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

- 35. podporovat stávající centra, kluby a jiná zařízení nevládních organizací, nabízející dětem a mládeži kvalitní zájmovou činnost v oblasti EVVO [SWOT -O6]**
- 36. iniciovat a všestranně podporovat nově vznikající ekovýchovné organizace a zařízení [SWOT -Š8]**
(např. nová oddělení DDM, střediska ekologické výchovy při základních organizacích ČSOP, při základních člancích Hnutí Brontosaurus, návštěvnická a informační střediska správ chráněných krajinných oblastí apod.) ve všech mikroregionech Olomouckého kraje tak, aby postupně vznikala fungující síť pokrývající potřeby celého kraje
- 37. podporovat environmentálně a ochránářsky zaměřené letní tábory a soustředění dětí a mládeže [SWOT -Š1]**
formou účelových dotací a pomoci při provozování stávajících a vzniku nových táborových základen
- 38. vytvořit a realizovat program environmentálního vzdělávání pro pedagogy volného času [SWOT -Š4]**
jedná se o vychovatele školních družin a domovů mládeže, mateřských center; pedagogy domů dětí a mládeže a středisek ekologické výchovy, vedoucí kroužků, klubů, táborů apod.; provozovat metodický a informační servis pro tyto pracovníky
- 39. kategorizovat provádění ekologických výukových programů jako pravidelnou činnost SVČ**
toto opatření umožní střediskům volného času provádět v souladu s legislativou větší množství environmentálních programů a přiblížit tak charakter činnosti středisku ekologické výchovy.
- 40. iniciovat prvky EVVO v dalších sportovních a kulturních organizacích**

3.2.7 Vzdělávání pedagogických a odborných pracovníků

Cílový stav 2015

V Olomouckém kraji existuje kvalitní a pestrá nabídka dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zastoupením environmentálních témat, která je také využívána. Na školách funguje kompetentní koordinátor EVVO.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

- 41. zajistit kvalifikované obsazení funkcí koordinátorů EVVO a jejich všestranná podpora ze strany školských orgánů a vedení základních škol [SWOT -Š3, -Š6]**
prezentace a zdůraznění problematiky EVVO ředitelům základních škol (výběr koordinátora, vyjasnění jeho úlohy, finanční hodnocení koordinátora; motivační mzdová diferenciacie pedagogů účastnících se vzdělávacích programů, zpracování koncepce EVVO na škole; využití krajského zpravodaje pro informování o EVVO)
- 42. vytvořit systém soustavného environmentálního vzdělávání pedagogů [SWOT -Š4]**
vzájemná spolupráce OŠMT a OŽPZ se středisky ekologické výchovy, pedagogickým centrem a dalšími vzdělávacími institucemi; připravovat, organizovat a nabízet vzdělávací akce pro učitele mateřských a

základních škol, výrazněji zahrnout environmentální vzdělávání středoškolských pedagogů se zaměřením na udržitelný rozvoj; do obsahu vzdělávacích akcí zařazovat rovněž aktivní metody komunikačních technik a rozhodovacích nácviků široce využitelných v pedagogické praxi; pořádat krajské setkání koordinátorů EVVO; provést analýzu potřebnosti témat seminářů a exkurzí

43. informace o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků na webových stránkách EVVO Olomouckého kraje [SWOT -Š3] vytvoření informační a distribuční sítě koordinátorů a zájemců o EVVO

3.3 Environmentální vzdělávání a osvěta ve veřejné správě

Cílový stav 2015

Pro všechny resorty a úrovně veřejné správy (zejména odbory životního prostředí, školství, územního plánování a rozvoje) je připravena nabídka vzdělávání o základech ekologie, principech trvale udržitelného rozvoje, prevenci v ochraně životního prostředí, právních předpisech, komunikativních dovednostech a zapojování veřejnosti do rozhodovacích procesů. Veřejná správa zapojuje aktivně veřejnost a další subjekty do plánování a rozhodování, vytváří a aktualizuje databáze o stavu životního prostředí tak, aby tyto informace byly pro veřejnost co nejnadhěji dostupné, aktivně se podílí na jejich šíření. Pracovníci veřejné správy rozumějí projektům s podporou Evropské unie a jsou schopni je připravovat a koordinovat. Snažení je zaměřeno na podporu a sledování dobrého environmentálního chování státní správy a samosprávy v praxi.

Priority

- **environmentální vzdělávání pracovníků veřejné správy**
zlepšování schopnosti uvádět ve skutečnost koncepty trvale udržitelného rozvoje a rozvoje lidských zdrojů ekonomicky přijatelnými způsoby
- **ovlivňování ekologicky šetrných přístupů veřejnosti**
zvýšení účinnosti úřadů při ovlivňování ekologicky šetrných přístupů veřejnosti v každodenním životě (odpady, zeleň, vypouštění odpadních vod, pořádek a čistota, předcházení vandalismu apod.)
- **ekologizace provozu úřadů** - energetické úspory, úspory vody, třídění odpadů, používání EŠV, apod.

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

44. vytvořit nabídku environmentálního vzdělávání pracovníků veřejné správy a představitelů samosprávy [SWOT -O1, -O2, -O8, -O9, !O4]

s důrazem na pracovníky podílející se na územněplánovací dokumentaci obcí, odboru životního prostředí a městské policie (viz též „Rámcový návrh obsahu environmentálního vzdělávání pracovníků veřejné správy na úsecích školství a životního prostředí“ v příloze č. 9); při tvorbě a realizaci vzdělávacích programů využít kapacitu SEV a UP Olomouc

45. podporovat vytvoření sítě koordinátorů EVVO při úřadech veřejné správy

[SWOT +O2, +O3, -O1, -O5, -O6, -O7, -O8, -O10, ?O3 !O1, !O3]

jedná se zejména o odbory životního prostředí obcí s rozšířenou působností, správy chráněných krajinných oblastí, územní odbor MŽP, pracoviště Agentury ochrany přírody a krajiny; doporučit kvalifikované obsazení pracovníka odpovědného za, zajistit jejich další vzdělávání a koordinaci jejich činnosti (stáže a reciproční pobyty na národní i mezinárodní úrovni, mezi kraji a jednotlivými stupni veřejné správy, kulaté stoly, konference, besedy apod.); organizovat pravidelné setkávání a výměnu zkušeností těchto pracovníků navzájem a také setkávání se zástupci ostatních sektorů (podnikatelé, neziskové organizace, školy)

46. vypracovat a realizovat projekt ekologizace provozu krajského úřadu [SWOT -O2, -O8]

zpracovat možnosti ekologicky šetrného provozu krajského úřadu (používání recyklovaného papíru, kancelářských a drogistických výrobků se značkou „Ekologicky šetrný výrobek“, zpracování vnitřní směrnice provozu apod.) vč. finančních analýz k jednotlivým opatřením; finančně podpořit pilotní projekt na vybraném správním úřadě nižšího stupně v kraji

47. zpracovat praktickou příručku pro směřování obcí k udržitelnému rozvoji a péči o životní prostředí [SWOT -O2, -O8]

soubor právních předpisů pro menší obce, doporučení, možnosti a náměty pro environmentální osvětu, návrhy a opatření pro ekologicky šetrný provoz úřadu, manuály pro praktickou činnost jednotlivých úředníků; umístění na webových stránkách EVVO, vydání a rozeslání tištěné brožury, CD-ROM

48. doporučovat a motivovat městské a obecní úřady, aby vstupovaly do environmentálních sítí a projektů [SWOT -O5, ?O2, ?O4, ?O5]

projekty místní Agendy 21 – síť zdravých měst, programy obnovy vesnice, program péče o krajinu apod.

49. vytvořit moderní návštěvnická centra o přírodě regionu při správách CHKO a při ZOO [SWOT -O3]

50. zajistit, aby rozvojové programy a koncepční dokumenty byly hodnoceny z pohledu uplatnění environmentálních přístupů ve všech sektorech státní správy a samosprávy

3.4 Environmentální vzdělávání a osvěta v podnikové sféře

Cílový stav 2015

Podnikatelský sektor si uvědomuje svou spoluodpovědnost za stav životního prostředí a vyvíjí programy směřující k preventivním přístupům v ochraně životního prostředí, zavádí inovační technologie a manažerské postupy k ekologizaci svého provozu a zkvalitnění stavu životního prostředí. Podnikatelský sektor je aktivní součástí krajského systému EVVO a spolupracuje na jeho realizaci.

Priority

- **ekologizace řízení a provozu podnikatelských subjektů**

zavádění systémů řízení podniků a auditů z hlediska životního prostředí (EMAS), integrované prevence v ochraně životního prostředí (IPPC), čistší produkce (CP) a certifikací snižujících dopad podniku na životní prostředí např. ekologické zemědělství (KEZ) a lesnictví (Forest Stewardship Council).

- **spolupráce s ostatními subjekty**

zlepšení spolupráce mezi podnikatelskou sférou, veřejnou správou, vysokými a středními školami i nevládními organizacemi, vzájemná informovanost, společné projekty na zlepšení stavu životního prostředí

- **vzdělávání zaměstnanců**

další vzdělávání projekčních pracovníků a manažerů firem v oblasti inovací, předpisů Evropské unie týkajících se možností snižování dopadů výrobních činností na životní prostředí

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

51. vytvořit skupinu podnikatelských subjektů podílejících se na realizaci koncepce EVVO [SWOT -O11, +O3, ?O3]

prezentace a reklama na webových stránkách EVVO pro firmy, které se nějakým způsobem zapojí do systému EVVO – přispívají na realizaci krajského systému EVVO, zveřejňují informace o svém podílu na ovlivnění stavu životního prostředí, spolupracují s místními úřady, školami a veřejností (např. umožňují exkurze do provozů s ekologickými programy), certifikují své provozy podle norem ISO a EMAS; z příspěvků podniků vytvořit krajský fond EVVO zpočátku např. pro financování soutěží pro podnikatele

52. vytvořit a rozvinout nabídku vzdělávacích programů pro jednotlivá podnikatelská odvětví a profese [SWOT -O1, ?O3, !O4]

např. projekční pracovníci, vadaři, energetici, urbanisté, dopravní projektanti, zemědělci, lesníci, atd.; využít SEV působících v kraji a UP v Olomouci, navázat cílenou spolupráci s organizacemi, zajišťujícími školicí, konzultační a poradenské služby podnikům v oblasti ISO a EMAS, podpory certifikace provozů,

vytváření systémů čistší produkce, informace o platných právních předpisech a vazbách na legislativu Evropské unie, preventivních opatřeních, veřejné kontrole a informační otevřenosti, informace a o šetrné výrobě a spotřebě, atd.

53. podporovat environmentálně šetrné pilotní projekty [SWOT -O11, ?O3, -O12]

podpora certifikace provozů ISO a EMAS, vývoj ekologicky šetrných výrobků, aplikace energeticky úsporných opatření, otevřenost v poskytování informací apod.; na krajské úrovni vypisovat soutěže o nejúspěšnější podniky, nejlepší produkty, vytvořit systém jejich propagace, zmapovat možnosti ekonomického zvýhodnění podniků realizujících environmentální programy

54. informační podpora zvláště malých a středních podnikatelů [SWOT -O1, -O12, ?O6]

vytvoření sekce na webových stránkách EVVO s výběrem platné legislativy včetně platných novelizací týkající se různých aspektů ochrany životního prostředí a pracovních podmínek; informovat podnikatele o nových předpisech v oblasti životního prostředí, o existujících informačních databázích, o možnostech snižování dopadů na životní prostředí a otázkách spojených se zaváděním, transferem a managementem inovací a nových technologií (BAT)

55. podporovat vydávání publikací prezentujících nejlepší dostupná řešení a technologie pro zlepšení stavu životního prostředí a způsoby jejich zavádění [SWOT -O11, ?O3]

56. prezentace existujících sítí organizací v oblasti rozvoje venkova [SWOT -O1, -O12, ?O6]

Greenways, ECEAT, Život pro venkov, sdružení výrobců biopotravin (PRO-BIO) aj.

57. podpora podnikatelského využití stávajících areálů oproti stavbám na zelené louce [SWOT -O11]

zmapování znehodnocených a nevyužitých pozemků a areálů (tzv. brownfields) a hledání náplně a využití pro tyto pozemky

3.5 Environmentální vzdělávání a osvěta středisek ekologické výchovy

Cílový stav 2015

Existuje krajská síť středisek ekologické výchovy s kvalifikovanými pracovníky a zázemím pro uskutečňování školních ekologických výukových programů a nabídka dalších vzdělávacích, informativních, případně i kulturních akcí. V jejím rámci fungují existující střediska ekologické výchovy a jsou doplněny dalšími zařízeními mimo jejich působnost. Je zajištěna dostupnost jejich nabídky pro školy a další veřejnost. Funguje krajské středisko ekologické výchovy, specializované na služby školám (zvláště pobytové programy v přírodním prostředí) a na poskytování informací občanům. Je místem, které umožňují setkávání všech subjektů zapojených do koncepce EVVO, a poskytuje možnost vzájemných kontaktů a výměny zkušeností.

Priority

- **síť středisek ekologické výchovy**

rozvoj sítě středisek ekologické výchovy s důrazem na přímý kontakt dětí s přírodou a na terénní výuku žáků, postupné zvyšování jejich počtu dle poptávky škol a školských zařízení

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

58. stabilizovat a zajistit síť středisek ekologické výchovy

[SWOT +O1, -O7, ?O4, +Š1, +Š3, +Š4, -Š1, -Š5, -Š8, ?Š1, ?Š4, !Š4]

tato síť se stane páteří pro široké spektrum aktivit v oblasti EVVO; opatření zahrnuje rozvoj stávajících středisek ekologické výchovy, trvalou institucionalizaci nevládních organizací připravených plnit funkci SEV (např. ČSOP Iris, Hnutí Brontosaurus Ještěř); dále také vznik nových zařízení, zejména krajského střediska pro pobytové programy s vhodným umístěním; síť bude pokrývat území celého kraje tak, aby její užívání bylo dostupné pro maximální počet škol i dalších uživatelů; koordinace činnosti středisek bude spočívat ve společném postupu při sestavování programové nabídky, v zajišťování odpovídající odborné i didaktické úrovně výuky i soustavného vzdělávání pedagogů těchto pracovišť

- 59. vypracovat metodiku vedení terénních ekologických kursů pro žáky a studenty [SWOT -Š1,-Š5]**
- 60. rozšířit činnost SEV o nabídky speciálně zaměřených programů na další cílové skupiny a témata [SWOT -O1, -O3, -O9, !O1]**
semináře pro podnikatele, alternativní zdroje energie, alternativní zemědělství, domácí ekologie, zdravá výživa, humanitní environmentalistika, trvale udržitelný život apod.
- 61. vytvoření systému akreditace SEV a finančního zajištění jejich provozu [SWOT -O4]**
střediska s velkým objemem realizovaných programů je třeba zařadit do sítě škol a školských zařízení a podílet se na jejich financování, protože tyto činnosti přesahují rámec neziskových organizací

3.6 Environmentální vzdělávání a osvěta nestátních neziskových organizací

Nestátní neziskové organizace představují a zastupují aktivní část veřejnosti, která se podílí na ochraně přírody a životního prostředí, na trvale udržitelném rozvoji komunit, obcí i celého kraje, na rozhodování o životním prostředí. Předpokladem pro tyto aktivity je vysoká odborná úroveň pracovníků a členů neziskových organizací v oblasti legislativy, veřejné správy, správních řízení. Poučená a odpovědná participace může přispívat i k řešení odborných problémů, podporuje mezisektorovou a mezioborovou spolupráci, zvyšuje podporu aktivit veřejné správy v oblasti trvale udržitelného rozvoje.

Priority

- **zvyšování kapacity a kvalifikace neziskových organizací působících v oblasti EVVO**

podporovat zvyšování kapacity nevládních organizací podílejících se na systému EVVO a kvalifikace jejich pracovníků tak, aby byly schopny profesionálně poskytovat služby v oblasti EVVO

Opatření, projekty a aktivity pro realizaci

- 62. podpora prací neziskových organizací v oblasti EVVO v rámci OPOK [SWOT -6, -4, !1]**
budování lidských zdrojů a rozvoj organizace jako součást přidělených prostředků, vzdělávání pracovníků v oblasti EVVO jako součást standardů
- 63. prezentace programů a termínů akcí neziskových organizací na serveru EVVO**
- 64. podpora spolupráce neziskových organizací s ostatními poskytovateli programů, společně realizované programy [SWOT -5]**
- 65. podpora seminářů a tréninkových akcí pro pracovníky neziskových organizací se zaměřením na EVVO [SWOT -5]**
dále s tematikou účasti veřejnosti na rozhodování, občanských práv a svobod v oblasti ochrany přírody a životního prostředí; společné programy neziskových organizací, podnikatelů a veřejné správy

2 ORGANIZAČNÍ A FINANČNÍ ZABEZPEČENÍ SYSTÉMU EVVO

Základním prvkem organizačního zajištění EVVO je Olomoucký kraj, který je zodpovědný za rozvoj regionu v souladu s legislativou České republiky a v souladu se schváleným Programem rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje. Zpracovatelé navrhnou následující strukturu pro realizaci EVVO Olomouckého kraje:

Schéma organizačního, finančního a monitorovacího zabezpečení systému EVVO v Olomouckém kraji
(viz. příloha 1: Akční plán 2005-2006)

Úroveň	subjekty	aktivity	Finanční krytí	
Česká republika	MŽP + Český ekologický ústav	MŠMT	státní rozpočet	
	<i>metodická pomoc krajům; vypisování grantových řízení pro NNO; informační systém EVVO; semináře, kurzy, publikace</i>	<i>výběrová řízení a finanční podpora NNO; Metodický pokyn k EVVO na školách a školských zařízeních; Rámcový program pro předškolní vzdělávání</i>		
	<i>aktualizace akčního plánu Státního programu EVVO; meziresortní dohoda o spolupráci v oblasti EVVO</i>			
Olomoucký kraj – strategické řízení	Zastupitelstvo Olomouckého kraje, Výbor pro výchovu, vzdělávání a zaměstnanost (Rada Olomouckého kraje, Komise pro životní prostředí)		krajský rozpočet	
	<i>schvaluje koncepci EVVO a její aktualizace; schvaluje rozpočet kraje s ohledem na koncepci EVVO; přihlíží ke koncepci při rozhodování ve všech oblastech rozvoje kraje týkajících se EVVO; ukládá úkoly dalším orgánům Olomouckého kraje v souladu s návrhem opatření koncepce EVVO; jmenuje poradní sbor a schvaluje jeho statut</i>			
KÚOK Managemet EVVO	Odbor životního prostředí a zemědělství (1 pracovník)	poradní orgán: Poradní sbor EVVO		
	Odbor školství mládeže a tělovýchovy (1 pracovník)			
		<i>koordinace, spoluúčast na tvorbě akčních plánů, realizace EVVO, řízení, monitoring, aktualizace, hodnocení, metodika, propagace, provádění výběrových řízení OPOK</i>		
Krajské zařízení	Centrum ekologické výchovy Olomouckého kraje (servisní organizace)		Krajský rozpočet, strukturální fondy EU, MŽP, nadace, sponzorské dary	
	pobytové středisko ekologické výchovy	Ekofórum		
	<i>pobytové programy pro školy, školící centrum pro zájmové skupiny</i>	<i>poradenské centrum, koordinace systému EVVO v kraji; aktualizace webových stránek; knihovna, videotéka, zelený telefon</i>		
Prostředníci	města a obce (odbory životního prostředí)	střediska ekologické výchovy a ekologické poradny	další orgány státní správy a samosprávy v EVVO	rozpočty obcí, fondy EU, granty, zakázky kraje
Cílové skupiny	školy a školská zařízení, podnikatelé, nevládní environmentální hnutí, veřejnost, občanská společnost, další instituce (muzea, knihovny, zoo, ...)		fondy EU, granty, zakázky kraje	

3.1 Finanční zabezpečení koncepce EVVO Olomouckého kraje

Souhrnné financování projektů a aktivit naplňujících Koncepci EVVO Olomouckého kraje je možné pouze jako vícezdrojové. Je pravděpodobné, že pro některé projekty a aktivity bude muset být vytvořena iniciativa na zajištění dalších způsobů financování.

Hlavním zdrojem financování Koncepce EVVO je Olomoucký kraj jako hlavní garant EVVO. Olomoucký kraj by měl podporovat jednak hlavní opěrné body pro krajskou síť EVVO z rozpočtu kraje na základě pravidelně aktualizovaného akčního plánu EVVO a dále i aktivitu prostředníků a cílových skupin obyvatelstva, a to vypisováním účelových dotací k zajištění podpory EVVO vybraným subjektům, tedy vypsáním veřejných zakázek v rámci Operačního programu Olomouckého kraje (OPOK).

Odhad nákladů na financování EVVO z rozpočtu a OPOK v letech 2004 – 2006.

První akční plán má sloužit k posouzení funkčnosti v Koncepti EVVO Olomouckého kraje navrženého systému. V roce 2004 budou prováděny přípravné práce pracovníky OŽPZ a OŠMT bez zvláštních finančních nákladů.

úkoly akčního plánu pro roky 2005-2006 (viz. příloha č.1)	Náklady (tis. Kč)	
	2005	2006
1. ustavení Poradního sboru EVVO Olomouckého kraje	–	–
2. webová stránka „EVVO v Olomouckém kraji“	50	
3. studie pro vytvoření Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje	500	
4. propagace Koncepce EVVO a jejích výsledků	30	
5. realizace akcí pro veřejnost	300	300
6. Ekologické dny Olomouc	200	200
7. Informační brožura o životním prostředí a EVVO Olomouckého kraje	300	
8. vytvoření a podpora sítě škol aktivně zapojených do systému EVVO	40	360
9. distribuce informačních a metodických materiálů koordinátorům EVVO	75	75
10. semináře EVVO pro pedagogické pracovníky	50	50
11. nabídka subjektů, poskytujících školám programy EVVO	40	40
12. sborník nejlepších výukových programů a aktivit EVVO ve školách		50
13. environmentální vzdělávání pracovníků veřejné správy a představitelů samosprávy		50
14. environmentálně šetrný provoz KÚOK a jednoho dalšího municipálního úřadu Olomouckého kraje	25	75
15. vydání rukověti ekologicky šetrného jednání úředníků státní správy a samosprávy	50	150
16. zahájení procesu místní Agendy 21 v jednom dalším městě/obci Olomouckého kraje, podpora akcí v zapojených městech		120
17. vytvoření stálé skupiny podnikatelských subjektů podílejících se na realizaci Koncepce EVVO	25	75
18. informovanost podnikatelů a pracovníků státní správy o platných právních normách		100
19. vytvoření záměru pro rozvoj SEV a ekologických poraden v Olomouckém kraji	50	
20. rozšíření a vybavení objektu Ekocentra Iris Prostějov	?	
Rozpočtové náklady	1 735	1 545
21. rozdělování financí na aktivity EVVO v rámci Operačního programu Olomouckého kraje (OPOK)	2 000	2 500
celkové náklady	3 735	4 145

3.2 Monitoring, vyhodnocování a aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje

Průběžné monitorování, vyhodnocování a pravidelná aktualizace Koncepce EVVO Olomouckého kraje přispěje k úspěšné realizaci rozvoje EVVO v kraji. Tento proces pomůže zhodnotit, zda je navržená koncepce uskutečnitelná a využitelná k splnění cílů EVVO v kraji. Do první aktualizace období je monitorování nesmírně důležité. Může být dokonce podnětem pro nutnost přepracování koncepce.

Zodpovědnost v rámci monitorování, vyhodnocování a aktualizace je především věcí managementu EVVO Olomouckého kraje. Vyhodnocení a návrhy na aktualizaci projednává mimo jiné Poradní sbor pro EVVO Olomouckého kraje. Vyhodnocení schvaluje a o aktualizaci rozhoduje Zastupitelstvo Olomouckého kraje.

3.3 Propagace koncepce EVVO Olomouckého kraje

Koncepce EVVO a zprávy o jejím plnění budou trvale vystaveny na webových stránkách Olomouckého kraje, postupně i na účelově zřízeném webu a veřejnost bude mít možnost jejího průběžného připomínkování. Připomínky veřejnosti podněty managementu, Poradního sboru či konference EVVO budou vyhodnocovány a koncepce bude dle potřeby aktualizována.

Medializaci koncepce EVVO bude zajišťovat management EVVO v součinnosti se zpracovatelem např. formou :

- vytvořením stručné srozumitelné formy koncepce, obsahující podstatné informace a její filosofii
- představení koncepce zastupitelstvu Olomouckého kraje v rámci jejího projednávání a schvalování
- představení koncepce při kulatých stolech rozličných subjektů a účastníků
- trvalým uveřejněním jejího plného znění a stručné verze na webových stránkách Olomouckého kraje,
- trvalým uveřejněním jejího plného znění a stručné verze na účelově vytvořených webových stránkách xpro EVVO a stránkách zpracovatele
- cílenou informační kampaní organizacím a osobám, působícím v oblasti EVVO,
- poskytnutím a opakovaným vydáním stručné tiskové zprávy prostřednictvím médií
- představení koncepce konkrétním subjektům (např. na jednání svazků obcí, hospodářské komory) atd.

3 ZÁVĚR

Úkolem Koncepce EVVO Olomouckého kraje bylo vytvoření koncepčního rámce pro zachování a především rozvoj pestré škály aktivit na úseku environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a podpory udržitelného života.

Koncepce je základním podkladem pro zajištění systematického a dlouhodobého funkčního systému podporujícího zvyšování ekologické gramotnosti široké veřejnosti - povědomí lidí o ekologických problémech a způsobech jejich řešení.

Koncepce nezachází do podrobností. V jednotlivých prioritních oblastech působení na různé skupiny ve veřejném prostoru se snaží nabízet poměrně rozsáhlou škálu opatření, které jsou myšleny jako zdroj námětů pro zcela konkrétní projekty v oblasti EVVO Olomouckého kraje. Tyto konkrétní aktivity by měly být vyjadřovány v jednotlivých akčních plánech a měly by směřovat k naplnění základní vize celé koncepce a k žádanému cílovému stavu v jednotlivých oblastech veřejného života. Šíře navrhovaných opatření umožňuje v období přípravy následného akčního plánu ihned reagovat na měnící se problémy v oblasti ŽP, které na

území Olomouckého kraje nastanou.

Koncepce je zaměřena na vytvoření stabilní sítě prostředníků v EVVO, tak aby tato síť organizací a institucí zajišťovala dosažení žádaných výsledků, to znamená zvyšování ekologického povědomí u občanů Olomouckého kraje.

Koncepce je pro celou řadu organizací a institucí doporučením a nikdy by neměla být veškerá činnost v kraji v oblasti EVVO závislá pouze na právě přijatém akčním plánu. Krajský úřad by měl vždy souběžně aktivně svolávat jednání, která by umožňovala nacházet nové a tvůrčí aktivity v oblasti EVVO, zlepšovat vzájemnou komunikaci lidí, kteří jsou do těchto aktivit zapojeni.

Koncepce vychází z analýzy dosavadních aktivit, slabých a silných stránek, hrozeb a příležitostí v oblasti EVVO. Podkladem pro tuto analýzu byla i dotazníková akce veřejnosti a celá řada konzultací s mnoha subjekty, které provádějí EVVO. Z analýzy vyplývají navržené soubory opatření pro jednotlivé klíčové oblasti veřejného života a ty potom vedou k realizaci zcela konkrétních aktivit v oblasti EVVO.

Koncepce směřuje k naplnění vize, která v horizontu 10 až 20 let počítá s podstatnou změnou ve veřejné reflexi životního prostředí, snaží se být podkladem pro celou řadu aktivit, které mají za cíl to, aby většina občanů Olomouckého kraje chápala nezbytnost ochrany a tvorby životního prostředí a koncept trvale udržitelného života jako nedílnou součást společenského života.

Seznam zkratk:

ČSOP	Český svaz ochránců přírody
ECEAT	Evropské centrum pro ekoagroturistiku (European center for Eco Agro Tourism)
EIA	Posuzování vlivů na životní prostředí (Environmental Impact Assessment)
EMAS	Systém řízení a auditu podniku z hlediska ochrany životního prostředí (Environmental Management and Audit Scheme)
EU	Evropská unie (European Union)
EVP	Ekologický výukový program
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
IPPC	Integrovaná prevence v ochraně životního prostředí (Integrated Pollution, Prevention and Control)
ISO	Norma pro systém environmentálního managementu
KEV	Klub ekologické výchovy
KEZ	Kontrola ekologického zemědělství
KÚOK	Krajský úřad Olomouckého kraje
MRKEV	Metodika a realizace komplexní ekologické výchovy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OPOK	Operační program Olomouckého kraje
OŠMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy
OŽPZ	Odbor životního prostředí a zemědělství
PRO-BIO	Svaz ekologických zemědělců
SEA	Strategické posouzení vlivů na životní prostředí
SEV	Středisko ekologické výchovy
SWOT	Analýza silných stránek(Strengths), slabých stránek(Weaknesses), příležitostí (Opportunities) a hrozeb (Threats)
UP	Univerzita Palackého

Koncepce environmentální výchovy a osvěty Olomouckého kraje

příloha č. 5

Vyhodnocení dotazníku o postojích a názorech na stav ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty v Olomouckém kraji.

OBSAH

Obsah	112
1. CÍL	113
1. METODA VÝZKUMU A TECHNIKA VÝBĚRU VÝZKUMNÉHO VZORKU	113
3. POPIS VZORKU.....	113
4. ANALÝZA DAT	113
4.1. Názory na stav životního prostředí v Olomouckém kraji a v nejbližším okolí respondentů	114
4.2. Informovanost.....	116
4.3. Organizace zabývající se životním prostředím	119
5. ZÁVĚR.....	121
6. Seznam tabulek a grafů	123
7. Dotazník pro získání přehledu o povědomí občanů o stavu ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty v olomouckém kraji	125

1. CÍL

Tento průzkum byl realizován na základě zakázky občanského sdružení Sluňákov Olomouc, které bylo pověřeno tvorbou Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje. Průzkum veřejného mínění má za cíl získat přehled o povědomí občanů o stavu ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty v Olomouckém kraji. Výzkum nezjišťuje znalosti občanů, ale spíše jejich postoje k ochraně životního prostředí a názory na způsob informování o životním prostředí. Při tvorbě otázek jsme čerpali z návrhů občanského sdružení Sluňákov Olomouc a pracovní skupiny, která se zabývá tvorbou celkové koncepce EVVO.

1. METODA VÝZKUMU A TECHNIKA VÝBĚRU VÝZKUMNÉHO VZORKU

Pro náš průzkum jsme použili techniku strukturovaného interview. Technikou výběru výzkumného vzorku je kvótní výběr. Zvolili jsme následující čtyři kvóty:

1. pohlaví
2. věk
3. nejvyšší ukončené vzdělání
4. velikost obce

olomoucký kraj jsme rozdělili do pěti oblastí podle okresů. Sběr dat tedy probíhal na Olomoucku (Olomouc + přilehlé obce), na Prostějovsku, Přerovsku, Jesenicku a Šumpersku. Na každý okres připadlo 60 dotazníků. Až na Olomoucko a Jesenicko se vrátily všechny rozdané dotazníky. Celkem jsme sebrali 289 vyplněných dotazníků.

3. POPIS VZORKU

Výzkumný vzorek má 53 % žen a 47 % mužů, průměrný věk 44,66. Nejmladšímu respondentovi je 17 let a nejstaršímu 92 roky. Rozložení podle ukončeného vzdělání je následující: respondentů se základním vzděláním je ve vzorku 18 %, se středním odborným 28 %, s úplným středním 29 % a vysokoškoláků (včetně s vyšším odborným vzděláním) je ve vzorku 25 %. Polovina respondentů žije v obci s počtem obyvatelů nad 20.000, 16 % žije v obci s počtem obyvatelů 5 000 – 9 000, 24 % respondentů bydlí v obci s 1 000 – 4 999 obyvateli a 10 % žije v obci s méně než 999 obyvateli. Rozložení respondentů po okresech je téměř rovnoměrné.

4. ANALÝZA DAT

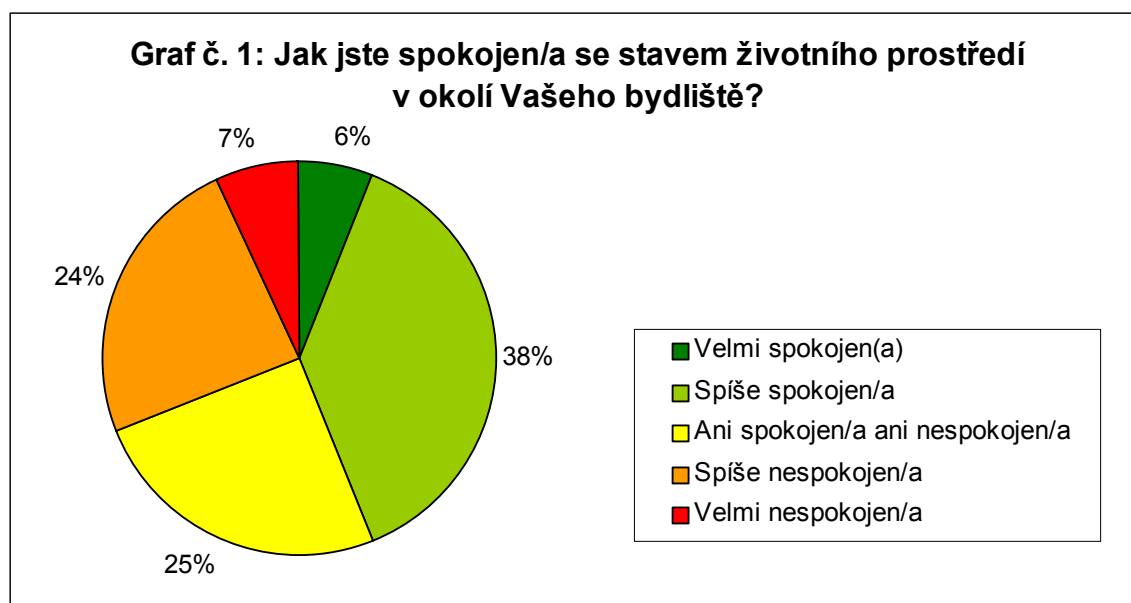
Otázky v dotazníku jsme rozdělili do tří oblastí. V první části dotazníku jsme se respondentů ptali na jejich názory na stav životního prostředí v Olomouckém kraji i v jejich nejbližším okolí. Dále naše otázky směřovaly na osobní angažovanost respondentů v oblasti ochrany životního prostředí.

Druhá část dotazníku se zabývá způsobem informování o životním prostředí, který respondenti využívají a který by chtěli využívat. Dále jsme se zajímali o oblasti životního prostředí, o kterých by chtěli respondenti získávat informace.

Poslední část se týká organizací, které se zabývají životním prostředím. Ptali jsme se respondentů, zda-li nějaké takové organizace znají a zda-li znají některé jejich aktivity. Zajímaly nás také názory respondentů na vliv těchto organizací na stav životního prostředí.

4.1. Názory na stav životního prostředí v Olomouckém kraji a v nejbližším okolí respondentů

Naše první otázka směřovala na celkovou spokojenost respondentů se stavem životního prostředí v okolí jejich bydliště. Více než třetina z nich je se stavem životního prostředí spíše spokojena. Čtvrtina se vyjádřila neutrálně a další téměř čtvrtina je spíše nespokojena. Krajní varianty volil malý podíl respondentů. Celkově jsou respondenti spíše spokojeni než nespokojeni (viz Graf č. 1). Pokud budeme hodnotit názory respondentů podle věku, je zde mírná tendence mladších lidí k větší spokojenosti než je tomu u starších lidí. Podle okresů jsou respondenti nejspokojenější na Šumpersku a nejméně spokojeni na Jesenicku a na Přerovsku (viz Tabulka č. 1).

Druhá otázka se týkala názorů respondentů na vlivy, které ve svém důsledku mohou negativně ovlivňovat životní prostředí v Olomouckém kraji. Variantu „žádný vliv“ volil poměrně malý podíl respondentů (8 – 25 %). Pouze o položkách Nadměrná rekreace (25 %) a Ubývání zeleně (22 %) se respondenti domnívají, že nemají negativní vliv na životní prostředí. Ostatní údaje k jednotlivým jevům najdete v tabulkové příloze (viz tabulky č. 2 – 14).

Jevy, které podle respondentů nejvíce negativně ovlivňují stav životního prostředí jsou hlukové znečištění (43 %), znečištění ovzduší (36 %), malá snaha lidí zlepšit životní prostředí (34 %) a nové zatížení rázu krajiny (32 %).

Pokud jde o rozdíly v odpovědích mezi jednotlivými věkovými skupinami respondentů, objevily se pouze u vlivu ubývání zeleně na životní prostředí a ukázalo se, že mladší lidé vidí ubývání zeleně více jako problém než starší lidé (viz Tabulka č. 15).

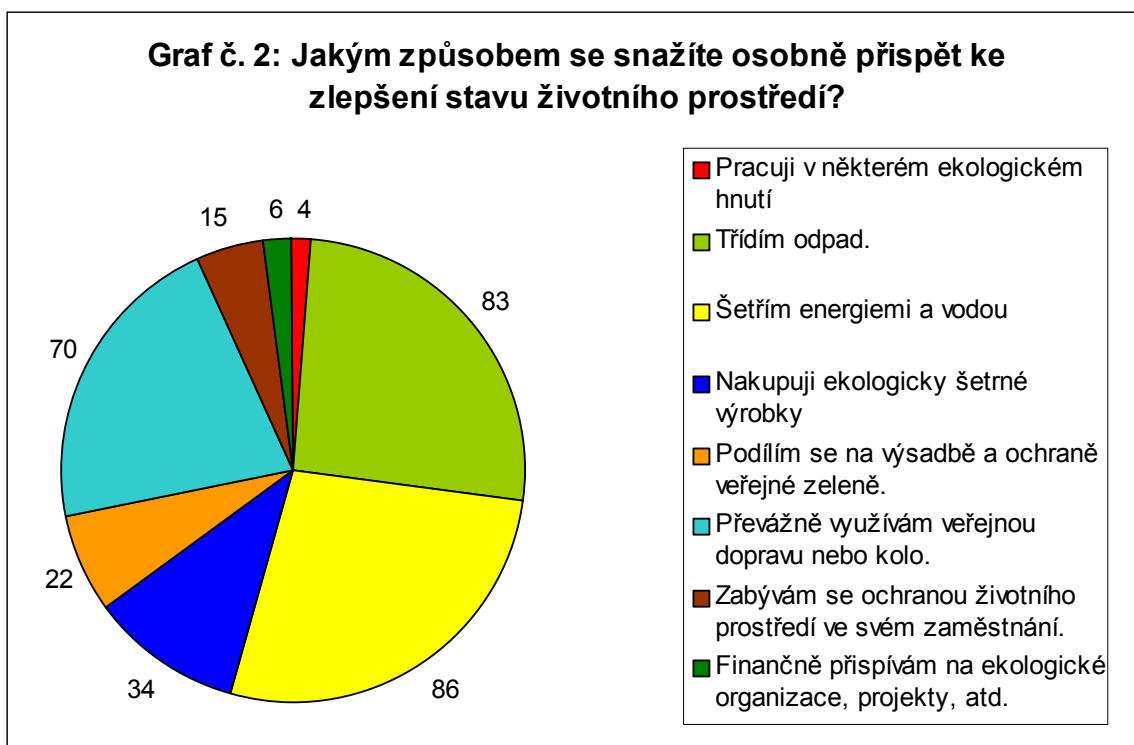
Třetí otázka se týká osobního zapojení se do ochrany životního prostředí. Většina respondentů uvedla, že se osobně podílí na ochraně životního prostředí (viz Tabulka č. 16).

Tabulka č. 16: Snažíte se osobně přispět ke zlepšení stavu ŽP?

	abs.	v %
ano	271	94
ne	18	6
Celkem	289	100

Ve druhé části otázky jsme se ptali respondentů na konkrétní činnosti. Většina respondentů, kteří

odpověděli, šetří energiemi a vodou (což nemusí být jejich pozitivním vztahem k životnímu prostředí, ale šetrnost), také početná skupina respondentů uvádí, že třídí odpad (83 %) a poslední významná skupina respondentů převážně využívá veřejnou dopravu nebo kolo, což opět může poukazovat stejně na šetrnost jako na ochranu životního prostředí.

Tabulka č. 17: Jakým způsobem se snažíte osobně přispět ke zlepšení stavu ŽP?

Název aktivity	abs.	v %
Šetřím energiemi a vodou	236	86
Třídím odpad.	228	83
Převážně využívám veřejnou dopravu nebo kolo.	191	70
Nakupuji ekologicky šetrné výrobky	94	34
Podílím se na výsadbě a ochraně veřejné zeleně.	59	22
Zabývám se ochranou životního prostředí ve svém zaměstnání.	40	15
Finančně přispívám na ekologické organizace, projekty, atd.	16	6
Pracuji v některém ekologickém hnutí	11	4

Respondenti tedy jednoznačně prokázali snahu o aktivní činnost v oblasti třídění odpadu. Ostatní aktivity jsou zastoupeny méně než polovinou respondentů, kteří odpověděli na otázku.

V další otázce, kterou jsme zařadili do první části analýzy, jsme se ptali na hodnocení činnosti obce v oblasti poskytování informací o životním prostředí. V oblasti odpadů byli respondenti spíše spokojeni (44 %) s informováním obce (viz Tabulka č. 18), v oblasti ovzduší nejvíce respondentů odpovědělo spíše špatně a celkově byli spíše nespokojeni (spíše špatně a velmi špatně = 49 %), viz tabulka č. 19.

Téměř třetina respondentů je spíše spokojena s informováním o dopravě, avšak celkově jsou spíše nespokojeni (varianty spíše špatně a velmi špatně zvolila polovina), viz Tabulka č. 20.

Názor respondentů na informování obce o ochraně zeleně je celkově pozitivní. Více než třetina z nich zvolila variantu spíše dobře a také celkově jsou respondenti s touto oblastí spokojeni (velmi dobře a spíše dobře volilo 50 %), viz Tabulka č. 21.

U oblasti hlukového znečištění zvolila téměř čtvrtina respondentů variantu nevím, další více než čtvrtina považuje tuto oblast za spíše špatnou, čtvrtina respondentů za velmi špatnou a poslední téměř čtvrtina volila varianty velmi nebo spíše dobře (viz. Tabulka č. 22).

Znečištění vod je celkově posuzováno spíše negativně, ačkoliv 34 % respondentů zaškrtnulo variantu spíše dobře (viz Tabulka č. 23).

Oblast průmyslových zón, dálnic a těžeb je pro více než čtvrtinu respondentů těžká k posouzení (varianta nevím). Ostatní respondenti považují informování obce v tomto ohledu spíše špatné (29 % a 18 %), viz Tabulka č. 24.

Informování o zapojení veřejnosti do rozhodování obce je podle respondentů spíše špatné, avšak podíly v jednotlivých variantách jsou velmi vyrovnané (viz Tabulka č. 25).

Varianta „velmi dobře“ nebyla častá (pouze u odpadů ji volila více než čtvrtina respondentů). Nejčastějšími variantami byly „spíše dobře“ a „spíše špatně“. Krajní negativní stanovisko (varianta velmi špatně) bylo u respondentů častější než krajní pozitivní (velmi dobře). Pouze hodnocení oblasti odpadů a ochrany zeleně bylo celkově pozitivní. Respondenti tedy nejsou příliš spokojeni s tím, jak je obce informují o životním prostředí.

Poslední otázka v první části analýzy se týkala hodnocení práce orgánů veřejné správy zodpovědných za životní prostředí. U této otázky bylo poměrně dost chybějících odpovědí. Podle tazatelů to bylo tím, že mnoho respondentů nevědělo, co si pod pojmem veřejná správa představit a necítili se dostatečně informováni, aby mohli odpovědět. V průměru odpovědělo na tuto otázku 260 respondentů.

Většinou odpovídali respondenti střední variantou (varianta dobře). Největší podíly jsou tedy v této variantě. Pouze v důslednosti při postihování přestupků vůči životnímu prostředí byli respondenti více kritičtí (viz Tabulka 28). Kromě odborné úrovně (viz Tabulka č. 26) se respondenti o práci orgánů veřejné správy zodpovědných za životní prostředí vyjadřovali spíše negativně (viz Tabulky 27 – 30).

4.2. Informovanost

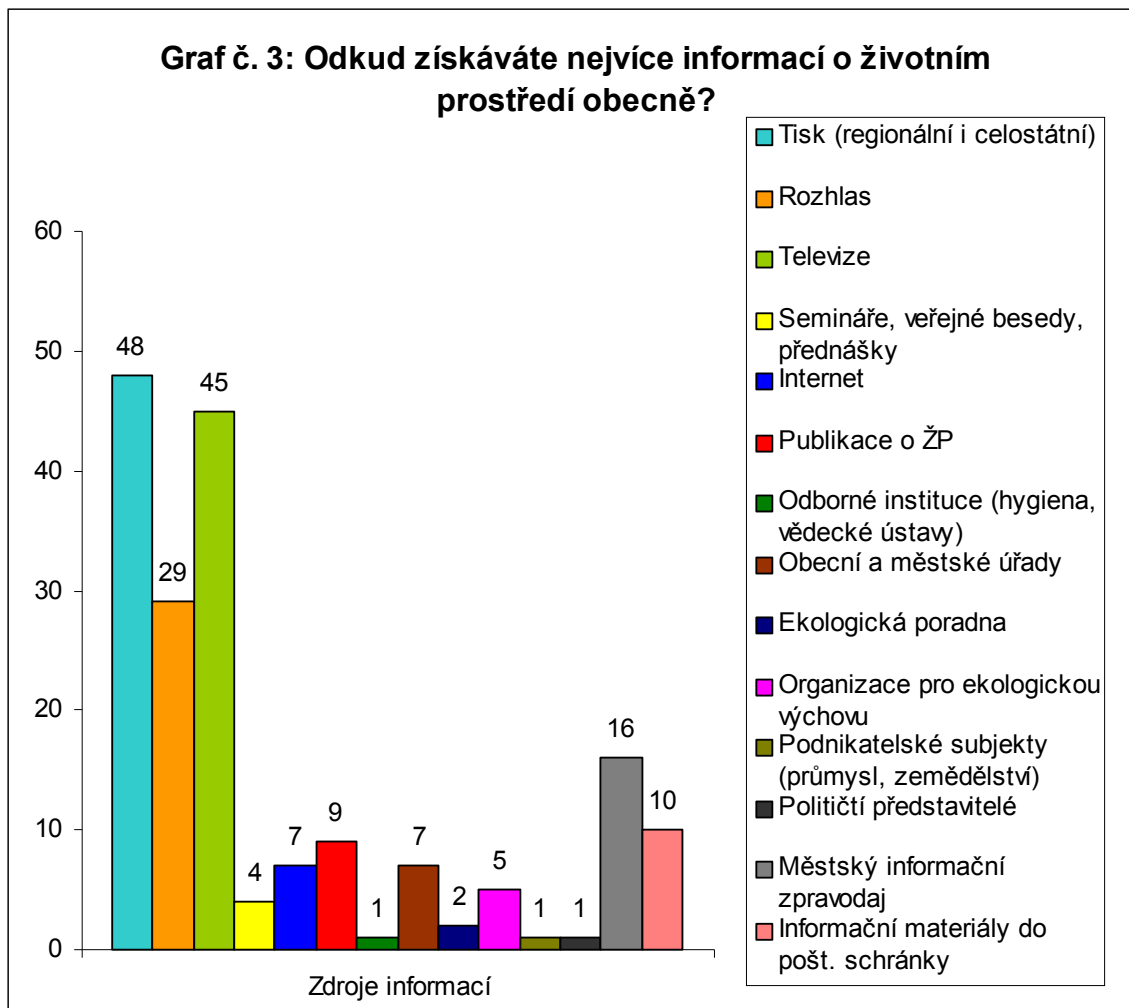
Druhá část analýzy se zabývá způsoby, kterými se respondenti informují o životním prostředí, preferovanými zdroji informací a oblastmi, o kterých se chtějí informovat.

První otázka této části se ptala, zda-li mají respondenti dostatek informací o životním prostředí v Olomouckém kraji. Většina respondentů je spíše nebo určitě nespokojena s informováním o životním prostředí v Olomouckém kraji (viz Tabulka č. 31). Nalezli jsme určité rozdíly mezi jednotlivými věkovými skupinami. Mladší lidé jsou více nespokojeni s informováním o životním prostředí než starší věkové skupiny (viz Tabulka č. 32).

Tabulka č. 31: Máte dostatek informací o životním prostředí v Olomouckém kraji?

	abs.	v %
určitě ano	20	7
spíše ano	75	26
spíše ne	117	40
určitě ne	55	19
nevím	22	8
Total	289	100

Dále měli respondenti vybrat zdroje informací, které nejvíce používají. Přestože byla škála odpovědí pětibodová (hodnoty 1-5), většina respondentů používala pouze dva krajní body (viz Tabulky č. 33 – 46). Má proto smysl použít pouze první bod pro zjištění nejčastěji používaných zdrojů (viz Graf č. 3). Jak je z grafu

patrné, největšími zdroji informací jsou tisk (48 %), rozhlas (29 %) a televize (45 %). Menší podíl respondentů ještě využívá Městský či obecní zpravodaj (16 %) a Informační materiály do poštovní schránky (10 %). Ostatní zdroje jsou používány jen okrajově (1 % - 9 %).

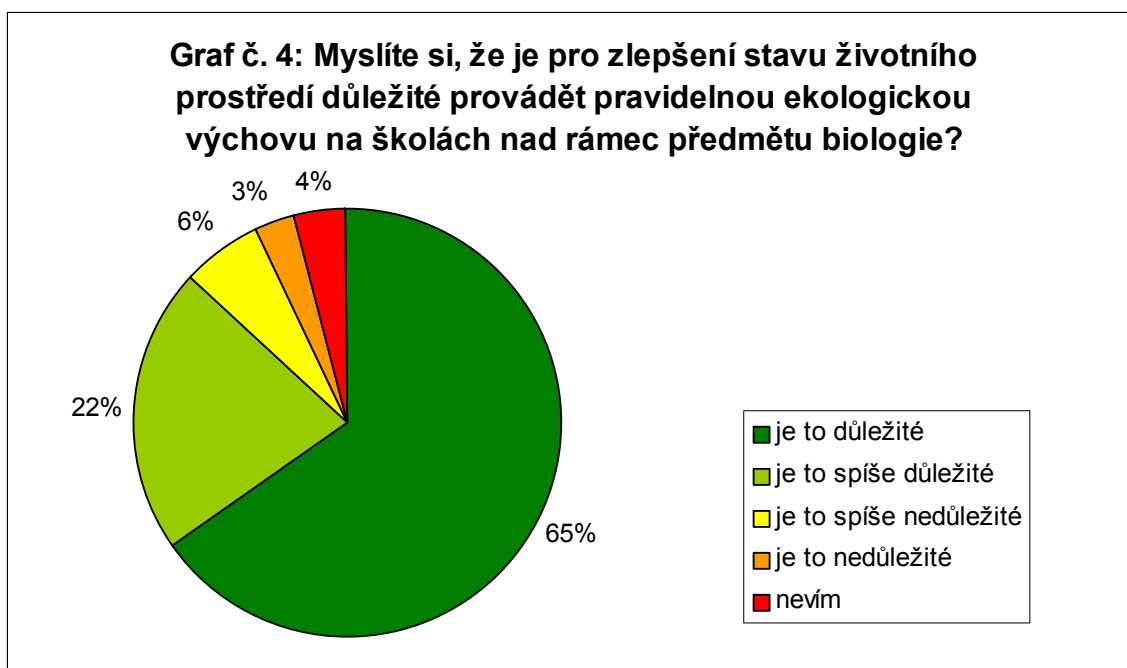

Následující otázka se ptala na to, jakým způsobem chtějí být respondenti informováni. Opět se opakovaly takové zdroje jako jsou tisk, městský či obecní zpravodaj, rozhlas, materiály do poštovní schránky nebo televize. Vesměs se tedy jedná o pasivní zdroje informací

Tabulka č. 47: Jak byste chtěli získávat informace o životním prostředí v okolí Vašeho bydliště?

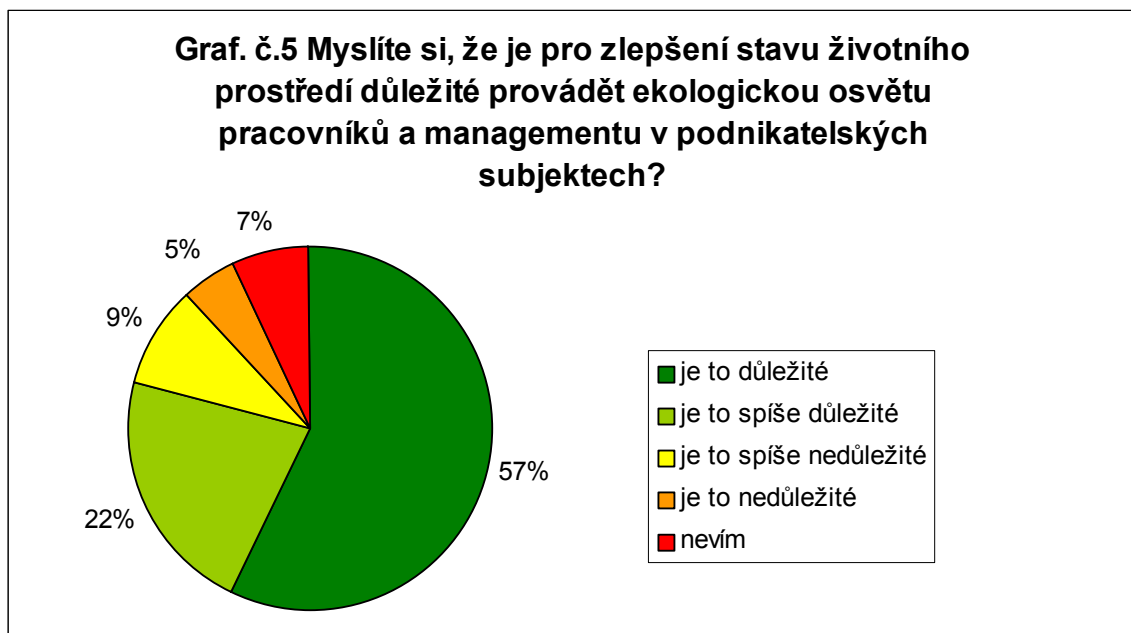
Název varianty	počet odpovědí	v %
Regionální tisk	155	40
Městský či obecní zpravodaj	140	36
Televize	123	32
Rozhlas	88	23
Informační materiály do poštovní schránky	80	21
Veřejné projednání, besedy, výstavy	60	15
Obecní a městské úřady	50	13
Internetové stránky	30	8
Informace ekologických hnutí	29	7
Nechci být informován o ŽP	12	3
Ekologická poradna	11	2
Odborné instituce (hygiena, vědecké ústavy)	6	1
Známí a kamarádi	1	1
pozn. větší popularizace ecol. výrobků	1	
pořádání exkurzí do podniků	1	
informace o ŽP na pracovištích	1	

Následující dvě otázky se zabývají vzdělávání a osvěty na školách a v podnicích. První otázka se ptala na potřebnost pravidelné ekologické výchovy na školách nad rámec předmětu biologie. Více než polovina respondentů si myslí, že tato výchova je důležitá (65 %).

Ve druhé otázce jsme se zajímali o názor respondentů na potřebnost ekologické osvěty pracovníků a managementu v podnikatelských subjektech. Také zde nadpoloviční většina respondentů považuje osvětu v podnicích za důležitou. Ani v jedné otázce jsme nenalezli významné rozdíly mezi jednotlivými pohlavími, věkovými skupinami, vzdělanostními skupinami nebo okresy.

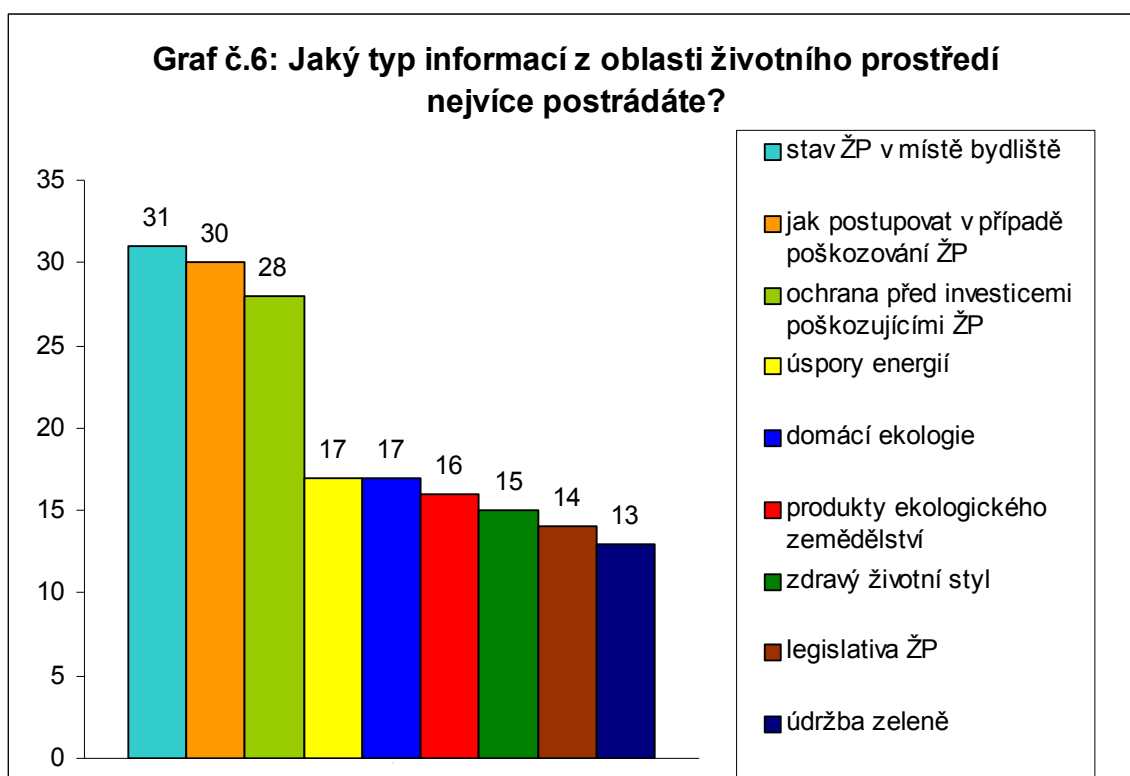
Poslední otázka druhé části se týká typu informací o životním prostředí, které respondenti nejvíce postrádají. Více než třetina respondentů se zajímá o stav životního prostředí v okolí jejich bydliště, dalších 30 % má zájem získávat informace o tom, jak postupovat v případě poškození životního prostředí a poslední početná skupina postrádá informace o ochraně před investicemi poškozujícími životní prostředí. Ostatní témata byla zastoupena menším podílem respondentů (viz Graf č. 6).

4.3. Organizace zabývající se životním prostředím

Poslední část se zabývá organizacemi zabývajícími se životním prostředím. Ptali jsme se respondentů, jestli nějaké takové organizace znají, jaký názor mají na jejich činnost a zda-li znají některé jejich aktivity.

První otázka zjišťovala názory respondentů na definované skupiny organizací, které se nějakým způsobem zabývají životním prostředím. Nejvíce podle respondentů přispívají ekologická hnutí na ochranu přírody a krajiny (př. ČSOP, Brontosauři, mimoškolní výchova), zde volilo variantu „přispívají výrazně“ 46 % a variantu „přispívají“ 48 % respondentů (viz Tabulka č. 50). Na druhém místě skončila nenásilná ekologická hnutí (variantu „přispívají výrazně“ vybrala čtvrtina respondentů a variantu „přispívají“ 55 % respondentů), viz Tabulka č. 49. Následují organizace provádějící ekologické poradenství a organizace zaměřené na vzdělávací a výchovné programy – 13 % respondentů si myslí, že přispívají výrazně a 54 %, že přispívají. Podobně smýšlejí respondenti o spolecích a zájmových organizacích na venkově (12 % a 53 %) a o hnutích za zdravý životní styl

(12 % a 52 %). Obce a úřady jsou posledními organizacemi, které podle respondentů přispívají (5 % a 45 %), ostatní subjekty nepřispívají nebo škodí. Jedná se o politické subjekty (40 % respondentů si myslí, že nepřispívají a 28 %, že škodí), viz Tabulka č. 56 a podnikatelské subjekty (nepřispívají - 40 % a škodí - 28 %). Posledními organizacemi jsou pořádatelci násilné demonstrace. Zde si 39 % respondentů myslí, že škodí, 27 % z nich, že nepřispívají, ale 6 % respondentů tyto organizace považuje za přispívající a 6 % za výrazně přispívající (viz Tabulka č. 48).

Na otázku „Které organizace, zabývající se problematikou životního prostředí, znáte?“ odpověděly asi dvě třetiny respondentů. Nejvíce uváděnými organizacemi jsou:

1. Greenpeace (29 %)
2. Hnutí Duha (25 %)
3. Hnutí Brontosaurus (23 %)
4. Děti Země (16 %)
5. ČSOP (10 %)
6. Strana zelených (8 %)

Ostatní organizace byly uváděny v závislosti na okrese, ve kterém byla sbírána data. V Jeseníku bylo často uváděnou organizací Hnutí Brontosaurus, v Prostějově ČSOP a ing. Navrátil, v Olomouci to byly organizace Hnutí Duha a Sluňákov a v Šumperku byla několikrát zmiňována SOŠ Šumperk. V Přerově nebyly příliš často uváděny jiné organizace než výše jmenované.

Dalšími subjekty, které si respondenti spojovali s životním prostředím, jsou např. Ministerstvo životního prostředí, krajské a bývalé okresní odbory životního prostředí, městské úřady, Svazy rybářů, myslivců a zahrádkářů, Junák, Skaut a Chráněné krajinné oblasti (viz Tabulka č. 57).

Aktivity organizací většinou respondenti neuváděli. Pokud nějaké uvedli, jednalo se opět o nejčastěji zmiňované organizace jako jsou Greenpeace, Hnutí duha, Děti země a Hnutí Brontosaurus (viz Tabulka č. 58).

Když jsme se ptali respondentů na organizace, které jim nejvíce pomohly získat informace o životním prostředí, odpověděla asi pouze polovina z nich. Mnoho respondentů uvádělo média místo organizací (viz Tabulka č. 59). Jedinými uvedenými ekologickými organizacemi jsou Hnutí Brontosaurus, Hnutí Duha, Greenpeace a ČSOP.

Tabulka č. 59: Které organizace Vám pomohly získat informace o životním prostředí?

Název organizace	abs. počet	v %
Rozhlas	98	25
Obce, města	56	14
Internet	34	9
Škola	32	8
Brontosaurus	29	8
MěÚ	24	6
TV	23	6
Hnutí Duha	22	6
Greenpeace	17	4
Tisk	17	4
ČSOP	14	4

Nakonec jsme se ptali respondentů, zda-li mají nějaké návrhy, jak zlepšit současný stav ekologické výchovy v Olomouckém kraji. Nejvíce návrhů se týkalo vzdělávání a výchovy dětí a mládeže, buď ve školách nebo mimo školu (volnočasové aktivity nebo výchova v rodině). Také se objevily požadavky na praktickou ekologickou výchovu dětí v terénu. Některé návrhy se týkaly školních dětí, některé preferovaly výchovu dětí v předškolním věku nebo již „od jesliček“. Vedle dětí chtěli respondenti informovat nebo vzdělávat i dospělé prostřednictvím besed a přednášek. Jeden návrh byl zaměřen přímo na vzdělávání pedagogů.

Další skupina respondentů požadovala lepší kontrolu a postihy jednotlivců i firem v případě poškozování životního prostředí.

Celkem početná skupina návrhů se zabývala informováním veřejnosti prostřednictvím médií, informováním v podnicích, které se nezabývají životním prostředím a zapojováním veřejnosti do činnosti, která vede k ochraně životního prostředí.

Ostatní návrhy se netýkaly ekologické výchovy a osvěty, ale spíše konkrétních opatření na ochranu životního prostředí (viz Tabulka č. 60).

5. ZÁVĚR

Ačkoliv jsme zjišťovali u jednotlivých otázek rozdíly v odpovědích mezi jednotlivými pohlavími, věkovými skupinami, vzdělanostními skupinami, velikostmi obcí a okresy, nevyskytlo se příliš významných rozdílů. Znamená to, že rozložení odpovědí je přibližně stejné ve všech uvedených skupinách.

V průzkumu jsme zjišťovali, jaké mají občané Olomouckého kraje povědomí o životním prostředí, zda-li se o něho zajímají a zda-li vědí, kam se obrátit, pokud nějaké informace o životním prostředí postrádají. Celkově byly respondenti spíše nespokojeni se stavem životního prostředí, s činností obcí i veřejné správy. Většina respondentů si uvědomuje škodlivé vlivy na životní prostředí a většina z nich byla schopna vyjádřit svůj názor na dopady negativních vlivů na životní prostředí. Většina z nich se také osobně podílí na ochraně životního prostředí. Ať už pasivně (neodhazují odpadky na ulici, šetřím energiemi a vodou, udržuji kolem sebe pořádek, apod.), tak aktivně (třídím odpad, převážně využívám veřejnou dopravu a kolo). Ačkoliv některé aktivity mohou pramenit z jiného úmyslu, je důležité, že si respondenti uvědomují i ekologický dopad svého jednání.

Informační zdroje, které většina respondentů využívá k získávání informací o životním prostředí, jsou spíše tradiční a pasivní. Malý podíl respondentů využívá ekologicky zaměřených zdrojů informací jako je ekologická poradna, veřejné besedy nebo publikace o životním prostředí. Když měli respondenti vybírat,

kteřé zdroje informací by preferovali, opět se obrátili na klasická média (televize, rozhlas, tisk). Je tedy možné sem zařadit více informací nebo motivovat veřejnost k využívání jiných zdrojů informací tak, aby pro ně bylo jednoduché se k takovým informacím dostat. Pokud jde o obsah informací, nejvíce zajímá respondenty stav a možnosti ochrany životního prostředí ve svém bydlišti. Zřejmě potřebují vědět, co dělat v konkrétních situacích, které mají vliv na životní prostředí v jejich bezprostředním okolí.

Malý podíl respondentů se orientoval v místních organizacích, zabývajících se životním prostředím. Nejvíce z nich znalo organizace, které jsou nejčastěji v médiích (televize, rozhlas, tisk). Také proto nebyli respondenti schopni vyjmenovat jejich aktivity a pokud přece jen nějaké vyjmenovali, byly to formulce aktivit filtrované právě přes média (např. přivazování ke stromům, ropné skvrny, velryby). Povědomí o organizacích v respondentově nejbližším okolí nebylo příliš velké. Nejvíce respondentů získává informace z médií, proto právě média byla nejčastěji uváděna jako organizace, které respondentům pomohly získat informace o životním prostředí.

Počet návrhů, které respondenti uvedli na závěr dotazníku ukázal, že existuje mnoho lidí, kterým na ochraně životního prostředí záleží. Nenašly však nebo jim nebyla vytvořena cesta k aktivnímu zapojení.

6. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Název grafu	str.
Graf č. 1: Jak jste spokojen/a se stavem životního prostředí v okolí Vašeho bydliště?	2
Graf č. 2: Které jevy považujete ve svém důsledku nejvíce zatěžující životní prostředí ve Vašem kraji?	3
Graf č. 3: Odkud získáváte nejvíce informací o životním prostředí obecně?	5
Graf č. 4: Myslíte si, že je pro zlepšení stavu životního prostředí důležité provádět pravidelnou ekologickou výchovu na školách nad rámec předmětu biologie?	6
Graf č. 5: Myslíte si, že je pro zlepšení stavu životního prostředí důležité provádět ekologickou osvětu pracovníků a managementu v podnikatelských subjektech?	7
Graf č. 6: Jaký typ informací z oblasti životního prostředí nejvíce postrádáte?	7

Název tabulky	str.
---------------	------

Tabulky uvedené v textu:

Tabulka č. 16: Snažíte se osobně přispět ke zlepšení stavu ŽP?	3
Tabulka č. 17: Jakým způsobem se snažíte osobně přispět ke zlepšení stavu ŽP?	3
Tabulka č. 31: Máte dostatek informací o životním prostředí v Olomouckém kraji?	5
Tabulka č. 47: Jak byste chtěli získávat informace o životním prostředí v okolí Vašeho bydliště?	6
Tabulka č. 59: Které organizace Vám pomohly získat informace o životním prostředí?	9

Tabulky uvedené v příloze:

Tabulka č. 1: Jak jste spokojen/a se stavem ŽP v okolí Vašeho bydliště?	1
Tabulka č. 2: Vliv neřešení problematiky odpadů na stav ŽP	1
Tabulka č. 3: Vliv automobilové dopravy na stav ŽP	1
Tabulka č. 4: Vliv hluku na stav ŽP	1
Tabulka č. 5: Vliv znečištění ovzduší na stav ŽP	1
Tabulka č. 6: Vliv znečištění vody na stav ŽP	1
Tabulka č. 7: Vliv ubývání zeleně na stav ŽP	1
Tabulka č. 8: Vliv nedostatečné ekologické výchovy a vzdělávání na stav ŽP	2
Tabulka č. 9: Vliv malé snahy lidí zlepšit ŽP na jeho stav	2
Tabulka č. 10: Vliv nedostatku osvěty a informací o stavu a možnostech zlepšit ŽP na jeho stavu	2
Tabulka č. 11: Vliv těžby v lesích na stav ŽP	2
Tabulka č. 12: Vliv nadměrné rekreace na stav ŽP	2
Tabulka č. 13: Vliv zemědělského znečištění na stav ŽP	2
Tabulka č. 14: Vliv nového zatížení rázu krajiny (průmyslové a obchodní zóny) na stav ŽP	2
Tabulka č. 15: Vliv ubývání zeleně na stav ŽP/ věk	2
Tabulka č. 18: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti odpadů	3
Tabulka č. 19: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti ovzduší	3
Tabulka č. 20: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti dopravy	3
Tabulka č. 21: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti ochrany zeleně	3
Tabulka č. 22: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti hlukového znečištění	3
Tabulka č. 23: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti znečištění vod	3
Tabulka č. 24: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti průmyslové zóny, dálnice, těžby	3
Tabulka č. 25: Hodnocení činnosti obce v informování v oblasti zapojení veřejnosti do rozhodování	3
Tabulka č. 26: Jak hodnotíte práci orgánů veřejné správy zodpovědných za ŽP v odborné úrovni?	4
Tabulka č. 27: Jak hodnotíte práci orgánů veřejné správy zodpovědných za ŽP ve znalosti dopadu svých rozhodnutí na obyvatele?	4
Tabulka č. 28: Jak hodnotíte práci orgánů veřejné správy zodpovědných za ŽP v důslednosti při postihování přestupků vůči ŽP?	4
Tabulka č. 29: Jak hodnotíte práci orgánů veřejné správy zodpovědných za ŽP v intenzitě komunikace s občany?	4
Tabulka č. 30: Jak hodnotíte práci orgánů veřejné správy zodpovědných za ŽP v informování o problematice ŽP?	4
Tabulka č. 32: Máte dostatek informací o životním prostředí v Olomouckém kraji?	4
Tabulka č. 33: Tisk	5

Tabulka č. 34: Rozhlas.....	5
Tabulka č. 35: Televize	5
Tabulka č. 36: Semináře, veřejné besedy, přednášky.....	5
Tabulka č. 37: Internet.....	5
Tabulka č. 38: Publikace o ŽP.....	5
Tabulka č. 39: Odborné instituce (hygiena, vědecké ústavy)	5
Tabulka č. 40: Obecní a městské úřady	5
Tabulka č. 41: Ekologická poradna.....	6
Tabulka č. 42: Organizace pro ekologickou výchovu	6
Tabulka č. 43: Podnikatelské subjekty (průmysl, zemědělství).....	6
Tabulka č. 44: Političtí představitelé	6
Tabulka č. 45: Městský informační zpravodaj	6
Tabulka č. 46: Informační materiály do poštovních schránek.....	6
Tabulka č. 48: Jak byste hodnotil/a přínos organizací pořádajících násilné demonstrace pro zlepšení stavu ŽP?	6
Tabulka č. 49: Jak byste hodnotil/a přínos nenásilných ekologických hnutí pro zlepšení stavu ŽP?.....	6
Tabulka č. 50: Jak byste hodnotil/a přínos ekologických hnutí na ochranu přírody a krajiny pro zlepšení stavu ŽP?.....	7
Tabulka č. 51: Jak byste hodnotil/a přínos hnutí za zdravý životní styl pro zlepšení stavu ŽP?.....	7
Tabulka č. 52: Jak byste hodnotil/a přínos organizací, provádějících ekologické poradenství a ekologickou výchovu, pro zlepšení stavu ŽP?	7
Tabulka č. 53: Jak byste hodnotil/a přínos spolků a zájmových organizací na venkově pro zlepšení stavu ŽP?	7
Tabulka č. 54: Jak byste hodnotil/a přínos obcí a úřadů pro zlepšení stavu ŽP?	7
Tabulka č. 55: Jak byste hodnotil/a přínos podnikatelských subjektů pro zlepšení stavu ŽP?	7
Tabulka č. 56: Jak byste hodnotil/a přínos politických subjektů pro zlepšení stavu ŽP?.....	7
Tabulka č. 57: Které organizace, zabývající se problematikou životního prostředí, znáte?	8-9
Tabulka č. 58: Znáte nějaké aktivity organizací, zabývajících se problematikou životního prostředí?.....	9-10
Tabulka č. 60: Které organizace Vám pomohly získat informace o životním prostředí?	10

7. DOTAZNÍK PRO ZÍSKÁNÍ PŘEHLEDU O POVĚDOMÍ OBČANŮ O STAVU EKOLOGICKÉ VÝCHOVY, VZDĚLÁVÁNÍ A OSVĚTY V OLOMOUCKÉM KRAJI.

Úvodní informace

Dotazník je určen k získání náhledu do smýšlení veřejnosti v Olomouckém kraji o činnostech v oblasti environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (dále jen EVVO).

Získané údaje budou podkladem pro práci na zpracování krajské koncepce EVVO.

Cílem koncepce EVVO Olomouckého kraje je zvýšit povědomí občanů kraje o stavu ŽP a možnostech aktivního přispění k jeho zlepšení.

EVVO (obecně ekologická výchova) neznamena provádění konkrétních kroků k ochraně či zlepšení životního prostředí. Tyto konkrétní akce se vždy odehrávají ve veřejném prostoru, občané se musí nějakým způsobem o problémech domluvit, být o nich vzájemně informováni, aktivní přístup vždy vychází z jistých hodnotových orientací. EVVO tedy tvoří aktivity, které se snaží předávat informace o problematice ŽP, snaží se zapojit veřejnost a nejrůznější organizace do řešení ekologických problémů. Mohou to být pokusy o výchovu, vzdělávání a osvětu prováděné nevládními hnutími, ekologickými poradnami, středisky ekologické výchovy, školami, úřady, soukromými subjekty, vyskytující se ve veřejném prostoru v podobě komunikace o stavu ŽP mezi jednotlivými subjekty vzájemně mezi sebou a mezi těmito subjekty a širokou veřejností.

Seznam zkratk:

EVVO – Environmentální (týkající se ŽP) výchova, vzdělávání a osvěta

ŽP – životní prostředí

1. Jak jste spokojen(a) se stavem ŽP v okolí Vašeho bydliště ?

Zatrhňte:

- velmi spokojen(a)
 spíše spokojen(a)
 ani spokojen, ani nespokojen(a)
 spíše nespokojen(a)
 velmi nespokojen(a)

2. Které jevy považujete ve svém důsledku nejvíce negativně ovlivňující ŽP ve Vašem kraji ?

míra dopadu jevu na stav ŽP	žádný	mírně zatěžující	zatěžující	výrazně zatěžující	nevím
neřešení problematiky odpadů (recyklace, jednorázové obaly)	☐	☐	☐	☐	☐
automobilová doprava	☐	☐	☐	☐	☐
hlukové znečištění	☐	☐	☐	☐	☐
znečištění ovzduší	☐	☐	☐	☐	☐
znečištění vod	☐	☐	☐	☐	☐
ubývání zeleně ve městech a krajíně	☐	☐	☐	☐	☐
nedostatečná ekologická výchova a vzdělávání	☐	☐	☐	☐	☐
malá snaha lidí zlepšit životní prostředí	☐	☐	☐	☐	☐
nedostatek osvěty a informací o stavu a možnostech zlepšit žp	☐	☐	☐	☐	☐
těžba v lesích	☐	☐	☐	☐	☐
nadměrná rekreace	☐	☐	☐	☐	☐
zemědělské znečištění	☐	☐	☐	☐	☐
nové zatížení rázu krajiny (průmyslové a obchodní zóny, dálnice, těžba)	☐	☐	☐	☐	☐
jiné:	☐	☐	☐	☐	☐

3. Snažíte se osobně přispět ke zlepšení stavu ŽP?

- ANO NE

Pokud ANO, zatrhňte (vyplňte) svou odpověď:

- pracuji v některém ekologickém hnutí
 třídím odpady
 šetřím energiemi a vodou
 nakupuji ekologicky šetrné výrobky
 podílím se na výsadbě a ochraně veřejné zeleně
 převážně využívám veřejnou dopravu nebo kolo
 zabývám se ochranou životního prostředí ve svém zaměstnání
 finančně přispívám na ekologické organizace, projekty, atd.
 jinak (jak ?)

4. Máte dostatek informací o ŽP v Olomouckém kraji?

- určitě ano
- spíše ano
- spíše ne
- určitě ne
- nevím

5. Odkud získáváte nejvíce informací o ŽP obecně?

Zakroužkujte podle skutečnosti (1 = nejvíce využíváný, 5 = nejméně využíváný).

- Neinformuji se o životním prostředí (pokud zaškrtnete čtvereček, pokračujte otázkou č. 6)

	1	2	3	4	5
tisk (regionální i celostátní)	☐	☐	☐	☐	☐
rozhlas	☐	☐	☐	☐	☐
televize	☐	☐	☐	☐	☐
semináře, veřejné besedy, přednášky	☐	☐	☐	☐	☐
internet	☐	☐	☐	☐	☐
publikace o ŽP	☐	☐	☐	☐	☐
odborné instituce (hygiena, vědecké ústavy)	☐	☐	☐	☐	☐
obecní a městské úřady	☐	☐	☐	☐	☐
ekologická poradna	☐	☐	☐	☐	☐
organizace pro ekologickou výchovu	☐	☐	☐	☐	☐
podnikatelské subjekty (průmysl, zemědělství)	☐	☐	☐	☐	☐
političtí představitelé	☐	☐	☐	☐	☐
městský informační zpravodaj	☐	☐	☐	☐	☐
informační materiály do pošt. schránky	☐	☐	☐	☐	☐
jiné:	☐	☐	☐	☐	☐

6. Jak byste chtěli získávat informace o ŽP v okolí Vašeho bydliště? (zatrhnout maximálně tři varianty.)

- nechci být informován o ŽP
- veřejné projednání, besedy, výstavy
- ekologická poradna
- informace ekologických hnutí
- rozhlas
- městský, či obecní zpravodaj
- regionální tisk
- televize
- informační materiály do pošt. schránky
- internetové stránky
- odborné instituce (hygiena, vědecké ústavy)
- obecní a městské úřady
- jiné:

7. Myslíte si, že je pro zlepšení stavu ŽP důležité, aby byla prováděna pravidelná ekologická výchova na školách nad rámec předmětu biologie?

- je to nedůležité
 je to spíše nedůležité
 je to spíše důležité
 je to důležité
 nevím

8. Myslíte si, že je pro zlepšení stavu ŽP důležité, aby byla prováděna ekologická osvěta pracovníků a managementu v podnikatelských subjektech?

- je to nedůležité
 je to spíše nedůležité
 je to spíše důležité
 je to důležité
 nevím

9. Jak hodnotíte činnost Vaší obce v oblasti poskytování informací o ŽP (Ke každé oblasti zakřížkujte jednu variantu.)

	velmi dobře	spíše dobře	spíše špatně	velmi špatně	nevím
odpady	☐	☐	☐	☐	☐
ovzduší	☐	☐	☐	☐	☐
doprava	☐	☐	☐	☐	☐
ochrana zeleně	☐	☐	☐	☐	☐
hlukové znečištění	☐	☐	☐	☐	☐
znečištění vod	☐	☐	☐	☐	☐
průmyslové zóny, dálnice, těžba	☐	☐	☐	☐	☐
zapojení veřejnosti do rozhodnutí obce	☐	☐	☐	☐	☐
jiné:.....	☐	☐	☐	☐	☐

10. Jak hodnotíte práci orgánů veřejné správy zodpovědných za ŽP?

Škála u každého bodu: Známkování jako ve škole 1= výborně, 5 = nedostatečně.

	1	2	3	4	5
v odborné úrovni	☐	☐	☐	☐	☐
ve znalosti dopadu svých rozhodnutí na obyvatele	☐	☐	☐	☐	☐
v důslednosti při postihování přestupků vůči ŽP	☐	☐	☐	☐	☐
v intenzitě komunikace s občany	☐	☐	☐	☐	☐
v informování o problematice ŽP	☐	☐	☐	☐	☐
jiné, jaké (?)	☐	☐	☐	☐	☐

11. Jaký typ informací z oblasti ŽP nejvíce postrádáte?

(Můžete zatrhnout nejvíce 3 varianty.)

- úspory energií
- domácí ekologie (třídění odpadů, použití ekologicky šetrných výrobků, atd.)
- zdravý životní styl
- stav ŽP v místě bydliště
- ochrana před investicemi poškozujícími ŽP
- produkty ekologického zemědělství
- jak postupovat v případě poškozování ŽP
- legislativa o ŽP
- údržba zeleně
- další

12. Jak byste hodnotil přínos následujících organizací pro zlepšení stavu ŽP Olomouckého kraje?

(ke každé organizaci zakřížkujte jednu variantu.)

	Výrazně přispívají	Přispívají	Nepřispívají	Spíše škodí	Nevím
1. organizace pořádající násilné demonstrace (např. některá antiglobalizační hnutí.)	☐	☐	☐	☐	☐
2. nenásilná ekologická hnutí - snaha o změnu hodnotových orientací ve společnosti, změnu legislativy, atd. (např. Greenpeace, Hnutí duha, děti země)	☐	☐	☐	☐	☐
3. ekologická hnutí na ochranu přírody a krajiny, sázení stromů, projekty na ochranu druhů, atd. (např. ČSOP, brontosauři, mimoškolní výchova)	☐	☐	☐	☐	☐
4. hnutí za zdravý životní styl (např. výživa, pohybové aktivity, domácí ekologie.)	☐	☐	☐	☐	☐
5. organizace provádějící ekologické poradenství, organizace zaměřené na vzdělávací a výchovné programy (př. střediska ekol. výchovy, ekoporadny, školy)	☐	☐	☐	☐	☐
6. spolky a zájmové organizace na venkově (rybářské nebo myslivecké organizace)	☐	☐	☐	☐	☐
7. obce a úřady	☐	☐	☐	☐	☐
8. podnikatelské subjekty	☐	☐	☐	☐	☐
9. politické subjekty	☐	☐	☐	☐	☐
10. jiné.....	☐	☐	☐	☐	☐

13. Které organizace, zabývající se problematikou ŽP, znáte? (Např. nevládní hnutí, organizace pro ekologickou výchovu, úřady, školy, politickou stranu či poslance, a další subjekty.)

Doplňte, prosím organizace, které Vám pomohly získat informace o ŽP.

14. V současné době je zpracovávána koncepce Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) pro Olomoucký kraj. máte nějaké vlastní návrhy jak zlepšit současný stav ekologické výchovy v olomouckém kraji v budoucnosti? jaký?

Nyní Vás poprosíme o několik informací týkající se Vaší osoby. Vaše údaje budou využity pouze při vyhodnocení tohoto dotazníku pro potřeby zpracování koncepce EVVO Olomouckého kraje a nebudou poskytnuty pro jiné účely.

15. Doplněte, prosím Vaše pohlaví.

- žena
 muž

16. Jaký je Váš věk?

Doplňte:.....

17. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
 střední odborné (vyučen/a)
 úplné střední (maturita)
 vysokoškolské (včetně vyššího odborného)

18. Jak velká je obec Vašeho bydliště?

- do 999 obyvatel
 1 000 – 4 999 obyvatel
 5 000 – 19 999 obyvatel
 více než 20 000 obyvatel

19. Napište, prosím Vaše telefonní číslo pro případnou kontrolu našich tazatelů.

telefonní číslo:

Děkujeme Vám za Váš čas, strávený nad tímto dotazníkem. Velmi jste nám pomohli.

Koncepce environmentální výchovy a osvěty Olomouckého kraje

příloha č. 6: Právní předpisy a dokumenty vztahující se ke koncepci EVVO

Obsah

1. Povinnosti krajů v oblasti EVVO ve smyslu platných právních norem	132
2. státní program environmentální výchovy a osvěty v české republice	133
3. Další dokumenty zakládající postavení EVVO	134
4. Program rozvoje územního obvodu olomouckého kraje	136
5. Mezinárodní závazky	137

1 POVINNOSTI KRAJŮ V OBLASTI EVVO VE SMYSLU PLATNÝCH PRÁVNÍCH NOREM

Všeobecné podmínky pro EVVO stanovuje zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 16:

Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.

Toto ustanovení se týká veškerého vzdělávání, výchovy a osvěty a měly by se jím řídit všechny subjekty, které se oblasti EVVO dotýkají.

Jmenovitě a konkrétněji jsou povinnosti krajů (v přenesené i samostatné působnosti) vymezeny následujícími zákony:

- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (včetně platných od roku 2003), § 77a odst. 3 písm. u) „*krajské úřady spolupracují s ostatními správními úřady a orgány na zajišťování ekologické výchovy a vzdělání*“.
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, §13 odst. 1: „*Kraj v samostatné působnosti ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a dalšími ústředními orgány je povinen podporovat osvětu, výchovu a vzdělávání široké veřejnosti v oblasti ochrany životního prostředí se zvláštním zaměřením na výchovu dětí a mládeže*“.
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, §13 odst. 3 písm. a): „*Kraj v samostatné působnosti usiluje o to, aby byl vytvořen a využíván systém osvojování základních poznatků o životním prostředí a jeho ochraně vycházející z principů udržitelného rozvoje a z aktivních forem výchovy, osvěty a získávání informací, zajišťovaný prostřednictvím státních i nestátních organizací*“.
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, § 13 odst. 3 písm. b) „*Kraj v samostatné působnosti usiluje o to, aby b) orgány byly veřejně účinně nápomocny při zajišťování přístupu k informacím o životním prostředí*“

V oblasti informování veřejnosti o stavu životního prostředí jsou povinnosti kraje upraveny zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, který vymezuje pojmy do této oblasti spadající. Jsou to především informace o stavu životního prostředí a jeho složkách, o připravovaných činnostech, které by mohly vést ke změně stavu životního prostředí, o správních řízeních, o ekonomických a finančních analýzách použitých v rozhodování, o mezinárodních závazcích atd.

Tento zákon plně vychází ze směrnice EU - Směrnice č. 90/313/EHS, o volném přístupu k informacím o životním prostředí, která ukládá zajistit veřejnosti volný přístup k informacím o životním prostředí v institucích placených z veřejných prostředků. Informace o životním prostředí mají být k dispozici veřejnosti na požádání v určitém termínu. Tato směrnice je dále rozpracována v tzv. Aarhuské úmluvě, jež je základním mezinárodním dokumentem, který se zabývá přístupem k informacím o životním prostředí.

Podmínky pro výkon zaručeného práva veřejnosti na informace v působnosti veřejné správy ve shodě s článkem 17 Listiny základních práv a svobod zaručuje zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Dalšími významnými legislativními nástroji, které upravují ochranu ŽP a vznik systému EVVO v kraji, jsou:

- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících předpisů
- zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím
- zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství

2. STÁTNÍ PROGRAM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY A OSVĚTY V ČESKÉ REPUBLICĚ

Základním dokumentem, na nějž Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Olomouckého kraje navazuje, je Státní program EVVO v České republice, který byl schválen usnesením vlády ČR č. 1048 ze dne 23. 10. 2000. Vznikl jako součást implementace směrnice č. 90/313/EHS, o svobodě přístupu k informacím o životním prostředí. Na podzim roku 2000 byl schválen Vládou České republiky. Státní program EVVO vychází z právních norem, vládních usnesení, novelizované Státní politiky životního prostředí, mezinárodních závazků, kterými je Česká republika vázána, a z předpisů Evropské unie. Na úrovni krajů je ve Státním programu EVVO formulována řada úkolů, z nichž jsou významné zejména:

- zpracovat regionální koncepci EVVO
- vytvořit efektivní regionální systém EVVO, spolupracovat s jednotlivými subjekty EVVO (školská zařízení, nestátní neziskové organizace, CEV/SEV, regionální rozvojové agentury aj.)
- vytvořit stálou koordinační skupinu pro EVVO (zástupci různých sektorů a resortů na regionální úrovni)
- spolupracovat s ostatními úrovněmi veřejné správy, zajistit přenos zkušeností a informací
- metodicky vést nižší úrovně veřejné správy
- podporovat procesy místních Agend 21 v rámci regionu, zajistit přenos zkušeností z jiných regionů a ze zahraničí
- seznamovat zastupitele se vzdělávacími programy o životním prostředí
- zabezpečit provoz úřadů včetně podřízených organizací šetrný k životnímu prostředí a šetřící přírodní zdroje

Konkretizací Státního programu EVVO je Akční plán. Nejvýznamnějším úkolem Akčního plánu 2001-2003, zaměřeným na úroveň regionů a obcí, je opatření č. 4, tj. „Iniciovat vznik funkčních regionálních a místních systémů EVVO v úzké spolupráci pracovníků veřejné správy, škol, center a středisek ekologické výchovy, nevládních neziskových organizací a dalších partnerů činných v EVVO“.

V akčním plánu na léta 2004-2006 jsou následující významná opatření a doporučení týkající se regionu:

- Podpora regionálních a místních systémů EVVO (zodpovědnost orgán veřejné správy, včetně krajských úřadů) (nahrazuje výše uvedené opatření č. 4 Akčního plánu na léta 2001-2003)
- Rozpracovat ve své působnosti úkoly Akčního plánu na léta 2004-2006 Státního programu EVVO ČR na úrovni ústředních správních úřadů a územních samosprávních celků.
- Stabilizovat a metodicky podporovat funkční síť pracovníků veřejné správy pověřených odpovědností za EVVO.
- Poskytovat informace o místních Agendách 21 a zajišťovat osvětu a poradenství v oblasti uplatňování principů udržitelného rozvoje na místní a regionální úrovni.
- Vyhlašovat programy na podporu projektů zaměřených k EVVO pro školní i mimoškolní činnost.
- Při přípravě státního rozpočtu na následující rok zapracují příslušná ministerstva a ústřední orgány státní správy předpokládané výdaje Státního programu EVVO ČR do návrhu rozpočtu své kapitoly. Obdobně by měly postupovat i kraje a zapracovat předpokládané výdaje Státního programu EVVO na následující rok do návrhu svého rozpočtu. (Vzhledem k tomu, že se jedná o vlastní finanční prostředky krajů a o činnost vykonávanou krajem v samostatné působnosti nemohou jim ústřední orgány státní správy tuto povinnost uložit).
- Zajistit v rámci posílených rozpočtů a racionalizačních opatření potřebné finanční prostředky včetně investičních. Povinnost zabezpečit financování Státního programu EVVO ČR přísluší zodpovědným i spolupracujícím subjektům podle úkolů Akčního plánu. Vhodnou formou je i využití veřejných zakázek. Doporučujeme využívat i systém sdružování prostředků. Mediální a další aktivity práce s veřejností financovat z kapitol ministerstev (eventuálně správních úřadů) podle věcné příslušnosti.
- Iniciovat a podporovat fungování poradních sborů EVVO na úrovni všech krajů a dle možností na úrovni měst a vypracovat metodická doporučení pro poradní sbory EVVO na úrovni krajů a měst.

- Využívat speciální programy environmentálního minima pro vzdělávání zastupitelů všech stupňů samosprávy, zejména starostů.
- Zajistit finanční podporu EVVO v souladu s krajskými koncepcemi EVVO a ve smyslu Státního programu EVVO ČR.

3. DALŠÍ DOKUMENTY ZAKLÁDAJÍCÍ POSTAVENÍ EVVO

Státní politika životního prostředí

Dalším důležitým dokumentem resortu životního prostředí, který upravuje problematiku EVVO, je Státní politika životního prostředí České republiky (2001), a to zejména v kap. VII.5. – Vzdělávání, výchovné a osvětové nástroje a dále v kap. VI.11. – Vzdělávací systém.

Státní politika životního prostředí (SPŽP) uvádí, že v současné praxi jsou poměrně rozsáhle uplatňovány jednotlivé prvky EVVO, neexistuje však ucelený systém a chybí jeho legislativní, a především institucionální podpora. Proto SPŽP prosazuje „vytvoření a využívání provázaného systému EVVO postupujícího všemi resorty, zahrnující státní, veřejnoprávní, soukromé i občanské instituce a organizace a využívající jejich vzájemné vztahy na základě demokratických principů s orientací k regionálním odlišnostem, možnostem a potřebám.

SPŽP dále musí využívat zkušenosti ČR i zkušenosti ostatních zemí, především EU, ale přizpůsobovat je našim podmínkám. Ve vztahu k přípravě České republiky na vstup do EU musí trvale podporovat ochránářskou i osvětovou činnost nestátních neziskových organizací a průběžně tuto činnost usnadňovat, mj. ekonomickými a legislativními nástroji“.

Aktuální cíle a opatření SPŽP v oblasti EVVO:

- realizovat Státního program EVVO ČR a zajistit jeho provázanost s ostatními programy
- zohlednit cíle Státního programu EVVO ČR v související právní úpravě
- podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu na všech stupních škol a v hromadných sdělovacích prostředcích
- podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu pracovníků veřejné správy v rámci diferencovaných vzdělávacích programů
- podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu podnikatelské sféry
- podporovat environmentální vzdělávání, výchovu a osvětu nestátních neziskových organizací

Metodický pokyn k EVVO ve školách a školských zařízeních

Dokument vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR v prosinci 2001 pod č.j. 32 338/2000-22, s účinností od 1. 1. 2002. Metodický pokyn doporučuje školám vypracovat podle místních podmínek vlastní program EVVO na každý školní rok jako součást koncepce rozvoje školy. Metodický pokyn dále specifikuje instituce zaměřené na EVVO v resortu, doporučuje postup realizace EVVO pro školy a pro koordinátory EVVO (včetně návrhu náplně práce koordinátora), doporučuje partnery pro spolupráci.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha)

Přijato usnesením vlády České republiky č. 11 3/200 ze dne 7. února 2001

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v ČR

Schválen usnesením vlády České republiky 393/2002 dne 17. dubna 2002, jako východiska EVVO.

Dlouhodobý záměr v vzdělávání a rozvoje výchovně-vzdělávací soustavy Olomouckého kraje

Březen 2003, dokument obsahuje kapitolu „Oblast environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty“

Meziresortní dohoda o spolupráci v oblasti environmentální osvěty, vzdělávání a výchovy mezi MŽP a MŠMT.

Zde se obě ministerstva dohodla na společném postupu při zabezpečování EVVO v ČR a zavázala se „...prosazovat EVVO jako multidisciplinární nástroj poskytující informace, vědomosti, znalosti a dovednosti a utvářející odpovědný vztah občanů k životnímu prostředí“.

Metodický pokyn MŠMT k environmentálnímu vzdělávání, výchově a osvětě ve školách a školských zařízeních ze dne 14. prosince 2001

Klíčový dokument pro další rozvoj EVVO ve školách a dalších školských zařízeních. (Vychází z předchozí dohody, účinnosti nabyl 1. 1. 2002)

Strategie rozvoje lidských zdrojů v České republice

nová verze schválená vládou České republiky dne 3. 3. 2003 usnesením č. 210. Usnesením vlády č. 733 ze dne 16. 7. 2003 bylo rozhodnuto o jmenování místopředsedů a členů „Rady vlády pro rozvoj lidských zdrojů“.

Česká republika potřebuje stanovit hlavní strategické směry v oblasti rozvoje lidských zdrojů s cílem posílit konkurenceschopnost národního lidského potenciálu na mezinárodním trhu práce, zvýšit zaměstnanost, adaptabilitu a flexibilitu pracovních sil a zvýšit konkurenceschopnost firem a národní ekonomiky a rozhodnout o mobilizaci a alokaci k tomu potřebných prostředků. Globalizace světové ekonomiky a internacionalizace české ekonomiky vyvolává ostrou soutěž národních zdrojů o pracovní místa. Rozvoj lidských zdrojů je velmi důležitým faktorem dlouhodobého hospodářského růstu. Existence Strategie a její implementace je důležitým předpokladem úspěšného zapojení České republiky do Lisabonského procesu (2000), jehož cílem je, aby se státy Evropské unie staly nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného růstu s více a s lepšími pracovními místy a s více posílenou sociální soudržností.

K implementaci „Strategie rozvoje lidských zdrojů v ČR“ jsou stanoveny základní společné znalosti, dovednosti a hodnoty, tzv. gramotnost. Pro Českou republiku byla do základních lidských gramotností vedle gramotnosti informační, občanské, ekonomické a jazykové zahrnuta také gramotnost pro udržitelnost rozvoje. Za důležitý pozitivní krok v poslední uvedené gramotnosti je možno pokládat zejména přijetí zákona 123/98 Sb., „O právu na informace o životním prostředí“, který je v současnosti předkládán k rozšiřující novelizaci, a následující „Státní program EVVO“, který byl přijat usnesením vlády a slouží k prosazení komplexních přístupů ke vzdělání a výchově v zájmu udržitelného rozvoje.

Metodika implementace uvedené národní strategie operuje s celoživotním vzděláváním, dalším vzděláváním, e-learningem, vzděláváním dětí a mládeže, terciálním vzděláváním a vědou, a to zejména pro rozvoj společnosti, kde budou v rovnováze její tři základní pilíře: ekonomický, ekologický a sociální.

Dále lze uvést řadu dokumentů v oblastech

- zdravotnictví (Akční plán zdraví a životního prostředí v České republice)
- energetiky (Státní program na podporu úspor energie a podporu obnovitelných zdroj energie),
- technických norem, environmentálního managementu (řada norem Č SN EN ISO 1 4000, EMAS, čistší produkce, ecolabelling, LCA ad.)
- ochrany přírody (strategie správ velkoplošných zvláště chráněných území)
- správy lesního hospodářství (Program 2000: Zajištění cílů veřejného zájmu Lesů České republiky)

4. PROGRAM ROZVOJE ÚZEMNÍHO OBVODU OLOMOUCKÉHO KRAJE

Výchozím pracovním podkladem pro Konceptci EVVO Olomouckého kraje je zejména Program rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje (PRÚOOK), schválený Zastupitelstvem Olomouckého kraje dne 25. 10. 2001. PRÚOOK popisuje stav EVVO v Olomouckém kraji následovně:

Nedostatečná úroveň podpory environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání a silná konkurence konzumní orientace se projevuje v nízké úrovni environmentálního vědomí veřejnosti a nízkým podílem na rozhodování v oblasti životního prostředí. Proto je nutná podpora environmentální osvěty, výchovy a vzdělávání zaměřená na uplatňování principů udržitelného rozvoje.

V 4. kapitole PRÚOK „Problémové okruhy - životní prostředí“ jsou navrhovány následující cíle:

Globální cíl:

Posílit prostředí pro trvale udržitelný rozvoj životních podmínek obyvatel a konkurenceschopných hospodářských činností.

Specifické cíle:

1. Rovnováha lidských zásahů, společenských a hospodářských potřeb s kvalitou životního prostředí
Aktivity a zásady realizace cílů
 - *Zvýšit podíl obnovitelných zdrojů energie*
 - *Podporovat specifické druhy podnikání založené na využití zemědělské půdy s nižší efektivitou a zavádění biotechnologií*
 - *Definovat a uplatnit limity a bariéry pro ekonomické využití krajiny*
 - *Podporovat opatření pro umožnění hospodářské činnosti v krajině při dodržení podmínek udržitelného rozvoje*
 - *Zvýšit retenční schopnost krajiny*
 - *Rozvinout důraz na kulturní a přírodní hodnoty a kapacity lokálního prostředí*
 - *Podporovat udržení obyvatelstva v malých obcích a zastavit vylidňování obcí*
 - *Zavést ekonomické nástroje na podporu revitalizace ohrožených území*
2. Omezit vliv a produkci škodlivin a odpadů
Aktivity a zásady realizace cílů:
 - *Snížit produkci (emise) škodlivin*
 - *Omezit produkci odpadů*
 - *Zvýšit podíl recyklace odpadů a zavádění bezodpadových technologií*
 - *Realizovat program na odstranění starých ekologických zátěží*
3. Zlepšit ekologickou funkčnost krajiny a zvláště chráněných částí přírody
Aktivity a zásady realizace cílů:
 - *Stanovit podmínky a kritéria pro hospodaření v území a vytvořit jasný rámec pro rozvoj hospodářských aktivit (základní prvek územního plánování vyššího územního celku)*
 - *Posílit ekologickou stabilitu krajiny*
 - *Vytvořit komplexní management ochrany a rozšíření chráněných území*
 - *Vymezit a zajistit podmínky pro ekologicky šetrný rozvoj cestovního ruchu (zajistit rovnováhu mezi rozvojem cestovního ruchu a jeho vlivem na sociálně-ekologickou stabilitu území)*

Naplnění těchto cílů vyžaduje vysokou environmentální vzdělanost a kultivovanost obyvatel Olomouckého kraje. Koncepce EVVO navrhuje opatření a aktivity k vytvoření systému environmentálního vzdělávání veřejnosti, dětí, mládeže, pedagogické veřejnosti, podnikatelů a veřejné správy, což jsou hlavní cílové skupiny, které se podílejí nebo budou podílet na realizaci Programu rozvoje kraje.

5. MEZINÁRODNÍ ZÁVAZKY

Koncepce environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v České republice vychází jednak z platných českých právních předpisů, vládních usnesení, Státní politiky životního prostředí a Státního programu EVVO, ale také z mezinárodních závazků České republiky a z předpisů Evropské unie, které se stanou součástí českého právního řádu.

Z řady souvisejících předpisů uvádíme:

- Agenda 21, zvláště kapitola 36 (Podpora vzdělávání, veřejného povědomí a odborného školení), k níž se Česká republika přihlásila obdobně jako k dalším dokumentům konference o životním prostředí a rozvoji UNCED 1992
- Směrnice č. 90/313/EHS, o svobodném přístupu k informacím o životním prostředí (s odvoláním na tuto směrnici byl zpracován Státní program EVVO ČR; se směrnicí je kompatibilní zákon č. 123/98 Sb.)
- Směrnice Rady 90/333/EHS k ecolabelingu, Nařízení ES 76 /200 k systému EMAS a řada dalších předpisů, souvisejících s úpravou EVVO v podnikatelském prostředí
- Řada dalších směrnic a nařízení, které v rámci hlavního předmětu úpravy (např. ochrana vod před znečištěním, podpora rozvoje venkova) stanovují také podmínky, týkající se EVVO (např. pravidla správné zemědělské praxe, podpora odborného výcviku při uplatňování praktik na ochranu životního prostředí, ad.)

Podstatné je, že v rámci implementace legislativy Evropské unie se právní úprava, stanovená právními nástroji EU, stane ke dni vstupu závaznou i pro Českou republiku (s výjimkou přechodných období, která však z hlediska EVVO nejsou rozhodující).

Dalším významným dokumentem, jehož vliv se v České republice projevuje už před vstupem do EU, je (6.) Akční program Evropského společenství pro životní prostředí (2001).

Mezinárodní úmluvy

Česká republika přistoupila během posledních deseti let k řadě mezinárodních úmluv, které více či méně souvisí s problematikou EVVO.

V této souvislosti se jedná především o *Úmluvu o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí* (Aarhuská úmluva, červen 1998). Významný dokument zejména z hlediska svého druhého pilíře, který je základem pro podporu účasti veřejnosti při rozhodování v oblasti životního prostředí.

Dalšími významnými dokumenty jsou např.:

Rámcová úmluva o změně klimatu, Úmluva o biologické rozmanitosti, Vídeňská úmluva o ochraně ozónové vrstvy a Montrealský protokol o látkách poškozujících ozónovou vrstvu, Basilejská úmluva, CITES, Ramsarská úmluva a celá řada dalších mnohostranných i dvoustranných dohod, v nichž tvoří podpora EVVO vedlejší cíl hlavního předmětu úmluvy (cíle).

Česká republika se dále podílí na mezinárodní spolupráci, která se dotýká i oblasti EVVO. Lze uvést např. program GLOBE, Modré z nebe (česká část programu Air Pollution Project Europe) a již ukončený Tulipán (ČR-Nizozemí).

KONCEPCE ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY A OSVĚTY OLOMOUCKÉHO KRAJE

PŘÍLOHA Č. 7: Základní pojmy

1. Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta*)

„Výchova, osvěta a vzdělávání se provádějí tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného rozvoje, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality životního prostředí a jeho jednotlivých složek a k úctě k životu ve všech jeho formách.“ (Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, §16).

Ekologická, resp. environmentální výchova obsahuje veškeré výchovné, vzdělávací a osvětové úsilí, jehož cílem je především:

zvyšovat spoluodpovědnost lidí za současný i příští stav přírody i společnosti, za místo, ve kterém žijí a které je jim domovem, dbát na smysluplné využívání místních zdrojů;

rozvíjet citlivost, vstřícnost a tvořivost lidí při řešení problémů péče o přírodu i problémů lidské společnosti;

utvářet ekologicky příznivé hodnotové orientace, které kladou důraz na dobrovolnou střídmost, na nekonzumní, duchovní kvality lidského života.

Smyslem environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty je především vzbuzovat a udržovat poptávku po ekologicky příznivějších způsobech života, po zdravé přírodě a krajině, po aktivitách a občanské angažovanosti vedoucích k udržitelnému rozvoji obce i Země, po „bohatém životě skromnými prostředky“. Za ekologicky příznivější lze označit takové způsoby života, kdy metabolismus domácnosti (školy či podniku) zatěžuje životní prostředí co nejméně. Snahou environmentální osvěty je posouvat všeobecné mínění a lidské postoje ve prospěch udržitelného života tak, aby se šetrné postoje k životnímu prostředí stávaly silicí sociální normou.

„Vzdělávání“ je procesem, jímž se zabývá vzdělání, tj. systému vědomostí, dovedností, návyků, postojů a přesvědčení, které odpovídají potřebám společnosti a umožňují optimální rozvoj lidské osobnosti. „Osvěta“ zahrnuje nejrůznější vzdělávací a výchovné aktivity zaměřené na nejširší vrstvy obyvatelstva nebo na některé specifické cílové skupiny. „Environmentální vzdělávání a osvěta“ jsou zaměřovány především na pozitivní ovlivňování postojů lidí ve prospěch kvality života a zdravého životního prostředí pro současné i příští generace.

*) *Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO) je pojem, který postupně nahrazuje dříve téměř výhradně používaný termín ekologická výchova. Termín ekologická výchova však nadále zůstává součástí legislativy ČR, např. v rámci zákona č. 114/92 Sb., v platném znění, o ochraně přírody a krajiny, který určuje povinnosti v oblasti ekologické výchovy a vzdělávání.*

Se vstupem České republiky do Evropské unie a přizpůsobováním právního řádu ČR legislativě Evropské unie však lze očekávat rychlý přechod k adekvátnímu termínu environmentální, který je postupně osvojován cílovými skupinami EVVO i mimo sféru odborné veřejnosti.

Terminologickou nejednoznačnost do českého právního řádu dále vnesl relativně nový zákon č. 123/98 Sb., o právu na informace v ŽP, v platném znění, který zakotvil meritem odpovídající, ale terminologicky odlišný pojem „osvěta, vzdělávání a výchova veřejnosti v oblasti životního prostředí“. Přestože Státní program EVVO je ve srovnání s výše uvedenými zákony č. 114/92 Sb. a č. 123/98 Sb. předpisem nižší právní síly (byl schválen na základě usnesení vlády ČR), užíváme v dalším textu výhradně termín „environmentální výchova, vzdělávání a osvěta“, ve zkratce EVVO, s výjimkou citací dokumentů. Důvodem tohoto rozhodnutí je vztah krajské koncepce ke Státnímu programu EVVO i používání termínu EVVO Meziresortní pracovní skupinou pro EVVO.

2. Udržitelný rozvoj

Principy trvale udržitelného rozvoje poprvé formulovala ministerská předsedkyně Norska G. H. Brundtlandová v roce 1987: „Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který uspokojuje potřeby současnosti bez ohrožování možností budoucích generací uspokojovat své vlastní potřeby. Je v podstatě procesem změn, ve kterém jsou využívání zdrojů, orientace vývoje technologií a transformace institucí zaměřeny na harmonické zvyšování současného i budoucího potenciálu uspokojování lidských potřeb a aspirací.“ (*Brundtlandt G.H.: Our Common Future, Oxford University Press, Oxford, 1987*)

Podle Josefa Vavrouška (1994) je trvale udržitelný způsob života „zaměřen na hledání harmonie mezi člověkem a přírodou, mezi společnostmi a jejím prostředím tak, abychom se co nejvíce přiblížili ideálům humanismu a úcty k životu a přírodě ve všech jejích formách. ... Je to způsob života, který hledá rovnováhu mezi svobodami a právy každého jednotlivce a jeho odpovědností vůči jiným lidem i přírodě jako celku, a to včetně odpovědnosti vůči budoucím generacím.“

Na principech udržitelného rozvoje je založen Pátý akční program Evropského společenství pro období 1993-2000. Cílem je např. snížení znečišťování ovzduší, minimalizace produkce odpadů a podpora využívání druhotných surovin a ekonomických nástrojů politiky životního prostředí. V současnosti je přijímán Šestý akční program Evropského společenství s obdobnými principy.

V českém právním řádu je trvale udržitelný rozvoj definován v zákoně č. 17/1992 Sb. o životním prostředí: „Trvale udržitelný rozvoj společnosti je takový rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby a přitom nesnižuje rozmanitost a zachovává přirozené funkce ekosystémů.“ (*Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, § 6*).

3. Informování veřejnosti

Směrnice č. 90/313/EHS, o volném přístupu k informacím o životním prostředí ukládá zajistit veřejnosti volný přístup k informacím o životním prostředí v institucích placených z veřejných prostředků. Informace o životním prostředí mají být veřejnosti k dispozici na požádání v určitém termínu. Směrnice je plně transponována do české legislativy zákonem č. 123/1998 Sb. o právu na informace o životním prostředí, kde je definován obsah termínu „informace o životním prostředí“. Tuto směrnici EU rozpracovává tzv. Aarhuská úmluva „o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí“. Tato úmluva je základním mezinárodním dokumentem, který se zabývá přístupem k informacím o ŽP. Zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, vymezuje pojmy, které do této oblasti spadají. Jsou to především informace o stavu životního prostředí a jeho složkách, o příčinách a důsledcích tohoto stavu o připravovaných činnostech, které by mohly vést ke změně stavu životního prostředí, o správních řízeních, o ekonomických a finančních analýzách použitých v rozhodování, o mezinárodních závazcích atd.

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, stanoví podmínky pro výkon zaručeného práva veřejnosti na informace v působnosti veřejné správy ve shodě s článkem 17 Listiny základních práv a svobod.

4. Ochrana životního prostředí

Ochrana životního prostředí zahrnuje činnosti, jimiž se předchází znečišťování nebo poškozování životního prostředí nebo se jimi toto znečišťování nebo poškozování omezuje a odstraňuje. Zahrnuje ochranu jeho jednotlivých složek, druhů organismů nebo konkrétních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb, ale i ochranu životního prostředí jako celku. (*Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, § 9*)

KONCEPCE ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY A OSVĚTY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Příloha č. 8: Návrh obsahu webových stránek EVVO Olomouckého kraje

Nezbytnou podmínkou pro provoz www stránek je zajištění provozovatele a administrátora pro pravidelnou aktualizaci. Zpočátku lze zprovoznit při krajském úřadu, avšak jen co to bude možné delegovat na pracovníka Ekofóra.

Při vytváření informačního systému navázat spolupráci s tvůrci IS působících v rámci MŽP a jeho resortních organizací a využívat již funkční nebo tvořené IS.

sekce pro veřejnost

- aktuální akce EVVO: výstavy, besedy, semináře a další veřejné akce
- zelený telefon – dotazy a odpovědi ekologických poraden
vytvoření banneru a propagace také na dalších www stránkách
- on-line verze zpravodajů o životním prostředí, zpravodaj EVVO OK
- kdo je kdo v ochraně ŽP – odkazy na organizace
Olomoucký kraj
ČR (MŽP, ČEÚ, Pavučina, Tereza, ČSOP, STEP, nejznámější ekologická hnutí)
svět
- naučné stezky kraje, cyklistické stezky, ekoturistika, ekofarmy, ...
- seznam přírodně zajímavých míst v kraji (CHKO, rezervace, geologie, ...)
- informace o dosud podpořených projektech (zadání, zhotovitel, suma, závěrečná zpráva)
- ŽP Olomouckého kraje (historie, krajina, podnebí, geologie, pedologie, vegetace, živočichové, osídlení, statistické údaje, mapy)
- databáze publikací a videokazet Ekofóra
- koncepce EVVO OK, aktuální akční plán
- uspořádaný seznam ekologicky šetrných výrobků
- zdravá města, programy obnovy vesnice a jiné programy
- sponzoři EVVO OK
- Informace o právních předpisech týkajících se EVVO
 - popis projektů místní Agendy 21 (Zdravé město), program obnovy vesnice atd. v Olomouckém kraji (i veřejnost)
 - seznam podnikatelských subjektů podporujících EVVO, splňujících normy ISO o ekologicky šetrných výrobcích, seznam ekologických zemědělců v kraji.
- Odkazy na zveřejněné toky látek (PRTR)

sekce pro školní koordinátory EVVO

- Zelená čajovna – školy a ekologická výchova (pomůcky, programy, nápady pro výuku), diskuse, dotazy, témata); zaslání noviněk koordinátorům EVVO
- seznam exkurzních objektů pro EVVO, nabídka náplně školních výletů
- finance pro EVVO (granty, seznam možností, jak získat finanční prostředky pro EVVO)
- seznam nejznámějších knih, videofilmů a pomůcek používaných v EVVO
- ekologický slovníček
- databáze studentských prací týkajících se ŽP a EVVO

KONCEPCE ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY A OSVĚTY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Příloha č. 9: Rámcový návrh obsahu environmentálního vzdělávání pracovníků veřejné správy na úsecích školství a životního prostředí

(převzato: Koncepte EVVO Jihomoravského kraje, předběžný návrh Lipky – verze srpen 2002)

	1	2	3
Státní program životního prostředí	státní politika v oblasti ŽP strategie TUR, UŽ, Agenda 21 sít' institucí a organizací zabývajících se péčí o ŽP Program péče o krajinu	podpora místních Agend 21 regionální rozvoj a TUR Program obnovy venkova revitalizační programy regionální rozvojové plány a ŽP	integrovane přístupy k OŽP nově připravované koncepce a strategie na úseku ŽP politika EU v oblasti ŽP rozvoj. pomoc Třetímu světu
Environmentalistika	základní složky ŽP a jejich současný stav v ČR indikátory udržitelného rozvoje globální problémy ŽP Země	přehled environmentálních rizik (těžba, energetika, průmysl, zemědělství, lesnictví, turismus, ekotoxikologie) základní ekologické souvislosti I	ekologie krajiny kultura a životní prostředí základní ekologické a environmentální souvislosti II
Legislativa, právo životního prostředí, výkon státní správy na úseku ŽP, inspekce ŽP	přehled základních právních norem v oblasti ŽP mezinárodní úmluvy o ŽP I Česká inspekce živ. prostředí ekologická politika obce	proces EIA a účast veřejnosti mezinárodní úmluvy v ŽP II vodní zákon, zákon o odpadech, zákon o ovzduší možnosti obce v péči o ŽP	proces SEA implementace předpisů EU v oblasti životního prostředí zahraniční spolupráce (ISPA, PHARE, SAPARD apod.)
Ekonomie a ekonomika životního prostředí	trh a životní prostředí globalizace a důsledky pro ŽP strukturální fondy a OŽP možnosti podpory alternativních zdrojů energie	ekonomika a životní prostředí I Registr envír. šetrných technologií a výrobků, jejich označování, ekologické daně; obchodovatelná emisní povolení	ekonomika a život. prostředí II ekon. a politické souvislosti ekologických potíží dobrovol. dohody v politice ŽP cenová a daňová politika v ŽP
Technická a technologická stránka péče o životní prostředí	technologické principy čištění vod, ovzduší, recyklace a likvidace odpadů šetrný provoz úřadů z hled. ŽP obnovitelné zdroje energie I SEVESO	obnovitelné zdroje energie II systémy komplexního nakládání s odpady úskalí genetických modifikací Národní program čistší produkce IPPC	systém řízení podniků a auditů z hled. ŽP (Program EMAS) způsoby ochrany vody, půd, ovzduší likvidace starých ekologických zátěží
Ochrana přírody a krajiny, péče o biodiverzitu	zákon 114/92 Sb., CITES Státní program OPřK projektování a realizace ÚSES ochrana volně rostoucí zeleně principy ekol. zemědělství	vyhláška 395/92 Sb., péče o genofond, NATURA 2000 mezinárodní úmluvy v OPřK péče o přírodu a MCHÚ v obci a regionu	možnosti a způsoby péče o krajinu a krajinný ráz ekol. zemědělství ve VCHÚ lesní certifikace (FSC) přírodní parky a VKP regionu
Informování a účast veřejnosti, environmentální vzdělávání, výchova a osvěta	Státní program EVVO účasť občanů v řízeních týkajících se ŽP zásady environment. výchovy náměty z tzv. domácí ekologie neziskové organizace v EVVO	ekologicky příznivé způsoby života, ekologické poradenství médiu a ŽP, doporučená literatura úvod do environmentální etiky implementace SPEEVO v praxi	možnosti environmentální osvěty v péči o ŽP význam a způsoby efektivní práce s veřejností hodnotová řešení ekol. krize

Seznam členů zpracovatelského týmu

Zpracovatelský tým se vznikl z lidí, kteří zpracovávali některé části Koncepce EVVO, případně se výrazněji podíleli na korigování a připomínkování práce zpracovatelů.

organizace	jméno (bez titulů)
CpKP střední Morava	Jan Balek
DDM Olomouc	Eva Havlická
Ecological Consulting, spol. s.r.o.	Jaroslav Bosák
Hnutí Brontosaurus ZČ Ještěř Jeseník	Barbora Vlachová
Hnutí DUHA Olomouc	Dominika Glacová
	Lucie Kastnerová
	Jiřina Popelková
PdF UP Olomouc	Vlasta Hrdličková
PdF UP Olomouc, KEV	Jitka Pluskalová
SEV Sluňákov	Michal Bartoš
	Petra Koppová
	Helena Nováčková
	Jiří Popelka
SEV Villa Doris	Petr Šaj
Správa CHKO Litovelské Pomoraví	Libor Tandler
Zelený Kruh Olomouc	Pavel Andrš
ZO ČSOP Upolín Olomouc	Jaroslav Marx
ZO ČSOP Iris Prostějov	Zdeněk Chmelař
ZŠ Rejskova Prostějov	Eva Zatloukalová

Seznam členů Poradního sboru

Poradní sbor jmenovaný Hejtnanem Olomouckého kraje ing. Janem Březinou plnil oponentní a připomínkovací roli v jednotlivých fázích zpracování Koncepce EVVO.

organizace	jméno
Biologická stanice Přerov	Ivo Růžička
Junák – krajská rada	František John
KÚOK OŽPZ	Renata Švecová Honzáková
	Jiří Plainer
KÚOK OŠMT	Jan Švec
	Tomáš Přikryl
Moravský ornitologický spolek Přerov	Petr Rejzek
Městský úřad Přerov	Yvona Machalová
Pavel Jefimov, poradenství v oblasti nakládání s odpady	Jana Michlová
PřF UP Olomouc	Tomáš Lehotský
SLŠ Hranice	Alice Bučková
SOŠ Šumperk	Eva Staňková
SOUL a U Šternberk	Vladimír Marchovský
SOUZe Horní Heřmanovice	František Zbytek
Správa CHKO Jeseníky	Lenka Niklová
SZeŠ Olomouc	Tomáš Kostka
ZOO Olomouc	Hana Labská

Koncepce environmentální výchovy a osvěty Olomouckého kraje

Příloha č. 11: Vzory dotazníků
pro školy a ostatní organizace

Oblast	C.			
V případě, že nebudete chtít uvádět některé z údajů (např. rozpočet, získávání zdrojů), vyplňte prosím alespoň ostatní kolonky.				
Identifikační údaje o škole	1	Název školy		
	2	Adresa ulice + číslo		
	3	obec-město		
	4	PSC		
	5	Zřizovatel		
	6	Telefon školy		
	7	Fax.		
	8	e-mail		
	9	WWW stránky		
	10	Jméno kontaktní osoby (koordinátor ekologické výchovy), e-mail		
Všeobecná charakteristika školy	11	Typ školy (MŠ, ZŠ, SŠ, VPŠ, VŠ, soukr. atd.)		
	12	Geografická působnost		
	13	místní		
	14	cca 50% regionu		
	15	celoregionální		
	16	nelze určit		
	17	Počet dětí, žáků, studentů školy		
	18	Počet pedagogů celkem		
	19	Počet pedagogů, provádějících ekologickou výchovu		
	20	Počet dobrovolníků nebo externích pracovníků (podílejících se na EVVO):		
	21	Funguje při škole Rada školy?		
Vybavenost školy pro ekologickou výchovu	22	Škola je vybavena:		
	23	environmentální knihovničkou		
	24	Krabice Lipka (krabice vody, jehličí, ...)		
	25	Projekty z Terezy		
	26	Další		
	27			
	28	Speciální prostory pro ekologickou výchovu		
	29	školní zahrada, pozemek, skleník		
	30	speciální ekologická učebna v budově		
	31	venkovní ekologická učebna		
	32	jiné		
	34	Finanční prostředky vynaložené ve školním roce 2002/2003 na vybavení školy pro EVVO		
	35	Způsob vzdělávání vašich pracovníků v oblasti EVVO		
	36	Semináře a školení pořádané Středisky ekologické výchovy apod.		
	37	Uveďte počet seminářů, kterých se vaši pracovníci účastnili ve škol. roce 2002/2003		

Lidské zdroje	38	Kolik hodin strávili vaši pedagogové na seminářích celkem?			
	39	O jaké semináře se jedná? (pořadatel, téma)			
	41	Vztah pedagogů a provozních pracovníků školy k EVVO			
	42	nadšení			
	43	nutné zlo			
	44	nezájem			
	45	Finanční prostředky vynaložené ve školním roce 2002/2003 na vzdělávání vašich pracovníků v oblasti EVVO			
Stav a realizace EVVO na škole	46	Ekologická výchova probíhá ve vaší škole formou:			
	47	programů realizovaných pedagogy v rámci vyučování			
	48	programů realizovaných Středisky ekologické výchovy, ZOO, CHKO, apod...			
	49	účasti v celostátních ekologických projektech (např.?)			
	50	účasti v celostátních ekologických soutěžích (Ekologická olympiáda, ...)			
	51	jinou formou			
	55	Realizujete na vaší škole programy, projekty EVVO?			
	56	Den Země			
	57	třídění odpadů			
	58	úspory energie			
	59	péče o chráněná území			
	60	jiné... uveďte prosím			
	52	Tyto programy a projekty jsou určeny pro			
	53	Žáky a studenty školy			
54	Pro veřejnost				
Koncepce EVVO	66	Finanční prostředky vynaložené ve školním roce 2002/2003 na vlastní realizaci programů a projektů			
	61	Odkud jste získali uvedené finanční prostředky? (granty, sponzorské a jiné dary apod.) Vyčíslete, prosím, jednotlivé zdroje v %.			
	62	Prosím, popište největší problémy a nedostatky v současném stavu EVVO.			
	64	Co potřebujete, co by vám pomohlo? Jak si představujete spolupráci s Krajským úřadem?			
	65	Co si slibujete od zpracovávané Koncepce EVVO?			
Analýza SWOT	66	Chcete být informováni o aktuálním stavu přípravy koncepce? ANO-NE			
	67	Máte zájem spolupracovat na přípravě koncepce? ANO-NE			
	68	Vaše silné stránky v oblasti EVVO			
	69	Vaše slabé stránky v oblasti EVVO			
	70	Jaké vidíte příležitosti pro další rozvoj EVVO na vaší škole ?			
	71	Co nejvíce ohrožuje realizaci EVVO na vaší škole ?			

Dotazník pro zpracování analytické části Koncepce EVVO v Olomouckém kraji

Název:	
Adresa:	
Statutární zástupce:	
Kontaktní osoba:	
Tel:	
Fax:	
e-mail:	
WWW stránky:	
Právní forma:	
IČO:	
Počet zaměstnanců:	
Počet dobrovolníků nebo externích pracovníků:	
Odpovědní pracovníci za jednotlivé oblasti:	
Vybavení pracoviště IT technikou, pomůckami k výuce:	
Prostory pro činnost:	
Oblast činnosti a jaké cílové skupiny oslovujete	

Dotazník pro zpracování analytické části Koncepce EVVO v Olomouckém kraji

Aktivity, akce, výukové programy, naučné stezky, soutěže, apod. (co umíte, čím se chcete pochlubit)	
Poznámky, problémy (co byste potřebovali, co vám vadí na systému EVVO v kraji, jak si představujete spolupráci s krajským úřadem, co vám chybí).	
Co si slibujete od zpracovávané Koncepce EVVO	
Máte zájem spolupracovat na přípravě koncepce (v jaké oblasti)?	
Členství subjektu v Asociacích, sdruženích apod.	
Členství subjektu v Euroregionech či jiných mezinárodních sdruženích	
Datum vzniku:	
Počet klientů:	
Produkce výročních zpráv	
Rozpočet:	
Finanční krytí rozpočtu, jeho zdroje (např. v %):	

Příloha č. 12: CENTRUM EKOLOGICKÉ VÝCHOVY OLOMOUCKÉHO KRAJE

Smysl vzniku Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje.

Organizační schéma Koncepce EVVO OK je navrženo tak, že realizace koncepce, plnění aktuálně platného akčního programu a další činnost bude záviset na pracovnících Krajského úřadu Olomouckého kraje. Vzhledem k předpokladu velmi rozsáhlého souboru činností, které budou směřovat k oslovení veřejnosti v oblasti EVVO se může ukázat potřebným krokem zřízení servisní organizace „Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje.“ O tuto servisní organizaci by se mohli výrazně opřít pracovníci OŽPZ a OŠMT na Krajském úřadě Olomouckého kraje. Centrum by mohlo sehrát významnou roli koordinačního centra pro celou koncepci. Sloužilo by jako centrální bod pro setkávání všech organizací, které v EVVO působí a zejména by se podílelo na zajištění dlouhodobých programů, důležitých pro koncepci.

Základní funkce Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje.

- Zabezpečuje přenos informací mezi Managementem EVVO, prostředníky EVVO a cílovými skupinami.
- Koordinuje programy EVVO, které mají prioritu v kraji.
- Vytváří krajské projekty EVVO s vlivem na cílové skupiny.
- Umožňuje vzájemnou výměnu zkušeností a setkávání prostředníků v oblasti naplňování cílů Koncepce EVVO OK.
- Je centrálním školícím zařízením pro prostředníky i cílové skupiny EVVO.
- Umožňuje pobytové programy EVVO pro všechny typy škol. Takové zařízení zatím v Olomouckém kraji chybí.
- Působí jako základní ekologická poradna v kraji (Ekofórum) pro nejširší veřejnost.

Možnosti vzniku Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje.

Centrum ekologické výchovy Olomouckého kraje může být přímo krajským zařízením nebo zařízením jiného subjektu, které by bylo v určitých oblastech financováno krajem. Koordinační činnost může být také zadávána různým subjektům případ od případu na základě výběrových řízení. Vzhledem k zajištění nepřetržité koordinační role v oblasti EVVO je pravděpodobně nejvhodnější první varianta. Bude však záležet zejména na finančních možnostech, které budou krajem do oblasti EVVO uvolněny.

V průběhu práce na přípravě textu EVVO bylo vedeno mnoho jednání, které se snažily najít nejschůdnější, kvalitní a ekonomicky nejméně nákladnou variantu vzniku Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje.

Servisní organizace pro krajskou EVVO by mohla vzniknout v některých zařízeních, která patří kraji. Takto je možno uvažovat o pobytovém zařízení v turistické základně DDM Vila Doris Šumperk ve Švagrově, případně prostorách DDM Olomouc. Dále připadá v úvahu zařízení mimo vlastnictví Olomouckého kraje - projekt Sluňákov Statutárního města Olomouce. Tento projekt má dokončenou projektovou dokumentaci a počítá se stavbou nízkoenergetické budovy městského střediska ekologické výchovy s ubytovací kapacitou a seminárními místnostmi. Projektu byla přiznána podpora ve výši 70 % stavebních nákladů ze Státního fondu životního prostředí. Zahájení činnosti je plánováno na konec roku 2006.

Jistě existují i další možné varianty pro vznik funkční servisní organizace. Uvedeny jsou pouze ty o kterých se v diskusích nejvíce uvažovalo. Může se však objevit i jiné, ekonomičtější a snadnější řešení.

Potřeba studie Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje.

Vzhledem k tomu, že v současnosti neexistuje žádný dokončený projekt pro realizaci a činnost Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje a zvažované možnosti (Turistická základna Švagrov DDM Vila Doris Šumperk, DDM Olomouc, BIOS Přerov, SEV Města Olomouce) mají velmi různorodé a komplikované podmínky pro jejich konečné zprovoznění, domnívají se zpracovatelé koncepce po řadě diskusí, že by bylo vhodné v období prvního akčního plánu zpracovat studii, která by zvažila několik možných variant zprovoznění krajského centra pro EVVO. V závěru by tato studie měla doporučit nejvhodnější řešení (rozsahem činnosti, ekonomicky, ekologicky). Takto podrobně zpracovaný návrh by byl v následujícím akčním plánu případně podpořen.

Studie by měla zvážit potřebnost vzniku servisní organizace pro praktickou realizaci opatření EVVO v koncepci uvedených. V případě potřebnosti vzniku servisní realizace rozhodnout o nejlepším řešení, zejména na základě: rozsahu prováděné činnosti, ekonomických ukazatelů vzniku a vybavení centra, na základě odborných předpokladů případného personálu, dostupností v rámci kraje, materiálního a prostorového vybavení, případně dalších ukazatelů. Studie by se měla také rozhodnout, zda by servisní organizace měla existovat v jednom, dvou nebo třech objektech. Jako nejlepší se zatím jeví rozdělení Centra ekologické výchovy Olomouckého kraje na centrálně (Olomouc) a co nejlépe veřejnosti dostupného Ekofóra (ekologicko poradenská funkce) a na Středisko ekologické výchovy (možnost realizace pobytových programů pro školy a pořádání seminářů pro prostředníky i cílové skupiny EVVO). Lze si představit, že zařízení pro pobytové programy i semináře lze řešit také v oddělených objektech. Nejnáléhavěji se jeví úkol vytvoření Ekofóra, protože klasické ekologicko poradenské centrum v kraji zcela chybí. Semináře a pobytové programy lze s komplikacemi realizovat i ve stávajících zařízeních.